

Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk

Instytut Sławistyki PAN
ul. Jaracza 1
00-378 Warszawa
tel. 504 071 786

Warszawa, 20.01.2025 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN W 2024 ROKU

I. OGÓLNE INFORMACJE O INSTYTUCIE

Dyrektorka: dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN

Zastępczyni dyrektorki ds. naukowych: dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN

Zastępczyni dyrektorki ds. ogólnych: dr Małgorzata Kasner

Przewodnicząca Rady Naukowej: do 28.01.2024 roku prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir; od 29.01.2024 roku prof. dr hab. Anna Zielińska

Instytut ma uprawnienia do nadawania stopni:

- doktora nauk humanistycznych w **zakresie językoznawstwa**; doktora nauk humanistycznych w **zakresie nauk o kulturze i religii**
- doktora habilitowanego nauk humanistycznych w **zakresie językoznawstwa**; doktora habilitowanego nauk humanistycznych w **zakresie nauk o kulturze i religii**

1. MIEJSCE W RANKINGU

Decyzją nr 32/106/2022 z dn. 20 lipca 2022 roku Instytut Sławistyki PAN otrzymał w rankingu placówek naukowych MEiN kategorię **A+** w dyscyplinie **nauki o kulturze i religii** oraz decyzją nr 32/104/2022 z dn. 20 lipca 2022 roku kategorię **A** w dyscyplinie **językoznawstwo**.

2. ZATRUDNIENIE

Stan na 31 grudnia 2024 roku:

Ogółem **94** osoby (w tym: **16** osób z zagranicy; **21** osób finansowanych z grantów – w tym **3** osoby zatrudnione jako post-doc w grantach):

- profesorowie i profesorki: **10** osób (w tym **2** osoby z zagranicy);
- profesorowie i profesorki IS PAN: **16** osób (w tym **1** osoba z zagranicy);
- adiunkci i adiunktki: **32** osoby (w tym **5** osób z zagranicy; **11** osób zatrudnionych w grantach – w tym **3** osoby zatrudnione jako post-doc w grantach);
- asystenci i asystentki: **3** osoby (w tym **3** osoby z zagranicy; **3** osoby zatrudnione w grantach);

- specjaliści i specjalistki: **11** osób (w tym **3** osoby z zagranicy; **2** osoby zatrudnione w grantach);
- pracownicy i pracowniczki inżynieryjno-techniczni/e: **14** osób (w tym **2** osoby z zagranicy; **5** osób zatrudnionych w grantach);
- osoba pracująca w bibliotece: **1**
- osoby pracujące w administracji: **7**.

3. PION NAUKOWY INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

W Instytucie Sławistyki PAN działają cztery zakłady:

- **Zakład Językoznawstwa**, kierowniczką: dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN;
- **Zakład Literaturoznawstwa i Kulturoznawstwa**, kierowniczką: dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN;
- **Zakład Historii**, kierownik: prof. dr hab. Ryszard Grzesik;
- **Zakład Badań Narodowościowych**, kierowniczką: prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir.

W Instytucie funkcjonują zespoły naukowe odpowiedzialne za realizację tematów statutowych Instytutu oraz przygotowywanie i realizację krajowych i zagranicznych projektów grantowych, a także upowszechnianie wyników badań (redakcje czasopism, konferencje). Zespoły powoływane są na czas niezbędny do wykonania konkretnego projektu.

4. DANE LICZBOWE

W 2024 roku realizowano:

- **13** tematów statutowych;
- **9** projektów w ramach umów międzynarodowych we współpracy z placówkami naukowymi z **6** krajów;
- **51** projektów w ramach grantów afiliowanych w Instytucie Sławistyki PAN (w tym **1** projekt ERC, **21** projektów NCN, **7** projektów NPRH, **5** projektów MEiN, **4** projekty NAWA, **3** projekty realizowane we współpracy z Fundacją Sławistyczną, **5** kontraktów w ramach programów ramowych UE oraz **5** innych projektów);
- **15** projektów w ramach grantów wydawniczych.

W 2024 roku Instytut Sławistyki PAN:

- otrzymał finansowanie **1** projektu, który będzie realizowany od 2025 roku (EU4Belarus- SALT);
- złożył **38** wniosków w konkursach grantowych (w tym **10** jest rozpatrywanych).

Ponadto osoby pracujące w Instytucie Sławistyki PAN wykonywały badania naukowe w **18** projektach afiliowanych poza Instytutem Sławistyki PAN.

W roku sprawozdawczym pracowniczki i pracownicy oraz doktorantki i doktoranci Instytutu Sławistyki PAN wydali **197** publikacji:

- monografie autorskie: **16**
- monografie wieloautorskie: **4**
- redakcja i współredakcja naukowa monografii i tomów zbiorowych: **3**
- artykuły, rozdziały i inne: **173**,

w tym:

- w recenzowanych czasopismach wydanych w kraju i za granicą z listy MEiN: **77**
- w recenzowanych czasopismach wydanych w kraju i za granicą (spoza listy MEiN): **31**
- rozdziały w monografiach wieloautorskich: **65** (w tym **55** w monografiach z listy MEiN i **10** w monografiach spoza listy MEiN).

- tłumaczenie: **1**.

W 2024 roku pracowniczki i pracownicy Instytutu Sławistyki PAN wygłosili **118** referatów na konferencjach międzynarodowych oraz **50** wykładów na zaproszenie zagranicznych instytucji.

5. KIERUNKI BADAWCZE W INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

W Instytucie Sławistyki PAN prowadzone są badania w dwóch dyscyplinach naukowych: językoznawstwo oraz nauki o kulturze i religii. Program naukowy Instytutu obejmuje całe spektrum współczesnych badań humanistycznych, na które składają się:

1. humanistyka dokumentacyjna i historyczna;
2. humanistyka teorii i modeli;

3. humanistyka zaangażowana;
4. humanistyka artystyczna;
5. humanistyka cyfrowa;

Wiele z badań prowadzonych w Instytucie Sławistyki PAN sytuuje się na przecięciu wymienionych typów badań humanistycznych.

5.1. Humanistyka dokumentacyjna i historyczna

W Instytucie Sławistyki PAN ważną rolę odgrywa humanistyka dokumentacyjna i historyczna, w ramach której prowadzone są badania archiwistyczne i źródłowe. Jest to humanistyka zwrócona ku przeszłości, badająca fundamenty kultury polskiej ze szczególnym uwzględnieniem języka polskiego na tle słowiańskim. Efektem tych prac są unikatowe słowniki i leksykony takie jak *Słownik Bartłomieja z Bydgoszczy* czy *Słownik prasłowiański*. Prowadzone są także prace archiwalne i źródłoznawcze odnoszące się do historii krajów i narodów słowiańskich, kontaktów z innymi kulturami oraz do zabytków literatury słowiańskiej. Powstają wielotomowe opracowania źródłowe takie jak *Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian. Seria łacińska* oraz *Seria grecka*.

W Instytucie Sławistyki PAN prowadzone są badania dialektologiczne i onomastyczne, a także leksykologiczne w perspektywie historyczno-porównawczej na słowiańskim, a przede wszystkim polskim obszarze językowym. Badania te obejmują zarówno krytyczne edycje źródeł, jak i analizę językoznawczą prowadzoną na szerokim tle przemian historycznych, kulturowych i społecznych. Szczególne miejsce zajmuje wśród nich pozyskiwany podczas badań terenowych bądź źródłowych unikatowy materiał językowy rejestrowany w polskich społecznościach do dziś żyjących na terenie Litwy, Łotwy, Białorusi i Ukrainy. W ich efekcie powstają opracowania naukowe w postaci monografii i recenzowanych artykułów naukowych. Badań dokumentacyjno-historycznych dopełniają prace nad spuścizną polskich i zagranicznych sławistów, które przyczyniają się do wzmocnienia rozpoznawalności nauki polskiej na arenie światowej sławistyki.

Badania prowadzone w obszarze humanistyki dokumentacyjnej i historycznej mają kluczowe znaczenie dla poznania, zrozumienia i ochrony polskiej kultury w słowiańskim i europejskim kontekście.

5.2. Humanistyka teorii i modeli

Badania podstawowe prowadzone w Instytucie Slawistyki PAN obejmują aktualne zagadnienia funkcjonowania języków i kultur słowiańskich w szerokiej perspektywie historycznej i geograficznej. Badania te rozwijane są na gruncie różnych dyscyplin i metodologii badawczych: literaturoznawstwa, kulturoznawstwa, historii kultury, historii idei, antropologii historycznej, etnologii i antropologii kulturowej, socjolingwistyki. Prace naukowe dotyczą zarówno konkretnych grup, narodów bądź obszarów geokulturowych, jak i całego obszaru Słowiańszczyzny, kultur wchodzących w jej skład bądź z nią sąsiadujących. Badania obejmują kultury mniejszościowe funkcjonujące w obrębie Słowiańszczyzny i ich relacje z grupami dominującymi (z uwzględnieniem kontaktów słowiańsko-niesłowiańskich, w tym kulturowo-religijnych).

Badanie konkretnych zjawisk kultury i analizowanie ich w szerokiej perspektywie społecznej, historycznej i geograficznej pozwala na tworzenie modeli kulturowych o wyjątkowym znaczeniu dla rozumienia dzisiejszego świata słowiańskiego. Wnikliwe i wielowymiarowe prace pozwalają na generowanie unikatowych metodologii badawczych.

5.3. Humanistyka zaangażowana

Humanistyka zaangażowana jako forma aktywności naukowo-społecznej, odnoszącej się do ważnych i wrażliwych społecznie kwestii i zjawisk, ma szczególne miejsce w badaniach podstawowych prowadzonych w Instytucie Slawistyki PAN, a także w sposobie upowszechniania ich wyników. Prace badawcze prowadzone w perspektywie humanistyki zaangażowanej traktują obiekt badań jako aktywny podmiot, a więc oddziałujący na sam przebieg badań oraz czerpiący z ich wyników. W ten sposób zarówno proces badawczy, jak i efekt badań mają znaczenie istotne dla społeczności, której badania dotyczą. Do takich obszarów zaliczają się m.in. badania socjolingwistyczne prowadzone na słowiańskich pograniczach. Szczególną rolę odgrywają tu badania mniejszości, w tym mniejszości językowych należących do słowiańskich mniejszości autochtonicznych, nieposiadających własnego państwa (Łużyczanie, Kaszubi), jak i mniejszości narodowych. W Instytucie Slawistyki PAN prowadzone są unikatowe badania dotyczące Polonii i migracji polskiej oraz stanu i ochrony jej języka w krajach ościennych,

m.in. w Niemczech, Białorusi, Ukrainie, Litwie czy Łotwie. Przedmiotem badań jest zarówno polszczyzna, jak i polskie dziedzictwo narodowe.

Prace badawcze prowadzone w Instytucie Slawistyki PAN w perspektywie humanistyki zaangażowanej przyczyniają się nie tylko do opisanie i analizy fenomenu przemian językowych poszczególnych wspólnot, ale także do ich ochrony i upodmiotowienia.

5.4. Humanistyka artystyczna

W Instytucie Slawistyki PAN prowadzone są także oryginalne badania, które można określić mianem humanistyki artystycznej, a więc traktujące i badające szeroko pojętą twórczość jako praktykę kulturową. W badaniach prowadzonych w Instytucie Slawistyki PAN praktyki performatywne, akty twórcze czy działania artystyczne stają się nie tylko obiektem badań, ale także narzędziem poznania rzeczywistości, w której funkcjonują. Badacze zadają sobie więc pytania o to, jak działania artystyczne jako praktyki kulturowe funkcjonują w społeczeństwie, jak, dlaczego i przez kogo są tworzone, i jak oddziałują na społeczeństwo. Prowadzone w Instytucie Slawistyki PAN badania w obrębie humanistyki artystycznej dotyczą zarówno praktyk kulturowych obserwowanych z perspektywy etycznej, zewnętrznej wobec obiektu badań (badania nad praktykami teatralnymi, literackimi, performatywnymi czy wizualnymi jako siłami kulturotwórczymi formatującymi wspólnoty), jak i z perspektywy emicznej, od strony jej użytkowników. Badacz jako twórca dokonuje tu naukowej refleksji nad uprawianą praktyką kulturową, pozwalając dostrzec te wymiary aktu twórczego, które dla zewnętrznych obserwatorów są niedostępne (badania nad sztuką przekładu, sztuką opowiadania).

5.5. Humanistyka cyfrowa

Humanistyka cyfrowa uprawiana w Instytucie Slawistyki PAN obejmuje przede wszystkim interdyscyplinarne badania lingwistyczno-informatyczne. Za pomocą narzędzi informatycznych używanych do prowadzenia badań humanistycznych tworzone są wielojęzyczne słowniki i opracowania korpusowe języków słowiańskich i pokrewnych. Prace te odbywają się w ramach wieloosobowych grup badawczych bądź międzynarodowych interdyscyplinarnych konsorcjów naukowych, w których

współpracują lingwiści i informatycy. Instytut Sławistyki PAN należy do dwóch tego typu konsorcjów międzynarodowych tworzących ogólnoeuropejską infrastrukturę naukową. To CLARIN-PL, wchodzący w skład CLARIN ERIC (Common Language Resources and Technology Infrastructure), oraz DARIAH-PL (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities). Oprócz tych projektów w Instytucie Sławistyki PAN prowadzone są badania, których efektem są korpusy językowe o unikatowej wartości dla rozumienia sytuacji językowej oraz przemian językowych Słowian. W ramach projektu Beethoven Classic 2 powstał m.in. multimodalny korpus języka mówionego osób dwujęzycznych (polsko- i niemieckojęzycznych). Ponadto wyróżnić należy prace bibliologiczne i bibliometryczne, wykorzystujące korpusy i bazy danych, których celem jest tworzenie nowoczesnych systemów informacji naukowej (iReteslaw, iSybislaw).

Badania humanistyki cyfrowej wykorzystują nowoczesne narzędzia do analizy otaczającej rzeczywistości oraz twórczości kulturowej, dopełniając badania prowadzone w sposób tradycyjny (tworzenie wirtualnych witryn internetowych poświęconych zjawiskom lub osobom). W ich ramach uprawiana jest refleksja nad tym, jak tradycyjne dyscypliny humanistyczne realizują się w rzeczywistości wirtualnej. Humanistyka cyfrowa reprezentuje więc badania skierowane w przyszłość, które stają się podstawą nowych rozwiązań metodologicznych i praktycznych zastosowań.

6. UDZIAŁ W KONSORCJACH NAUKOWYCH

Instytut Sławistyki PAN należy do konsorcjów naukowych:

- **CLARIN-PL** wchodzące w skład CLARIN ERIC – Common Language Resources & Technology Infrastructure European Research Infrastructure Consortium, ogólnoeuropejskiej infrastruktury naukowej, która stawia sobie za cel udostępnianie zasobów i narzędzi językowych dla wszystkich języków europejskich w ramach jednej wspólnej infrastruktury badawczej, stanowiącej warsztat pracy naukowców z nauk społecznych i humanistycznych.
- **DARIAH-PL** (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities) założone w 2014 roku największe konsorcjum humanistyczne w Polsce. Obecnie w skład Konsorcjum wchodzi 18 instytucji naukowych wiodących w zakresie humanistyki cyfrowej. Konsorcjum działa na podstawie umowy konsorcjalnej oraz regulaminu Rady.

- **PLLuM** (Polish Large Language Universal Model) założone w 2023 roku. W jego skład wchodzi 6 wiodących polskich jednostek naukowych, a jego celem będzie stworzenie pierwszego polskojęzycznego otwartego, darmowego modelu językowego oraz opracowanie bazującego na nim inteligentnego asystenta.
- Projekt **ReActMem** – *Rescue Memory – Activism, Arts and Public Remembrance*. Instytut Slawistyki PAN jest częścią międzynarodowego konsorcjum projektu, którego kierowniczką jest Agnieszka Jabłońska z Fundacji Urban Memory (lider przedsięwzięcia). Pracami w Instytucie Slawistyki PAN kieruje **dr Natalia Judzińska**. W ramach projektu badacze i badaczki pracują nad nowymi formami upamiętnienia oraz nowymi sposobami opowiadania o przeszłości. Naukowcy i naukowczynie zajmują się antysemityzmem, rasizmem i różnymi formami dyskryminacji wobec innych grup mniejszościowych w Europie. Pierwsze seminarium w ramach projektu *ReActMem* odbyło się w maju 2024 roku w Świnorojach na Podlasiu. W ramach zaplanowanych działań zorganizowane będą m.in. trzy seminaria międzynarodowe na granicy polsko-białoruskiej, dotyczące trwającego kryzysu humanitarnego organizowane w ramach grupy *Badaczki i Badacze na Granicy*. Naukowcy i naukowczynie będą się dzielić swoimi doświadczeniami badawczymi i wypracowywać nowe metody archiwizacji i pamięciowego opracowania. Projekt finansowany jest przez Komisję Europejską w ramach programu Citizens, Equality, Rights and Values (CERV) i potrwa do marca 2026 roku (nr 101143883).

7. UPOWSZECZNIANIE WYNIKÓW BADAŃ NAUKOWYCH

Instytut Slawistyki PAN upowszechnia wyniki badań naukowych przez następujące działania:

- Prowadzenie naukowej Biblioteki Instytutu Slawistyki PAN im. Zdzisława Stiebera.
- Działalność wydawnicza: wydawanie ośmiu czasopism naukowych (roczników) oraz publikacji książkowych w czterech seriach wydawniczych i poza seriami w otwartym dostępie.
- Realizację projektów Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w module „Uniwersalia 2.1”, w ramach którego polskojęzyczne publikacje tłumaczone są na języki kongresowe.

- Sporządzanie i udostępnianie bibliografii językoznawstwa slawistycznego iSybisław na stronie internetowej.
- Udostępnianie rozpraw doktorskich, autoreferatów i recenzji oraz preprintów prac naukowych z zakresu światowej slawistyki językoznawczej i dziedzin pokrewnych w Internetowym Repozytorium Tekstów Slawistycznych iRetesław.
- Uczestnictwo w Koalicji Otwartej Edukacji – porozumieniu organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze edukacji, nauki i kultury. Celem działania Koalicji Otwartej Edukacji jest budowanie i promocja otwartych zasobów edukacyjnych oraz aktywność na ich rzecz.
- Organizowanie konferencji, sesji, warsztatów oraz otwartych zebrań naukowych.
- Wykłady naukowe za granicą w ramach programu Erasmus+.
- Wykłady popularyzujące naukę w ramach Festiwalu Nauki w Warszawie i innych festiwali i wydarzeń.
- Promocje książek pracowników i pracowniczek Instytutu.
- Udział w Warszawskich Targach Książki.
- Współpracę na rzecz promocji i popularyzacji nauki z Fundacją Slawistyczną oraz z podmiotami samorządu terytorialnego w kraju i za granicą.

II. NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

1. STARTING GRANTS EUROPEJSKIEJ RADY DS. BADAŃ NAUKOWYCH (StG ERC) – KONTYNUACJA

Od 1 czerwca 2022 roku **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska**, adiunktka w Instytucie Slawistyki PAN, realizuje pięcioletni projekt Starting Grant Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (StG ERC) pt. „Recycling the German Ghosts. Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945” (akronim: Spectral Recycling), który uzyskał finansowanie w wysokości 1 499 465 euro. Granty ERC są nie tylko potwierdzeniem doskonałości naukowej badacza lub badaczki, ale pozwalają na sfinansowanie odważnych badań o charakterze pionierskim, które niosą ze sobą duże ryzyko, dając równocześnie szansę na ważne odkrycia naukowe.

Zespół „Spectral Recycling” analizuje doświadczenia nowych osadników związane z rzeczami pozostawionymi przez poprzednich mieszkańców, tj. przez osoby wysiedlone po II wojnie światowej z tych terenów w Polsce, Czechach i Słowacji, które zamieszkiwały głównie społeczności niemieckie i niemieckojęzyczne. Badacze i badaczki zakładają, że rzeczy działają jak duchy poprzedniej kultury i skłaniają nowych mieszkańców do interakcji z „widmową” obecnością wysiedlonych.

Podstawą analiz są badania archiwalne i terenowe, prowadzone w trzech regionach słowiańskiej części Europy Środkowej, gdzie ślady dawnych kultur niemieckich pozostały widoczne, niezależnie od wysiłków mających na celu ich wymazanie (polskie Pomorze, północne Czechy i środkowa Słowacja). Projekt realizowany jest przez międzynarodowy zespół badawczy. W jego skład wchodzi osoby wybrane w konkursach otwartych – **dr Michal Korhel** (historyk), **mgr Karina Hoření** (historyczka i socjolożka) oraz **mgr Magdalena Bubík** (historyczka), która do zespołu dołączyła w październiku 2023 roku. Wszyscy członkowie zespołu realizują kwerendy archiwalne, jak również badania terenowe, podczas których prowadzą obserwację uczestniczącą, przeprowadzają wywiady i przygotowują dokumentację fotograficzną. Rolę facylitatorki i managerki projektu pełni **dr Angelika Zanki**.

Pionierskie badania łączą w sobie narzędzia z różnych dyscyplin, takich jak antropologia i archeologia społeczna oraz badania nad pamięcią. Ideą przewodnią projektu jest założenie o tym, że teraźniejszość jest „nawiedzana” przez widma przeszłości. To właśnie hauntologia (pol. widmontologia), stosowana w projekcie jako

główna rama metodologiczna, pozwala na pokazanie, w jaki sposób teraźniejszość jest prześlągnięta przeszłością i pozwala zajmować się nierozwiązanymi dotąd pytaniami, stając się tym samym narzędziem do badania niewyjaśnionych lub nieobecnych w dyskursie publicznym zjawisk. Do widmontologii dr hab. Ćwiek-Rogalska dodaje autorską kategorię recyklingu, przez który rozumie mechanizm ponownego wprowadzania tego, co pozostawili wysiedleni, w życie osadników.

W 2024 roku Zespół odbył 13 seminariów naukowych, organizowanych co dwa tygodnie, w tym 5 spotkań na żywo i 2 z zaproszonymi gośćmi z zagranicznych jednostek naukowych. Przeprowadzone zostały zaplanowane badania terenowe w Polsce, Czechach i Słowacji oraz dodatkowe badania w Niemczech. Ukazało się 6 publikacji – wyników projektu – w czasopismach naukowych po angielsku i słowacku. Przygotowany został również numer specjalny czasopisma „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa”. Na stronie projektu ukazało się 9 wpisów blogowych po czesku, słowacku i polsku. Członkowie i członkinie zespołu uzyskali stopnie naukowe (Karolina Ćwiek-Rogalska habilitację, Michał Korhel doktorat), w bieżącym roku został również przyjęty indywidualny plan badawczy mgr Magdaleny Bubík, realizującej studia doktoranckie w Szkole Doktorskiej Anthropos w Warszawie. Wyniki projektu zostały zaprezentowane na licznych konferencjach za granicą (m.in. w Dreźnie, Rijece i Pradze), a sam projekt zaprezentowany został również w Stacji Naukowej PAN w Wiedniu, gdzie odbyły się również pierwsze warsztaty zaplanowane w ramach projektu w celu porównania perspektyw i określenia osiągniętych kamieni milowych. Jesienią połówkowy raport merytoryczny, podsumowujący dwa lata pracy, został zaakceptowany przez grantodawcę.

2. KONTYNUACJA DUŻYCH GRANTÓW ZESPOŁOWYCH W INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

W ostatnich latach w Instytucie Sławistyki PAN, oprócz licznych grantów i projektów badawczych, prowadzonych jest kilka dużych, zespołowych grantów naukowych.

Od stycznia 2021 roku w Instytucie Sławistyki PAN realizowany jest czteroletni projekt NCN OPUS-19 pt. „Topos »wmurowanej kobiety« w kulturach Europy południowo-wschodniej i Węgier”, którym kieruje **dr hab. Grażyna Szwat-Gylybowa** (wykonawcy i wykonawczynie: **dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk**, **dr Marzena Maciulewicz**, **mgr Maciej Olszewski** – doktorant stypendysta, dr Rigels Halili, dr Leszek Hensel, prof. Kazimierz Jurczak, dr Sylwia Siedlecka, dr hab. Przemysław Kordos, **mgr**

Agata Chinowska – menedżerka projektu). Projekt ma na celu wieloaspektowe (antropologiczne, kulturoznawcze, literaturoznawcze, mitograficzne) opracowanie problematyki rewitalizacji ludowego toposu wmurowanej kobiety w kulturach nowoczesnych i ponowoczesnych Albanii, Bośni i Hercegowiny, Bułgarii, Chorwacji, Czarnogóry, Grecji, Macedonii, Rumunii, Serbii i Węgier. W folklorze ten wędrowny topos upamiętnia archaiczną i wygasłą tradycję ofiary zakładzinowej z człowieka. W okresie kształtowania nowoczesnych narodów przeniknął on z tradycji ustnej do piśmiennictwa i sztuki badanego obszaru i jest ożywiany do dziś w różnych sferach życia artystycznego, naukowego, politycznego, a nawet ekonomicznego, niosąc ze sobą złożoną, mieniającą się znaczeniami symbolikę. Przedmiotem zainteresowania zespołu badawczego są różnorodne teksty kultury ustnej, piśmienniczej, wizualnej, także te zamieszczane w Internecie. Zespół bada, jakim przekształceniom musiał ulec ten wspólny dla określonego obszaru topos, by mógł się stać znaczącym elementem poszczególnych kanonów kultur narodowych. Śledzi też jego przekształcenia w tekstach alternatywnych w stosunku do kanonów narodowych. Analizowane przesunięcia semantyczne udzielają wskazówek do głębszego zrozumienia badanych kultur oraz wpisanych w nie jawnych i niejawnych wyborów aksjologicznych i estetycznych. Perspektywa badań transkulturowych pozwala na podejście badawcze wolne od naukowych przesądów oraz od presji lokalnych perspektyw.

W 2024 roku została ukończona praca nad wieloautorską monografią pograntomą *Na południe od Balatonu, na północ od Arty. Topos wmurowanej kobiety w kulturach Europy Południowo-Wschodniej i Węgier* (1300 stron). W monografii są przedstawione wyniki badań, wzbogacone o materiał ilustracyjny. Do obiegu naukowego ma szansę trafić nowoczesne kompendium wiedzy na temat toposu za(w)murowanej kobiety, rozpoznawalnego w badanych kulturach jako istotny składnik wewnątrz- i transnarodowych procesów negocjowania wartości kulturowych. Książka zyskała pozytywną opinię Recenzenta NCN i skierowano ją do opracowania wydawniczego. Z uwagi na rozmiar publikacji, wielojęzyczne odniesienia i złożoność prac redakcyjnych grant został przedłużony o rok.

W 2024 roku ukazał się też 24. numer międzynarodowego czasopisma „Slavia Meridionalis”, redagowany przez Grażynę Szwat-Gyłybową (kierowniczka grantu), Sylwię Siedlecką (wykonawczynie grantu) oraz Aleksandrę Michalską. Temat numeru „Cultural

Resources: Immobility – Transfer, Milling – Revival” inspirowany był tematyką grantu, a kilka spośród 32 artykułów pozostaje z nim w ścisłym związku.

W 2024 roku Zespół kontynuował prace badawcze, uzupełniające kwerendy biblioteczne i weryfikacyjne eksploracje terenowe. Niemal wszyscy Wykonawcy grantu wzięli udział w konferencjach naukowych, popularyzując wiedzę o swoich dokonaniach naukowych. Powstało i zostało złożonych do druku w międzynarodowych czasopismach 18 artykułów naukowych, które ukażą się do końca 2024 roku lub w kolejnym roku kalendarzowym.

Od kwietnia 2021 roku w Instytucie Slawistyki PAN realizowany jest pięcioletni grant NCN SONATA BIS pt. „Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej” (2020/38/E/HS2/00006), którego kierowniczką jest **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**. Grant realizuje ośmioosobowa grupa badawcza, w której skład, oprócz kierowniczk, wchodzi **dr Maciej Mętrak** (post-doc), **dr Gabriela Augustyniak-Żmuda** (IS PAN), dr Karina Stempel-Gancarczyk (IJP PAN), dr Agnieszka Wełpa-Siudek (IJP PAN), dr Michał Kotnarowski (IFIS PAN) oraz dwóch doktorantów Szkoły Doktorskiej Anthropos: **mgr Kamil Czaiński** i **mgr Andrzej Żak**. Prace badawcze prowadzone są w pięciu regionach w Polsce: na Kaszubach, Śląsku, Podlasiu, Podhalu i Mazurach.

Rok 2024 poświęcony był przede wszystkim analizie ankiet etnolingwistycznej żywotności. Został stworzony oryginalny model etnolingwistycznej żywotności, w którym koncepty wypracowane na podstawie najnowszych badań socjolingwistycznych poświęconych zachowaniu i rewitalizacji mniejszościowych i zagrożonych języków analizowane są metodami zaczerpniętymi z psychometrii. Wyniki badań zostały przedstawione i przedyskutowane w ramach międzynarodowych warsztatów zorganizowanych w ramach projektu 23 maja. W warsztatach w rolach eksperckich wzięli udział: dr Astrid Adler (IDS-Mannheim), dr Aurélie Joubert (University of Groningen), dr Claudia Soria (CNR-IT), prof. Marco Tamburelli (University of Bangor) oraz prof. Tomasz Wicherkiewicz (UAM). Międzynarodowe warsztaty pozwoliły na przyjrzenie się metodom analizy oraz stworzonemu modelowi z dystansu i były cennym doświadczeniem dla zespołu badawczego. Warsztaty były wydarzeniem towarzyszącym zorganizowanej przez prof. Nicole Dołowy-Rybińską i dr. Macieja Mętraka międzynarodowej konferencji Contested Languages in the Old World 4 (24–25 maja), którą wsparło Ministerstwo Nauki

i Szkolnictwa Wyższego (grant „Doskonała Nauka II”). Na konferencji zostało ogłoszonych po angielsku przez członkinie i członków zespołu badawczego pięć referatów, prezentujących wyniki badań jakościowych w każdym badanym regionie.

Zespół miał też okazję do wewnętrznej dyskusji w ramach warsztatów grantowych, które odbyły się w dniach 22–25 czerwca w Wolbromie. W czasie warsztatów omówiona została przygotowywana monografia oraz dalsze prace grantowe.

Członkinie i członkowie zespołu aktywnie popularyzowali wyniki badań, m.in. na Festiwalu Nauki, w wywiadach radiowych, wykładach i warsztatach. W ramach grantu powstały też kolejne artykuły naukowe opublikowane w wolnym dostępie.

3. GRANTY OTRZYMANE PRZEZ PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZKI INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

Pracownicy i pracowniczki Instytutu Sławistyki PAN w roku sprawozdawczym otrzymali 2 granty NCN i 8 grantów MEiN, natomiast badacze z zagranicy otrzymali 3 granty NAWA, 1 grant UE i 1 grant EU4BELARUS, które realizują w Instytucie Sławistyki PAN pod opieką naukową jego pracowniczek.

Projekt **dr Karoliny Panz** pt. „Oblicza przemytu na pograniczu polsko-słowackim w latach 1918–1949”, uzyskał dofinansowanie w ramach konkursu SONATA 19 Narodowego Centrum Nauki. Konkurs SONATA 19, skierowany do badaczek i badaczy ze stopniem doktora, uzyskanym od 2 do 7 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem, ma na celu wsparcie osób rozpoczynających karierę naukową w prowadzeniu innowacyjnych badań. W tej edycji konkursu złożono do NCN 1148 wniosków, do finansowania zakwalifikowano 218 projektów.

Projekt **dr Olhi Tkachenko** pt. „Dekolonizacyjne procesy w ukraińskim segmencie YouTube po 24 lutego 2022 roku” uzyskał dofinansowanie w ramach konkursu MINIATURA 8 Narodowego Centrum Nauki. Celem konkursu MINIATURA jest wspieranie działań naukowych, które mają przygotować do przyszłego projektu badawczego, który weźmie udział w konkursach NCN lub innych konkursach ogólnokrajowych oraz międzynarodowych.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznało Instytutowi Sławistyki PAN oraz Fundacji Sławistycznej granty na promocję i popularyzację nauki. W ramach programu „Społeczna odpowiedzialność nauki II – Popularyzacja Nauki”:

- **dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN** oraz **dr Kinga Capik** zrealizują projekt „W ciągłym ruchu, rzecz o globalnej migracji” (zob. punkt II.6);
- Instytut Slawistyki PAN otrzymał środki na realizację projektu popularyzującego badania slawistyczne pt. „70 lat Instytutu Slawistyki PAN: tradycja i nowoczesność”;
- **prof. dr hab. Helena Krasowska** zrealizuje projekt pt. „Bukowiński Festiwal Nauki IX-X” (grant przyznany Fundacji Slawistycznej, realizowany w wydawnictwie IS PAN).

W ramach programu „Doskonała Nauka II – Monografie” w wydawnictwie IS PAN będą realizowane następujące projekty:

- „Wydanie tomu *Spuścizna Zdzisława Stiebera*” – pod red. **prof. dr hab. Doroty Rembiszewskiej**;
- „Tłumaczenie i wydanie monografii *Spaghetti z ajwarem. Translokalna codzienność muzułmanów w Macedonii i we Włoszech*” – autorstwa **dr hab. Karoliny Bielenin-Lenczowskiej, prof. IS PAN**.

Jednocześnie w ramach programu „Doskonała Nauka II – Monografie” w wydawnictwie IS PAN będą realizowane granty przyznane Fundacji Slawistycznej:

- „Wydanie *Testimoniów najdawniejszych dziejów Słowian. Seria grecka, z. 1*” – opracowanie i tłumaczenie dr hab. Anna Kotłowska, prof. UAM;
- „Wydanie monografii *Pogranicze polsko-wschodniosłowiańskie. Studia wyrazowe. Część 3*” – autorstwa **prof. dr hab. Doroty K. Rembiszewskiej** i prof. dr. hab. Janusza Siatkowskiego;
- „Wydanie *Leksykonu aksjologicznego Słowian i ich sąsiadów, t. 6: Rodzina*” – pod redakcją **dr hab. Doroty Pazio-Wlazłowskiej, prof. IS PAN**.

W roku akademickim 2024/2025 w Instytucie Slawistyki PAN realizowane są trzy projekty zagranicznych naukowców w ramach programu NAWA „Polonista”. Na liście zwycięzców, którzy wybrali Instytut Slawistyki PAN jako instytucję goszczącą, znaleźli się **prof. dr hab. Lech Suchomłynow**, dr Nataliia Zaika oraz dr Olena Pelekhata z Ukrainy.

Prof. Lech Suchomłynow realizuje projekt pt. „(De)konstrukcje: konwersyjność modeli pogranicza w polskiej i ukraińskiej literaturach pierwszej połowy XX wieku”. Opiekunką naukową badacza w Instytucie Slawistyki PAN jest **dr hab. Katarzyna Osńska, prof. IS PAN**. Projekt jest realizowany w okresie od 1 września 2024 roku do 30 czerwca 2025 roku.

Dr Nataliia Zaika pod opieką naukową **dr Gabrieli Augustyniak-Żmudy** realizuje projekt „Polityka językowa new-speakerów języka polskiego”. Pobyt naukowy dr Zaiki w Instytucie Slawistyki PAN rozpoczął się 1 września 2024 roku i potrwa do 31 sierpnia 2025 roku.

Od kwietnia 2024 roku dr Olena Pelekhata, pracowniczka Katedry Języków Słowiańskich Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku oraz dyrektorka Centrum Polonistycznego w/w uczelni, realizowała w Instytucie Slawistyki PAN projekt naukowy pt. „Wpływ ideologii językowych na wartość języka polskiego i polskiej tożsamości”. Projekt zakładał realizację socjolingwistycznych badań terenowych w Warszawie, Wrocławiu i Krakowie. Badanie zostało przeprowadzone wśród osób urodzonych w latach 1964–1987 w Iwano-Frankiwsku (dawnym Stanisławowie), które deklarują pochodzenie polskie i obecnie mieszkają w Polsce. Projekt zakończył się 30 września 2024 roku. Opiekunką naukową dr Oleny Pelekhatej z ramienia Instytutu Slawistyki PAN była **dr Gabriela Augustyniak-Żmuda**. Celem programu „Polonista” jest upowszechnianie języka polskiego, popularyzacja studiów i badań polonistycznych i polonoznawczych na świecie oraz wzmocnienie i wspieranie rozwoju zagranicznych i polskich ośrodków akademickich, które prowadzą tego typu studia i badania.

Od 1 września 2024 roku w ramach programu stypendialnego Unii Europejskiej dr Sergei Mudrov realizuje w Instytucie Slawistyki PAN projekt pt. „Church-State Relations in the Post-Communist World: the Cases of Belarus, Poland and Ukraine”. Opiekunką merytoryczną projektu z ramienia Instytutu jest dyrektor **dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN**. W trakcie badań dr Mudrov analizuje, jak kształtowały się stosunki państwo-Kościół na Białorusi, w Polsce i Ukrainie po upadku komunizmu, w perspektywie porównawczej. Badacz ma na celu wskazanie w szczególności (1) głównych mechanizmów transformacyjnych i kluczowych zmian w kontekście teoretycznych podejść do relacji państwo-Kościół oraz (2) reakcji organizacji religijnych i organów państwowych na kluczowe wydarzenia w dziedzinach ważnych dla struktur kościelnych. Projekt zakłada zastosowanie trójmodelowego podejścia do relacji państwo-Kościół, identyfikując model Kościoła państwowego, model kooperacyjny (hybrydowy) i świecki (separacji). Klasyfikację tę popiera większość uczonych zajmujących się tą dziedziną (tj. Haynes, Leustean, Coughlin itp.), chociaż zauważono również różnice w obrębie każdego

modelu (tj. Francis, Minkenberg). Konkretnie przypadki do analizy zostały wybrane w taki sposób, aby odzwierciedlać kluczowe interesy kościołów i państwa oraz najistotniejsze aspekty interakcji między nimi. Należą do nich: (1) obszar edukacji, zwłaszcza szkolnictwa średniego; (2) obszar migracji, w tym pomoc migrantom i uchodźcom. Realizacja projektu potrwa do czerwca 2025 roku. Projekt jest finansowany ze środków z grantu Komisji Europejskiej (nr: NDICI-GEO-NEAR_2022_434-092-0029).

Od 1 marca 2024 roku w ramach programu stypendialnego EU4Belarus folklorystka, dr Alena Leshkevich, realizowała w Instytucie Slawistyki PAN projekt pt. „Porównanie opisów obrzędów dorocznych w powieściach Floriana Czarnyszewicza z realiami etnograficznymi Białorusi Wschodniej” / „Comparison of Descriptions of Calendar Rites in Florian Czarnyszewicz’s Novels to Ethnographic Realities of Eastern Belarus”. Opiekunką merytoryczną projektu z ramienia Instytutu była **dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN**. Florian Czarnyszewicz (1900–1964) urodził się w bobrujskim powiecie i opisał życie w drobnoszlacheckich zaściankach swoich rodzimych miejsc w powieściach *Nadbereżyńcy* (1942) i *Wicik Żywica* (1953), wydanych po emigracji do Argentyny w 1924 roku. Obecnie rodzime miejsca pisarza znajdują się na terytorium kliczewskiego rejonu Białorusi. Planowana analiza porównawcza pozwoliła określić stopień, w jakim narracje Floriana Czarnyszewicza są dokumentami etnograficznymi oraz ich wartość jako źródeł dla folklorystów i etnologów. Realizacja projektu trwała do 31 lipca 2024 roku. Partnerem projektu była litewska agencja The Central Project Management Agency. Projekt został sfinansowany ze środków Programu EU4 Belarus SALT II.

4. INSTYTUT SLAWISTYKI PAN W SIECI COST ACTION PLURILINGMEDIA (CA23105)

COST Action (CA23105): Language Plurality in Europe’s Changing Media Sphere (PLURILINGMEDIA) został zainicjowany 2 października 2024 roku w Brukseli. Grantem afiliowanym w European Center for Minority Issues we Flensburgu (Niemcy) kieruje dr Craig Willis, zaś **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska** z Instytutu Slawistyki PAN jest jedną z dwóch (wraz z dr Karoliną Rosiak z UAM) przedstawicielek Polski w Management Committee grantu. Jest również w tzw. Core Group, a więc decyzyjnym prezydium tego działania. Grant realizowany będzie przez 4 lata (2024–2028).

Prof. Nicole Dołowy-Rybińska została kierowniczką grupy badawczej (WG3) „Language Vitality”. Pozostałe grupy badawcze to: WG1: Audience and content-creator habits, WG2: Legislation and Standards, WG3: Language Vitality, WG4: Journalism. Do grupy badawczej można dołączyć przez cały czas trwania projektu.

COST Action PLURILINGMEDIA poświęcony jest mediom w językach mniejszościowych (Minority Language Media) oraz pluralizmowi językowemu w mediach. Więcej o projekcie można przeczytać na stronie <https://www.cost.eu/actions/CA23105/#tabs+Name:Description>

Granty COST Action, jedne z najstarszych grantów europejskich, służą tworzeniu sieci pomiędzy badaczami i badaczkami ze świata oraz osobami praktycznie zajmującymi się podejmowanymi w projekcie zagadnieniami. W ramach działania COST osoby zaangażowane w którąś z grup roboczych będą miały możliwość aplikować o tzw. „Short Term Scientific Missions” – stypendia na wymianę badawczą, zapoznanie się z działaniami związanymi z mediami mniejszościowymi w innych państwach, przeprowadzenie badań o niewielkim zakresie. Będą też spotykać się na seminariach organizowanych przede wszystkim online, spotkaniach grup badawczych, konferencjach naukowych. Jedną z konferencji finansowanych ze środków projektu zostanie zorganizowana przez Instytut Slawistyki PAN w Warszawie.

5. PRESTIŻOWE GRANTY POPULARYZATORSKIE

5.1. Grant „W ciągłym ruchu. Rzecz o globalnej migracji”

Od końca 2024 roku w Instytucie Slawistyki PAN realizowany jest projekt „W ciągłym ruchu. Rzecz o globalnej migracji (Społeczna odpowiedzialność nauki II – Popularyzacja nauki, nr POPUL/SP/0308/2024/02) o charakterze interdyscyplinarnym, będący formą aktywnego udziału w naukach przyrodniczych, kulturze i historii, trwający 24 miesiące i obejmujący dwie części warsztatów edukacyjnych. Projekt przewiduje także wykłady performatywne i rejestrujący je esej filmowy.

Pierwsza część, prowadzona przez **dr Kingę Capik** (geologa z doświadczeniem w pracy z dziećmi; jej główne badania dotyczą zmienności geochemicznej pierwiastków ziem rzadkich w osadach jeziornych oraz migracji metali ciężkich w osadach wodnych i glebach na terenie Polski), obejmuje cykl warsztatów edukacyjnych dla uczniów klas IV–VI szkół podstawowych i dla uczniów liceów ogólnokształcących. W trakcie zajęć

uczniowie poznają pojęcie migracji jako zjawiska globalnego obejmującego materię ożywioną i nieożywioną, jego różne formy (migracje pierwiastków, roślin, zwierząt) oraz zastanowią się nad przyczynami migracji ludzi w prehistorii, we współczesności i fal migracyjnych w przyszłości.

Cykl o zasięgu międzynarodowym prowadzony przez turkolożkę, **dr hab. Agnieszkę Aysen Kaim, prof. IS PAN**, obejmuje warsztaty edukacyjne w wybranych szkołach podstawowych (klasy VII i VIII) oraz w klasach licealnych (I i II). Treścią warsztatów będą przykłady historii uchodźczych Polaków. Pośrednio poruszony zostanie wątek uchodźców wojennych i politycznych z Ukrainy i Białorusi. Odbędą się też wykłady performatywne na temat zjawiska migracji i uchodźstwa w czasach nowożytnych. Metodologia proponowanej formy edukacyjnej ma charakter innowacyjny, oparty na technice opowiadania (*oral storytelling*) oraz przekazie interakcyjnym. Wykład performatywny łączy elementy nieformalnego dyskursu popularnonaukowego z występem artystycznym. Obie formy przekazu mają na celu wspomóc proces uświadamiania aktualności tych zjawisk. Wykłady performatywne to występy z towarzyszeniem muzyki na żywo, w 2025 roku w Warszawie i Turcji, w 2026 roku w Krakowie, Łodzi i Poznaniu, razem 10 wykładów. W sumie cykl 1 i 2 obejmie 32 warsztaty w placówkach szkolnych w Warszawie, Krakowie, Łodzi, Poznaniu, Stambule, Turcji z przewidywaną liczbą uczestników wszystkich wydarzeń ok. 500 osób. Warsztaty będą prowadzone w języku polskim, a w zależności od potrzeb także w angielskim. Widowiska zaś dostępne będą w wybranej wersji językowej: polskiej, angielskiej i tureckiej.

Odbiorcami warsztatów będzie młodzież, podczas gdy słuchaczami wykładów będzie zróżnicowana widownia, z udziałem nauczycieli, wykładowców, specjalistów i osób zainteresowanych daną tematyką. Wykładom performatywnym gościny udziela biblioteki miejskie, domy kultury, w tym Ambasada RP w Ankarze i siedziba stowarzyszenia Polonii stambulskiej.

Po zrealizowaniu wszystkich warsztatów powstanie esej filmowy oraz dla podsumowania realizacji projektu odbędą się dwa spotkania z uczniami, ich wychowawcami oraz naukowcami w Instytucie Slawistyki PAN (w Warszawie i Poznaniu – oddział IS PAN). Program spotkania m.in. obejmie debatę na temat zagadnień migracji oraz związanych z nim różnych aspektów pracy naukowej w Instytucie Slawistyki PAN.

Proponowany cykl warsztatów odbędzie się w międzysektoralnej współpracy pomiędzy instytutem naukowym Instytucie Sławistyki PAN a Stowarzyszeniem „Grupa Studnia O.”, do którego należy prof. Agnieszka Aysen Kaim, organizacją zajmującą się badaniem tradycji ustnych i praktykowaniem sztuki opowiadania. Dr Kinga Capik, z wykształcenia geolog, ma doświadczenie pracy z dziećmi na Wydziale Geologii UW (prowadzenie warsztatów z okazji Dnia Ziemi i Festiwalu Nauki). Spotkania będzie dokumentowała **mgr Katarzyna Sosnowska-Gizińska**, która stworzy esej filmowy i stronę internetową projektu.

5.2. Grant „70 lat Instytutu Sławistyki PAN: Tradycja i nowoczesność”

Instytut Sławistyki PAN w 2024 roku rozpoczął realizację grantu MNiSW (Społeczna Odpowiedzialność Nauki II – Promocja nauki). Projekt polega na zorganizowaniu powiązanych ze sobą działań upowszechniających w społeczeństwie wiedzę o obchodzącym w 2024 roku swoje siedemdziesięciolecie Instytucie Sławistyki PAN (Warszawa – Poznań – Kraków). Projekt będzie realizowany od lipca 2024 roku do końca czerwca 2025 roku (12 miesięcy).

Jubileusz Instytutu Sławistyki PAN jest doskonałą okazją do popularyzacji studiów sławistycznych, realizowanych przedsięwzięć naukowych i edukacyjnych oraz roli instytucji naukowych w życiu społecznym i akademickim. Celem z jednej strony jest ukazanie zmian, jakim podlegała sławistyka w XX i XXI wieku, z drugiej zaś podkreślenie wartości wspólnoty badawczej stawiającej ważne pytania socjalno-kulturowe oraz rozwiązującej problemy naukowe. Instytut Sławistyki PAN (1954–2024) to utrwalona tradycja oparta na historiach badaczy na tle zmian dziejowych i społecznych, to także odważne stawianie czoła wyzwaniom współczesności, takim jak wojna w Ukrainie, problemy migracyjne, zagadnienia tożsamościowe. Chcielibyśmy zaprezentować złożony charakter badań sławistycznych i horyzonty, jakie badania te otwierają przed młodymi ludźmi. W tym celu w ramach projektu zorganizowano w dniu obchodów jubileuszu (24.10.2024) debatę z okazji siedemdziesięciolecia Instytutu Sławistyki PAN (1954–2024) zatytułowaną „Badania sławistyczne wobec kryzysów i wyzwań społeczno-kulturowych współczesności”. Udział w debacie wzięli naukowcy i naukowczynie z Polski oraz z zagranicznych ośrodków sławistycznych (zob. punkt 6).

W ramach otrzymanego grantu zaplanowane jest otwarcie mobilnej wystawy planszowej „My sławiści” (tytuł roboczy) poświęconej dziejom Instytutu Sławistyki PAN,

która będzie eksponowana w Warszawie, Poznaniu i Krakowie, miastach, w których znajdują się oddziały Instytutu Sławistyki PAN. W planie jest także wysłanie wystawy do zainteresowanych ośrodków sławistycznych (np. Wilno, Wiedeń, Berlin).

W toku realizacji grantu zaplanowane są też działania promujące studia sławistyczne, upowszechniające tradycje społeczności akademickiej związanej z Instytutem Sławistyki PAN. W ciągu siedemdziesięciu lat działalności Instytut Sławistyki PAN wypracował sobie markę znanego ośrodka sławistycznego w kraju i za granicą. Nasi pracownicy swoją działalnością naukową za każdym razem reprezentują Instytut w międzynarodowej przestrzeni akademickiej. Jednak żeby Instytut był rozpoznawalny w społeczeństwie także pozaakademickim, potrzebne jest stworzenie kompleksowych rozwiązań w zakresie promocji działań Instytutu. Działanie jest realizowane poprzez przygotowanie materiałów promocyjnych Instytutu Sławistyki PAN czy gadżetów związanych bezpośrednio z siedemdziesięcioleciem Instytutu Sławistyki PAN, które zostały wykorzystane podczas obchodów. Na działania promocyjne składają się również: upowszechnianie informacji o debacie i wystawie w mediach społecznościowych, mediach masowych oraz innych kanałach promocyjnych. Przygotowany zostanie krótki film poświęcony siedemdziesięcioleciu Instytutu Sławistyki PAN, ukazujący historię, tradycję i teraźniejszość Instytutu, naukowców i naukowczyń oraz ich badań.

Za organizację debaty, wystawy fotograficznej oraz działań promocyjnych odpowiada zespół składający się z pracowników naukowych oraz administracyjnych Instytutu Sławistyki PAN: **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**, **dr Małgorzata Kasner** (Przewodnicząca Komitetu Obchodów Jubileuszu 70-lecia IS PAN; kierowniczka projektu), **dr Olha Tkachenko** (kierowniczka projektu), **dr Kinga Capik**, **mgr Wiktoria Nylec**, **mgr Katarzyna Sosnowska-Gizińska**.

6. OBCHODY JUBILEUSZU SIEDEMDSZESIECIOLECIA INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

24 października 2024 roku Instytut Sławistyki PAN świętował swój jubileusz siedemdziesięciolecia. Całodniowa uroczystość odbyła się w Sali Lustrzanej Pałacu Staszica. W obchodach wzięli udział przedstawiciele Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, władz naukowych Polskiej Akademii Nauk, placówek dyplomatycznych, instytucji edukacyjnych, pracowniczki i pracownicy Instytutu Sławistyki PAN.

Zgromadzonych gości powitała **dr Małgorzata Kasner**, wicedyrektorka ds. ogólnych i Przewodnicząca Komitetu Obchodów Jubileuszu Siedemdziesięciolecia Instytutu Slawistyki PAN.

Następnie głos zabrały: dyrektorka Instytutu Slawistyki PAN **dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN**, wicedyrektorka ds. naukowych **dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN**, a także **dr Dorota Leśniewska**, kierowniczka Wydawnictwa Instytutu Slawistyki PAN. Opowiedziały o dokonaniach instytutu, o pokonywanych trudnościach, ale i radości z obchodzonego święta.

Do prezentacji Instytutu Slawistyki odniósł się gość jubileuszu dr hab. Maciej Gdula, Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, który podkreślił m.in. wielkie znaczenie badań slawistycznych w kontekście wyzwań współczesności, a także przyszłości: „Slawistyka jest rozwojową dziedziną z punktu widzenia tego, jak będzie zmieniał się skład etniczno-kulturowy Polski, ponieważ już teraz widać, że będzie wiele słowiańskich mniejszości [...] tutaj więc jest duże pole analizy dla Państwa tego, co się będzie działo w zakresie procesów interakcji kulturowej [...] To jest nam bardzo potrzebne, żeby zrozumieć, co się dzieje z nami i wokół nas”.

Wiceminister, a następnie prof. dr hab. Andrzej Buko, Dziekan Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN, złożyli życzenia i gratulacje z okazji okrągłego jubileuszu.

Po inauguracji rozpoczęła się pierwsza część debaty zatytułowanej „Badania slawistyczne wobec kryzysów i wyzwań społeczno-kulturowych współczesności”, której transmisję można było śledzić także online w mediach społecznościowych instytutu. W dyskusji wzięli udział: prof. dr Florentina Badalanova-Geller (The Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland, The British Museum, University College London), **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska** (Instytut Slawistyki PAN), prof. dr. Michael Moser (Institut für Slawistik, Universität Wien) oraz prof. dr Kristina Rutkovska (Vilniaus Universitetas, Polonistikos Centras). Rozmowę moderowała **dr Małgorzata Kasner**. Podjęte przez badaczy tematy, m.in. znaczenie i miejsce slawistyki w świecie na krawędzi poważnych kryzysów (politycznych, społecznych i kulturowych), poszukiwanie sposobów na ich złagodzenie oraz działania dla dobra wspólnego, wywołały interesującą dyskusję, która podczas przerwy przeniosła się do kularów Pałacu Staszica.

W drugiej części dyskusji poświęconej dziejom instytutu uczestniczyły cztery generacje naukowczyń i naukowców Instytutu Slawistyki PAN. Głos zabrali: **dr hab. Katarzyna Osińska, prof IS PAN, prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska** oraz **dr Piotr Szatkowski**. Rozmowę moderowała **dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN**. Także w tej części osoby z sali spontanicznie reagowały na podnoszone tematy, rekonstruowały przeszłość instytucji widzianej przez pryzmat biografii osobistych.

Popołudniowa gala jubileuszowa rozpoczęła się od występu zespołu muzyki dawnej La Tempesta, a jej współgospodarzami byli uczeni z Instytutu Slawistyki PAN: **dr Olha Tkachenko** i **dr Paweł Kowalski**.

Galę otworzył prof. dr hab. Marek Konarzewski, Prezes PAN, który po uroczystym wystąpieniu wręczył pracowniczkom i pracownikom instytutu przyznane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudę – Krzyże Zasługi oraz Medale za Długoletnią Służbę.

W uroczystości siedemdziesięciolecia uczestniczyli także dyplomaci z Ambasady Ukrainy oraz Ambasady Republiki Litewskiej (p. Ana Kočegarova-Maj, attaché do spraw kultury). Głos zabrała Radca Ambasady Ukrainy p. Olena Tsybuch, która podkreśliła zaangażowanie Instytutu Slawistyki PAN w działania na rzecz Ukrainy, zwłaszcza po agresywnej napaści Rosji na Ukrainę w 2022 roku.

Na zakończenie dyrekcja Instytutu Slawistyki PAN oraz **prof. dr hab. Anna Zielińska**, przewodnicząca Rady Naukowej, dyrektorka instytutu w latach 2015–2023, podziękowały osobom szczególnie zasłużonym dla rozwoju instytutu za działania na rzecz dobra wspólnego, nauki i społeczeństwa. Prof. Anna Zielińska, podkreślając rolę aktywności instytutu na rzecz Ukrainy, wyróżniła osoby, które były zaangażowane w organizację otwartych bezpłatnych kursów języka ukraińskiego i języka polskiego w latach 2022–2024.

Po gali odbył się koktajl, któremu towarzyszyły ożywione dyskusje i wspomnienia. Całość obchodów wywołała wiele uśmiechów i radości ze wspólnego spotkania, a także stała się źródłem pozytywnych emocji oraz nadziei na dalszy rozwój Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk.

W 2024 roku Instytut Sławistyki PAN kontynuował działania wspierające Ukrainę. W Instytucie kontynuowano realizację projektów z udziałem naukowców i naukowczyń z Ukrainy. Jedną z takich inicjatyw to projekt **dr. Oresta Semotiuka**, zatytułowany „Laughter during the war: Russian aggression in Ukraine in political cartoons and memes” / „Śmiech podczas wojny: rosyjska agresja na Ukrainę w karykaturach politycznych i memach”. Projekt jest finansowany przez Komisję Europejską i Narodowe Centrum Nauki w ramach prestiżowego grantu im. Marii Skłodowskiej-Curie COFUND. Projekt jest realizowany w Instytucie Sławistyki PAN w latach 2023–2025.

Kolejny projekt pt. „Visual Narratives of Civil Society. The Modern Ukraine Project” jest rezultatem współpracy **dr Ewy Wróblewskiej-Trochimiuk** z Instytutu Sławistyki PAN i dr Jany Hładyr z Krzywego Rogu, która była jedną z ukraińskich stypendystek Instytutu Sławistyki PAN po rozpoczęciu pełnowymiarowej wojny w Ukrainie w 2022 roku. Projekt otrzymał dofinansowanie z „Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej”, w ramach specjalnego programu „Dla Ukrainy”, uruchomionego w związku z wojną. Projekt był realizowany w Instytucie Sławistyki PAN od 1 kwietnia 2023r do 21 września 2024r. Zwieńczeniem projektu stało się seminarium zatytułowane „O mediach w czasie wojny: Obywatelska Ukraina. Obrazy i narracje”. Udział wzięli badacze i badaczki z Polski oraz z Ukrainy.

Instytut Sławistyki PAN realizuje także projekt **dr Olhi Tkachenko** „Dekolonizacyjne procesy w ukraińskim segmencie YouTube po 24 lutego 2022 roku”, finansowany przez Narodowe Centrum Nauki, konkurs Miniatura.

Ponadto do czerwca 2024 roku kontynuowane były bezpłatne kursy językowe z języka polskiego i ukraińskiego, prowadzone w Instytucie od 2022r. Zajęcia prowadzili pracownicy i pracowniczki Instytutu Sławistyki PAN oraz stypendystki IS PAN. Lektorami języka polskiego byli: **prof. dr hab. Lech Suchomłynow** i **dr Gabriela Augustyniak-Żmuda**. Zajęcia z języka ukraińskiego prowadzili: **prof. dr hab. Lech Suchomłynow**, **dr Roman Tymoshuk**, dr Olha Hrycenko i dr Nataliia Zaika. Wszyscy prowadzący zaangażowani byli w działania lektorskie w ramach wolontariatu. Łącznie w kursach językowych w Instytucie Sławistyki PAN od 2022 roku do końca czerwca 2024 roku zorganizowano 8 edycji języka polskiego oraz 10 edycji języka ukraińskiego. Łącznie

udział wzięło 1618 osób: 899 osób w kursie języka polskiego, 719 osób w kursie języka ukraińskiego.

W 2024 roku kontynuowano uruchomione rok temu w Instytucie Slawistyki PAN nowe seminarium pt. „Ukraińskie wtorki”. W ramach comiesięcznych spotkań online badaczki i badacze z różnych ośrodków akademickich Ukrainy, Polski, a także zagranicy, m.in. Austrii i Niemiec, przedstawiają swoje badania nad językiem, literaturą i kulturą ukraińską. W 2024 roku referaty wygłosili: **dr Olha Tkachenko**, dr doc. Yaroslav Redkva (Czerniowce, Ukraina), Ukrainian Institute – Український інститут z Kijowa, **dr Paweł Levchuk**, **dr Yana Hladyr**, **dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk**, **dr Orest Semotiuk**, prof. dr hab. Joanna Getka (Warszawa, Polska). Seminarium cieszy się ogromnym zainteresowaniem wśród naukowców i naukowczyń oraz studentów i studentek z różnych krajów. W spotkaniach brali udział oraz wygłaszali przemówienia przedstawiciele korpusu dyplomatycznego Ukrainy w Unii Europejskiej. Nagrania ze spotkań są publikowane na Facebooku oraz na YouTube. Organizatorem oraz prowadzącym seminarium jest **dr Paweł Levchuk**.

W dniach 22–23 listopada 2024 roku w sali lustrzanej Domu Polonii w Warszawie oraz online odbyła się interdyscyplinarna polsko-ukraińska sesja naukowa „Koncept «rozdroża» w studiach interkulturowych”. Wydarzenie zostało zorganizowane w ramach VIII edycji Azowskich Dni Nauki Polskiej.

Podczas dwudniowej konferencji naukowcy z różnych dziedzin – literaturoznawcy, językoznawcy, historycy sztuki i inni – podjęli próbę interdyscyplinarnej analizy pojęcia „rozdroża”.

W sesji udział wzięli m.in. badacze z Instytutu Slawistyki PAN. Wykład otwierający zatytułowany „Kilka słów o leksemie «rozdroże» w historii polszczyzny” wygłosiła **dr hab. Lucyna Agnieszka Jankowiak**, **prof. IS PAN**. Badaczka przedstawiła funkcjonowanie wyrazu „rozdroże” w języku polskim, zwracając uwagę na jego pochodzenie (psł.) i budowę. Korzystając z różnych źródeł, wskazała na poświadczenia leksemu „rozdroże” od najstarszego (z 1. poł. XVI w.) po dzisiejsze. Podczas panelu „Literackie rozdroża narracji” **dr Yana Hladyr** wygłosiła referat pt. „Koncept rozdroża w kontekście fenomenu ukraińskiej emigracji w powieści W. Wynnyczenki «Równowaga»”. Z kolei **prof. dr hab. Alena Rudenka** podczas panelu „Językowo-kulturowe wymiary

«rozdroża»” wygłosiła wykład zatytułowany „'Ścieżka', 'droga', 'skrzyżowanie' w «prostej mowie» Wielkiego Księstwa Litewskiego”.

W trakcie panelu „Na rozdrożu percepcji kultury: dylematy tożsamości” wystąpił **prof. dr hab. Lech Suchomłynow**, który był jednym z organizatorów całego przedsięwzięcia oraz prowadzącym sesję.

Instytut Slawistyki PAN w 2024 roku gościł troje badaczy i badaczek z Ukrainy w ramach grantów NAWA „Polonista”. Swoje projekty badawcze w Instytucie Slawistyki PAN realizowali:

- dr Olena Pelekhata – „Wpływ ideologii językowych na wartość języka polskiego i polskiej tożsamości”;
- dr Natalia Zaika – „Polityka językowa new-speakerów języka polskiego”;
- **prof. dr hab. Lech Suchomłynow** – „(De)konstrukcje: konwersyjność modeli pogranicza w polskiej i ukraińskiej literaturach pierwszej połowy XX wieku”.

Ponadto **dr Elżbieta Kwiecińska** z Instytutu Slawistyki PAN współpracuje z Invisible University for Ukraine (IUFU), Central European University (Ukraiński Uniwersytet Latający, Uniwersytet Środkowoeuropejski, Wiedeń/Budapeszt), gdzie od kwietnia 2022 roku jest mentorką studentów ukraińskich i wykłada (<https://www.ceu.edu/non-degree/Invisible-University>). W 2024 roku wzięła udział w publikacji zbiorowej wykładowców i studentów, do której napisała esej. Współpracuje także z Fundacją OBMIN, która zajmuje się współpracą z ukraińskimi muzeami. Dla nich przeprowadziła sześć dwugodzinnych warsztatów (w języku ukraińskim, online) pt. „Dekolonizacja: historia, teoria, praktyka” na temat teorii dekolonizacji, a także sposobu dekonstrukcji i zastąpienia imperialnych i kolonialnych narracji w muzeach poprzez podejście inkluzywne, transnarodowe, globalną mikrohistorię, unikającą jednocześnie egzotyzacji i orientalizacji z drugiej strony. Warsztaty odbyły się na zlecenie Fundacji OBMIN <https://obmin.eu/> we współpracy z Ministerstwem Kultury i Komunikacji Strategicznej Ukrainy przy wsparciu finansowym Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.

8. UDZIAŁ INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN W KONSORCJACH DARIAH-PL, CLARIN I PLLuM

Od 2020 roku sieci CLARIN-PL (Wspólne zasoby językowe i infrastruktura technologiczna) oraz DARIAH-PL (Cyfrowa infrastruktura badawcza dla humanistyki i

nauk o sztuce) znajdują się na Polskiej Mapie Infrastruktury Badawczej, która skupia infrastruktury o najwyższym potencjale doskonałości naukowej. Obie wymienione infrastruktury są częścią europejskich struktur ERIC: CLARIN ERIC i DARIAH ERIC.

Prace w ramach obu infrastruktur w Instytucie Sławistyki PAN są prowadzone przez Zespół Semantyki i Lingwistyki Korpusowej Instytutu Sławistyki PAN (kierownik **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**) (dalej Zespół SiLK).

W roku 2024 prace Zespołu SiLK były finansowane przez Ministerstwo w ramach grantu Wniesienie wkładu własnego do europejskiej infrastruktury badawczej „CLARIN ERIC – European Research Infrastructure Consortium: Common Language Resources and Technology Infrastructure – Wspólne Zasoby Językowe i Infrastruktura Technologiczna” (nazwa robocza CLARIN-PL QUINTUS).

Zespół SiLK (**dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, mgr Tomasz Bernaś**, prof. Andrius Utkā, mgr Daniel Dziulka, dr Jewgienija Żejmo) prowadził prace nad pozyskaniem nowych zasobów wielojęzycznymi głównie z języków słowiańskich (polskiego, białoruskiego, ukraińskiego, czeskiego, słowackiego, bułgarskiego) i bałtyckich (litewskiego, łotewskiego) oraz germańskich (niemiecki) w dowolnej konfiguracji. Powstały pokaźne zasoby dwujęzyczne: litewsko-bułgarskie (2,84 GB w plikach TMX), litewsko-łotewskie (2,94 GB), polsko-bułgarskie (2,90 GB), polsko-czeskie (2,99 GB), polsko-litewskie (3,01 GB), polsko-łotewskie (2,99 GB), polsko-słowackie (3,05 GB) i inne.

Ze względu na obcojęzyczne wtrącenia (wewnątrzdaniove i międzysegmentalne) opracowano algorytm filtracji niepożądanych treści. Ponadto zaznajomiono się z najnowszą odsłoną KonText-u, opracowując przy tym nowy standard przygotowania danych do publikacji zasobów wielojęzycznych. W związku z tym zwrócono uwagę na ujednolicenie opisów morfosyntaktycznych wszystkich języków poza polskim (gdyż polski zestaw tagów uległby w tym procesie znacznemu zubożeniu) oraz zaimplementowano uproszczone przeszukiwanie zasobów, które nie wymusza znajomości złożonej składni opisów morfosyntaktycznych. Systematycznie wzbogacano metadane.

W roku 2024 przyjęto nazwę BaltiSław na oznaczenie całej kolekcji korpusowej.

Zespół SiLK w roku 2024 przeprowadził kilkanaście szkoleń połączonych z warsztatami w kraju i w Litwie. Udzielił kilkunastu konsultacji indywidualnych dla

badaczy z Polski, Litwy, Białorusi, Ukrainy, Bułgarii i Niemiec. Służył wsparciem zespołom i osobom przygotowującym wnioski grantowe. Nieustannie wspierał projekt Slavicus realizowany w UWr.

W dniach 23–24 września 2024 roku Zespół SiLK współorganizował bezpłatne warsztaty „CLARIN-PL w praktyce badawczej”. Była to już XIV edycja regularnie organizowanych przez Centrum Technologii Językowych CLARIN-PL i konsorcjantów CLARIN-PL dużych warsztatów we współdziałaniu z polskimi instytucjami badawczymi i dydaktycznymi. Tym razem spotkanie miało miejsce w Poznaniu. Zostało zorganizowane we współpracy z Wydziałem Neofilologii i Wydziałem Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

W trakcie warsztatów dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN zaprezentował korpusy wielojęzyczne języków słowiańskich i bałtyckich, przedstawił wyniki szczegółowych trzyletnich testów maszynowego przekładu na przykładzie translatorów online oraz generatywnych modeli językowych. Ponadto badacz udzielił siedmiu indywidualnych konsultacji z zakresu przetwarzania języka naturalnego. Dla kilkusobowej grupy szczegółowo omówił reguły stosowania wyrażeń regularnych w eksploracji korpusów w usłudze KonText.

W roku 2024 konsorcjum CLARIN-PL (w tym Instytut Slawistyki PAN) przygotowało rozbudowany wniosek grantowy w ramach działania 2.4 FENG (Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki) i otrzymało (z końcem 2024 ogłoszono wyniki) dofinansowanie trzyletniego projektu naukowo-biznesowego „CLARIN – Wspólne zasoby językowe i infrastruktura technologiczna” FENG.02.04-IP.04-0004/24 w ramach działania 2.4 FENG: Badawcza Infrastruktura Nowoczesnej Gospodarki (nazwa robocza CLARIN-PL-BIZ-Bis). W grudniu 2024 prowadzono prace przygotowawcze do uruchomienia grantu (lata 2025–2027).

W 2024 roku w ramach DARIAH-PL realizowane były prace w grupie roboczej „Slawistyka cyfrowa”, które koncentrowały się w dwóch obszarach: dydaktyczno-popularyzatorskim i naukowo-badawczym. Pierwszy obszar objął zadania w ramach grantu „Społeczna odpowiedzialność nauki – Popularyzacja nauki i promocja sportu”. Udostępniono około 700 wielojęzycznych rekordów (informacje bibliograficzne o aktualnych wydawnictwach slawistycznych) z zakresu językoznawstwa slawistycznego wraz z wielojęzycznymi słowami kluczowymi w wolnym dostępie w Internecie.

Przygotowano słowniczek polsko-angielskich słów kluczowych, który wykorzystany zostanie w zmodernizowanym repozytorium Instytutu Slawistyki PAN (iReteslawie). W ramach popularyzacji nauki zorganizowano seminarium naukowe z okazji jubileuszu siedemdziesięciolecia Instytutu Slawistyki PAN zatytułowane „System Bibliografii Językoznawstwa Slawistycznego iSybislav: wczoraj – dziś – jutro” (Warszawa, 25.10.2024). Część zadań grupy roboczej w 2024 roku finansowana była ze środków MEiN.

24 czerwca 2024 roku została podpisana umowa o objęcie projektu „Cyfrowa Infrastruktura Badawcza dla Humanistyki i Nauk o Sztuce DARIAH-PL” wsparciem z planu rozwojowego w ramach inwestycji A2.4.1 Inwestycje w rozbudowę potencjału badawczego Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności. Projekt jest realizowany w ramach wieloletniego planu pogłębiania współpracy przy budowie infrastruktury cyfrowej dla nauk humanistycznych i nauk o sztuce w Polsce siłami Konsorcjum DARIAH-PL. Celem jest utworzenie krajowego ekosystemu, który pozwoli na prowadzenie badań interdyscyplinarnych nad materiałami będącymi przedmiotem badań archeologicznych i nad polskim dziedzictwem kulturowym. Po zakończeniu projektu wytworzona infrastruktura DARIAH-HUB posłuży realizacji wspólnych we współpracy z partnerami gospodarczymi krajowych i międzynarodowych projektów badawczo-naukowych i wdrożeniowych. Projekt jest realizowany przez doświadczonych specjalistów Konsorcjum DARIAH-PL z Instytutu Podstaw Informatyki PAN (lider), Instytutu Badań Literackich PAN, Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN: Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowe PCSS, Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN, Instytutu Języka Polskiego PAN, Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Instytutu Sztuki PAN, Politechniki Poznańskiej, Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Wrocławskiego. Wartość Projektu wynosi 71.835.475,87 zł, z czego 57.637.042,87 zł stanowi dofinansowanie z Krajowego Planu Odbudowy. Harmonogram przedsięwzięcia zakłada realizację zadań od 1 kwietnia 2024 roku do 31 grudnia 2025 roku. Zespół Instytutu Slawistyki PAN zaangażowany w prace projektowe reprezentują: **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, dr hab. Maksim Duszkin, prof. IS PAN, dr Yana Hladyr, dr Paweł Kowalski, dr Aliaksandr Paharely, dr Vadzim Shkliaryk, mgr Tomasz Bernaś.**

Instytut Slawistyki PAN jest jedną z sześciu wiodących polskich jednostek naukowych, które w dniu 29 listopada 2023 roku powołały konsorcjum PLLuM (Polish Large Language Universal Model). Jego celem jest stworzenie pierwszego polskojęzycznego otwartego modelu językowego oraz opracowanie bazującego na nim inteligentnego asystenta. W skład konsorcjum, którego liderem jest Politechnika Wrocławska, oprócz Instytutu Slawistyki PAN wchodzi również: Państwowy Instytut Badawczy NASK (PIB NASK), Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy (OPI PIB), Instytut Podstaw Informatyki PAN oraz Uniwersytet Łódzki.

Na posiedzeniu wyjazdowym Sejmowej Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii (CNT) 19 marca 2024 roku w Łodzi przedstawiciele Rady Konsorcjum PLLuM zapoznali zebranych z założeniami innowacyjnego polskiego modelu językowego oraz omówili aktualny stan zaawansowania prac. Prezentacja oraz sam projekt PLLuM spotkał się z pozytywnymi reakcjami członków Komisji. W przerwie obrad oraz po ich oficjalnym zamknięciu już w kuluarach reprezentujący Konsorcjum PLLuM badacze odpowiadali na liczne pytania, co tylko potwierdza duże zainteresowanie tym projektem wśród członków Komisji oraz zaproszonych na posiedzenie Komisji Gości.

Ponadto w marcu 2024 roku ruszyła oficjalna strona internetowa projektu: <https://pllum.org.pl>

9. NAGRODY

W dniu obchodów jubileuszu siedemdziesięciolecia Instytutu Slawistyki PAN, 24 października 2024 roku, Srebrnym Krzyżem Zasługi zostali nagrodzeni: **dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN, dr hab. Ewa Gołachowska, prof. IS PAN, prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska oraz dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN.**

Brązowym Krzyżem Zasługi prezydent nagrodił: **dr hab. Karolinę Ćwiek-Rogalską, prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińską, dr Dorotę Leśniewską, dr hab. Joannę Roszak, prof. IS PAN oraz dr Ewę Wróblewską-Trochimiuk.**

Medal Złoty za Długoletnią Służbę otrzymali: **dr Wojciech Mądry, dr hab. Joanna Nowak, prof. IS PAN, dr Małgorzata Ostrówka oraz dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN.**

Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę zostali nagrodzeni: **dr hab. Agnieszka Ayşen Kaim, prof. IS PAN oraz prof. dr hab. Piotr Sobotka.**

Prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir została laureatką Nagrody Grand Press 2024 w kategorii Książka Reporterska Roku za publikację *Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego*, t. 1 (Wydawnictwo Czarna Owca). Gala rozdania nagród odbyła się 10 grudnia 2024 roku w Muzeum Historii Polski w Warszawie. Książka jest efektem badań prowadzonych w ramach grantu OPUS NCN „Pogrom krakowski 11 sierpnia 1945 na tle porównawczym” (2019–2024) (nr 2018/29/B/HS3/01435). Grand Press to największy konkurs dziennikarski w Polsce, organizowany od 1997 roku. Nagrody przyznawane są przez jury w dziewięciu kategoriach tematycznych, a kolegia redakcyjne wyłaniają Dziennikarza Roku/Dziennikarkę Roku. Ponadto wręczane są cztery nagrody specjalne: Grand Press Digital and Technology, Grand Press Economy, Nagroda im. Bohdana Tomaszewskiego oraz Książka Reporterska Roku.

27 listopada 2024 roku w siedzibie Stowarzyszenia „Kuźnica” w Krakowie odbyła się uroczystość wręczenia **prof. dr hab. Joannie Tokarskiej-Bakir** Honorowej Nagrody Kowadła za monografie *Pod klątwą. Społeczna historia pogromu kieleckiego* (2018) i *Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego* (2024). Laudację wygłosił prof. Łukasz Tomasz Sroka.

Dr hab. Irena Grudzińska-Gross i **dr Konrad Matyjaszek** otrzymali nagrodę „The Anna M. Cienciala Best Edited Book Award 2023” za książkę *Breaking the Frame. New School of Polish-Jewish Studies* wydaną przez wydawnictwo Peter Lang. Nagroda im. Anny M. Cienciali została ustanowiona w celu uznania wagi wspólnych badań i uhonorowania Anny Ciencialy, współredaktorki, wraz z Natalią S. Lebediewą i Wojciechem Materskim, ważnej wspólnej pracy *Katyń: zbrodnia bez kary* (Uniwersytet Yale Prasa, 2008). Wśród autorek i autorów *Breaking the Frame. New School of Polish-Jewish Studies* oprócz laureatów Nagrody znalazły się m.in: prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir, dr hab. Anna Zawadzka, dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN z Instytutu Sławistyki PAN. Tematem książki są najnowsze badania dotyczące antyżydowskiej przemocy w wojennej i tuż-powojennej Polsce, a także cyrkulacja jej interpretacji w dzisiejszej nauce i polityce.

Dr Gabriela Augustyniak-Żmuda otrzymała nagrodę Lubuskiego Wawrzynu Naukowego 2023 za książkę *Biografie językowe przesiedleńców ze wschodnich województw II Rzeczypospolitej mieszkających w regionie lubuskim*. Uroczysta gala wręczenia Lubuskich Wawrzynów 2023 odbyła się 1 marca 2024 roku w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze. Podczas

ogłoszenia laureata konkursu prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski powiedział: „Praca naukowa wymaga wielu poświęceń, wielu żmudnych badań (...). Mamy do czynienia z bardzo wyselekcjonowanymi autorami, którzy z pasją tworzyli te dzieła. Ale trzeba było wybrać dzieło, które wygrało. To dzieło to dział czy dyscyplina nazywana językoznawstwem, konkretnie socjolingwistyką związane m.in. również z badaniami terenowymi.”

Na wniosek kapituły Nagrody Komitetu Językoznawstwa PAN, działającej w tegorocznej edycji konkursu pod przewodnictwem prof. dr. hab. Macieja Raka, członkowie Komitetu na posiedzeniu plenarnym w dniu 14 października 2024 roku Nagrodę Komitetu Językoznawstwa PAN za wybitne osiągnięcia naukowe w zakresie językoznawstwa w roku 2023 przyznali w kategorii osiągnięcie naukowe **prof. dr. hab. Piotrowi Sobotce** za rozprawę *Etymologia a gramatyka. Perspektywa funkcjonalna w rekonstrukcji dziejów słów*. Książka ukazała się nakładem Wydawnictwa Instytutu Sławistyki PAN i dostępna jest w repozytorium iReteslaw: <https://ispan.waw.pl/ireteslaw/handle/20.500.12528/1971>

22 października 2024 roku **prof. dr hab. Joanna Goszczyńska** została uhonorowana odznaką Bene Merito, przyznawaną przez Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej za działalność wzmacniającą pozycję Polski na arenie międzynarodowej. Uroczystość odbyła się w sali balowej pałacu Fuerstenbergów – siedzibie Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Pradze. W laudacji charge d'affaire Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej Jacek Gajewski, prezentując zasługi prof. Joanny Goszczyńskiej, podkreślił, że jest ona „wybitną sławistką, bohemistką i słowacystką, Osobą-Institucją, bez której Polacy nie wiedzieliby tyle o Czechach, a Czesi i Słowacy – tyle sami o sobie”.

Zespół etnolingwistyczny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i Instytutu Sławistyki PAN (**dr Agata Bielak**) kierowany przez prof. Stanisławę Niebrzegowską-Bartmińską otrzymał nagrodę „Literatury na Świecie” za rok 2023 w kategorii Inicjatywa Wydawnicza za *Słownik stereotypów i symboli ludowych*, ukazujący się od 1996 roku nakładem Wydawnictwa UMCS w Lublinie. „Literatura na Świecie” to prestiżowy miesięcznik poświęcony literaturze obcej, wydawany od 1971 roku w Warszawie. Dla zespołu etnolingwistycznego to niezwykle ważna nagroda, motywująca do pracy nad kolejnymi tomami *Słownika stereotypów i symboli ludowych*, którego koncepcję stworzył i

przez lata rozwijał prof. Jerzy Bartmiński. Jego zamierzeniem było opracowanie dzieła pokazującego bogactwo wyobrażeń ludowych, tradycyjny obraz świata i człowieka utrwalony w języku, folklorze i obrzędach. Dotychczas opublikowane zostały cztery części tomu „Kosmos” (1996–2012), siedem części tomu „Rośliny” (2017–2022) oraz pierwsza część tomu „Zwierzęta” (2024), który jest opracowywany w ramach grantu Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki na lata 2022–2027. *Słownik stereotypów i symboli ludowych* to najważniejsze dzieło realizowane w Pracowni Etnolingwistycznej im. Jerzego Bartmińskiego.

Dr Izabela Mrzygłód otrzymała Nagrodę Prezesa Rady Ministrów za pracę doktorską „Uniwersytety w cieniu kryzysu. Nacjonalistyczna radykalizacja studentów Warszawy i Wiednia w okresie międzywojennym”.

W czerwcu 2024 roku książka **dr Natalii Judzińskiej**, *Po lewej stronie sali. Getto ławkowe w międzywojennym Wilnie* (Krytyka Polityczna, 2023) została nominowana do prestiżowej Nagrody Literackiej „Nike” za najlepszą książkę roku. Jak czytamy na stronie „Gazety Wyborczej”, „Rywka Profitkier pewnego dnia usiadła po tej stronie sali, po której siadać nie powinna. Działo się to na wileńskim uniwersytecie na początku 1937 roku. Nie stała się jednak ikoną walki o prawa obywatelskie, nikt o niej nie pamiętał. Natalia Judzińska, kulturoznawczyni i historyczka w doskonale udokumentowanej książce tworzy jej przejmujący portret i pokazuje, jak antysemityzm stał się wspólnym językiem tysięcy Polaków i Polek, którzy doprowadzili do zalegalizowania rasowej segregacji. Judzińska nie ukrywa, że pisze też o nas współczesnych, bo historia – jak pisała Annie Ernaux – nie tyle się powtarza, co wydarza tak samo w różnych czasach. *Po lewej stronie sali* to debiut”.

Monografia *Po lewej stronie sali* **dr Natalii Judzińskiej** znalazła się też w finale Nagród Historycznych tygodnika „Polityka” w kategorii debiut.

Dr Karolina Panz otrzymała wyróżnienie w konkursie Nagroda POLIN 2024. Jak czytamy na stronie Muzeum POLIN: „Karolina Panz od blisko 20 lat łączy rolę badaczki losów Żydów podhalańskich z działaniami na rzecz przywracania pamięci. W archiwach krajowych i zagranicznych poszukuje materiałów dotyczących ich historii, spotyka się z Ocalałymi i potomkami żydowskich Podhalań. Organizuje spotkania z Ocalałymi nowotarzanami i upamiętnia Żydów Podhala w rocznice ich Zagłady”.

Dr Anton Dinerstein został jednym z laureatów nagrody zbiorowej „Top-four paper at the Language and Social Interaction Division” na 78. konferencji International Communication Association (ICA)

Dr Tymoteusz Król otrzymał stypendium Ministra Nauki dla wybitnych młodych naukowców wykazujących się znaczącymi osiągnięciami w działalności naukowej. Stypendia przyznano 228 młodym naukowcom, reprezentującym dyscypliny naukowe i artystyczne.

Dr hab. Katarzyna Kotyńska została laureatką Drahomán Prize 2023, przyznawanej tłumaczom z języka ukraińskiego na języki światowe. 23 kwietnia 2024 roku, w Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich, podczas uroczystej gali, która odbyła się w księgarni „Sens” w Kijowie, ogłoszono laureatkę Nagrody ufundowanej przez Instytut Ukraiński, PEN Ukraina i Ukraiński Instytut Książki. Nagrodę wręczył Dyrektor Generalny Instytutu Ukraińskiego Wołodymyr Szejko. Dr hab. Katarzyna Kotyńska, tłumaczka z języka ukraińskiego na język polski, została nominowana przez Ambasadę Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej za tłumaczenie książki *Наїдована подорож* Oksany Zabuzko (Komora, 2023) – *Najdłuższa podróż* (Agora, 2023). Od 2023 roku Katarzyna Kotyńska jest Kierowniczką Zakładu Ukrainistyki w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jest również laureatką Nagrody ANGELUS za przekład powieści Oksany Zabuzko *Muzeum porzuconych sekretów* (2013). Dr hab. Katarzyna Kotyńska przez wiele lat była pracowniczką Instytutu Sławistyki PAN, a obecnie jest kierowniczką afiliowanego w Instytucie Sławistyki PAN projektu „Polemiki religijne wokół Unii Brzeskiej. Podręcznik dla humanistów” (w ramach grantu „Nauka dla Społeczeństwa II” przyznawanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki NdS-II/SP/0273/2023/01). Nagroda Drahomán Prize została ustanowiona w 2020 roku przez Instytut Ukraiński, PEN Ukraina i Ukraiński Instytut Książki. Przyznawana jest za wybitne osiągnięcia w tłumaczeniu i wkład w promocję literatury ukraińskiej za granicą.

10. POWOŁANIA DO RAD

Prof. dr hab. Joanna Goszczyńska została powołana została przez Ministra Spraw Zagranicznych p. Radosława Sikorskiego na wiceprzewodniczącą Rady Programowej Forum Polsko-Czeskiego przy Ministrze Spraw Zagranicznych. Decyzja, dotycząca dwuletniej kadencji, podpisana została 14 sierpnia 2024 roku.

Prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, dr Tymoteusz Król i dr Piotr Szatkowski zostali powołani przez Ministrę Kultury i Dziedzictwa Narodowego p. Hanę Wróblewską w skład czternastoosobowej Rady Programowej Instytutu Różnorodności Językowej Rzeczypospolitej. Instytut Różnorodności Językowej Rzeczypospolitej został założony w maju 2024 roku przy Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jego głównym celem jest wspieranie i propagowanie wszelkich odmian językowych istniejących na terytorium Polski oraz popularyzacja wiedzy o nich. Czteroletnia kadencja Rady Programowej Instytutu Różnorodności Językowej Rzeczypospolitej (2024–2028) rozpoczęła się 2 września 2024 roku.

Dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska została powołana przez Radę Miasta Wałcza do Rady Muzeum działającej przy Muzeum Ziemi Wałeckiej, a następnie wybrana na przewodniczącą rady na jej pierwszą kadencję. Podstawowym celem Rady jest dbanie o to, aby muzeum wywiązywało się ze swoich obowiązków wobec społeczności i swojej misji. Poza badaczką w skład rady weszli: dr Henryk Paweł Dąbrowski, Piotr Wojtanek, ks. bp dr Arkadiusz Trochanowski, Adam Biernacki oraz Paweł Łakomy. Współpraca dr hab. Ćwiek-Rogalskiej z muzeum obejmuje jej zaangażowanie w projekt „DNA Wałcza”, którego celem jest gromadzenie opowieści o powojennej historii mieszkańców powiatu wałeckiego i pamiątek po pierwszych osadnikach oraz współpracę w ramach projektu ERC StG SpectralRecycling. Więcej informacji o projekcie można znaleźć na stronie internetowej muzeum: <https://mzw.com.pl/dna-walcza-informacje-o-zbiorce/>

11. SUKCESY DOKTORANTÓW I DOKTORANTEK

Doktorantki i doktoranci Instytutu Slawistyki PAN w 2024 roku z sukcesami realizowali granty własne oraz uczestniczyli w grantach starszych naukowców. **Mgr Andrzej Żak** prowadzi grant NCN PRELUDIUM „Korelaty akustyczne akcentu w języku kaszubskim”. **Mgr Andrzej Żak** oraz **mgr Kamil Czaiński** są uczestnikami projektu NCN SONATA BIS „Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej”, którego kierownikiem jest prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska. **Mgr Andrzej Żak** realizuje także grant NCN SONATA BIS pt. „Od wielojęzycznego korpusu równoległego do semantycznej mikro-typologii PERFECTUM w językach słowiańskich i bałtyckich” w zespole dr Doroty Klimek-Jankowskiej. **Mgr Maciej Olszewski** uczestniczy w pracach zespołu dr hab. Grażyny Szwat-Gyłybowej, prof. IS PAN

przy projekcie NCN OPUS, pt. „Topos ‘wmurowanej kobiety’ w kulturach Europy Południowo-Wschodniej i Turcji”. **Mgr Magdalena Bubík** natomiast pracuje w zespole grantu ERC StG Project „Recycling the German Ghosts. Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945 (SpectralRecycling)”, którym kieruje dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska. W ramach tych grantów doktorantki i doktoranci odbywali terenowe wyjazdy badawcze, zbierali i analizowali materiały oraz prezentowali wyniki swoich badań.

12. MONOGRAFIE PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN W 2024 ROKU

Monografie jednoautorskie

1. **Karolina Bielenin-Lenczowska**, *Koloniści z Rio Claro. Społeczno-językowe światy polskich osadników w południowej Brazylii*, Wydawnictwo Słowo/Obraz Terytoria, 2024, ISBN 978-83-8325-084-7, 326 ss.
2. **Karolina Ćwiek-Rogalska**, *Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty*, Wydawnictwo RN, 2024, ISBN 978-83-972751-0-2, 432 ss.
3. **Anna Engelking** (opr.), Józef Szymańczyk, *Fotograf z Polesia. Opowieść Józefa Szymańczyka*, Wydawnictwo Muzeum Narodowego w Lublinie, 2024, ISBN 978-83-66925-79-3, 448 ss.
4. Irena Grudzińska-Gross (była pracowniczka), *Miłosz i długi cień wojny*, wyd. 2, Wydawnictwo Pogranicze, 2024, ISBN 978-83-68114-12-6, 186 ss.
5. **Helena Krasowska**, *Polish Highlanders in Carpathian Bukovina: A Sociolinguistic and Lexical Study*, Peter Lang, 2024, ISBN 9783631877302, 368 ss.
6. **Tymoteusz Król**, *Góry, pagórki, przykryjcie nas. Analiza obrazów swoich i obcych w opowieściach Wilamowian o Volksliście i powojennych prześladowaniach*, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 2024, ISBN 978-83-64465-71-0, 449 ss.
7. **Tymoteusz Król**, *Wilamowianie i ich sąsiedzi*, Wydawnictwo Cum Laude Lech Krzyżanowski, 2024, ISBN 978-83-63904-90-6, 84 ss.
8. **Paweł Levchuk**, *Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-66369-87-0, 248 ss.

9. **Maciej Mętrak**, *Mapa świata z jarmarcznej ulotki. Czeska dziewiętnastowieczna twórczość kramarska w perspektywie etnolingwistycznej*, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Fundacja Sławistyczna, 2024, ISBN 978-83-64465-74-1, 459 ss.
10. **Izabela Mrzygłód**, *Uniwersytety w cieniu kryzysu. Nacjonalistyczna radykalizacja studentów Warszawy i Wiednia w okresie międzywojennym*, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, 2024.
11. **Katarzyna Roman-Rawska**, *Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach*, Wydawnictwo Czarne, 2024, ISBN 978-83-8191-965-4, 280 ss.
12. **Joanna Roszak**, *Hanna Krall. Tkanie*, Uniwersytet Łódzki, 2024, ISBN 978-83-8331-456-3, 256 ss.
13. **Joanna Roszak**, *Poezja w odcinkach. Wiersze w czasach Netflixa*, Biuro Literackie, 2024, ISBN 978-83-67706-25-4, 228 ss.
14. **Joanna Tokarska-Bakir**, *Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego*, t. 1, Wydawnictwo Czarna Owca, ISBN 978-83-8252-578-6, 768 ss.
15. **Joanna Tokarska-Bakir**, *Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego*, t. 2, *Źródła*, Wydawnictwo Czarna Owca, ISBN 978-83-8252-845-9, 1040 ss.
16. **Ewa Wróblewska-Trochimiuk**, *Naszego nie damy. Spory i obrazy polityczne w Serbii i Chorwacji po roku 2000*, Kultura na Pograniczach, t. 18, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-66369-93-1, 322 ss.

Monografie wieloautorskie

1. Barbara Grunwald-Hajdasz, **Ryszard Grzesik**, Anna Kotłowska, **Wojciech Mądry**, **Adrien Quéret-Podesta**, *Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian, seria łacińska*, t. 3: *Średniowiecze*, z. 1: *Narracyjne źródła węgierskie (kroniki, rocznik, hagiografia)*. *Pisarze z wieku XI-XIV*, cz. 1a: *Teksty*; cz. 1b: *Słownik*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-66369-71-9, ss. 634 (cz. 1a) i 460 (1b).
2. **Mariola Jakubowicz**, **Szymon Pogwizd** i in., *Słownik prasłowiański*, t. X, *Ka-Ko*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-64465-71-0, 292 ss.

3. **Tymoteusz Król**, Bartłomiej Jurzak, *Gmina wielu strojów. Kobiety - twórczynie i użytkowniczki strojów ludowych w Gminie Wilamowice*, Wydawnictwo Cum Laude Lech Krzyżanowski, 2024, ISBN 978-83-63904-87-6, 84 ss.
4. **Dorota K. Rembiszewska**, Janusz Siatkowski (opr.), *Dziewiętnastowieczne materiały gwarowe z obszaru Warmii, Mazur i terenów sąsiednich. Cz. 1*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Sławistyczna, ISBN 978-83-66369-95-5, 637 ss.

Monografie pod redakcją pracowniczek IS PAN

1. *Діалекти в умовах сучасних викликів / Gwary wobec wyzwań współczesności*, red. **Dorota K. Rembiszewska**, Tetiana Jastrems'ka, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Instytut Ukrainoznawstwa im. I. Krypjakewycza Narodowej Akademii Nauk Ukrainy, 2024, ISBN 966-02-2707-8 (pl), 492 ss.
2. *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów*, t. 7. *Demokracja*, red. Jerzy Bartmiński, Monika Grzeszczak, **Alena Rudenka**, Instytut Sławistyki PAN, Fundacja Sławistyczna, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 2024, ISBN 978-83-66369-88-7 (ISPAN), 978-83-227-9843-0 (UMCS), 560 ss.
3. *Mit – literatura – polityka. Źródła tematów musicali*, red. **Joanna Roszak**, Rafał Koschany, Joanna Maleszyńska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2024, ISBN 978-83-66983-41-0, 232 ss.

III. TEMATY STATUTOWE

Instytut Slawistyki PAN prowadzi interdyscyplinarne badania nad językami, literaturami, historią i zagadnieniami narodowościowymi na obszarze Słowiańszczyzny. Prace naukowe w Instytucie Slawistyki PAN prowadzone są w ramach sześciu pól badawczych.

Tematy statutowe: **13**

1. POLE BADAWCZE: KULTUROWE DZIEDZICTWO SŁOWIAŃSZCZYZNY. BADANIA DIACHRONICZNE

Projekty realizowane w tym polu mają na celu badanie i opis duchowego dziedzictwa kulturowego narodów słowiańskich. Prowadzone są diachroniczne prace badawcze, dokumentacyjne i edytorskie, których efektem są leksykony, słowniki, atlasy, opracowania materiałowe, źródłowe i bibliograficzne, monografie autorskie i zbiorowe o fundamentalnym znaczeniu dla humanistyki. Wykonywane są unikatowe projekty z zakresu leksykografii, w tym Słownik prasłowiański. Powstają wielotomowe edycje tekstów źródłowych z zakresu historii i literatur słowiańskich. Prowadzone są interdyscyplinarne slawistyczne badania diachroniczne z zakresu historii języków słowiańskich, onomastyki, dialektologii historycznej, leksyki i języka pisarzy. Ponadto prowadzone są rusycystyczne i ukrainistyczne badania literaturoznawcze i kulturoznawcze (literatura, sztuka, teatrologia, antropologia kultury).

1.1. Slawistyczne i polonistyczno-latynistyczne badania historyczno-językowe

W ramach tematu prowadzone są oryginalne badania nad terminologią polską i słowiańską i perspektywie historycznej i językowej. Analizie podlegają zarówno teksty literackie i szeroko pojęta twórczość słowna, prowadzone są prace w oparciu o źródła historyczne, słowniki i leksykony, jak i dyskutowane są zebrane w trakcie badań terenowych materiały prezentujące uzusy językowe. Omawiane są specyficzne formy języka i jego zastosowania, relacje i wpływy terminologii i słownictwa niesłowiańskiego na język polski i inne języki słowiańskie. Poszukiwane są stałe cechy językowe oraz ich zmienne. Analiza dokonywana jest z uwzględnieniem szerokiego tła przemian historycznych, społecznych i kulturowych danego obszaru. Prowadzone prace odnoszą się także do zjawisk fonetycznych i onomastyki. Celem tematu jest zbadanie zjawisk

historyczno-językowych zachodzących w obszarze Słowiańszczyzny oraz relacji językowych na styku polsko-łacińskim.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie i wykonawcy tematu:

prof. dr hab. Alena Rudenka

prof. dr hab. Piotr Sobotka

dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN

dr hab. Lucyna Agnieszka Jankowiak, prof. IS PAN

dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN

dr Wojciech Jasiński

dr Szymon Pogwizd

Współpraca: prof. dr hab. Zofia Zaron (UW), dr hab. Magdalena Żabowska, prof. UMK, dr hab. Agnieszka Słoboda, prof. UAM, dr Kacper Kardas (UMK), prof. dr Anna Kisiel (KU Leuven w Belgii)

W 2024 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i opracowywano zebrane materiały. Zorganizowano konferencję naukową, wygłoszono 5 referatów na konferencjach. Opublikowano 5 artykułów i 14 rozdziałów w monografiach. Złożono do druku 1 artykuł.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2024 roku:

1. **Jankowiak Lucyna Agnieszka**, *Polish Anthropological Terminology in Słownik terminologii lekarskiej polskiej from 1881*, „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza”, t. 30(50), nr 2/2023, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, ISSN 1233-8672, s. 45-60.
2. **Jankowiak Lucyna Agnieszka**, *Słowniczek wyrazów weterynarskich wobec polskiej terminologii weterynaryjnej w Słowniku terminologii lekarskiej polskiej*, „Slavia Occidentalis. Linguistica”, nr 80(1)/2023, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, ISSN 0081-0002, s. 55-65.

3. **Jankowiak Lucyna Agnieszka**, *Ukraińskie zapożyczenie „kołtun” w polskiej terminologii medycznej*, „*Studia Historiae Scientiarum*”, nr 23/2024, ISSN 2451-3202, s. 471-505.
4. **Sobotka Piotr**, *Czasownik*, w: *Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym. Tom I*, red. Maciej Grochowski, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-640007-88-0, s. 43-48.
5. **Sobotka Piotr**, *Historia semantyki*, w: *Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym. Tom I*, red. Maciej Grochowski, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-640007-88-0, s. 157-168.
6. **Sobotka Piotr**, *Jan Łoś*, w: *Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym. Tom II*, red. Maciej Grochowski, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-64007-89-7, s. 168-174.
7. **Sobotka Piotr**, *Jerzy Kuryłowicz*, w: *Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym. Tom II*, red. Maciej Grochowski, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-64007-89-7, s. 158-163.
8. **Sobotka Piotr**, *Józef Reczek*, w: *Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym. Tom II*, red. Maciej Grochowski, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-64007-89-7, s. 205-207.
9. **Sobotka Piotr**, *Jurij Dierienikowicz Apresjan (1930–2024)*, „*Prace Filologiczne*”, nr 79/2024, Uniwersytet Warszawski, ISSN 0138-0567, s. 13-18.
10. **Sobotka Piotr**, *Konstrukcje motywowane emocjonalnie w strukturze składniowej liryki Cypriana Norwida*, w: *Literackie ogniwa. Norwid i inni. Prace ofiarowane prof. dr hab. Grażynie Halkiewicz-Sojak*, red. Paulina Abriszewska, Magdalena Kowalska, Dariusz Pniewski i Radosław Sioma, Instytut Literatury, 2023, ISBN 978-83-67170-15-4, s. 305-315.
11. **Sobotka Piotr**, *Pole semantyczne*, w: *Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym*, red. Maciej

- Grochowski, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-640007-88-0, s. 367-393.
12. **Sobotka Piotr**, *Przypadek*, w: Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym, red. Maciej Grochowski, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-640007-88-0, s. 323-330.
 13. **Sobotka Piotr**, *Rodzaj gramatyczny*, w: Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym, red. Maciej Grochowski, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-640007-88-0, s. 451-456.
 14. **Sobotka Piotr**, *Semantyka historyczna*, w: Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym, red. Maciej Grochowski, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-640007-88-0, s. 471-487.
 15. **Sobotka Piotr**, *Verb*, w: *Encyclopaedic-Linguistic Guidebook to the Semantic Grammar of the Polish Language from the Historical Perspective*, red. Maciej Grochowski, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-640007-88-0, s. 707-711.
 16. **Sobotka Piotr**, *Zmiana semantyczna*, w: Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym, red. Maciej Grochowski, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-640007-88-0, s. 651-655.
 17. **Sobotka Piotr**, *Zdzisław Kempf*, w: Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym, red. Maciej Grochowski, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-64007-89-7, s. 117-119.
 18. **Rudenka Alena**, *Названия родины белорусов и украинцев – диахронический аспект (Nazwy ojczyzny Białorusiów i Ukraińców – aspekt diachroniczny)*, „Languages and Cultures in Time and Space”, nr XI (1)/2024, Filozofski fakultet, Novi Sad, ISSN 978-86-6065-878-6, s. 425-436.
 19. **Trawińska Maria**, Lenartowicz-Zagrodna Anna, *„Vocabularius breviloquus” Johanna Reuchlina jako podstawa rękopiśmiennego Słownika Bartłomieja z*

Bydgoszczy (na materiale nazw własnych), „Collectanea Philologica”, nr 27/2024, Uniwersytet Łódzki, ISSN 1733-0319, s. 153-164.

1.2. Edycje tekstów źródłowych z zakresu historii Słowian, w tym relacje polsko-węgierskie

W ramach tematu prowadzone są prace archiwalne i źródłoznawcze odnoszące się do historii krajów i ludów słowiańskich oraz zabytków literatury słowiańskiej. Zebrane źródła są poddawane analizie, a następnie wydawane i upowszechniane czytelnikom polsko- i niepolskojęzycznym, dzięki czemu historia i twórczość słowiańska udostępniana jest poza słowiańskim obszarem kulturowym. Do edycji przygotowywane są zarówno pisma stare, jak i dwudziestowieczne. Celem tematu jest wzbogacenie wiedzy dotyczącej zjawisk z zakresu historii Słowian oraz edycja unikatowych źródeł z tego obszaru.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawcy tematu:

prof. dr hab. Ryszard Grzesik

dr Wojciech Mądry

dr Adrien Quéret-Podesta

Współpraca: dr hab. Anna Kotłowska, prof. UAM, mgr Barbara Grunwald-Hajdasz

W 2024 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, kwerendy, opracowywano materiały, przygotowywano teksty, ich analizy, tłumaczenia i komentarze do tekstów. Opublikowano 1 rozdział w monografii. Złożono do druku 1 monografię i 1 rozdział w monografii.

Tekst opublikowany w ramach tematu statutowego w 2024 roku:

1. **Quéret-Podesta Adrien**, *La 'Matière de Troie' dans les plus anciennes chroniques d'Europe Centrale*, w: *The Medieval Chronicle*, t. 16, red. Erik S. Kooper, Sjoerd Levelt, Brill, 2024, ISBN 978-90-04-68489-8, s. 227-245.

1.3. Rusycystyczne i ukrainistyczne badania literaturoznawcze i kulturoznawcze

W ramach tematu prowadzone są interdyscyplinarne – zarówno literaturoznawcze, jak i odnoszące się do historii sztuki, antropologii i kulturoznawstwa – badania odnoszące się do literatury i twórczości artystycznej rosyjskiej i ukraińskiej. Badania mają na celu analizę zjawisk kulturowych w obrębie kultury rosyjskiej i ukraińskiej w perspektywie synchronicznej i diachronicznej. Podejmowane badania przyjmują zróżnicowaną metodologicznie perspektywę badawczą i odnoszą się do różnych zjawisk kulturowych (moda, wpływ innych kultur, urbanistyka) i gatunków literackich (powieść, dramat, twórczość słowna, tłumaczenia). Celem tematu jest zbadanie i analiza zjawisk kulturowych i literackich w obrębie kultury ukraińskiej i rosyjskiej.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie tematu:

dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

dr Katarzyna Roman-Rawska

W 2024 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i opracowywano materiały. Złożono do druku 2 artykuły.

2. POLE BADAWCZE: TOŻSAMOŚCI NARODOWE I REGIONALNE SŁOWIAN (MITY, IDEE, PAMIĘĆ ZBIOROWA)

Badania w tym polu są skoncentrowane na problematyce narodowościowej ze szczególnym uwzględnieniem pamięci zbiorowej, idei, mitów i mitologemiki, symboliki oraz zagadnień językowych. Badania teoretyczne dotyczą tożsamości narodów słowiańskich (także polskiego) w kontekście integracji europejskiej i globalizacji. Prowadzone są teoretyczne studia narodowościowe nad relacjami Polski i Europy w ujęciu diachronicznym oraz badania nad etnicznością na terenie Słowiańszczyzny. Przedmiotem badań jest też antropologiczna interpretacja kultury współczesnej. Odrębnym podpolem są badania nad pamięcią społeczną (*memory studies*), w tym unikatowe badania nad białoruską pamięcią historyczną. Prowadzone są także kulturoznawcze studia nad tożsamością kulturową na Bałkanach.

2.1. Bałkanistyczne badania narodowościowe – mity i idee

Temat odnosi się do mitów funkcjonujących na obszarze Słowiańszczyzny oraz idei formatujących narody i etnosy słowiańskie na przestrzeni wieków po dzień dzisiejszy. Analizowane są trajektorie krążenia idei w świecie słowiańskim i pomiędzy Słowianami i innymi narodami oraz ich przekazu. Badacze przyglądają się duchowości i religijności Słowian oraz legendom i tradycjom ich kształtującym. Prowadzone są interdyscyplinarne badania w obrębie historii idei i historii kultury, antropologii, kulturoznawstwa i literaturoznawstwa. Prace badawcze dotyczą idei, twórczości artystycznej, praktyk performatywnych i wizualnych. Badania odnoszą się do konkretnych kultur, jak i prowadzone są analizy komparatystyczne. Celem tematu jest pogłębienie wiedzy dotyczącej procesów kulturowych i narodowościowych na Bałkanach.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczyni i wykonawca tematu:

prof. dr hab. Lech Suchomłynow

dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN

dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska

dr Anna Boguska

dr Ewelina Drzewiecka

dr Marzena Maciulewicz

dr Olha Tkachenko

dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

Współpraca: **dr Michal Korhel, mgr Karina Hoření**

W 2024 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały i prowadzono kwerendy. Opublikowano 2 artykuły. Złożono do druku 2 artykuły. Przygotowano 56. numer czasopisma „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa”.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2024 roku:

1. **Boguska Anna**, *Chorwacki film fabularny jako medium pamięci wojny lat 90. XX wieku w krajach byłej Jugosławii*, „Balcanica Posnaniensia. Acta et studia”, nr XXXI/2024, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, ISSN 0239-4278, s. 253-276.
2. **Kaim Agnieszka Aysen**, Dominik Paulina, *The Second-Generation Polish Émigrés in Istanbul as Transcultural Agents in the Ottoman Modernising Reforms in the Late 19th and Early 20th Century*, „Hemispheres. Studies on Cultures and Societies”, nr 38/2023, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, ISSN 0239-8818, s. 5-34.

2.2. Badania nad pamięcią (memory studies): Białoruś, Litwa, Czechy

Temat odnosi się do nurtu badań nad pamięcią (*memory studies*). W ramach tematu prowadzone są badania zarówno pamięci jednostkowych na tle wydarzeń kulturowo-społecznych, uwarunkowań tworzenia się i przekazywania pamięci, analiza i interpretacja zjawisk historycznych, których artefakty ukryte są w przestrzeni społecznej i architekturze, miejsca pamięci, jak i strategie zarządzania pamięcią zbiorową oraz polityka pamięci na obszarze Słowiańszczyzny. Analizowane są materiały piśmienne i wizualne, archiwalne oraz zgromadzone w trakcie badań terenowych. Używana do badań metodologia rozciąga się od metod biograficznych, *oral history*, analizy antropologicznej i wizualnej. W tematykę badań pamięciologicznych wpisuje się też analiza projektów tożsamości.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczyni i wykonawca tematu:

prof. dr hab. Aleksander Smaliańczuk

dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

dr Małgorzata Kasner

W 2024 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały oraz prowadzono badania terenowe i kwerendy badawcze. Wygłoszono 5 referatów na konferencjach i zorganizowano panel na kongresie. Opublikowano 1 monografię, 6 artykułów i 2 rozdziały w monografiach.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2024 roku:

1. **Anna Engelking** (opr.), Józef Szymańczyk, *Fotograf z Polesia. Opowieść Józefa Szymańczyka*, Wydawnictwo Muzeum Narodowego w Lublinie, 2024, ISBN 978-83-66925-79-3, 448 ss.
2. **Smaliańczuk Aleksander**, *Die Folgen des Hitler-Stalin-Pakts für Belarus. Politik, Reoression und Erinnerung*, w: *Riss durch Europa. Die Folgen des Hitler-Stalin-Pakts -Eine Eileitung*, red. Anke Hilbrenner, Christoph Miesner, Jörg Morré, Wallsten Verlag Gottingen, 2024, ISBN 978-3-8353-5781-5, s. 114-133.
3. **Smaliańczuk Aleksander**, *Кастусь Каліноўскі: паміж гісторыяй і міфам*, w: *Літва-Беларусь: дыялог пра мінулае*, red. Alvidas Nikžentajtis, Aukso žyvus, 2024, ISBN 978-609-8335-02-6, s. 87-121.
4. **Smaliańczuk Aleksander**, Krautsevich A., *Місія гісторыка - гістарычная асвета*, „Homo Historicus”, nr 8/2025, Połackija Łabirynty, ISSN 2424-5216, s. 125-147.
5. **Smaliańczuk Aleksander**, Łatyszonek O., *Мы ўсё яшчэ ствараем нацыянальную гістарыяграфію*, „Homo Historicus”, nr 8/2025, Połackija Łabirynty, ISSN 2424-5216, s. 148-165.
6. **Smaliańczuk Aleksander**, Skirmunt L., *Спадарыні з Муру. Канстанцыя Скірмунт і Юзэфа Кужванецкая ва ўспамінах Рамана Скірмунта*, „Homo Historicus”, nr 8/2025, Połackija Łabirynty, ISSN 2424-5216, s. 259-291.
7. **Smaliańczuk Aleksander**, Smylovitsky L., *Историк должен быть человеком свободным*, „Homo Historicus”, nr 8/2025, Połackija Łabirynty, ISSN 2424-5216, s. 180-202.
8. **Smaliańczuk Aleksander**, Stuzynskaja N., *Повязь часоў ніколі не перарываецца*, „Homo Historicus”, nr 8/2025, Połackija Łabirynty, ISSN 2424-5216, s. 166-179.
9. **Smaliańczuk Aleksander** i in., (dyskusja) *"Літвінізм" з беларускай і літоўскай перспектывы*, „Rocznik Centrum Studiów Białoruskich”, nr 10/2024, Studium Europy Wschodniej Uniwersytet Warszawski, ISSN 2450-8144, s. 8-25.

2.3. Polska, Czechy i Słowacja w kontekście europejskim: idee, prądy, biografie

Temat obejmuje najważniejsze zagadnienia odnoszące się do współczesnej kultury polskiej, czeskiej i słowackiej w szerokim kontekście europejskim. Prowadzone badania

dotyczą zarówno idei kształtujących się w od XIX wieku do dziś oraz ich operacjonalizacji przez poszczególne narody, najważniejszych prądów i obiegu idei na tym obszarze, jak i wpisujących się w te zjawiska i procesy biografii. Podejmowane są badania dotyczące kwestii kształtujących kultury narodowe Polski, Czech i Słowacji. Poruszane są także zagadnienia szersze, związane m.in. z edukacją na rzecz pokoju w państwach europejskich (*peace studies*), pamięci zbiorowej i obiegu idei. Celem tematu jest poszerzenie wiedzy dotyczącej współczesnych kultur zachodniosłowiańskich oraz ważnych dla nich zjawisk kulturowych i myślowych.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie tematu:

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN

dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

dr hab. Joanna Nowak, prof. IS PAN

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

dr hab. Katarzyna Wrześcińska, prof. IS PAN

dr hab. Anna Zawadzka

dr Natalia Judzińska

dr Claudia Snochowska-Gonzalez

W 2024 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały, prowadzono badania terenowe i kwerendy badawcze. Wygłoszono 7 referatów na konferencjach, zorganizowano 1 konferencję. Opublikowano 2 monografie, 5 artykułów i 4 rozdziały w monografiach. Złożono do druku 1 monografię w 2 wersjach językowych.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2024 roku:

1. **Bielenin-Lenczowska Karolina**, *Krajobrazy solidarności w podwarszawskim małym mieście. Refleksje po dwóch latach od wybuchu pełnoskalowej wojny w*

- Ukrainie*, „Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny”, nr 2/2024, Komitet Badań nad Migracjami PAN, ISSN: 2081-4488, s. 99-117.
2. **Engelking Anna**, *Under the Wing of the Rockefeller Foundation. On the Cooperation Between Bronisław Malinowski and His Polish Student Józef Obrębski*, w: *Bronisław Malinowski and His Legacy in Contemporary Social Sciences and Humanities. On the Centenary of Argonauts of the Western Pacific*, red. Grażyna Kubica-Heller, Dariusz Brzeziński, 2024, ISBN 9781032583655, s. 140-158.
 3. **Goszczyńska Joanna**, „*Ide napokon o ľudstvo...*”. Polacy w panslawistycznym koncepcie Ľudovíta Štúra, „Prace Filologiczne”, tom okolicznościowy 2024, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, ISSN 0138-0567, s. 97-109.
 4. **Goszczyńska Joanna**, *Jan Kollár wobec kodyfikacji języka słowackiego*, w: *Slovenčina (nielen) ako cudzí jazyk v súvislostiach III*, red. Michaela Mošaťová, Petra Kollárová, Vydavateľstvo Univerzity Komenského, ISBN 978-80-223-5656-5, s. 102-112.
 5. **Goszczyńska Joanna**, *Klíma už má své čtenáře. Čtení o Ladislavu Klímovi*, „Česká literatura”, nr 2/2024, Ústav pro českou literaturu AV ČR, ISSN 009-0468, s. 232-236.
 6. **Goszczyńska Joanna**, *Od adoracji do odrzucenia*, w: *100. výročie bratislavskej polonistiky*, red. Mária Dobríková, Vydavateľstvo Univerzity Komenského, 2024, ISBN 978-80-223-5893-4, s. 256-262.
 7. **Goszczyńska Joanna**, *Wolność czy destrukcja? Atómy Boha Gejzy Vámoša w kontekście dyskursu maladycznego*, „Porównania”, 1(35)/2024, Uniwersytet Adama Mickiewicza, ISSN 1733-165X, s. 263-278.
 8. **Nowak Joanna**, *Lepszy/gorszy naród, plemię, rasa w polskich narracjach romantycznych, czyli aksjologia w układzie hierarchicznym*, w: *Revitalizace hodnot: Umění a literatura VI. Values in Literature and Arts VI*, red. Anna Agapowa, Josef Dohnal, Masarykova Univerzita, 2024, ISBN 978-80-280-0579-5, s. 19-32.
 9. **Nowak Joanna**, *Urasowanie narodu i przenarodowienie rasy, czyli o dwukierunkowej transformacji w polskiej refleksji romantycznej*, „Klio. Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym”, nr 72/2024, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, ISSN 1643-8191.

10. **Roszak Joanna**, *Hanna Krall. Tkanie*, Uniwersytet Łódzki, 2024, ISBN 978-83-8331-456-3, 256 ss.

11. **Roszak Joanna**, *Poezja w odcinkach. Wiersze w czasach Netflixa*, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-67706-25-4, 228 ss.

3. POLE BADAWCZE: WIELOKULTUROWOŚĆ, KONTAKTY I POGRANICZA JĘZYKOWO-KULTUROWE. MNIEJSZOŚCI (JĘZYKOWE, ETNICZNE, RELIGIJNE)

Badania koncentrują się wokół problematyki mniejszości narodowych, etnicznych, religijnych, językowych. Uwzględniane są kwestie związane z pograniczami kulturowymi, w tym kontakty językowe. Prowadzone są badania empiryczne z zakresu dialektologii i socjolingwistyki, oparte na źródłach wywołanych, wymagające długotrwałych badań terenowych. Prowadzone są badania na zachodnim pograniczu Polski – polsko-niemieckim oraz wschodnim – polsko-litewsko-białoruskim i ukraińskim, szczególnie nad polskimi mniejszościami w krajach byłego Związku Radzieckiego.

3.1. Kontakty językowe i kulturowe: pogranicza słowiańsko-słowiańskie i słowiańsko-niesłowiańskie

Temat badawczy dotyczy różnych zjawisk kulturowych i językowych, które mają miejsce na obszarze Słowiańszczyzny i na terenach bezpośrednio z nim graniczących. Badania językoznawcze, antropologiczne i kulturoznawcze, odnoszące się zarówno do zjawisk współczesnych, jak i historycznych, prowadzone są przede wszystkim w perspektywie socjolingwistycznej, łączącej w sobie zainteresowanie zjawiskami społecznymi i językowymi. Analizie podlegają kontakty językowe i kulturowe społeczności słowiańskich, w tym także wspólnot mniejszościowych, z kulturami dominującymi, zarówno słowiańskimi, jak i niesłowiańskimi. Przedmiotem zainteresowania jest zachodząca zmiana językowa (zarówno wewnątrz języka, jak i jego przekazu) i metody jej odwracania, a także wpływ czynników językowych na zjawiska kulturowe i tożsamościowe. Celem tematu jest zbadanie zjawisk socjolingwistycznych na terenach słowiańskich i pogranicznych, a także poszerzenie wiedzy teoretycznej odnoszącej się do socjolingwistyki.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie i wykonawcy tematu:

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

prof. dr hab. Helena Krasowska

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

prof. dr hab. Anna Zielińska

dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN

dr Gabriela Augustyniak-Żmuda

dr Tymoteusz Król

dr Paweł Levchuk

dr Irena Prawdzic-Jankowska

Współpraca: dr Małgorzata Ostrówka

W 2024 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, prowadzono badania terenowe oraz opracowywano materiały. Opublikowano 2 monografie, 3 artykuły i 1 rozdział w monografii. Złożono do druku 7 artykułów.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2024 roku:

1. **Dołowy-Rybińska Nicole**, Ratajczak Cordula, *The Dynamics of a Triangle of Agency: Sorbian Language Policy*, w: *Agency in the Peripheries of Language Revitalisation: Examining European Practices on the Ground*, red. Mary S. Linn, Alejandro Dayán-Fernández, Multilingual Matters, 2024, ISBN 9781800416277, s. 62-83.
2. **Krasowska Helena**, *Многоязычие добровольное, естественное или принудительное. Поляки в Кишиневе*, „Theoria et Historia Scientiarum”, nr XX/2023, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, ISSN 2392-1196, s. 7-22.
3. **Król Tymoteusz**, *Małopolska wersja stroju śląskiego Postawy wobec stroju cieszyńskiego wśród regionalistów po prawej stronie rzeki Białej w XXI w.*, „Łódzkie Studia Etnograficzne”, nr 53/2024, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, ISSN 2450-5544, s. 237-258.
4. **Levchuk Paweł**, *Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-66369-87-0, 248 ss.

5. **Rembiszewska Dorota K.**, *Regionalna leksyka kulinarna z Podlasia i Suwalszczyzny we współczesnej przestrzeni publicznej*, „Gwary Dziś”, nr 17/2024, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ISSN 1898-9276, s. 11-20.
6. **Rembiszewska Dorota K.**, Siatkowski Janusz (opr.), *Dziewiętnastowieczne materiały gwarowe z obszaru Warmii, Mazur i terenów sąsiednich. Cz. 1*, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Slawistyczna, ISBN 978-83-66369-95-5, 637 ss.

3.2. Badania mniejszościowe (*minority studies*): relacje żydowsko-słowiańskie

Temat badawczy obejmuje interdyscyplinarne badania z zakresu badań mniejszościowych (*minority studies*), prowadzonych przede wszystkim nad relacjami żydowsko-słowiańskimi, ze szczególnym uwzględnieniem relacji żydowsko-polskich oraz antysemityzmu. Przedmiotem badań są relacje mniejszość-większość prowadzone z uwzględnieniem koncepcji przemocy symbolicznej oraz kategorii piętna i traumy. Badania prowadzone są metodami analizy dyskursu (publicznego, prywatnego, artystycznego, wspomnieniowego, prasowego), kodów wizualnych i topograficznych, w oparciu o badania archiwalne oraz analizę strategii narracyjnych. W centrum badań znajduje się doświadczenie zagłady. W trakcie badań wypracowywane są oryginalne ujęcia oraz narzędzia służące do analizy tych zjawisk.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczyni i wykonawca tematu:

dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN

dr Natalia Judzińska

dr Konrad Matyjaszek

Współpraca: dr Katrin Stoll

W 2024 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały, prowadzono kwerendy badawcze i działania popularyzujące naukę. Organizowano i prowadzono cykliczne otwarte seminaria naukowe w Instytucie Slawistyki PAN (6 spotkań). Wygłoszono 3 referaty na konferencjach. Opublikowano 1 rozdział w monografii. Przyjęto do druku 1 rozdział w monografii.

Tekst opublikowany w ramach tematu statutowego w 2024 roku:

1. **Matyjaszek Konrad**, *Remembering as unknowing. Limitations of the category of 'collective memory' in studies of Jewish spaces in contemporary Poland*, w: *Urban Communities and Memories In East-Central Europe In the Modern Age*, red. Aleksander Łupienko, Routledge, 2024, ISBN 978-1-032-70317-6, s. 256-273.

4. POLE BADAWCZE: JĘZYKOWY OBRAZ ŚWIATA

W ramach tego pola rozwijane są badania porównawcze nad językowym obrazem świata w skali ponadnarodowej, ogólnosłowiańskiej i szerzej – europejskiej. Przedmiotem zainteresowania jest mentalność człowieka postrzegającego świat w perspektywie określonej przez jego wspólnotę językową i kulturową oraz sam człowiek jako podmiot kultury tej wspólnoty. Istotną kwestią są także problemy tożsamości wspólnotowej (zbiorowej), zwłaszcza narodowej oraz tożsamość jednostki, uczestniczącej w kilku kręgach wspólnotowych. Badania są prowadzone przede wszystkim na materiale języków słowiańskich. Przy Instytucie Slawistyki PAN współafiliowane jest konwersatorium EUROJOS („Językowo-kulturowy obraz świata Słowian i ich sąsiadów na tle porównawczym”), w ramach którego koordynowane są badania ponad 120 naukowców z różnych krajów świata, w tym z Japonii i Australii.

4.1. Językowo-kulturowy obraz świata Słowian i ich sąsiadów na tle porównawczym

Temat obejmuje realizację badań etnolingwistycznych dotyczących językowego obrazu świata. Najważniejsze prace prowadzone są w ramach międzynarodowego konwersatorium EUROJOS, afiliowanego przy Instytucie Slawistyki PAN (od 2009 roku), UMCS i Komisji Etnolingwistycznej MKS. W centrum zainteresowania realizatorów znajdują się analizy semantyczne prowadzone na materiale języków słowiańskich, a także innych wybranych języków z zamiarem dokonywania porównań międzyjęzykowych i międzykulturowych. Szczególna uwaga poświęcana jest nazwom wartości, przede wszystkim tym, które odgrywają istotną rolę we współczesnym świecie. W ramach EUROJOS-u powstają – odwołujące się do wypracowanej przez członków konwersatorium wspólnej metodologii – analizy wybranych conceptów, m.in. domu, rodziny, demokracji, duszy, a także opracowania porównawcze.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczynie tematu:

prof. dr hab. Alena Rudenka

dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN

Współpraca: badacze i badaczki z Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa UMCS oraz badacze z ośrodków krajowych i zagranicznych

W 2024 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i opracowywano materiały. Zorganizowano 1 konferencję, wygłoszono 1 referat. Opublikowano 3 artykuły i 4 rozdziały w monografiach. Złożono do druku 1 artykuł.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2024 roku:

1. **Pazio-Wlazłowska Dorota**, *„Alcest to mój kolega, który jest bardzo gruby i który ciągle je”*. Koncept GRUBAS w serii opowiadań o Mikołajku R. Goscinnego i J.J. Sempégo jako tekście kultury, w: *Wartości w językowym obrazie świata Litwinów i Polaków, 4 Kulturowe aspekty tekstologii. Tekst – tekstem – kontekst*, red. Kristina Rutkovska, Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Vilija Ragaišienė, Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, 2024, ISBN 978-83-8368-159-7, s. 225-241.
2. **Pazio-Wlazłowska Dorota**, *Czy otyłość jest tematem poprawnym politycznie? Kilka uwag po lekturze książek dla dzieci*, „Новоречје. Неолошки часопис”, nr 9/2023, Филолошко друштво „Речи”, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”, „Алма”, ISSN 2683-4901, s. 207-216.
3. **Rudenka Alena**, *Koncept DEMOKRACJA w lingwokulturach słowiańskich, europejskich niesłowiańskich i pozaeuropejskich*, w: *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów. T. 7. Demokracja*, red. Jerzy Bartmiński, Monika Grzeszczak, Alena Rudenka, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Sławistyczna, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 2024, ISBN 978-83-66369-88-7 (ISPAN), 978-83-227-9843-0 (UMCS), s. 15-48.

4. **Rudenka Alena**, *The Concept of Homeland in the Works of Belarusian Emigrants and Repressed Citizens*, „Etnolingwistyka. Problemy języka i kultury”, nr 36/2024, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, ISSN 0860-8032, s. 259-269.
5. **Rudenka Alena**, *Беларус, беларускі: гісторыя найменняў айчыны і суайчыннікаў (Białoruś, białoruski: historia nazwisk ojczyzny i rodaków)*, „Studia Białorutenistyczne”, nr 17/2023, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, ISSN 1898-0457, s. 259-275.
6. **Rudenka Alena**, *ДЕМОКРАТИЯ в языковой картине мира беларусов*, w: *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów. T. 7. Demokracja*, red. Jerzy Bartmiński, Monika Grzeszczak, Alena Rudenka, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Slawistyczna, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 2024, ISBN 978-83-66369-88-7 (ISPAN), 978-83-227-9843-0 (UMCS), s. 219-246.
7. **Rudenka Alena**, *Демократия по данным американского варианта английского языка*, w: *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów. T. 7. Demokracja*, red. Jerzy Bartmiński, Monika Grzeszczak, Alena Rudenka, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Slawistyczna, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 2024, ISBN 978-83-66369-88-7 (ISPAN), 978-83-227-9843-0 (UMCS), s. 461-492.

4.2. Słownik stereotypów i symboli ludowych

W ramach tematu prowadzone są prace nad stworzeniem wielotomowego „Słownika stereotypów i symboli ludowych”. Koncepcja „Słownika” jest nowatorska, uwzględniająca kognitywny nurt badań nad językiem i kulturą. Całość pomyślana jest jako zbiór artykułów hasłowych, opracowanych według koncepcji definicji kognitywnej, uwzględniającej stereotypową wiedzę o świecie, zawartej w ludowych tekstach mówionych, utrwalonych w społecznej świadomości. Opracowanie dokumentacji uwzględnia również zróżnicowanie gatunkowe tekstów, w których stereotypy realizowane są w odmienny sposób. Każdy z tomów obejmuje inny aspekt wiedzy o świecie, co w rezultacie przyniesie całościowy językowy obraz świata, uwzględniający bogaty kontekst kulturowy, w którym jest on realizowany.

Efekt: kolejne tomy *Słownika stereotypów i symboli ludowych*

Wykonawczyni tematu:

dr Agata Bielak

Współpraca: Zespół Etnolingwistyczny PAN-UMCS: prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, dr hab. Joanna Szadura, prof. UMCS, dr Anna Kaczan, dr Katarzyna Prorok, realizowany w ramach odrębnej umowy z UMCS

W 2024 roku w ramach tematu statutowego dokonano ekscerpacji źródeł do t. 3 „Zwierzęta” *Słownika stereotypów i symboli ludowych*, sprawdzono poprawność powoływania źródeł w hasłach do pierwszego zeszytu trzeciego tomu *Słownika stereotypów i symboli ludowych*, wykonano korektę techniczną haseł, opracowano i przygotowano do druku bibliografię oraz wykaz skrótów pierwszego zeszytu trzeciego tomu. Opublikowano 2 rozdziały w *Słowniku*.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2024 roku:

1. **Bielak Agata**, *Źródła i opracowania*, w: *Słownik stereotypów i symboli ludowych*, t. 3 *Zwierzęta*, cz. 1 *Zwierzęta domowe*, red. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Katarzyna Prorok, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 2024, ISBN 978-83-227-9863-8, s. 18-38
2. **Bielak Agata**, *Skróty*, w: *Słownik stereotypów i symboli ludowych*, t. 3 *Zwierzęta*, cz. 1 *Zwierzęta domowe*, red. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Katarzyna Prorok, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 2024, ISBN 978-83-227-9863-8, s. 40.

5. POLE BADAWCZE: SLAWISTYCZNE JĘZYKOZNAWSTWO SYNCHRONICZNE: BADANIA KONFRONTATYWNE, SEMANTYKA, KOGNITYWIZM, LINGWISTYKA KORPUSOWA

W ramach pola badawczego prowadzone są językoznawcze badania konfrontatywne i kognitywne. Przygotowywane są słowniki wielojęzyczne oraz opracowania korpusowe języków słowiańskich. Prace odbywają się w ramach międzynarodowych projektów interdyscyplinarnych, w których współpracują lingwiści i informatycy. Rozwijana jest slawistyczna lingwistyka korpusowa, badania konfrontatywne słowiańsko-słowiańskie i słowiańsko-niesłowiańskie.

5.1. Sławistyczne językoznawstwo synchroniczne

W ramach tematu prowadzone są badania odnoszące się do całego obszaru Słowiańszczyzny, z uwzględnieniem badań fonetycznych i onomastycznych, semantyki i pragmatyki językowej, badań współczesnej leksyki i słowotwórstwa oraz frazeologii. Badania prowadzone są przy zastosowaniu metodologii językoznawczej, z nastawieniem na użycie nowych metod i technologii, zwłaszcza w odniesieniu do językoznawstwa korpusowego i konfrontatywnego. Uzyskane materiały są analizowane na szerokim tle kulturowym, społecznym i historycznym. Prowadzona jest też analiza możliwości wykorzystania badań lingwistycznych w językoznawstwie komputerowym i w nowych technologiach. Celem tematu jest pogłębienie wiedzy obejmującej sławistyczne językoznawstwo synchroniczne.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczyni i wykonawcy tematu:

prof. dr hab. Irena Sawicka

dr hab. Maksim Duszkin, prof. IS PAN

dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

dr Jakub Banasiak

dr Marcin Fastyn

dr Paweł Kowalski

Współpraca: **dr Roman Tymoshuk**, Tatiana Zinowjewa, Rolandas Kregždys, Danuta Roszko i inni

W 2024 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze. opracowywano materiały i prowadzono badania terenowe. Zorganizowano 1 konferencję międzynarodową, wygłoszono 7 referatów na konferencjach i zaprezentowano wyniki prac na Warsztatach CLARIN-PL. Opublikowano 1 artykuł i 1 rozdział w monografii. Złożono do druku 2 artykuły.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2024 roku:

- **Kowalski Paweł**, *Czy w polszczyźnie możemy mówić o czasownikach deminutywnych?*, w: *ТЕНДЕНЦИИ ВО ЗБОРООБРАЗУВАЊЕТО НА ГЛАГОЛИТЕ ВО*

СЛОВЕНСКИТЕ ЈАЗИЦИ, red. Lidija Arizankovska, Univerzitet sv. Kiril i Metodij, 2024, ISBN 978-608-234-118-7, s. 131-141.

- **Sawicka Irena**, Labroska Veselinka, *The Origin of the Suffix -ce in Macedonian*, „Balkanistica”, nr 37/2024, University of Missisipi, ISSN 0360-2206, s. 151-160.

6. POLE BADAWCZE: BADANIA SLAWISTYCZNE NA ŚWIECIE. SLAWISTYCZNA INFORMACJA NAUKOWA

Projekty realizowane w tym polu mają na celu podjęcie naukowej refleksji nad zadaniami i rozwojem slawistyki, zarówno w perspektywie historycznej, jak i współczesnej. Celem jest także koordynacja prac w zakresie międzynarodowej bibliografii językoznawstwa slawistycznego, badania w zakresie nowoczesnych metod informacji dokumentacyjnej slawistyki językoznawczej, a także tworzenie bazy spuścizn pracowników naukowych Instytutu Slawistyki PAN. Powstaje slawistyczna bibliografia on-line iSybislaw oraz repozytorium slawistyczne iReteslaw. Prace te przyczyniają się do upowszechniania osiągnięć slawistyki w świecie.

6.1. Slawiści polscy i zagraniczni: badania archiwalne i opracowania dorobku

W ramach tematu tworzone są zbiory archiwalne związane z badaczami i badaczkami z kręgu Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk. Materiały te poddawane są analizie i służą do badań nad językami i literaturą narodów słowiańskich. Prowadzona jest też meta-refleksja nad słowianoznawstwem i slawistyką w perspektywie diachronicznej i synchronicznej. Powstają zbiory, opracowania i biografie uczonych slawistów. Celem badań jest udokumentowanie i analiza dorobku polskiej slawistyki oraz slawistyki światowej.

Efekt: cykl publikacji

Wykonawczyni i wykonawcy tematu:

prof. dr hab. Ryszard Grzesik

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

dr Wojciech Mądry

Współpraca: **dr Małgorzata Ostrówka**, mgr Barbara Grunwald-Hajdasz, dr hab. Anna Kotłowska, prof. UAM

W 2024 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze, opracowywano materiały i prowadzono kwerendy badawcze. Zorganizowano 1 konferencję. Opublikowano 4 rozdziały w monografiach. Złożono do druku 1 monografię.

Teksty opublikowane w ramach tematu statutowego w 2024 roku:

1. **Mądry Wojciech**, *Jan Leśny (1947–1994)*, w: *Mediewiści T. XI*, red. Jerzy Strzelczyk, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2024, ISBN 978-83-67284-45-5, s. 77-87.
2. **Mądry Wojciech**, *Spuścizna jako baza źródłowa do badań nad biografią i działalnością naukową uczonego na przykładzie spuścizny badacza dziejów wczesnej Słowiańszczyzny prof. Andrzeja Wędzkiego (1927–2017)*, w: *Spuścizny w zbiorach archiwalnych, bibliotecznych i muzealnych bazą źródłową w badaniach biograficznych*, red. Bogumiła Celer, Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2023, ISBN 978-83-66777-30-9, s. 45-60.
3. **Mądry Wojciech**, *Wincenty Swoboda (1934–2000)*, w: *Mediewiści T. XI*, red. Jerzy Strzelczyk, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2024, ISBN 978-83-67284-45-5, s. 119-129.
4. **Rembiszewska Dorota K.**, *Wpływy językowe w dziewiętnastowiecznej polszczyźnie Podola na przykładzie Słownika prowincjonalizmów podolskich Aleksandra Kremera*, w: *Polacy na Ukrainie. Od Powstania Styczniowego do XXI wieku. Tom I*, red. Helena Krasowska, Studium Europy Wschodniej Uniwersytet Warszawski, 2024, ISBN 978-83-67208-29-1, s. 235-246.

6.2. Sławistyczna informacja naukowa: badania bibliometryczne i bibliograficzne

Temat odnosi się do tworzonych przy Instytucie Sławistyki Polskiej Akademii Nauk systemów informacyjno-wyszukiwawczych oraz repozytoriów tekstów sławistycznych. Prowadzone są prace nad stworzeniem nowoczesnej informacji bibliograficznej, a także teoretyczna i metodologiczna refleksja nad nią. Informacja taka ma zaspokajać potrzeby informacyjne użytkowników: językoznawców, a także innych osób interesujących się zagadnieniami języków słowiańskich i studiami kontrastywnymi słowiańsko-

niesłowiańskimi, oraz efektywne udostępnianie wiedzy odnoszącej się do dziedziny językoznawstwa sławistycznego.

Efekt: rozbudowywanie, funkcjonowanie i zabezpieczanie systemu informacyjno-wyszukiwawczego *iSybislaw* oraz internetowego repozytorium *iReteslaw*.

Wykonawcy tematu:

dr Jakub Banasiak

dr Marcin Fastyn

dr Paweł Kowalski

Współpraca: **dr Roman Tymoshuk, dr Dorota Leśniewska, mgr Piotr Otręba**

W 2024 roku w ramach tematu statutowego kontynuowano prace badawcze i metodologiczne poświęcone opracowaniu materiałów bibliograficznych. Przede wszystkim były to prace koncepcyjne nad modernizacją i usprawnieniem systemu; wpracowanie metodologii i opracowanie dwujęzycznego słownika słów kluczowych do użytku w repozytorium). Ponadto ogłoszono 3 referaty na konferencjach, zorganizowano 1 konferencję.

IV. GRANTY

1. GRANTY OTRZYMANE W 2024 ROKU, KTÓRYCH REALIZACJA ROZPOCZNIE SIĘ W 2025 ROKU

Liczba: 1

Grant EU4Belarus- SALT

Kierowniczka projektu: Tatsiana Trashchynskaya-Stsiapushyna (Białoruś),

Tytuł projektu: „Między słowami – między obrazami. Adaptacje Wojciecha Jerzego Hasa”

Okres realizacji: 6.01.2025–31.10.2025

Jednostka finansująca: EU4Belarus-SALT – Fellowships to Belarusian lecturers, scientists, and PhD students at EU higher education and research institutions 2024 within the programme “Support to Advanced Learning and Training (EU4Belarus-SALT)”, staż naukowy w IS PAN

Opiekunka w IS PAN: **dr Katarzyna Roman-Rawska**

2. GRANT EUROPEAN RESEARCH COUNCIL AFILIOWANY W INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

Grant realizowany

Liczba: 1

Kierowniczka projektu: dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska

Tytuł projektu: Recycling the German Ghosts. Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945 (SPECTRAL RECYCLING)

Wykonawca i wykonawczynie: dr Michal Korhel, mgr Karina Hoření, mgr Magdalena Bubík, dr Angelika Zanki (research facilitator/manager)

Okres realizacji: 2022–2027

Kwota: 1 499 465.00 EUR

Numer projektu: 101041946

Konkurs: ERC Starting Grant

Granty zakończone

Liczba: 6

Kierowniczka projektu: dr Marzena Maciulewicz

Tytuł projektu: Komšiluk w wielkim mieście? Relacje sąsiedzkie w Nowym Belgradzie

Numer projektu: 2023/07/X/HS2/00085

Kwota: 24 969 PLN

Okres realizacji: 30.05.2023–29.05.2024

Typ konkursu: Miniatura

Efekt projektu: artykuły na podstawie kwerendy

Kierowniczka projektu: dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Z Polski pod zaborami do Imperium Osmańskiego – bohaterowie kategorii „pomiędzy kulturami” w XIX wieku jako transkulturowi agenci, którzy przyczynili się do wymiany idei pomiędzy Europą a Bliskim Wschodem

Numer projektu: 2020/37/B/HS3/01572

Wykonawczynie: dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN, dr Paulina Dominik

Kwota: 264 986 PLN

Okres realizacji: 24.01.2020–25.01.2024

Typ konkursu: Opus

Efekt projektu: 4 artykuły

Kierowniczka projektu: dr hab. Irena Grudzińska-Gross

Tytuł projektu: Intelktualna biografia Aleksandra Weissberga-Cybulskiego (1901–1964) i jego środowiska

Numer projektu: 2019/35/B/HS3/01035

Wykonawczynie: dr hab. Irena Grudzińska-Gross, mgr Katarzyna Kwiatkowska-Moskalewicz – stypendystka

Kwota: 452 147 PLN

Okres realizacji: 27.07.2020–26.12.2024

Typ konkursu: Opus

Efekt projektu: popularyzacja biografii/artykuły o zasięgu międzynarodowym

Kierownik projektu: dr Piotr Szatkowski

Tytuł projektu: Mazurzy – znikające świadectwo językowej przeszłości polsko-niemieckiego pogranicza. Współczesne praktyki językowe potomków rodzimej ludności Mazur

Numer projektu: 2020/37/N/HS2/01699

Opiekunka naukowa projektu: dr hab. Ewa Gołachowska, prof. IS PAN

Kwota: 51 841 PLN

Okres realizacji: 24.01.2020–25.01.2024

Typ konkursu: Preludium

Efekt projektu: 3 artykuły, 2 prelekcje

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

Tytuł projektu: Pogrom krakowski 11 sierpnia 1945 na tle porównawczym

Numer projektu: 2018/29/B/HS3/01435

Wykonawczynie: prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir, dr Karolina Panz, mgr Dagmara Swańtek-Niewińska

Kwota: 944 369 PLN

Okres realizacji: 28.01.2019–27.01.2024

Typ konkursu: Opus

Efekt projektu: monografia

Kierowniczka projektu: dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

Tytuł projektu: Wizualne artykulacje oporu politycznego w Chorwacji i Serbii po roku 2000

Numer projektu: 2018/31/D/HS2/03127

Wykonawczynie: dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

Kwota: 211 313 PLN

Okres realizacji: 23.07.2019–22.07.2024

Typ konkursu: Sonata

Efekt projektu: monografia

Granty w trakcie realizacji

Liczba: 15

Kierowniczka projektu: dr Katarzyna Taczyńska

Tytuł projektu: Żydowska, bałkańska, kobieca. Literatura bałkańskich Żydówek jako doświadczenie mniejszości

Numer projektu: 2022/47/B/HS2/00584

Wykonawczynie: dr Katarzyna Taczyńska

Kwota: 773 820 PLN

Okres realizacji: 23.08.2023–22.08.2026

Typ konkursu: Opus

Efekt: artykuły

Kierownik projektu: mgr Andrzej Żak

Tytuł projektu: Korelaty akustyczne akcentu w języku kaszubskim

Okres realizacji: 10.01.2023–9.01.2026

Kwota: 112 659 PLN

Numer projektu: 2022/45/N/HS2/02855

Konkurs: Preludium

Efekty: 3 artykuły, konferencje

Kierowniczka projektu: dr Anna Becker

Tytuł projektu: Nowa wielojęzyczna rzeczywistość w polskim szkolnictwie wyższym. Negocjacje praktyk językowych, tożsamości i ideologii w czasach bezprecedensowej migracji i odradzającego się nacjonalizmu

Okres realizacji: 1.04.2023–31.03.2025

Kwota: 785 334 PLN

Wykonawczynie: dr Anna Becker (kierowniczka), prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska (mentorka), mgr Yelena Zakharova (stypendystka-doktorantka)

Numer projektu: 2022/45/P/HS2/02547

Konkurs: Polonez Bis

Efekty: 3 artykuły, konferencje, działania popularyzatorskie

Kierownik projektu: dr Anton Dinerstein

Tytuł projektu: Władza i tożsamość w rosyjskojęzycznym dyskursie politycznym.

Przypadek Białorusi

Okres realizacji: 01.03.2023–28.02.2025

Kwota: 853 148 PLN

Wykonawca i wykonawczynie: dr Anton Dinerstein (kierownik), dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN (mentorka), Katsiaryna Darozhkina i Katarzyna Woźny (stypendystki)

Numer projektu: 2022/45/P/HS2/02636

Konkurs: Polonez Bis

Efekty: 1–2 artykuły, konferencje, działania popularyzatorskie

Kierownik projektu: dr Orest Semotiuk

Tytuł projektu: Śmiech podczas wojny. Rosyjska agresja w Ukrainie w karykaturach politycznych i memach

Okres realizacji: 1.04.2023–31.03.2025

Kwota: 771 658 PLN

Wykonawcy i wykonawczynie: dr Orest Semotiuk (kierownik), dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN (mentor), dr Yana Hladyr (wykonawczynie od 2024 roku)

Numer projektu: 2022/45/P/HS2/02536

Konkurs: Polonez Bis

Efekty: co najmniej 2 artykuły, konferencje, działania popularyzatorskie

Kierowniczką projektu: dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska

Tytuł projektu: Dokumenty i biurokracja w regionach poniemieckich: państwowotwórczość, regulacja i kontrola w Polsce i Czechosłowacji (od lat 40. do 70. XX wieku)

Numer projektu: 2021/41/B/HS3/00118

Wykonawczynie: post-doc dr Izabela Mrzygłód

Kwota: 858 276 PLN

Okres realizacji: 3.02.2022–2.02.2026

Typ konkursu: Opus

Przewidywany efekt projektu: 3 artykuły po angielsku

Kierowniczką projektu: dr Klaudia Kosicińska

Tytuł projektu: Codzienność między granicami. Mobilność, praktyki translokacyjne i sąsiedztwo w południowo-wschodniej Gruzji

Numer projektu: 2021/41/N/HS3/03814

Opiekunka naukowa projektu: dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN

Kwota: 120 183 PLN

Okres realizacji: 7.02.2022–6.02.2026.

Typ konkursu: Preludium

Przewidywany efekt projektu: 2 artykuły w recenzowanych czasopismach po angielsku

Kierownik projektu: dr Tymoteusz Król

Tytuł projektu: Z Flandrii, przez Niemcy, do Polski. Analiza teorii etnogenezy Wilamowian

Numer projektu: 2021/41/N/HS3/01679

Opiekunka naukowa projektu: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Kwota: 161 570 PLN

Okres realizacji: 11.01.2022–10.01.2026

Typ konkursu: Preludium

Przewidywany efekt projektu: 4 artykuły w recenzowanych czasopismach po angielsku

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Tytuł projektu: Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej

Numer projektu: 2020/38/E/HS2/00006

Wykonawczynie i wykonawcy: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, post-doc: dr Maciej Mętrak, dr Gabriela Augustyniak-Żmuda, dr Karina Stempel-Gancarczyk, dr Agnieszka Wępa-Siudek, dr Michał Kotnarowski, doktoranci: mgr Kamil Czaiński, mgr Andrzej Żak

Kwota: 2 448 474 PLN

Typ konkursu: Sonata bis

Okres realizacji: 15.04.2021–14.04.2026

Przewidywany efekt projektu: 10 artykułów po angielsku, 2 wieloautorskie monografie po polsku z angielskimi streszczeniami

Kierowniczka projektu: dr Ewelina Drzewiecka

Tytuł projektu: Sekularyzacja i literatura. Elity intelektualne w Bułgarii wobec problemu religii (1892–1944)

Numer projektu: 2019/35/D/HS2/00544

Wykonawczynie: dr Ewelina Drzewiecka

Kwota: 152 119 PLN

Typ konkursu: Sonata

Okres realizacji: 23.11.2020–22.11.2025

Przewidywany efekt projektu: manuskrypt monografii

Kierowniczka projektu: dr Sara Mičkec/Mitschke

Tytuł projektu: Strategie zachowania i transmisji języka mniejszościowego w mieszanych językowo górnołużyczko-niemieckich rodzinach na Górnych Łużycach w Niemczech

Numer projektu: 2020/37/N/HS2/01444

Opiekunka naukowa projektu: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Kwota: 108 001 PLN

Okres realizacji: 14.01.2021–13.01.2025

Typ konkursu: Preludium

Przewidywany efekt projektu: 3 artykuły naukowe

Kierowniczka projektu: dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Topos »wmurowanej kobiety« w kulturach Europy południowo-wschodniej i Węgier

Numer projektu: 2020/37/B/HS2/00152

Wykonawcy i wykonawczynie: dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN, 9 wykonawców: dr Rigels Halili (UW), dr Leszek Hensel, em., dr hab. Kazimierz Jurczak, prof. UJ, dr Przemysław Kordos (UW), dr Marzena Maciulewicz, dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk, dr Sylwia Siedlecka (UW), mgr Maciej Olszewski, dr Olga Bartosiewicz-Nikolaev (post-doc)

Kwota: 1 445 306 PLN

Okres realizacji: 24.01.2021–25.01.2026

Typ konkursu: Opus

Przewidywany efekt projektu: monografia i cykl artykułów

Kierownicy projektu: dr Marcin Starnawski (kierownik), **dr hab. Anna Zawadzka (część konsorcjum)**

Tytuł projektu: Społeczność żydowska w Polsce w następstwie kampanii antysemickiej lat 1967–1968. Doświadczenia biograficzne, przemiany tożsamości i dynamika środowiskowa

Numer projektu: 2020/39/D/HS3/02028

Wykonawcy i wykonawczynie: dr Marcin Starnawski, dr hab. Anna Zawadzka, dr hab. Piotr Forecki, dr Kamila Łabno-Hajduk, 3 stypendystów

Kwota: 941 992 PLN

Okres realizacji: 04.10.2021–03.10.2025

Typ konkursu: Sonata

Przewidywany efekt projektu: publikacje i udział w konferencjach

Kierowniczką projektu: dr Olha Tkachenko

Tytuł projektu: Dekolonizacyjne procesy w ukraińskim segmencie YouTube po 24 lutego 2022 roku

Numer projektu: 2024/08/X/HS2/00066

Kwota: 25 884 PLN

Okres realizacji: 4.06.2024–3.06.2025

Typ konkursu: Miniatura

Efekt: artykuł

Kierowniczką projektu: dr Karolina Panz

Tytuł projektu: Oblicza przemytu na pograniczu polsko-słowackim w latach 1918-1949

Numer projektu: 2023/51/D/HS3/01105

Wykonawcy i wykonawczynie: dr Karolina Panz, dr Jolanta Kruszniewska (post-doc1), post-doc 2, stypendysta/doktorant – wykonawca

Kwota: 1 971 560 PLN

Okres realizacji: 28.11.2024-27.11.2027

Typ konkursu: Sonata

Przewidywany efekt projektu: 6 artykułów

Grant zakończony

Liczba: 1

Kierownik projektu: prof. dr hab. Ryszard Grzesik

Tytuł projektu: Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian. Seria łacińska, t. 3: Średniowiecze, z. 1: Źródła węgierskie

Numer projektu: 195/NPRH5/H11/84/2017

Wykonawcy i wykonawczynie: prof. dr hab. Ryszard Grzesik, dr hab. Anna Kotłowska, prof. UAM, dr Wojciech Mądry, mgr Barbara Grunwald-Hajdasz, dr Adrien Quéret-Podesta

Kwota: 1 454 034 PLN

Okres realizacji: 16.10.2017–15.10.2024

Jednostka finansująca: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Edukacji i Nauki

Efekt projektu: publikacja monografii

- Barbara Grunwald-Hajdasz, **Ryszard Grzesik**, Anna Kotłowska, **Wojciech Mądry**, **Adrien Quéret-Podesta**, *Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian, seria łacińska, t. 3: Średniowiecze, z. 1: Narracyjne źródła węgierskie (kroniki, rocznik, hagiografia). Pisarze z wieku XI-XIV, cz. 1a: Teksty; cz. 1b: Słownik*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-66369-71-9, ss. 634 (cz. 1a) i 460 (1b).

Granty w trakcie realizacji

Liczba: 6

Kierownik projektu: dr Paweł Levchuk

Tytuł projektu: Tłumaczenie monografii *Trójjęzyczność ukraińsko-rosyjsko-polska Ukraińców niepolskiego pochodzenia z języka polskiego na język angielski* oraz opublikowanie w wydawnictwie Vandenhoeck & Ruprecht

Numer projektu: NPRH/U21/SP/0142/2023/12

Kwota: 68 173,00 PLN

Okres realizacji: 10.11.2023–10.11.2026

Typ konkursu: NPRH Uniwersalia/12

Efekt: przekład monografii

Kierowniczka projektu: dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Słownik Bartłomieja z Bydgoszczy. Wersja łacińsko-polska

Numer projektu: NPRH/DN/SP/495056/2021/10

Wykonawcy i wykonawczynie: prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska, dr Anna Lenartowicz-Zagrodna, prof. dr hab. Tadeusz Lewaszkiewicz, prof. dr hab. Marian Wesoły.

Kwota: 431 846 PLN

Okres realizacji: 2022–2027

Typ konkursu: Dziedzictwo Narodowe

Przewidywany efekt projektu: Opracowanie i wydanie *Słownika Bartłomieja z Bydgoszczy. Wersja łacińsko-polska. Lit A-Z*

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Helena Krasowska

Tytuł projektu: Świadection zanikającego dziedzictwa. Encyklopedia wiedzy o Polakach na Bukowinie Karpackiej oraz w Naddniestrzu

Numer projektu: 11H 20 0363 88

Kwota: 1 100 000 PLN

Okres realizacji: 05.04.2023–5.04.2028

Typ konkursu: Dziedzictwo Narodowe

Przewidywany efekt projektu: platforma multimedialna

Kierowniczka projektu: dr hab. Zofia Sawaniewska-Mochowa, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Egodokumenty Emilii Wróblewskiej z lat 1850–1886 – świadectwo życia i postaw ideowych Polki z kręgu inteligencji wileńskiej. Edycja cyfrowa 7 dzienników z opracowaniem krytycznym i e-monografia

Numer projektu: NPRH/F/SP/507578/2021/11

Wykonawczynie: dr Emilia Kolinko, doc. dr Irena Masojć, dr Olga Mastianica-Stankiewicz, mgr Agnieszka Kozyra

Kwota: 631 285,20 PLN

Okres realizacji: 6.04.2023–6.04.2028

Typ konkursu: Fundamenty

Przewidywany efekt projektu: platforma cyfrowa, e-monografia naukowa

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Helena Krasowska

Tytuł projektu: Tłumaczenie na język angielski i opublikowanie w Wydawnictwie Naukowym Peter Lang książki *Górale polscy na Bukowinie Karpackiej. Studium socjolingwistyczne i leksykalne*

Numer projektu: NPRH/U21/SP/495462/2021/10

Kwota: 71 168,75 PLN

Okres realizacji: 27.01.2022–26.01.2026

Jednostka finansująca: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Edukacji i Nauki

Przewidywany efekt projektu: przekład monografii na język angielski i publikacja w wydawnictwie Peter Lang.

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Helena Krasowska

Tytuł projektu: Tłumaczenie na język angielski i opublikowanie w Wydawnictwie Naukowym Peter Lang monografii *Świadectwo zanikającego dziedzictwa. Mowa polska na Bukowinie: Rumunia-Ukraina*

Numer projektu: NPRH/U21/SP/507307/2021/11

Kwota: 70 655,00 PLN

Okres realizacji: 23.02.2022–22.02.2026

Jednostka finansująca: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Edukacji i Nauki

Przewidywany efekt projektu: przekład monografii na język angielski i publikacja w wydawnictwie Peter Lang

5. GRANTY MNiSW

Granty zakończone

Liczba: 2

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Tytuł projektu: Organizacja międzynarodowej konferencji naukowej „Contested Languages in the Old World”

Numer projektu: KONF/SP/0219/2023/01

Kwota: 45 200,00 PLN

Okres realizacji: 1.09.2023–31.12.2024

Jednostka finansująca: MEiN, Doskonała Nauka II – Wsparcie konferencji naukowych

Efekt: konferencja

Jednorazowy grant dla **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińskiej**

Jednostka finansująca: MEiN, Granty na Granty

Granty realizowane

Liczba: 3

Kierowniczka projektu: dr hab. Katarzyna Kotyńska

Tytuł projektu: Polemiki religijne wokół Unii Brzeskiej. Podręcznik dla humanistów

Numer projektu: NdS-II/SP/0273/2023/01

Wykonawcy i wykonawczynie: dr hab. Katarzyna Kotyńska, dr Tomasz Hodana, dr Valerii Zema

Okres realizacji: 15.11.2023–15.11.2026

Jednostka finansująca: MEiN, Nauka dla Społeczeństwa II

Efekt: podręcznik, prezentacje

Kwota: 137 463,00 PLN

Kierowniczki projektu: dr Małgorzata Kasner, dr Olha Tkachenko

Tytuł projektu: 70 lat Instytutu Sławistyki PAN: tradycja i nowoczesność

Numer projektu: POPUL/SP/0307/2024/02

Kwota: 45 980,00 PLN

Okres realizacji: 1.07. 2024–30.06.2025

Jednostka finansująca: MNiSW, Społeczna odpowiedzialność nauki II – Popularyzacja nauki

Efekt: Debata, wystawa planszowa, materiały promocyjne

Kierowniczka projektu: dr hab Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN

Tytuł projektu: W ciągłym ruchu, rzecz o globalnej migracji

Numer projektu: POPUL/SP/0308/2024/02

Kwota: 137 750,00 PLN

Okres realizacji: 12.2024–12.2026

Jednostka finansująca: MNiSW, Społeczna odpowiedzialność nauki II – Popularyzacja nauki

Efekt: warsztaty edukacyjne, wykłady performatywne

6. GRANTY NAWA

Granty zakończone

Liczba: 2

Kierownik projektu: dr Vadzim Shkliaryk (Białoruś)

Tytuł projektu: Mało znane teksty polsko-białoruskie w rękopisach z XVIII wieku: opis językowy w kontekście dialektologii historycznej

Okres realizacji: 1.09.2023–29.02.2024

Jednostka finansująca: NAWA, Polonista

Afiliacja: IS PAN

Kierowniczka projektu: dr Olena Pelekhata (Ukraina)

Tytuł projektu: Wpływ ideologii językowych na wartość języka polskiego i polskiej tożsamości

Okres realizacji: 1.04.2024–30.09.2024

Jednostka finansująca: NAWA, Polonista

Afiliacja: IS PAN

Granty realizowane:

Liczba: 2

Kierownik projektu: prof. dr hab. Lech Suchomłynow (Ukraina)

Tytuł projektu: (De)konstrukcje: konwersyjność modeli pogranicza w polskiej i ukraińskiej literaturach pierwszej połowy XX wieku

Okres realizacji: 1.09.2024–30.06.2025

Jednostka finansująca: NAWA, Polonista

Afiliacja: IS PAN

Kierowniczka projektu: dr Nataliia Zaika (Ukraina)

Tytuł projektu: Polityka językowa new-speakerów języka polskiego.

Okres realizacji: 01.09.2024–31.08.2025

Jednostka finansująca: NAWA, Polonista

Afiliacja: IS PAN

7. GRANTY W RAMACH INNYCH PROGRAMÓW

Granty zakończone

Liczba: 4

Kierowniczkę projektu: dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk, dr Yana Hladyr

Tytuł projektu: Visual Narratives of Civil Society. The Modern Ukraine Project

Okres realizacji: 1.04.2023–21.09.2024

Jednostka finansująca: FNP dla Ukrainy

Kwota: 268 800 PLN

Kierownik projektu: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: „Odpowiedzialny rozwój otwartego dużego modelu językowego PLLuM (Polish Large Language Universal Model) w celu wspierania technologii przełomowych w sektorze publicznym i gospodarczym, w tym otwartego, polskojęzycznego inteligentnego asystenta petenta”

Nr projektu: PLLuM: P/0180/644/2023

Okres realizacji: 22.01.2024–31.12.2024

Jednostka finansująca: Ministerstwo Cyfryzacji RP

Kierowniczka projektu: dr Alena Leshkevich (Białoruś)

Tytuł projektu: Comparison of Descriptions of Calendar Rites in Florian Czarnyszewicz's Novels to Ethnographic Realities of Eastern Belarus

Okres realizacji: 1.03.2024–31.07.2024

Jednostka finansująca: EU4Belarus-SALT

Afiliacja: IS PAN

Visegrad Fellowship Program

prof. Olena Buriak (Ukraina) – 15.07–02.08.2024, staż w IS PAN

Granty realizowane

Liczba: 1

Kierownik projektu: dr Sergei Mudrov (Białoruś)

Tytuł projektu: Church-State Relations in the post-Communist World: the Cases of Belarus, Poland and Ukraine

Okres realizacji: 1.09.2024–1.06.2025

Jednostka finansująca: EU4Belarus-SALT

Afiliacja: IS PAN

Granty realizowane we współpracy z Fundacją Sławistyczną

Granty zakończone

Liczba: 1

Program Ministerstwa Edukacji i Nauki „Doskonała Nauka II – Konferencje”

Grant na konferencję „W obliczu tragedii – redefinicja wartości? EUROJOS XVI” (lata 2023–2024)

Kierowniczką projektu: dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN

Granty realizowane

Liczba: 2

Program Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Społeczna Odpowiedzialność Nauki II”

Kierownik projektu: dr Paweł Kowalski

Tytuł projektu: Grant „Rozbudowa i utrzymanie bazy danych światowego językoznawstwa sławistycznego i Sybislav”

Okres realizacji: 1.07.2023–30.06.2025.

Jednostka finansująca: MNiSW, Społeczna odpowiedzialność nauki II – Popularyzacja nauki

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Helena Krasowska

Tytuł projektu: Bukowiński Festiwal Nauki IX-X

Numer projektu: POPUL/SN/0238/2024/02

Okres realizacji: 1.03.2024–12.12.2026

Jednostka finansująca: MNiSW, Społeczna odpowiedzialność nauki II - Popularyzacja nauki

8. KONTRAKTY W RAMACH INNYCH PROGRAMÓW RAMOWYCH UE

Granty zakończone

Liczba: 1

Kierownik projektu: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: CLARIN – Wspólne zasoby językowe i infrastruktura technologiczna Usługi programistyczne i lingwistyczne w ramach projektu „CLARIN – Wspólne Zasoby Językowe i Infrastruktura Technologiczna” finansowanego w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014–2020, Priorytet IV: Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego, Działanie 4.2: Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki – zadania

Wykonawcy i wykonawczynie: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, dr Jakub Banasiak, dr Paweł Kowalski, dr hab. Danuta Roszko i in.

Okres realizacji: 2020–2024

Jednostka finansująca: MEiN

Afiliacja: IS PAN, ClarinPL

Granty realizowane

Liczba: 4

Kierowniczka projektu w IS PAN: dr Natalia Judzińska, kierowniczka konsorcjum Agnieszka Jabłońska (Fundacja Urban Memory – lider)

Tytuł projektu: RESCUE MEMORY: Activism, Arts and Public Remembrance (konsorcjum międzynarodowe: Instytut Sławistyki PAN, Festivalt, Fundacja Zapomniane, Fundacja Brama Cukermana, Fundacja JCC Warszawa, Żydowskie Stowarzyszenie Czulent, Marom Klub Egyesület – Marom Klub Egyesület, Eesti Juudi Kogukond MT, Julius-Maximilians-Universität Würzburg, CEJI, No Border Foundation, Judisches Zentrum Synagoge Fraenkelufer E. V)

Okres realizacji: 2024–2025

Kwota dofinansowania: 47 565 EUR

Jednostka finansująca: Komisja Europejska, Citizens, Equality, Rights and Values programme

Kierownik projektu: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: „Wniesienie wkładu własnego do europejskiej infrastruktury badawczej ‘CLARIN ERIC – European Research Infrastructure Consortium: Common Language Resources and Technology Infrastructure – Wspólne Zasoby Językowe i Infrastruktura Technologiczna’ na lata 2024–2026”.

Nr projektu: CLARIN-PL

Wykonawcy i wykonawczynie: Konsorcjum CLARIN-PL. Zespół SiLK (dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, mgr Tomasz Bernaś, prof. Andrius Utkā, mgr Daniel Dziułka, dr Jewgienija Żejmo)

Okres realizacji: 2024–2026

Jednostka finansująca: MNiSW

Afiliacja: IS PAN

Kierownik projektu: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Cyfrowa Infrastruktura Badawcza dla Humanistyki i Nauk o Sztuce DARIAH-PL; KPOD.01.18-IW.03-0013/23

Nr projektu: DARIAH-HUB: KPOD.01.18-IW.03-0013/23

Wykonawcy i wykonawczynie: Konsorcjum DARIAH-HUB. Zespół SiLK (dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, mgr Tomasz Bernaś, prof. Andrius Utkas, mgr Daniel Dziulka, dr Jewgienija Żejmo)

Okres realizacji: 2024–2025

Jednostka finansująca: KPO

Afiliacja: IS PAN

Kierowniczka w IS PAN: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, liderka grupy roboczej WG3 „Language Vitality”

Tytuł projektu: COST Action,

Nr projektu: CA23105

Wykonawcy i wykonawczynie: Konsorcjum COST

Okres realizacji: 10.2024–10.2028

Jednostka finansująca: European Cooperation in Science and Technology (COST)

Afiliacja: European Center for Minority Issues (wykonawczynie z IS PAN)

9. WNIOSKI O FINANSOWANIE PROJEKTÓW BADAWCZYCH ZŁOŻONE DO RÓŻNYCH PODMIOTÓW

Ogółem: 38

Liczba wniosków złożonych przez Instytut Slawistyki PAN w konkursach grantowych w roku 2024: **38**

Liczba wniosków Instytut Slawistyki PAN w rozpatrywaniu (wyniki zostaną ogłoszone w 2025 roku): **10**

9.1. Wykaz wniosków złożonych w konkursach Narodowego Centrum Nauki

Konkurs OPUS na projekty badawcze, w tym finansowanie zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji tych projektów; konkurs przeznaczony jest dla naukowców na wszystkich etapach kariery naukowej

Tytuł projektu: Polityka językowa i biografie językowe mieszkańców południowego Podlasia

Kierowniczka: dr Gabriela Augustyniak-Żmuda

Tytuł projektu: Joga jako szkoła czytania. Wymiary jogi w literaturze polskiej od XVIII wieku do czasów najnowszych

Kierowniczka: dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

Tytuł projektu: Władza i tożsamość w językach wschodniosłowiańskich: Budowa ram pojęciowych do oceny dyskursu politycznego

Kierownik: dr Anton Dinerstein

Tytuł projektu: Etnokulturowe modele pogranicza w polskiej i ukraińskiej literaturach pierwszej połowy XX wieku: wspólne tendencje – różne perspektywy

Kierownik: prof. dr hab. Lech Suchomłynow

Tytuł projektu: Viral Imagefare: Memy internetowe jako narzędzia walki w konfliktach militarnych i politycznych

Kierownik: dr Orest Semotiuk

Konkurs SONATA na projekty badawcze, przeznaczony dla naukowców, którzy uzyskali stopień doktora w okresie od 2 do 7 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem

Tytuł projektu: Polacy z pochodzenia, Ukraińcy z wyboru. Od „Ukrainofilów” do ukraińskiej narodowości politycznej, 1862–1939

Kierowniczka: dr Elżbieta Kwiecińska

Tytuł projektu: Białoruś żyje!... W Polsce. Etnografia białoruskich środowisk twórczych

Kierowniczka: dr Katarzyna Roman-Rawska

Tytuł projektu: Państwo czeskie w dobie kryzysów od 935 roku do 1029 roku Nowa wizja wczesnych dziejów

Kierownik: dr Wojciech Jasiński

Tytuł projektu: Rzeczy, przestrzenie i ich ludzie. Materialny wymiar kryzysu humanitarnego na granicy polsko-białoruskiej

Kierowniczka: dr Natalia Judzińska

Konkurs SONATINA, którego celem jest wsparcie kariery młodych badaczy, poprzez stworzenie możliwości pełnoetatowego zatrudnienia i prowadzenia badań naukowych w Polsce oraz umożliwienie zdobycia wiedzy i doświadczenia podczas realizacji staży w wysokiej jakości zagranicznych ośrodkach naukowych.

Tytuł projektu: Religijne wirtuozki. Kult prorokiń Prepodobnej Stojny i Baby Wangi w bułgarskiej kulturze wizualnej, oralnej i pisanej

Kierowniczka: dr Aleksandra Michalska

Tytuł projektu: Polska emigracja polityczna i transnarodowe działania imperium w osmańskim basenie Morza Śródziemnego w XIX wieku

Kierowniczka: dr Paulina Dominik

Konkurs PRELUDIUM na projekty badawcze, przeznaczony dla naukowców bez stopnia doktora.

Tytuł projektu: Zachodni użytkownicy Iboga w Gabonie: Dekolonizująca etnografia splotów wiedzy

Kierowniczka: mgr Agnes Dudek

Tytuł projektu: Apteki na „Ziemiach Odzyskanych”. Ujęcie historyczno-statystyczne (1944–1951)

Kierownik: mgr Kacper Rosner-Leszczyński

Konkurs MINIATURA, do którego mogą być zgłaszane wnioski na realizację pojedynczego działania naukowego w jednej z wymienionych form: badań wstępnych/pilotażowych, kwerendy, stażu naukowego, wyjazdu badawczego albo wyjazdu konsultacyjnego

Tytuł projektu: Dekolonizacyjne procesy w ukraińskim segmencie YouTube po 24 lutego 2022 roku

Kierowniczka: dr Olha Tkachenko

9.2. Wykaz wniosków złożonych w ramach Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej

NAWA – Polonista

Tytuł projektu: (De)konstrukcje: konwersyjność modeli pogranicza w polskiej i ukraińskiej literaturach pierwszej połowy XX wieku

Kierownik: prof. dr hab. Lech Suchomłynow

Tytuł projektu: Polityka językowa new-speakerów języka polskiego

Kierowniczka: dr Nataliia Zaika

Bekker – NAWA

Tytuł projektu: Ewolucja konstrukcji zaimkowo-przyminkowych na przykładzie języka niemieckiego, czeskiego i polskiego

Kierownik: prof. dr hab. Piotr Sobotka

NAWA – Promocja języka polskiego

Tytuł projektu: Język polski jako obcy, drugi i odziedziczony w roku 2025. Ad vocem tomu *Język polski w świecie z roku 1990* pod red. W. T. Miodunki

Kierownik: dr Paweł Levchuk

Zawacka NAWA – Oferta wyjazdowa

Tytuł projektu: Szczelność i porowatość granic na "Szlaku Bałkańskim". Przypadek granicy macedońsko-serbskiej (Tabanovce/Lojane) i macedońsko-greckiej (Gevgelija/Bogorodica).

Kierowniczka: dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN

9.4. Wykaz wniosków złożonych w konkursach MEiN

Spółeczna Odpowiedzialność Nauki II – Popularyzacja Nauki

Tytuł projektu: 70 lat Instytutu Slawistyki PAN: tradycja i nowoczesność

Kierowniczki: dr Olha Tkachenko, dr Małgorzata Kasner

Tytuł projektu: W ciągłym ruchu, rzecz o globalnej migracji

Kierowniczka projektu: dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN

Stypendium dla wybitnego młodego naukowca

Pracownik i pracowniczki IS PAN: dr Maciej Mętrak, dr Olha Tkachenko, dr Natalia Judzińska, dr Paweł Levchuk

Inne programy MNiSW:

Pracownik: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: CLARIN-PL

9.5. Wykaz wniosków złożonych Programów Ramowych UE

Kierowniczka: dr Elżbieta Kwiecińska

Tytuł projektu: Continuity And Change In The Economic, Political And Intellectual Trajectory Of Central And Eastern Europe In The Long 20th Century

Grantodawca: ERC Synergy grant

Kierowniczka: prof. dr hab Nicole Dołowy-Rybińska

Tytuł projektu: European Receptive MultiLINGgualism: strengthening Europe's linguistic and cultural diversity through Receptive Multilingualism

Grantodawca: EU (Horyzont Europa)

Kierowniczka: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Tytuł projektu: Technology, Education and Legislation as Cornerstones for the Vitality Of Lesser Used Languages (TELLL)

Grantodawca: EU (Horyzont Europa)

Kierownik: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: CLARIN-BIZ-BIS

Grantodawca: FENG.02.04-IP.04-001/24 Badawcza Infrastruktura Nowoczesnej Gospodarki – ścieżka dla projektów z PMIB

Kierowniczka: dr Yana Hladyr

Tytuł projektu: The modern visualisation of the catharsis of art in the content of Ukrainian cultural media

Grantodawca: MSCA4Ukraine Fellowship Programme

9.6. Wykaz wniosków złożonych do innych podmiotów

Kierowniczka: dr Olha Tkachenko

Tytuł projektu: Media discourse of Polish-Ukrainian relations in popular news portals coverage after 24.02.2022

Grantodawca: Fundacja na rzecz Nauki Polskiej

Kierowniczka: dr Marzena Maciulewicz

Tytuł projektu: The streets of my neighbourhood. Power, urban space and neighbourly relations in New Belgrade

Grantodawca: International Visegrad Fund, Western Balkan–Visegrad Fellowship

Kierownik: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: DARIAH-HUB

Grantodawca: Inwestycja A2.4.1 Inwestycje w rozbudowę potencjału badawczego.
Infrastruktura badawcza – przedsięwzięcia z Polskiej Mapy Infrastruktury Badawczej.

Kierownik: dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Tytuł projektu: HIVE

Grantodawca: Ministerstwo Cyfryzacji RP

Kierownik: prof. dr hab. Piotr Sobotka

Tytuł projektu: Vývoj a funkce predlozkove-pronominálnich konstrukci: Komparativni analyza cestiny a polstiny na pozadi dalsich slovanskych jazyku a nemciny

Grantodawca: Akademie věd České republiky – Fellowship Josefa Dobrovského pro rok 2025

Kierowniczka: dr hab. Anna Zawadzka

Tytuł projektu: The Undermining and the Underpinning of the Stockholm Declaration.

Grantodawca: IHRA Grant Program 2023

Kierowniczka: dr hab. Anna Zawadzka

Tytuł projektu: Awans społeczny w krajach socjalistycznych w pierwszych dekadach powojennych. Europejska perspektywa porównawcza

Grantodawca: DAAD – NAWA

10. UCZESTNICTWO W GRANTACH AFILIOWANYCH POZA INSTYTUTEM ŚLAWISTYKI PAN

Granty zakończone

Liczba: 9

Kierownik projektu: Sławomir Doliński

Pracowniczka IS PAN: dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska prof. IS PAN

Tytuł projektu: Prace zabezpieczające i inwentaryzacja cmentarzy polskich osadników w Kolonii Rio Claro – Mallet w Brazylii

Okres realizacji: 14.08.2024–29.08.2024

Jednostka finansująca: Instytut Polonika

Afiliacja: Stowarzyszenie Przyjaciół Budowlanki

Kierowniczka projektu: dr Katarzyna Ceklarz

Pracowniczka IS PAN: **dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN**

Tytuł projektu: ETNOznawcy. Budowa portalu wiedzy oraz promocja i upowszechnienie dorobku polskiej etnografii

Okres realizacji: 5.08.2022–4.08.2024

Jednostka finansująca: Ministerstwo Edukacji i Nauki

Afiliacja: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze

Kierownik projektu: Magdalena Pokrzyńska

Pracowniczka IS PAN: **prof. dr hab. Helena Krasowska**

Tytuł projektu: Cmentarz, kapliczki i krzyże przydrożne w Pojanie Mikuli - dokumentacja terenowa polskiego dziedzictwa kulturowego w Rumunii

Okres realizacji: 17.03.2024–24.12.2024

Jednostka finansująca: Instytut Polonika

Afiliacja: Głogowska Edukacja Kresowa

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska

Pracowniczka IS PAN: **prof. dr hab. Alena Rudenka**

Tytuł projektu: „Koncept OJCZYŻNA i PAŃZIMA w świadomości Polaków i Białorusinów. Studium etnolingwistyczne”

Okres realizacji: 1.09.2022–31.01.2024

Jednostka finansująca: NCBR „Solidarni z naukowcami”

Afiliacja: UMCS

Kierownik projektu: prof. dr hab. Maciej Grochowski

Pracownik IS PAN: **prof. dr hab. Piotr Sobotka**

Tytuł projektu: Przewodnik językowo-encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym

Okres realizacji: 2018–2024

Jednostka finansująca: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Afiliacja: Instytut Języka Polskiego PAN

Kierownik projektu: Siniša Malešević

Pracowniczka IS PAN: **dr Katarzyna Taczyńska**

Tytuł projektu: When Nationalism Fails. A Comparative Study of Holocaust Museums in ex collaborationist countries

Okres realizacji: 09.2022–08.2024

Jednostka finansująca: Gerda Henkel Foundation

Afiliacja: University College Dublin

Kierowniczka projektu: dr Zuzanna Bogumił

Pracowniczka IS PAN: **dr Katarzyna Roman-Rawska**

Tytuł projektu: Crossing borders, building walls. Towards ethnography of Russian war mobilisation

Okres realizacji: 16.01.2023–30.04.2024

Jednostka finansująca: NAWA, grant Interwencyjny

Afiliacja: Instytut Archeologii i Etnologii PAN

Kierownik projektu: prof. Alvidas Nikžentaitis

Pracownik IS PAN: **prof. dr hab. Aleksander Smaliańczuk**

Tytuł projektu: Lithuania-Belarus. Dialogue on the Past

Okres realizacji: 2021–2024

Jednostka finansująca: Ministerstwo spraw zagranicznych Litwy

Afiliacja: Instytut Historii Litwy

Kierownik projektu: Hector Centeno

Pracowniczka IS PAN: **dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN**

Tytuł projektu: „Reverse the Map”, koordynator działań partnera polskiego w projekcie Erasmus+ dot. dekolonizacji

Okres realizacji: 3.04.2023–2.06.2024

Jednostka finansująca: Unia Europejska

Afiliacja: Stowarzyszenie Grupa Studnia O.

Granty realizowane

Liczba: 9

Kierowniczka projektu: dr Cordula Ratajczak

Pracowniczka IS PAN: **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska.**

Tytuł projektu: ZARI – syć za serbsku rěč a regionalnu identitu / Netzwerk für sorbische Sprache und regionale Identität

Okres realizacji: 1.11.2022–31.12.2026

Jednostka finansująca: Założba za serbski lud / Stiftung für das sorbische Volk) w ramach programu „Sorbische Sprache und Kultur im Strukturwandel” w Saksonii ze środków Bundesministeriums für Inneres und Heimat

Afiliacja: DOMOWINA

Kierowniczka projektu: dr Dorota Klimek-Jankowska

Pracownik IS PAN: **mgr Andrzej Żak**

Tytuł projektu: „Od wielojęzycznego korpusu równoległego do semantycznej mikro-typologii PERFECTUM w językach słowiańskich i bałtyckich”

Okres realizacji: 1.11.2022–31.03.2026

Jednostka finansująca: NCN

Afiliacja: Uniwersytet Wrocławski, Wydział Filologiczny

Kierownik projektu: dr Robert Tomczak

Pracownik IS PAN: **dr Wojciech Jasiński**

Tytuł projektu: Wielkopolskie księgi miejskie w okresie nowożytnym - edycje źródłowe
Realizowany

Okres realizacji: 1.01.2023–13.10.2027

Jednostka finansująca: NPRH/Dziedzictwo Narodowe

Afiliacja: Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

Kierownik projektu: dr Maciej Falski

Pracowniczka IS PAN: **dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk**

Tytuł projektu: Local communities at the Slavic-Italian-German borderland and the legacy of the Habsburg monarchy

Okres realizacji: 1.10.2024–31.03.2025

Jednostka finansująca: IDUB UW

Afiliacja: Instytut Slawistyki Zachodniej i Południowej UW

Kierowniczka projektu: prof. dr hab. Bożena Rozwadowska

Pracownicy IS PAN: **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, dr Marcin Fastyn**

Tytuł projektu: „Inkubator Doskonałości Naukowej: Centrum Badań Korpusowych i Eksperymentalnych nad Językami Słowiańskimi SLAVICUS”

Okres realizacji: 2020–2025

Jednostka finansująca: IDUB

Afiliacja: Uniwersytet Wrocławski

Kierownik projektu: dr hab. Piotr Grochowski, prof. UMK

Pracownik IS PAN: **dr Maciej Metrak**

Tytuł projektu: Leksykon folkloru polskiego

Okres realizacji: 2022–2027

Jednostka finansująca: MNiSW–NPRH

Afiliacja: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze

Kierowniczka projektu: dr hab. Mariola Tymochowicz

Pracownik IS PAN: **dr Tymoteusz Król**

Tytuł projektu: Słownik terminologiczny polskich strojów ludowych. Publikacja książki oraz upowszechnienie wyników w internecie na platformie strojeludowe.net

Okres realizacji: 30.06.2020–31.05.2025

Jednostka finansująca: MEiN, NPRH

Afiliacja: Polskie Towarzystwo Ludowe

Kierownik projektu: Guy Tilkin

Pracowniczka IS PAN: **dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN**

Tytuł projektu: CASSANDRA: Capacity Building for the Socially Engaged Storyteller

Okres realizacji: 1.01.2024–28.02.2026

Jednostka finansująca: European Cooperation projects (CREA-CULT-2023-COOP-1)

Afiliacja: Stowarzyszenie Grupa Studnia O.

Kierownik projektu: prof. Zsolt Enyedi

Pracowniczka IS PAN: **dr Izabela Mrzygłód**

Tytuł projektu: AUTHLIB – Neo-authoritarianisms in Europe and the liberal democratic response

Okres realizacji: 10.2022–09.2025

Jednostka finansująca: Horizon Europe

Afiliacja: Central European University

V. PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

1. MONOGRAFIE AUTORSKIE

- **Karolina Bielenin-Lenczowska**, *Koloniści z Rio Claro. Społeczno-językowe światy polskich osadników w południowej Brazylii*, Wydawnictwo Słowo/Obraz Terytoria, 2024, ISBN 978-83-8325-084-7, 326 ss.

Migranci, którzy przybyli do Brazylii pod koniec XIX wieku z różnych krajów Europy, otrzymali od państwa ziemię pod uprawę roli, podstawowe narzędzia i ziarna na zasiew. Wykorzystując swoją wiedzę, umiejętności i dostępne materiały, założyli oni własne gospodarstwa oraz zbudowali domy, szkoły i kościoły. Obecnie w krajobrazie wiejskim, rolniczym południowej Brazylii bardzo wyraźnie widać wkład europejskich osadników. Krajobraz ten jest wielozmysłowy i wielowymiarowy: to pola uprawne, domy i przydomowe ogródki, ale także dźwięk mówionego i śpiewanego języka oraz zapachy i smaki lokalnych potraw. Na podstawie materiałów z etnograficznych badań terenowych prowadzonych w dawnej Colonii Rio Claro w stanie Paraná – wsi założonej przez osadników z ziem polskich w latach 90. XIX wieku – autorka próbuje odpowiedzieć na pytanie, jak migranci z ziem polskich i ich potomkowie przekształcili i oswoiли krajobraz społeczno-językowy, czym jest dla nich „polskość” pewnych praktyk, zwyczajów i materialności oraz co to w ogóle znaczy „być Polakiem” w południowej Brazylii.

- **Karolina Ćwiek-Rogalska**, *Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty*, Wydawnictwo RN, 2024, ISBN 978-83-972751-0-2, 432 ss.

W 1945 roku nowy rysunek granic wprowadził w ruch miliony. Ogromny obszar kończący się na zachodzie wstęgami Odry i Nysy Łużyckiej stawał się Polską. Gdzie indziej Polskę wymazano, choć nie można było o tym głośno mówić. Na „Ziemiach Odzyskanych” zegarki przestawiono na czas średniowieczny, w centrum ustawiając mit piastowski. Przyjeżdżającym obiecywano dobrobyt i spokój.

Osadnicy i osadniczki na miejscu zastali chaos, budynki z czerwonej cegły i muru pruskiego, napisy w niemieckim gotyku. Jak poczuć się u siebie, gdy dookoła wszystko inne, obce, „poniemieckie”?

Z relacji, dokumentów i pamiętników wyłania się obraz ludzi, którzy próbowali odnaleźć się w nowym miejscu, zbudować Polskę i siebie. Autorka oddaje głos dobrowolnym osadnikom, i tym siłą wysiedlonym ze wschodu, żołnierzom szturmującym Wał Pomorski, urzędnikom, a także Niemcom, dla których te tereny stanowiły *Heimat*, dom.

To unikalna, doprowadzona aż do współczesności opowieść o wielkiej historii, polityce, propagandzie, układach międzynarodowych, budowie pamięci, mitów i ich dekonstrukcji. A także o codziennych ludzkich wyborach, które trzeba było podejmować w nowej rzeczywistości. O decyzjach trudnych, które wielu przemilczało.

To też osobista opowieść autorki, wnuczki osadników, urodzonej w przez wieki pogranicznym Wałczu/Deutsch Krone na Pomorzu Środkowym. „Staram się odtworzyć historie możliwie wielu rodzin. Historie innych, które może opowiedzą mi coś o mojej własnej. I opowiedzą coś także czytelnikom i czytelnikom, których nurtują podobne do moich pytania”.

To książka o korzeniach – zapuszczanych i odciętych, o tożsamości i duchach przeszłości, które nigdy do końca nie znikają.

- **Anna Engelking** (opr.), Józef Szymańczyk, *Fotograf z Polesia. Opowieść Józefa Szymańczyka*, Wydawnictwo Muzeum Narodowego w Lublinie, 2024, ISBN 978-83-66925-79-3, 448 ss.

Monografia zawiera obszerną (ponad 10 ark.) opowieść wspomnieniową autora (tekst źródłowy *Jestem fotografem*), w opracowaniu językowym i naukowym Anny Engelking (213 przypisów merytorycznych i 25-stronicowy wstęp). Józef Szymańczyk (1909–2003) działał przed II wojną światową jako fotograf w Kosowie Poleskim, a podczas wojny w Słonimie (obecnie Białoruś). Był fotografem zakładowym, ale też artystą-fotografikiem dokumentującym otaczającą go rzeczywistość. Jego opowieść, dotycząca tego okresu życia, stanowi jedną ze świetniejszych reprezentacji literatury dokumentu osobistego. Druga część książki to fotograficzna dokumentacja przedwojennego Kosowa i wojennego Słoniwa (ogółem 237 fot.), prezentowana w opracowaniu i układzie autorstwa Anny Engelking. Większość zawartych tu zdjęć Szymańczyka publikowana jest po raz pierwszy.

- Irena Grudzińska-Gross (była pracowniczka), *Miłosz i długi cień wojny*, wyd. 2, Wydawnictwo Pogranicze, 2024, ISBN 978-83-68114-12-6, 186 ss.

Drugie, rozszerzone wydanie monografii Ireny Grudzińskiej-Gross pt. *Miłosz i długi cień wojny*, opublikowanej w 2020 roku. Gdy książka ta powstawała, napaść Rosji na Ukrainę, choć już trwająca, wydawała się częściowa i powolna. Wojna w Gazie też jakby się tliła. Dziś wojny te osiągnęły pełnię, pokazały właściwe im brutalność i bezwzględność. Trudno od nich oderwać wzrok, łudzić się, że się uspokoją. Przemoc domaga się odpowiedzi, odrzucenia, protestu. Matka Hanny Arendt uczyła ją, że gdy atakują cię jako Żydówkę, musisz się bronić jako Żydówka, a nie jako człowiek czy obywatel. To samo można powiedzieć o wojnie: jeśli cię atakują zbrojnie, musisz się bronić zbrojnie. Jak wszystkie zasady, ta także ma wyjątki. I różne są rodzaje broni. Tej kwestii dotyczy seria pytań postawionych tu wokół postaci Czesława Miłosza.

- **Helena Krasowska**, *Polish Highlanders in Carpathian Bukovina: A Sociolinguistic and Lexical Study*, Peter Lang, 2024, ISBN 9783631877302, 368 ss.

Książka jest tłumaczeniem monografii *Górale polscy na Bukowinie Karpackiej: studium socjolingwistyczne i leksykalne*, wydanej w 2006 roku. Przedmiotem opracowania jest język Górali polskiego pochodzenia zamieszkujących do dziś na Bukowinie Karpackiej. Górale ci przybyli w te strony wraz z falą polskiego osadnictwa w okresie, gdy Bukowina stanowiła część monarchii habsburskiej. Grupa ta liczy dziś około 2 600 osób. Analizę socjolingwistyczną Helena Krasowska oparła na znanych osobiście faktach, pochodzi bowiem z okolic Czerniowiec i posiada bezpośrednią wiedzę o życiu, kulturze, zwyczajach, zachowaniach (także językowych) polskiej grupy. Dysponuje więc wiedzą niedostępną opracowaniom naukowym i odpowiednio ją wykorzystuje. Wśród wielu interesujących wniosków wypływających z tej analizy wymienić można np. fakty powiązania wpływu konkretnych języków używanych na Bukowinie ze słownictwem określonych sfer tematycznych, np. słownictwem religijnym, słownictwem związanym z wyrębem lasów i ukształtowaniem terenu, z popularnymi potrawami (w tym owocami i jarzynami), z odzieżą, rolnictwem i hodowlą, ze słownictwem oficjalnym (państwowym), etc. Znaczna część słownictwa Górali to także tzw. karpatyzmy używane w różnych rejonach Karpat. Należy podkreślić oryginalność tematu książki, wiarygodność zebranych

przez Helenę Krasowską materiałów oraz staranność i dociekliwość przeprowadzonych analiz.

- **Tymoteusz Król**, *Góry, pagórki, przykrycie nas. Analiza obrazów swoich i obcych w opowieściach Wilamowian o Volksliście i powojennych prześladowaniach*, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 2024, ISBN 978-83-64465-71-0, 449 ss.

Książka została napisana na podstawie rozprawy doktorskiej bazującej na długoletnich badań terenowych autora: obserwacji uczestniczącej oraz ponad stu wywiadów przeprowadzonych w językach wilamowskim, polskim i niemieckim z Wilamowianami mieszkającymi w Wilamowicach, Wiedniu i Krakowie.

Publikacja sfinansowana ze środków budżetowych na naukę w latach 2016–2024, jako efekt projektu badawczego w ramach programu „Diamentowy grant” (projekt afiliowany przy Wydziale „Artes Liberales” Uniwersytetu Warszawskiego) oraz dofinansowana przez Uniwersytet Warszawski w ramach programu „Inicjatywa doskonałości – Uczelnia Badawcza”.

- **Tymoteusz Król**, *Wilamowianie i ich sąsiedzi*, Wydawnictwo Cum Laude Lech Krzyżanowski, 2024, ISBN 978-83-63904-90-6, 84 ss.

Książka w przystępny sposób przybliży najważniejsze zagadnienia dotyczące Wilamowian, ich historii, tożsamości, języka i kultury, a także wiele uwagi poświęca sąsiednim miejscowościom oraz wzajemnym kontaktom Wilamowian i mieszkańców okolicy. Omówionych zostało w niej ponad 30 zagadnień, m. in. początki Wilamowic, reformacja, handel, język wilamowski, stroje, kuchnia. Każdy rozdział uzupełniony jest kilkoma zdjęciami z dodatkowymi opisami. Niektóre ze zdjęć pochodzą z archiwów, muzeów, inne zebrano podczas badań terenowych, a jeszcze inne powstały specjalnie do tej książki. Publikacja ma na celu popularyzację wiedzy o Wilamowicach, ale nie zamyka się tylko w popularnonaukowym przedstawieniu poszczególnych tematów, ale odsyła do źródeł, wskazuje kierunki dalszych poszukiwań. Została ona wydana w trzech wersjach językowych – wilamowskiej, polskiej i angielskiej.

- **Paweł Levchuk**, *Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-66369-87-0, 248 ss.

Agresja Rosji na Ukrainę spowodowała migrację do Polski ok. 10 milionów Ukraińców, którzy po 24 lutego 2022 roku przybyli tu na pewien czas lub na stałe. Niniejsza praca jest poświęcona badaniom ich zachowań i preferencji językowych. Część teoretyczna zarysowuje problematykę migracji Ukraińców do Polski w 2022 roku. To nowa, szósta migracja, liczebnie przewyższająca wszystkie poprzednie. Dodatkowo uwzględniono aspekty społeczne i kulturowe przyjazdu i pobytu Ukraińców w Polsce. Pierwszy rozdział poświęcono omówieniu aparatu badawczego zjawisk wielojęzyczności i kontaktów językowych, ich wpływu na obecną sytuację językową ogromnej grupy migrantów w Polsce. Przedstawiono metodologię badań oraz adaptacje poprzednich koncepcji badawczych. Drugi rozdział opisuje walkę carskiej Rosji, a potem ZSRR z językiem ukraińskim. W trzecim rozdziale przedstawiono sytuację polityczną i językową w latach 2019–2022 oraz współczesne badania wokół zagadnienia obecności Ukraińców w Polsce. Rozdziały czwarty, piąty i szósty poświęcono omówieniu wyników badań ankietowych z podziałem respondentów na trzy grupy badawcze (U – badani z językiem pierwszym ukraińskim; R – badani z językiem pierwszym rosyjskim; grupa UR – badani z dwoma pierwszymi językami, ukraińskim i rosyjskim). W badaniu wzięły udział 1503 osoby, przeprowadzano je od kwietnia do lipca 2022 roku. Zbadano następujące zagadnienia: tożsamość badanych, częstotliwość używania każdego z języków, stosunek emocjonalny do języków, osoby interlokutorów oraz miejsca interakcji w każdym z używanych języków. Ponadto zbadano stosunek do języka polskiego, plany związane z językiem polskim oraz Polską. W rozdziale siódmym na podstawie przeprowadzonych badań utworzono modele zachowań językowych migrantów wojennych, które zebrano w matrycę wielojęzyczności. Ósmy rozdział poświęcono biografiiom językowym przesiedleńców i ukazaniu zmian, jakie zachodzą w ich stosunku do każdego z badanych języków przed agresją rosyjską i pod jej wpływem. Wnioski z badań mogą być wskazówką dla rządzących w zakresie ulepszenia współpracy polsko-ukraińskiej oraz polityki językowej Ukrainy.

- **Maciej Mętrak**, *Mapa świata z jarmarcznej ulotki. Czeska dziewiętnastowieczna twórczość kramarska w perspektywie etnolingwistycznej*, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Fundacja Sławistyczna, 2024, ISBN 978-83-64465-74-1, 459 ss.

Publikacja jest uzupełnioną i zredagowaną wersją rozprawy doktorskiej. Jest poświęcona rekonstrukcji obrazu świata utrwalonego w języku, a dostępnego za pośrednictwem materiału folklorystycznego – czeskiej twórczości kramarskiej i obecnych w niej stereotypów dotyczących własnej grupy, innych grup etnicznych, religijnych i społecznych, a także nadludzkich sił aktywnych na ziemi i metafizycznego porządku świata. W ten sposób zostaje podjęta próba zrekonstruowania całościowego obrazu świata zawartego w twórczości kramarskiej, usytuowanej na pograniczu mediów masowych i ludowej twórczości literackiej.

Wydanie zostało dofinansowane ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu Doskonała Nauka II – Wsparcie Monografii Naukowych, jak też z subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego Instytutu Sławistyki PAN.

- **Izabela Mrzygłód**, *Uniwersytety w cieniu kryzysu. Nacjonalistyczna radykalizacja studentów Warszawy i Wiednia w okresie międzywojennym*, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, 2024.

Książka jest uzupełnioną i zredagowaną wersją rozprawy doktorskiej, nagrodzonej w konkursie MONOGRAFIE Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej. Jest to krytyczne spojrzenie na przeszłość dwóch uczelni Europy Środkowej i ich społeczności akademickich, a jednocześnie próba zrozumienia, jak doszło do nacjonalistycznej rewolucji na międzywojennych uniwersytetach i przyciągnięcia studentów, przyszłych elit swych krajów, do radykalnych, antysemickich haseł. Książka analizuje sposób działania skrajnej prawicy wśród studentów Warszawy i Wiednia. Pokazuje, jak kultura polityczna młodych naznaczona została przemocą, a „akademickie sezony” stały się synonimem brutalnych ataków na studentów i profesorów żydowskich. Śledzi, jak radykalna mniejszość stawiała się coraz głośniejsza, skutecznie przyciągała milczącą większość, a postulaty wykluczenia Żydów szybko trafiły do głównego nurtu, żeby w końcu stać się oficjalną polityką rektoratów, wprowadzających numerus clausus czy getto ławkowe. Kluczem do sukcesu radykalnego nacjonalizmu na uniwersytetach stał się kryzys nowoczesności, samopomocowe organizacje – Bratnia Pomoc oraz Związek Studentów Niemieckich – opanowane przez radykałów oraz rytuały i symbole, które miały siłę uwodzenia i przyciągania. Zestawienie dwóch krajów, szerokiej europejskiej perspektywy z historią w

skali mikro i koncentracja na młodych ludziach daje nowe spojrzenie na II RP, I Republikę Austriacką i prawicowy radykalizm, nie tylko międzywojenny.

- **Katarzyna Roman-Rawska**, *Zaśniećcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach*, Wydawnictwo Czarne, 2024, ISBN 978-83-8191-965-4, 280 ss.

Historia starowierów rozpoczyna się w XVII wieku, gdy zbuntowali się przeciwko reformom religijnym i opuścili Rosję. Nieśli ze sobą po kilka tobołków i nadzieję na spokój. Podzielili się na wiele drobniejszych wspólnot: zamieszkali w Chinach, Australii, Stanach Zjednoczonych. Część z nich osiadła w okolicach Suwałk, Sejna i Augustowa. Wielu z nich do dziś kultywuje swoją tradycję.

Katarzyna Roman-Rawska w 7530 roku od stworzenia świata przystąpiła do wywoływania wspomnień i zbierania opowieści. Starowierkami były jej matka Olga, babcia Anisa, prababki Agafia oraz Warwara, która sprawowała posługę szamanki, a także praprababki: Agrypina, Warwara, Fiewronia, Anna. Opowiada o dumie i wstydzie ze swojego pochodzenia, o trudnej rosyjskiej polskości, a może polskiej rosyjskości. O zakamarkach starowierskich domów, w których wciąż kryją się ikony. O radości, jaka płynie z obrządków religijnych, ale też o pozostawaniu na marginesie wielkiej historii. I o zwyczajnym życiu, które może rozczarować tych, którzy starają się na siłę egzotyzować tę społeczność.

Zaśniećcie Anisy to intymna, nostalgiczna opowieść o jednej z najmniejszych mniejszości religijnych w Polsce. Roman-Rawska, łącząc perspektywę badaczki i starowierki, spisuje historię swojej matczyzny i dobrowolnej przynależności do niej.

- **Joanna Roszak**, *Hanna Krall. Tkanie*, Uniwersytet Łódzki, 2024, ISBN 978-83-8331-456-3, 256 ss.

Książka przedstawia, jak Krall zbiera odłamki lustra, nie tylko tego z Andersena, które zaraża złem, ale także Stendhala (jeśli powieść jest jak lustro, tym bardziej jest taki reportaż). Autorka zabiera czytelnika na drugą stronę lustra: w tekstach szuka dodatkowych wymiarów, bardziej zaawansowanego opisu rzeczywistości czy nowej perspektywy. Opisuje procesy artystyczne porządkujące jej teksty: kolaż (historii, próba ich ustalenia po stłuczeniu lustra, odtwarzanie ze zdjęć, grafik), montaż (jako proces łączenia ich w spójną całość, ewentualnie z narracją mającą na celu być niespójne), tkanie.

Autorkę interesuje (auto)biograficzne doświadczenie Hanny Krall i jego (nie)obecność w jej twórczości. Doświadczenie Krall jest oczywiście żydowskie, choć niemal przemilczała historię własnej rodziny i nie rozwinęła jej w formie reportażu w sposób bardziej szczegółowy i otwarty. Niemniej jednak z skrawki dostarczają na ten temat cennych szczegółów. Pierwszą część książki autorka wyobrażała sobie jako próbę ułożenia historii rodziny – ze ścinków tekstowych i pozatekstowych. W końcowym rozdziale pt. Sa-krallizacja opowiadanie historii – ratunek dla pamięci – wiąże się ze śladami wyczerpania i amnezji. Podczas ceremonii otwarcia United States Holocaust Memorial Museum w Waszyngtonie w 1993 roku Elie Wiesel powiedział: „To muzeum nie jest odpowiedzią, to znak zapytania”. Podobnie pytaniem jawi się dzieło Hanny Krall.

- **Joanna Roszak**, *Poezja w odcinkach. Wiersze w czasach Netflixa*, Biuro Literackie, 2024, ISBN 978-83-67706-25-4, 228 ss.

Monografia ukazuje, jak uniwersa filmowo-serialowe i poetyckie się schodzą, współwystępują, jak się z sobą komunikują, jakie wzajemne treści umacniają, w jakich warstwach filmu wiersze najsilniej pracują i co na temat wiersza widać z miejsca filmu lub serialu. Autorka założyła przede wszystkim nie poznanie ruchomego obrazu od strony wiersza, ale wiersza od strony ruchomego obrazu. Słowo poetyckie przeszczepione do filmu zostaje chronione od zamilknięcia. We współczesnej kulturze ekranu wskazanie ukontekstowania wizualnego, jednego ze świadectw odbioru wiersza, utwierdza odbiorców i odbiorczynie w przekonaniu, że oto spotykają się z tekstem poetyckim mającym bogatą recepcję i wokół którego urosła wspólnota czytających.

- **Joanna Tokarska-Bakir**, *Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego*, t. 1, Wydawnictwo Czarna Owca, ISBN 978-83-8252-578-6, 768 ss.;
Joanna Tokarska-Bakir, *Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego*, t. 2, *Źródła*, Wydawnictwo Czarna Owca, ISBN 978-83-8252-845-9, 1040 ss.

Ta książka to wehikuł czasu. Wsiadając do niego, przenosimy się do pewnej tuż powojennej soboty. Autorka oprowadza nas ulicami Krakowa, w którym właśnie rozgrywa się pogrom – jeden z trzech najważniejszych, które Polacy urządzili Żydom już po dokonaniu się Zagłady. Jesteśmy w środku zdarzeń, patrzymy na nie tak, jak patrzyły ofiary, sprawcy i śledczy.

Przeglądanie się historii w działaniu staje się – jak to z wehikułami czasu bywa – wręcz inicjacyjną przygodą. Nakazuje nam zweryfikować dotychczasowe, bezpieczne kategorie, którymi się posługiwaliśmy, by zrozumieć cudzą przeszłość i własną teraźniejszość.

W tym wciągającym i miarodajnym, a zarazem nowatorskim dziele pojęcia takie jak „zbójnicy”, „rodzina”, „sublokatorzy”, „więzi”, „mity” – wyjęte, zdawałoby się, z jakiegoś czasu odległego – pozwalają nam ujrzeć na nowo cały świat, a w nim nas samych. Bo Kocia muzyka to książka o przeszłości, która staje się własną przyszłością.

Za tom I monografii *Kocia muzyka* prof. Tokarska-Bakir otrzymała Nagrodę Grand Press 2024 w kategorii Książka Reporterska Roku.

- **Ewa Wróblewska-Trochimiuk**, *Naszego nie damy. Spory i obrazy polityczne w Serbii i Chorwacji po roku 2000*, Kultura na Pograniczach, t. 18, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-66369-93-1, 322 ss.

Badaczka analizuje imaginariusz oporu politycznego trzech dużych grup społecznych w Serbii i Chorwacji, które pojawiły się na scenie politycznej w wyniku splotu procesów społecznych, kulturowych i ekonomicznych dokonujących się od roku 2000 w obu postjugosłowiańskich krajach. Poddane analizie zostają znaki wizualne: serbskich i chorwackich weteranów wojennych – uczestników wojen lat 90. XX wieku; tzw. strażników wartości konserwatywnych (w przypadku chorwackim – środowisk antyaborcyjnych, w przypadku serbskim – środowiska prawicowego i nacjonalistycznego), jak też tzw. ruchów antykapitalistycznych, czyli ruchów miejskich.

Na podstawie analizy autorka wnioskuje, że świat obrazowy wcale nie uwalnia się z ram, konwencji i reżimów, szczególnie podczas „karnawałowych” protestów. Wręcz przeciwnie – manifestacje o całkowicie odmiennych afiliacjach politycznych i o różnych sposobach artykulacji swojej politycznej podmiotowości wytwarzają i stosują obrazy skonstruowane zgodnie z taką samą logiką. Nazywa je obrazami konserwatywnymi, ponieważ – jak pisze – ich wewnętrzna struktura oraz kulturowe konteksty funkcjonowania sprawiają, że można je odczytać jako obrazy na wielu poziomach przeniknięte hybrydyczną logiką konserwatywną. Autorka dzieli je na kilka kategorii:

obrazy permanentnego kryzysu, obrazy moralne, ocalające, zakorzenione i sprawujące władzę.

Bogato ilustrowana książka dr Ewy Wróblewskiej-Trochimiuk podejmuje problematykę „nowatorską i poszerzającą naszą wiedzę w zakresie zarówno nauk humanistycznych, jak i społecznych, a w szczególności w obszarze tematyki postjugosłowiańskiej i wizualnych reprezentacji oporu społecznego” (Agata Domachowska).

Publikacja finansowana ze środków Narodowego Centrum Nauki w programie SONATA (nr 2018/31/D/HS2/03127).

2. MONOGRAFIE WSPÓŁAUTORSKIE

- Barbara Grunwald-Hajdasz, **Ryszard Grzesik**, Anna Kotłowska, **Wojciech Mądry**, **Adrien Quéret-Podesta**, *Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian, seria łacińska*, t. 3: *Średniowiecze*, z. 1: *Narracyjne źródła węgierskie (kroniki, rocznik, hagiografia). Pisarze z wieku XI-XIV*, cz. 1a: *Teksty*; cz. 1b: *Słownik*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-66369-71-9, ss. 634 (cz. 1a) i 460 (1b).

Monografia składa się z dwóch części: ekscerptów źródłowych o objętości ok. 38 arkuszy wydawniczych oraz słownika z komentarzami rzeczowymi o objętości ok. 34 arkuszy wydawniczych (łącznie całość to ok. 72 arkusze). Na część pierwszą składają się ekscerpty w języku oryginału (łacinnie i w jednym przypadku węgierskim) wraz z polskim przekładem stworzonym specjalnie dla potrzeb wydawnictwa. Są to ekscerpty z *Gesta Hungarorum* anonimowego notariusza króla Béli, *Rocznika pożońskiego*, *Gesta Hungarorum* Szymona z Kézy, *Kroniki zagrzebskiej* z odmiankami *Kroniki waradyńskiej*, (rzekomej?) *Kroniki Jana z Goricy*, tzw. *Kompozycji kronikarskiej* z XIV wieku, *Relacji brata Ryszarda*, *Liber de institutione morum*, *Legandy św. Andrzeja Świerada* i jego ucznia *Benedykta*, *Legend św. Stefana*, *Kroniki węgiersko-polskiej* (po raz pierwszy podano oddzielnie tekst obu redakcji, dłuższej i krótszej), *Legandy większej św. Gerarda* oraz pełen tekst *Halótti beszéd*, czyli *Mowy pogrzebowej*. Szczególnie ten ostatni tekst jest przedmiotem dumy zespołu jako wielkie osiągnięcie – po raz pierwszy po ponad 800 latach średniowieczne kazanie pogrzebowe węgierskiego duchownego dotrze do polskiego odbiorcy w polszczyźnie. W tomie znalazły się też wzmianki o tzw. *Formularzu*

somogyvárskim oraz o Kronice Jana Thuróczyego, ale bez ekscerptów. Drugi tom to słownik objaśniający w układzie alfabetycznym najważniejsze osoby, nazwy topograficzne i wydarzenia. W ten sposób autorzy stworzyli chyba pierwszy w literaturze polskiej słownik historii węgierskiego średniowiecza.

- **Mariola Jakubowicz, Szymon Pogwizd i in.,** *Słownik prasłowiański*, t. X, *Ka-Ko*, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, 2024, ISBN 978-83-64465-71-0, 292 ss.

Słownik prasłowiański powstający w krakowskiej pracowni Instytutu Slawistyki PAN jest dziełem łączącym cechy słownika etymologicznego i pracy z historii porównawczej języków słowiańskich. Jego celem jest rekonstrukcja hipotetycznego zasobu leksykalnego z czasów wspólnoty prasłowiańskiej. Obecnie wydany tom został opracowany w ramach grantu NPRH nr 11H 11 0264 80 (2012-2016); zawiera hasła na literę K: Ka–Ko. Tom został zredagowany przez zespół pod kierownictwem prof. Marioli Jakubowicz, a jego współautorami są Bożena Częstka-Szymon, Tomasz Kwoka, Bogumił Ostrowski, Szymon Pogwizd, Beata Raszevska-Żurek, Paweł Swoboda, Artur Zwolski. Recenzje wydawnicze tomu napisali prof. dr hab. Leszek Bednarczuk (i dr Marta Bjeletić (Belgrad). Słowa kluczowe: język prasłowiański; słownik; etymologia; języki słowiańskie

- **Tymoteusz Król, Bartłomiej Jurzak,** *Gmina wielu strojów. Kobiety – twórczynie i użytkowniczki strojów ludowych w Gminie Wilamowice*, Wydawnictwo Cum Laude Lech Krzyżanowski, 2024, ISBN 978-83-63904-87-6, 84 ss.

Publikacja dotyczy regionu, w którym kilka strojów ludowych występowało (i nadal występuje) jednocześnie. Książka ma na celu zerwanie z dotychczasową konwencją prezentowania ścisłych granic występowania strojów. Pogranicze jest takim specyficznym miejscem, gdzie stroje, pieśni, muzyka, języki i ich odmiany przenikają się i współistnieją – czasami jedna osoba spotyka i kultywuje tradycje pozornie obce dla siebie. Aby dostrzec wartość w tej różnorodności należy skupić się nie na samych przejawach kultury, ale właśnie na kultywujących je ludziach. Dlatego pokazuje ona nie tylko same stroje, ale przede wszystkim kobiety, które je nosiły i noszą. W książce umieszczono około 100 fotografii oraz rysunków, wiele z nich ujrzało światło dzienne

dzięki kwerendom w archiwach muzealnych. Została wydana w wersji dwujęzycznej (w języku polskim i angielskim).

- **Dorota K. Rembiszewska**, Janusz Siatkowski (opr.), *Dziewiętnastowieczne materiały gwarowe z obszaru Warmii, Mazur i terenów sąsiednich. Cz. 1*, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Sławistyczna, ISBN 978-83-66369-95-5, 637 ss.

Publikacja jest pierwszą częścią dwutomowego opracowania dotyczącego dziewiętnastowiecznych gwar z obszaru Warmii, Mazur i terenów sąsiednich, to znaczy: ziemi chełmińskiej oraz ziemi lubawskiej. W części pierwszej znajdują się materiały zebrane do Niemieckiego atlasu językowego z wymienionych obszarów, według podziałów administracyjnych ówczesnie obowiązujących; z powiatu węgorzewskiego – 1, giżyckiego – 27, mrągowskiego – 35 ankiet, piskiego – 41, szczycieńskiego – 106, nidzickiego – 54, reszelskiego – 10, olsztyńskiego – 50, ostródzkiego – 60, lubawskiego – 52, działdowskiego – 7, brodnickiego – 13; w sumie 456 ankiet. Każda ankiet zawiera tłumaczenia 40 niemieckich zdań (ułożonych przez bibliotekarza z Marburga Georga Wenkera) na miejscową gwarę. Prezentowane teksty stanowią unikatowe źródło do opracowań gwar polskich w XIX wieku. Są jedynym tego typu świadectwem istnienia gwar polskich rozwijających się w otoczeniu języka niemieckiego. Należy zaznaczyć, co uwzględniono w komentarzach do tych ankiet, że polszczyzna była językiem dominującym lub wyłącznym w wielu badanych wsiach. Materiały utrwalone przez nauczycieli mają różną wartość, bo oddają w sposób nieprofesjonalny specyfikę gwar, bez stosowania zapisu fonetycznego. Z tego powodu niektóre cechy fonetyczne trudno ustalić, natomiast dużą przydatność mają formy morfologiczne, których interpretacja nie budzi wątpliwości. Uwagę zwraca bogactwo zachowania archaicznej leksyki gwarowej.

3. TOMY POD REDAKCJĄ I WSPÓŁREDAKCJĄ NAUKOWĄ PRACOWNICZEK INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

- *Діалекти в умовах сучасних викликів / Gwary wobec wyzwań współczesności*, red. **Dorota K. Rembiszewska**, Tetiana Jastrems'ka, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Instytut Ukrainoznawstwa im. I. Krypjakewycza Narodowej Akademii Nauk Ukrainy, 2024, ISBN 966-02-2707-8 (pl), 492 ss.

- *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów*, t. 7. *Demokracja*, red. Jerzy Bartmiński, Monika Grzeszczak, **Alena Rudenka**, Instytut Sławistyki PAN, Fundacja Sławistyczna, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 2024, ISBN 978-83-66369-88-7 (ISPAN), 978-83-227-9843-0 (UMCS), 560 ss.
- *Mit – literatura – polityka. Źródła tematów musicali*, red. **Joanna Roszak**, Rafał Koschany, Joanna Maleszyńska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2024, ISBN 978-83-66983-41-0, 232 ss.

4. CZASOPISMA NAUKOWE WYDANE LUB WSPÓŁWYDANE PRZEZ INSTYTUT SŁAWISTYKI PAN I
ZAMIESZCZONE NA PLATFORMIE INTERNETOWEJ: [HTTPS://ISPAN.WAW.PL/JOURNALS/INDEX.PHP](https://ispan.waw.pl/journals/index.php)

- „Acta Baltico-Slavica”, redaktor naczelny: **dr hab. Maksim Duszkin, prof. IS PAN**, nr 48 za 2024 rok: *Społeczeństwo, język, kultura ziem Słowian i Bałtów*.
- „Adeptus”, redaktor naczelny **dr Adrien Quéret-Podesta**, nr 21 za 2024 rok.
- „Cognitive Studies / Études cognitives”, redaktor naczelny **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**, nr 24 za 2024 rok.
- „Colloquia Humanistica”, redaktorka naczelna prof. dr hab. Jolanta Sujecka, nr 13 za 2024 rok: *Digital Studies of Culture in Central Europe*.
- „Slavia Meridionalis”, redaktorka naczelna **dr Ewelina Drzewiecka**, nr 24 za 2024 rok: *Zasoby kulturowe. Bezruch – transfer, przemiał – rewitalizacja*.
- „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, redaktorka naczelna **dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN**, nr 59 za 2024 rok.

5. CZASOPISMA NAUKOWE POD REDAKCJĄ PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN
WYDANE PRZEZ INNE PODMIOTY

- „Colloquia”, członkini redakcji: **dr Małgorzata Kasner**, The Institute of Lithuanian Literature and Folklore, nr 52-53 za 2024 rok.
- „Etnografia. Praktyki, teorie, doświadczenia”, członkini redakcji: **dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN**, Uniwersytet Gdański, nr 10 za 2024 rok.
- „Homo Historicus”, redaktor naczelny: **prof. dr hab. Aleksander Smaliańczuk**, Instytut „Polityczna sfera” (Wilno), nr 8 za 2024 rok.
- „International Journal of the Sociology of Language”, członkini redakcji: **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**, De Gruyter, nr 285-290 za 2024 rok.

- „Kontakty”, redaktorka naczelna: **prof. dr hab. Joanna Goszczyńska**, Polsko-Słowacka Komisja Nauk Humanistycznych, nr 21 za 2024 rok.
- „Language: Classic – Modern – Postmodern | МОБА: КЛАСИЧНЕ – МОДЕРНЕ – ПОСТМОДЕРНЕ”, członek redakcji: **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**, National University of Kyiv-Mohyla Academy, nr 10 za 2024 rok.
- „Prace Filologiczne. Literaturoznawstwo”, członkini redakcji: **prof. dr hab. Joanna Goszczyńska**, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, nr 14 (17) za 2024 rok.
- „Przegląd historyczny”, członkini redakcji: **dr Izabela Mrzygłód**, Wydawnictwo DiG, nr 115 za 2024 rok.
- „Rocznik Centrum Studiów Białoruskich / Гадавік Цэнтра беларускіх студыяў”, zastępcy redaktora naczelnego: **prof. dr hab. Aleksander Smaliańczuk, dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN**, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, nr 7 za 2024 rok.
- „Rocznik Slawistyczny”, członkini redakcji: **prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska**, Komitet Słowianoznawstwa PAN, nr LXXIII za 2024 rok.
- „Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego”, redaktorka naczelna: **prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska**, Towarzystwo Naukowe Warszawskie, nr 86 za 2024 rok.
- „Slovenská reč, časopis pre výskum slovenského jazyka”, członek redakcji: **dr Paweł Kowalski**, Orgán Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV, nr 90 za 2024 rok.
- „Standard Language / Bendrinė kalba”, członkowie redakcji: **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, dr Małgorzata Kasner**, Institute of the Lithuanian Language, nr 97 za 2024 rok.
- „Zeszyty Łużyckie”, członkini redakcji: **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**, Instytut Slawistyki Zachodniej i Południowej Uniwersytetu Warszawskiego, nr 58 za 2024 rok.
- „Славистика”, członkini redakcji: **dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN**, Славистичко друштво Србије и Филолошки факултет Универзитета у Београду, nr 2 za 2024 rok.

- „Слов'янський світ”, członkini redakcji: **dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN**, інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, nr 22 za 2024 rok.
- „Магистеріум. Мовознавчі студії”, członek redakcji: **dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN**, National University of Kyiv-Mohyla Academy, nr 67 za 2024 rok
- „Матеріали до української етнології”, członkini redakcji: **dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN**, інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, nr 23 za 2024 rok.

VI. NAGRODY PRYZNANE PRACOWNIKOM I PRACOWNICZKOM INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

1. NAGRODY ZAGRANICZNE ZA DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWĄ

dr hab. Irena Grudzińska-Gross, **dr Konrad Matyjaszek**

- Nagroda „The Anna M. Cienciala Best Edited Book Award 2023” za książkę *Breaking the Frame. New School of Polish-Jewish Studies*

Nadający: Polish Institute of Arts and Sciences of America (PIASA)

dr Anton Dinerstein

- „Top-four paper at the Language and Social Interaction Division” na 78. konferencji International Communication Association (ICA)

2. NAGRODY KRAJOWE ZA DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWĄ

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

- Nagroda Grand Press 2024 w kategorii Książka Reporterska Roku za publikację *Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego*, t. 1

Nadający: Fundacja Grand Press

- Honorowa Nagroda Kowadła za monografie *Pod klątwą. Społeczna historia pogromu kieleckiego* (2018) i *Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego* (2024)

Nadający: Stowarzyszenie „Kuźnica”, Kraków

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska

- Odznaka Bene Merito za działalność wzmacniającą pozycję Polski na arenie międzynarodowej

Nadający: Minister Spraw Zagranicznych RP

prof. dr hab. Piotr Sobotka

- Nagroda Komitetu Językoznawstwa PAN za wybitne osiągnięcia naukowe w zakresie językoznawstwa w roku 2023 w kategorii osiągnięcie naukowe za

rozprawę *Etymologia a gramatyka. Perspektywa funkcjonalna w rekonstrukcji dziejów słów*

Nadający: Komitet Językoznawstwa PAN

dr Gabriela Augustyniak-Żmuda

- Nagroda Lubuskiego Wawrzynu Naukowego 2023 za książkę *Biografie językowe przesiedleńców ze wschodnich województw II Rzeczypospolitej mieszkających w regionie lubuskim*

Nadający: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze; Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielopolskim

dr Natalia Judzińska

- Nominacja do Nagrody Literackiej „Nike” za książkę *Po lewej stronie sali. Getto ławkowe w międzywojennym Wilnie*
- Nagrody Historyczne tygodnika „Polityka” – finał nagrody w kategorii debiut za książkę *Po lewej stronie sali. Po lewej stronie sali. Getto ławkowe w międzywojennym Wilnie*

dr Izabela Mrzygłód

- Nagroda Prezesa Rady Ministrów za pracę doktorską „Uniwersytety w cieniu kryzysu. Nacjonalistyczna radykalizacja studentów Warszawy i Wiednia w okresie międzywojennym”

Nadający: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

dr Karolina Panz

- Wyróżnienie w konkursie Nagroda POLIN 2024

Nadający: kapituła konkursu Nagroda POLIN 2024

Zespół etnolingwistyczny Instytutu Sławistyki PAN (**dr Agata Bielak**) i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej kierowany przez prof. Stanisławę Niebrzegowską-Bartmińską

- Nagroda zbiorowa miesięcznika „Literatura na Świecie” za rok 2023 w kategorii Inicjatywa Wydawnicza za *Słownik stereotypów i symboli ludowych*

Nadający: miesięcznik „Literatura na Świecie”

- Srebrny Krzyż Zasługi

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN

dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

Nadający: Prezydent RP

- Brązowy Krzyż Zasługi

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska

dr Dorota Leśniewska

dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

Nadający: Prezydent RP

- Złoty Medal za Długoletnią Służbę

dr hab. Joanna Nowak, prof. IS PAN

dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN

dr Wojciech Mądry

dr Małgorzata Ostrówka

Nadający: Prezydent RP

- Srebrny Medal za Długoletnią Służbę

prof. dr hab. Piotr Sobotka

dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN

Nadający: Prezydent RP

VII. UZYSKANE TYTUŁY I STOPNIE NAUKOWE

1. TYTUŁY I STOPNIE NAUKOWE NADANE PRZEZ RADĘ NAUKOWĄ INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

Tytuł profesora uzyskali:

Nicole Dołowy-Rybińska

Data uzyskania: 15.05.2024

Placówka: Instytut Sławistyki PAN

Dyscyplina: językoznawstwo

Piotr Sobotka

Data uzyskania: 15.05.2024

Placówka: Instytut Sławistyki PAN

Dyscyplina: językoznawstwo

Aleksander Smaliańczuk

Data uzyskania: 27.06.2024

Placówka: Instytut Sławistyki PAN

Dyscyplina: historia

Stopień doktora habilitowanego uzyskały:

Karolina Ćwiek-Rogalska

Data uzyskania: 25.11.2024

Nazwa osiągnięcia habilitacyjnego: *Rola „poniemieckiej” materialności w kształtowaniu się kultur osadniczych na obszarach post-przesiedleniowych: antropologiczne studium przypadku*

Recenzentki: dr hab. Monika Baer, prof. UW, dr hab. Anna Weronika Brzezińska, prof. UAM, dr hab. Agnieszka Halemba, prof. IEiA PAN, dr hab. Patrycja Trzeszczyńska, prof. UJ

Dyscyplina: nauki o kulturze i religii

Placówka: Instytut Sławistyki PAN

(stopień uzyskany przed 40. rokiem życia)

Anna Zawadzka

Data uzyskania: 23.09.2024

Nazwa osiągnięcia habilitacyjnego: *Wielej niż stereotyp. „Żydokomuna” jako wzór kultury polskiej* (monografia)

Recenzent i recenzentki: prof. Stanisław Krajewski, dr hab. Iwona Kurz, prof. IKP UW, prof. dr hab. Agnieszka Kościańska, dr hab. Romana Kolarzowa

Dyscyplina: nauki o kulturze i religii

Placówka: Instytut Sławistyki PAN

2. STOPIEŃ NAUKOWY NADANY PRZEZ RADĘ NAUKOWĄ INNEGO PODMIOTU

Stopień doktora uzyskał:

Michał Korhel

Data uzyskania: 19.12.2024

Tytuł rozprawy doktorskiej: *An der Grenze der Nation. Deutsch-tschechische Kinder in der Nachkriegs-tschechoslowakei, 1945–1960* [On the Nation's Border: Czech-German Children in Post-WWII Czechoslovakia, 1945–1960]

Promotorzy: prof. dr. Maren Röger; doc. Mgr. Martin Veselý, Ph.D.

Recenzenci: prof. dr. Maren Röger; doc. Mgr. Martin Veselý, Ph.D.; doc. PhDr. Anton Hruboň, PhD., prof. dr. Frank Hadler

Dyscyplina: historia

Placówka: Universität Leipzig, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (Cotutelle)

VIII. WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYM ŚRODOWISKIEM NAUKOWYM

1. WYKAZ WSPÓLNYCH PROJEKTÓW BADAWCZYCH W RAMACH PROTOKOŁÓW O WSPÓŁPRACY MIĘDZY PAN I ZAGRANICZNYMI AKADEMIAMI ORAZ INNYMI PLACÓWKAMI NAUKOWYMI W 2024 ROKU

Liczba: 9 (6 krajów)

Bułgaria

Instytut Języka Bułgarskiego BAN

- Bułgarsko-Polskie aproksymaty leksykalne i frazeologiczne (prof. Diana Blagoeva, **dr Marcin Fastyn**) – 2024–2025

Czechy

Instytut Etnologii CAN

- Jak zdefiniować stan „po”? Badanie konsekwencji zmian społecznych i kulturowych w różnych regionach Europy środkowej (dr Johana Wyss, **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk**) – 2024–2026

Litwa

Uniwersytet Wileński, Wilno

- Kluczowe pojęcia litewskiej i polskiej aksjofery w ujęciu porównawczym (dr Irena Snukiškienė, **dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN, prof. dr hab. Alena Rudenka, dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN**) – 2023–2025

Łotwa

Instytut Języka Łotewskiego w Rydze

- Związki kulturowo językowe polsko-łotewskie i łotewsko-polskie (kontynuacja) (dr Anna Stafecka, **dr Małgorzata Ostrówka, dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN, prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska**) – 2022–2024

Rumunia

Instytut Lingwistyki Akademii Rumuńskiej „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”

- Mniejszości kulturowe i językowe w Polsce i w Rumunii (dr hab. Emanuela Timotin, **prof. dr hab. Helena Krasowska, prof. dr hab. Lech Suchomłynow**) – 2023–2025

Katedra Sławistyki Uniwersytetu w Bukareszcie

- Mniejszości kulturowe i językowe w Polsce i Rumunii (prof. dr hab. Constantin Geambașu, **prof. dr hab. Helena Krasowska**)

Instytut Archeologii Akademii Rumuńskiej „Vasile Pârvan”

- Problematyka historyczno-kulturowa zasług szlachty, bojarów i panujących na pograniczu polsko-mołdawskim w 1650–1700 roku (mgr Cristian Bobicescu, **prof. dr hab. Helena Krasowska**) – 2023–2025

Słowacja

Instytut Językoznawstwa Ľ. Štúra Słowackiej Akademii Nauk w Bratysławie

- Odzwierciedlenie wartości „nowej normalności” z perspektywy językowej we współczesnych językach słowiańskich (dr Jana Wachtarczyková, **dr Paweł Kowalski, dr Jakub Banasiak, dr Marcin Fastyn, dr Roman Tymoshuk**) – 2023–2024

Instytut Sławistyki Jana Stanisława Słowackiej Akademii Nauk

- Rozwój semantyczny polskich i słowackich wyrazów pochodzenia prasłowiańskiego (dr L’ubor Králik, **dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN, dr Szymon Pogwizd**) – 2023–2024

2. NOWE TEMATY WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ NA LATA 2025–2027 ZŁOŻONE W BIURZE WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ PAN W 2024 ROKU

Liczba: 4 (5 krajów)

Łotwa

Instytut Języka Łotewskiego w Rydze

- Związki kulturowo językowe polsko-łotewskie i łotewsko-polskie (kontynuacja) (dr Anna Stafecka, **dr Małgorzata Ostrówka, dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN, prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska**) – 2025–2027

Słowacja

Ludovít Štur Institute of Linguistics SAS

- Contemporary discursive practices in Polish and Slovak (**dr Paweł Kowalski**, dr Jana Wachtarčíková) – 2025–2026

Ukraina

Ukrainian Lingua-Information Foundation, Ukrainian National Academy of Sciences

- Innowacje leksykalne i frazeologiczne w języku polskim i ukraińskim (**dr Roman Tymoshuk**, prof. Volodymyr Shyrokov) – 2025–2027

Krypiakevykh Institute of Ukrainian Studies of the National Akademii of Sciences of Ukraine

- Polsko-ukraińskie kontakty językowe i kulturowe (**prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska, prof. dr hab. Helena Krasowska**, dr hab. Tetiana Yastremska) – 2025–2027

Włochy

Consiglio Nazionale Delle Ricerche Istituto di Linguistica computazionale „A. Zampoli”

- Postrzeganie wielojęzyczności i różnorodności językowej w Polsce i we Włoszech (**prof. dr hab. Nicole Dołowy Rybińska**, dr Claudia Soria) – 2025–2026

Wyjazdy za granicę pracowników i pracowniczek Instytutu Sławistyki PAN w ramach wymiany bezdewizowej PAN

Liczba osób: **12**

Kraje, do których wyjechano: Bułgaria, Czechy, Litwa, Łotwa, Rumunia, Słowacja, Serbia, Norwegia

3. WSPÓŁPRACA MIĘDZY INSTYTUTEM SŁAWISTYKI PAN I ZAGRANICZNYMI PLACÓWKAMI NAUKOWYMI NA PODSTAWIE UMÓW MIĘDZY INSTYTUTAMI

Umowa na czas nieokreślony między Instytutem Etnologii Akademii Nauk Republiki Czeskiej w Pradze i Instytutem Sławistyki PAN o wzajemnej współpracy na polu naukowym, wymianie informacji naukowych (w tym wybranych czasopism i publikacji).

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między Przykarpackim Uniwersytetem Narodowym im. W. Stefanyka w Iwano-Frankiwsku a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2015 roku.

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między Uniwersytetem Narodowym im. Jurija Fedkowycza w Czerniowcach a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2016 roku.

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między Centrum Historii Miejskiej Europy Środkowo-Wschodniej we Lwowie a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2018 roku.

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między Winnickim Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym im. Michajła Kociubińskiego w Winnicy a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2017 roku.

Umowa na pięć lat o współpracy naukowej między Instytutem Języka Litewskiego w Wilnie a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2019 roku.

Umowa na czas nieokreślony o współpracy naukowej między Instytutem Ukrainoznawstwa im. I. Krypiakiewicza Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie a Instytutem Sławistyki PAN. Umowa została podpisana w 2022 roku.

4. WSPÓŁPRACA PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN Z ZAGRANICZNYMI INSTYTUCJAMI NAUKOWYMI BEZ ZAWARTEGO FORMALNEGO POROZUMIENIA

Consiglio Nazionale delle Ricerche

- Perception of multilingualism in Poland and Italy: **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**

Serbska Akademia Nauk

- Bibliografia online światowego językoznawstwa slawistycznego. Wykonawcy tematu z IS PAN: **dr Jakub Banasiak, dr Marcin Fastyn, dr Paweł Kowalski** (kierownik tematu: **dr Paweł Kowalski**)

YIVO Institute for Jewish Research w New York City (USA)

- Knowledge under siege. New scholarship from Poland: **dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN**. Wykonawczynie tematu: **dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN** i Helena Datner (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma)

Instytut Łużycki

- Bibliografia online światowego językoznawstwa slawistycznego: **dr Paweł Kowalski**

Instytut Języka Serbskiego SANU, Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Belgradzie

- Bibliografia online światowego językoznawstwa slawistycznego: Wykonawcy tematu z IS PAN: **dr Jakub Banasiak, dr Marcin Fastyn, dr Paweł Kowalski** (kierownik tematu: **dr Paweł Kowalski**)

Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” RAS

- Wspólna frazeologia rumuńska i bułgarska (z uwzględnieniem innych języków słowiańskich): **dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN**

5. PROGRAM ERASMUS+ W INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

Wyjazdy

Liczba: 13

dr Irena Prawdzic-Jankowska

- Hamburg, Niemcy, 15-19.01.2024 (Staff Mobility for Training)

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

- Rezekne, Łotwa, 6-10.02.2024 (Staff Mobility for Training)
- Wilno, Litwa, 6-10.05.2024 (Staff Mobility for Teaching)

dr Klaudia Kosicińska

- Frankfurt n. Odrą, Niemcy, 1.04-29.06.2024 (Student Mobility for Traineeships; jako absolwentka studiów doktoranckich)

prof. dr hab. Alena Rudenka

- Wiedeń, Austria, 8-12.04.2024 (Staff Mobility for Teaching)

prof. dr hab. Helena Krasowska

- Bukareszt, Rumunia, 15-19.04.2024 (Staff Mobility for Training)
- Suczawa, Rumunia, 22-26.07.2024 (Staff Mobility for Training)
- Bukareszt, Rumunia, 28.10-1.11.2024 (Staff Mobility for Training)

dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN

- Wilno, Litwa, 22-26.04.2024 (Staff Mobility for Teaching)

dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN

- Skopje, Macedonia Północna, 10-14.06.2024 (Staff Mobility for Teaching)
- Skopje, Macedonia Północna, (Staff Mobility for Training)

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska

- Bratysława, Słowacja, 18-22.11.2024 (Staff Mobility for Teaching)

dr Angelika Zanki

- Zagrzeb, Chorwacja, 9-13.12.2024 (Staff Mobility for Training)

Przyjazdy

Liczba: 7

- prof. Marijeta Rajković, Uniwersytet w Zagrzebiu, Chorwacja, 18-23.03.2024 (Staff Mobility for Training)
- prof. Kristina Rutkovska, Uniwersytet w Wilnie, Litwa, 23.05-0.06.2024 (Staff Mobility for Training)
- grupa czterech naukowczyń (Angelika Juško-Štekele, Antra Kļavinska, Jelena Lonska, Olga Trančenoka) Akademia Technologiczna w Rezekne, Łotwa, 25-27.06.2024 (Staff Mobility for Training)
- Serena Buti, Uniwersytet Karola w Pradze, 5-18.11.2024 (Student Mobility for Studies)

Członkostwo w organizacjach naukowych krajowych

Komitety, Komisje, Rady PAN

- Komitet Nauk Etnologicznych PAN (dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN)
- Komitet Językoznawstwa PAN (prof. dr hab. Piotr Sobotka)
- Komitet Słowianoznawstwa PAN (prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska – przewodnicząca, dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN, prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, prof. dr hab. Ryszard Grzesik, dr Dorota Leśniewska, dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN, dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN, prof. dr hab. Piotr Sobotka, dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN, prof. dr hab. Anna Zielińska, dr Maciej Mętrak)
- Komisja Bałkanistyki przy Oddziale PAN w Poznaniu (prof. dr hab. Ryszard Grzesik, dr Katarzyna Taczyńska)
- Komisja Etnolingwistyczna Komitetu Językoznawstwa PAN (prof. dr hab. Anna Zielińska, dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN, dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN, dr Agata Bielak)
- Komisja Kaszubska przy Stacji Polskiej Akademii Umiejętności w Gdańsku (prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska)
- Komisja Sławistyczna przy Oddziale PAN w Poznaniu (prof. dr hab. Ryszard Grzesik)
- Sekcja Dialektologiczna Komitetu Językoznawstwa PAN (prof. dr hab. Anna Zielińska, dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN)
- Stacja Naukowa Polskiej Akademii Nauk w Kijowie (prof. dr hab. Helena Krasowska)
- Rada Fundacji Sławistycznej (dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN, dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN, dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN, dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk)
- Rada Naukowa Instytutu Archeologii i Etnologii PAN (dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN)
- Rada Naukowa Instytutu Języka Polskiego PAN (prof. dr hab. Anna Zielińska)

- Rada Towarzystw Naukowych PAN (dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN, członkini z ramienia PTL)
- Zespół doradczy ds. Zagranicznych Stacji Naukowych PAN (prof. dr hab. Helena Krasowska)
- Zespół Języka Polskiego poza Granicami Kraju – Rada Języka Polskiego przy Prezydium PAN (prof. dr hab. Helena Krasowska)

Międzynarodowy Komitet Sławistów

- Komisja Badań Porównawczych nad Literaturami Słowiańskimi przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)
- Komisja Bibliografii Lingwistycznej przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (dr Marcin Fastyn, dr Paweł Kowalski, dr Jakub Banasiak)
- Komisja Dialektologiczna przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska)
- Komisja Etnolingwistyczna przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN, prof. dr hab. Alena Rudenka)
- Komisja Etymologiczna przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN, prof. dr hab. Piotr Sobotka)
- Komisja Fonetyki i Fonologii przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (prof. dr hab. Irena Sawicka)
- Komisja Historii i Kultury Bałkanów przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (prof. dr hab. Irena Sawicka)
- Komisja Historycznojęzykowa przy Oddziale PAN w Poznaniu (dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN, dr Wojciech Jasiński)
- Komisja Ibero-Sławistyczna przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)
- Komisja Języka Religijnego przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN)
- Bałkanologiczna Komisja Językoznawcza przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (prof. dr hab. Irena Sawicka)
- Komisja Słowotwórcza przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (dr Paweł Kowalski)

- Komisja Wczesnych Dziejów Słowian przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (prof. dr hab. Ryszard Grzesik – przewodniczący, dr Dorota Leśniewska, dr Wojciech Mądry, dr Adrien Quéret-Podesta)

Podmioty zagraniczne

- Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN, dr Anna Boguska, dr Ewelina Drzewiecka, dr Elżbieta Kwiecińska, dr Marzena Maciulewicz, dr Orest Semotiuk, dr Katarzyna Taczyńska, dr Ewa Wróblewska-Trochumiuk)
- Association of Women in Slavic Studies (dr Katarzyna Taczyńska)
- Association for Israel Studies (dr hab. Anna Zawadzka)
- Białoruskie Archiwum Historii Mówionej (prof. dr hab. Aleksander Smaliańczuk – przewodniczący)
- Białoruskie Towarzystwo Historyczne (prof. dr hab. Aleksander Smaliańczuk – przewodniczący)
- British Association of Slavonic and East European Studies (dr Ewelina Drzewiecka, dr Elżbieta Kwiecińska)
- Centro de Literaturas e Culturas Lusófonas e Europeias pertence à Faculdade de Letras de Lisboa (CLEPUL) (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)
- Centrum badań miejskich w Grodnie (prof. dr hab. Aleksander Smaliańczuk)
- European Association of Social Anthropologists (dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN; dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN)
- European Sociological Association (dr hab. Anna Zawadzka)
- European Association of Biblical Studies (dr Ewelina Drzewiecka, dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- European Society for the History of Science (dr Ewelina Drzewiecka)
- European Academy of Religion (dr Ewelina Drzewiecka, dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- European Society of Woman in Theological Research (dr Ewelina Drzewiecka)
- German Studies Association (dr Irena Prawdzic-Jankowska)
- Institut De Republica (prof. dr hab. Piotr Sobotka)
- Institute for Strategic Dialogue (dr hab. Anna Zawadzka)

- Instytut Wielkiego Księstwa Litewskiego, Kowno (prof. dr hab. Aleksander Smaliańczuk)
- International Academy of Education and Science (Kyiv, Ukraine) (dr Yana Hladyr)
- International Society for Dialectology and Geolinguistics (dr Małgorzata Ostrówka)
- International Society for Ethnology and Folklore (dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN)
- International Society for Iberian-Slavonic Studies CompaRes (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN)
- International Society for Humor Studies (ISHS) (dr Orest Semotiuk)
- London Centre for the Study of Contemporary Antisemitism (dr hab. Anna Zawadzka)
- Maćica serbska (prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska)
- Medieval Chronicle Society (prof. dr hab. Ryszard Grzesik)
- Memory Studies Association (dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, dr Ewelina Drzewiecka, dr Marzena Maciulewicz, dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk)
- Mercator Research Centre (prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska,)
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Studiów Polonistycznych (prof. dr hab. Helena Krasowska)
- Polish Institute of Arts and Sciences of America (PIASA) (dr Elżbieta Kwiecińska, dr Konrad Matyjaszek)
- Polish Commission Of Balkan Culture And History (AIESEE) (dr Katarzyna Taczyńska – zastępczyni przewodniczącej, dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk, dr Marzena Maciulewicz)
- Polish Studies Group, British Association for Slavonic and East European Studies (dr Konrad Matyjaszek)
- Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe (prof. dr hab. Ryszard Grzesik, prof. dr hab. Joanna Goszczyńska, dr Maciej Mętrak, dr Wojciech Mądry)
- Polsko-Słowacka Komisja Nauk Humanistycznych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego RP oraz Ministerstwa Szkolnictwa RS (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska – przewodnicząca)
- Slavic Linguistics Society (prof. dr hab. Piotr Sobotka)
- Słowacka Akademia Nauk (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)

- Societas Linguistica Europaea (prof. dr hab. Piotr Sobotka)
- Society for the History of the Humanities (dr Ewelina Drzewiecka)
- Society of Biblical Literature (dr Ewelina Drzewiecka)
- Spišský dejepisný spolok (prof. dr hab. Ryszard Grzesik)
- Światowa Rada Badań nad Polonią (prof. dr hab. Helena Krasowska)
- The Association for the Study of Nationalities (dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk)
- The Societas Linguistica Europaea (prof. dr hab. Piotr Sobotka)
- Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe „Odrodzenie” w Berdiańsku (prof. dr hab. Helena Krasowska)
- Ukrainian Oral History Association (dr Elżbieta Kwiecińska)
- Utopian Studies Society-Europe (dr Anna Boguska, dr Ewelina Drzewiecka)

Pracownicy i pracowniczki Instytutu Slawistyki PAN są członkami i członkiniami następujących polskich stowarzyszeń, towarzystw naukowych, instytutów naukowych, rad naukowych oraz fundacji, a także innych gremiów:

- Towarzystwo Naukowe Warszawskie
- Akademickie Centrum Badań Euroregionalnych
- Centrum Badań nad Edukacją i Integracją Migrantów UKEN
- Centrum Badań nad Zagładą Żydów
- Centrum Białoruskich Studiów (UW)
- Centrum Cyrylometodejskie przy Bułgarskiej Akademii Nauk
- Europejskie Centrum Badań Euroregionalnych przy AJP w Gorzowie WLKP
- Fundacja Gender Center
- Fundacja Slawistyczna
- Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW
- Instytut Kaszubski
- Instytut Literatury Polskiej
- Instytut Slawistyki Zachodniej i Południowej UW
- Kapituła Nagrody im. prof. Skowronka
- Komitet Porozumiewawczy Humanistyki Polskiej
- Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe

- Łódzkie Towarzystwo Naukowe
- Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej
- Polski Instytut Antropologii
- Polskie Towarzystwo Badań Teatralnych
- Polskie Towarzystwo Białorutenistyczne
- Polskie Towarzystwo Fonetyczne
- Polskie Towarzystwo Heraldyczne, Oddział Poznań
- Polskie Towarzystwo Historyczne
- Polskie Towarzystwo Językoznawcze
- Polskie Towarzystwo Kulturoznawcze
- Polskie Towarzystwo Ludoznawcze
- Polskie Towarzystwo Numizmatyczne. Oddział w Poznaniu im. Józefa Kostrzewskiego
- Polskie Towarzystwo Socjologiczne
- Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata
- Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
- Rada Naukowa Instytutu Archeologii i Etnologii PAN
- Rada Naukowa Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UW
- Rada Naukowa Instytutu Literatury Polskiej UW
- Rada Naukowa Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej UW
- Rada Naukowa Konwersatorium EUROJOS
- Rada Naukowa Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata
- Rada Naukowa Wydziału Orientalistyki Uniwersytetu Warszawskiego
- Rada Programowa Instytutu Różnorodności Językowej
- Rada Programowa przy Instytucie Biografistyki Polonijnej
- Stowarzyszenie Hispanistów Polskich
- Stowarzyszenie im. Stefana Żeromskiego
- Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego
- Towarzystwo Res Carpatica
- Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Węgierskiej im. Króla Stefana Batorego
- Wydział Artes Liberales UW

- Wydział Filologiczny UMK

Udział w zespołach eksperckich

- Advisory Council: European Centre for Minority Issues (prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska)
- Rada Naukowa czasopisma „Ljubosłowije”, wyd. Faculty of Humanities at Konstantin Preslavsky University of Shumen (dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- Rada Naukowa czasopisma „Literaturna misyl”, wyd. Institute of Literature at Bulgarian Academy of Sciences (dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- Institute for Strategic Dialogue, Pan-European Coalition to Counter Online Antisemitism (CCOA) (dr hab. Anna Zawadzka)
- Jury Nagrody im. prof. J. Skowronka (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)
- Komitet nagrody The Anna M. Cienciala Award for Best Edited Multi-Author Scholarly Volume (dr Konrad Matyjaszek)
- Rada Programowa Forum Polsko-Czeskiego przy Ministrze Spraw Zagranicznych RP (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska – wiceprzewodnicząca)
- Rada Naukowa Konwersatorium EUROJOS (dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN)
- Rada Naukowa czasopisma „Zeszyty Łużyckie”, Wydział Polonistyki UW (dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- Rada Naukowa czasopisma „Studia Litteraria Serdicensia” (dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)
- Rada Naukowa Muzeum Ziemi Wałeckiej (dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska)
- Rada Programowa Instytutu Różnorodności Językowej Rzeczypospolitej (prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska)
- SASPRO, Słowacka Akademia Nauk (prof. dr hab. Joanna Goszczyńska)
- Ukraine-Focused Decolonisation Guide – Ukrainian Institute in London, International Council of Museums in the United Kingdom (dr Elżbieta Kwiecińska)
- Zespół do spraw opracowania założeń do utworzenia bazy czasopism naukowych (dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN)

- Zespół ekspertów z zakresu sprawy muzealnej (prof. dr hab. Aleksander Smaliańczuk)
- Instytut Różnorodności Językowej Rzeczypospolitej – Rada Programowa (dr Piotr Szatkowski)
- Societas Linguistica Europaea Programme Committee (prof. dr hab. Piotr Sobotka)
- Zespół Ekspertów Narodowego Centrum Nauki (dr hab. Katarzyna Wrzesińska, prof. IS PAN)
- Rada Naukowa czasopisma „Zeszyty Cyrylo-Methodiańskie”, wyd. UMCS (dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)

IX. REFERATY I WYKŁADY WYGŁOSZONE PRZEZ PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZKI INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN NA KONFERENCJACH ZA GRANICĄ

1. REFERATY WYGŁOSZONE ZA GRANICĄ

Ogółem: 118

dr Anna Becker

- Annual meeting of the Comparative and International Education Society, tytuł referatu: *How to protest through language in times of unprecedented migration and (neo-)nationalist movements: Insights from Poland*, Comparative and International Education Society, 14.03.2024, Miami, USA.
- Annual meeting of the Comparative and International Education Society, tytuł referatu: *The diffracted wave in Comparative and International Education's cinematic spaces and ourselves: Toward pluriversal thinking, inclusion, and new conversations*, Comparative and International Education Society, 14.03.2024, Miami, USA (współautorka referatu: Cathryn Susan Magno).
- Annual meeting of the American Educational Research Association, tytuł referatu: *'You sound like from the CD' – Autoethnographic explorations as a multilingual scholar*, American Educational Research Association, 11.04.2024, Philadelphia, USA.
- Psychology of Language Learning (PLL5): Expanding Horizons, tytuł referatu: *Intertwining narratives: Psychology and autoethnography in language teacher dissertations. My dissertation as an assemblage of identities, motivations, and experiences*, Psychology of Language Learning (PLL5), 16.05.2024, Madryt, Hiszpania.
- CEL/ELC Conference, tytuł referatu: *English medium of instruction, language policies, and internationalization at Polish higher education institutions*, CEL/ELC Conference, 28.11.2024, Cluj-Napoca, Rumunia (współautorka referatu: Yelena Zakharova).

dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN

- Keywording the European Irregularized Migration Regime: Reflections from/on the Peripheries, tytuł referatu: *Balkan route as a non-subject of ethnographic research in Macedonia*, Institut za etnologiju i folkloristiku, 11-13.04.2024, Zagrzeb, Chorwacja.
- XII Miedzynarodowa polsko-macedońska konferencja naukowa oraz obchody 65. rocznicy założenia macedońskiej polonistyki (XII Меѓународна македонско-полска научна конференција и одбележување на 65-годишнина од основањето на македонската полонистика), tytuł referatu: *Etnologia i folklorystyka w Macedonii w latach 70. XX wieku. Na marginesie „Dziennika badacza” Tanasa Vrazinovskiego*, Filoloski Fakultet „Blaze Koneski” (Wydział Filologiczny Uniwersytetu Cyryla i Metodego w Skopje), 4-5.10.2024, Skopje, Macedonia Północna.

mgr Magdalena Bubík

- Anthropology of Religion Working Group, German Anthropological Association (DGSKA), Mid-term Meeting, tytuł referatu: *The Spectral Painting: what can the painting say about the former and present religious communities in Liberec?*, Universität Witten (Tobias Köllner), Universität Bremen (Iliana Angelova), 03-4.09.2024, Brema, Niemcy.

mgr Kamil Czaiński

- Minority Languages in European Societies: Documenting, safeguarding, planning, tytuł referatu: *‘Do we also speak Silesian?’ Language ideological debates in southern Silesia*, Università di Torino, Università della Val d'Aosta, 3-6.07.2024, Turyn, Bard, Włochy.
- Area Slavica V: Slovanský substandard, tytuł referatu: *Kodyfikacja języka śląskiego wobec zróżnicowania regionalnego: wyzwania i rozwiązania*, Ostravská univerzita, Katedra slavistiky Filozofické fakulty, 2-3.10.2024, Ostrawa, Czechy.

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska

- 6th Congress on Polish Studies, tytuł referatu: *Recovering the City-Text of a Topolanger: A Case Study of the Pomeranian Town Deutsch Krone / Wałcz*, Technische Universität Dresden, 14-17.03.2024, Drezno, Niemcy.

- 6th Congress on Polish Studies, tytuł panelu: *Presenting History in post-Displacement Regions*, Technische Universität Dresden, 14-17.03.2024, Drezno, Niemcy [przewodnicząca panelu].
- Postcolonial, Decolonial, Post-imperial, De-imperial, tytuł referatu: *Industrial Specters Interwoven with a Carpet: a Story of Post-Imperial Nostalgia in Northern Bohemia*, University of Rijeka, 15-17.05.2024, Rijeka, Chorwacja [współautorka referatu: **Karina Hoření**].
- Memory and Populism from the Margins, tytuł referatu: *Every day, I root for Putin to lose. How the second generation of settlers to the Polish Recovered Territories connects historical experience to contemporary politics*, Etnologický ústav České akademie věd, MEMPOP ERC (Starting Grant Project), 1-4.12.2024, Praga, Czechy.
- Memory and Populism from the Margins, tytuł panelu: *Panel 7: Into the mainstream*, Etnologický ústav České akademie věd, MEMPOP ERC (Starting Grant Project), 1-4.12.2024, Praga, Czechy [komentarz do panelu].

dr Anton Dinerstein

- Association for the Study of Nationalities (ASN) 28th Annual World Convention, tytuł referatu: *Power as Identity and the Identity of Power: Conceptualizing Politics based on Russian-language Political Discourse in Belarus*, Harriman Institute, Columbia University, 16-18.05.2024, Nowy Jork, USA.
- 74th Annual ICA Conference, tytuł referatu: *Power as Identity and the Identity of Power: Discursive Construction of Politics via Russian-Language Political Discourse*, International Communication Association (ICA), 20-24.06.2024, Gold Coast, Australia [współautor referatu: Todd L. Sandel].
- 10th ECREA European Communication Conference, tytuł referatu: *Power as identity category in Russian-language political discourse: The case of Belarus*, ECREA, 24-27.09.2024, Ljubljana, Słowenia.
- Aleksanteri Conference 2024, tytuł referatu: *Constructing "power" as a form of identity in Russian-language political discourse: The case of Belarus*, Aleksanteri Institute, University of Helsinki, 23-25.10.2024, Helsinki, Finlandia [współautor referatu: Todd Sandel].

- 56th Association for Slavic, East European, & Eurasian Studies Annual Convention, tytuł referatu: *"Power" as identity category: Discursive construction of politics via Russian-language political discourse in Belarus*, Association for Slavic, East European, & Eurasian Studies (ASEEES), 21-24.11.2024, Boston, USA.

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

- Sociolinguistic Symposium 25, tytuł referatu: *(Ethno)linguistic vitality of collateral languages of Poland: language practices, attitudes and identities*, Curtin University, 24-27.06.2024, Perth, Australia.
- 10th Cambridge Conference on Language Endangerment, tytuł referatu: *The ideology of collaterality and the challenges of language revitalisation. Findings from the ethnolinguistic vitality survey*, University of Cambridge, 12.07.2024, Cambridge, Wielka Brytania.
- Sprach(en)politik in Deutschland, tytuł referatu: *Sorbische Sprachpolitik im Wandel – Von Bewahrung zu „Sorbisch für alle“*, Leibniz-Institut für Deutsche Sprache, 04.06-09.2024, Mannheim, Niemcy [współautorka referatu: Cordula Ratajczak].
- International Symposium on Language Ideologies and Attitudes (IDEOLING), tytuł referatu: *How research into language ideologies and attitudes facilitates the creation of a strategy for language revitalization? The case of Upper Sorbian*, Universitat de les Illes Balears, 17-19.10.2024, Palma de Mallorca, Hiszpania [współautorka referatu: dr Cordula Ratajczak].
- Shaping Policy for Minority Languages and Multilingualism, tytuł referatu: *What are the lessons for minority language and multilingualism policy from the Ethnolinguistic Vitality survey of collateral languages in Poland?*, Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning, 7-8.11.2024, Leeuwarden, Holandia.
- The Digital Transition for Minority Language Media in Italy and Germany: A Knowledge Exchange with European Partners, tytuł panelu: *Upper Sorbian social media*, German-Italian Center for the European Dialogue, 3-4.12.2024, Villa Vigoni, Włochy.

dr Ewelina Drzewiecka

- European Academy of Religion 7th Annual Conference: Paradigm Shifts, tytuł panelu: *Literary Studies and the Notion of Christianity. A Case from the Eastern Orthodox World*, European Academy of Religion, 20-23.05.2024, Palermo, Włochy.
- EABS Annual Conference 2024, tytuł referatu: *Literature and loci theologici. Mariological Cult and Its Modern Reception in Bulgarian Culture*, European Association of Biblical Studies, 15-18.07.2024, Sofia, Bułgaria.
- 11th Making of the Humanities Conference, tytuł referatu: *Literature and Religion: History of the Literary Studies in the Postsecular Perspective*, Society for the History of the Humanities, Lund Center for the History of Knowledge (LUCK) at the Lund University, 9-11.10.2024, Lund, Szwecja.
- Кръгла Маса Българистиката Като Част От Европейското Културно Пространство: Образи, Светове, Езици, tytuł referatu: *Българската литература и християнството. Големият въпрос на един „малък“ народ*, Południowo-Zachodni Uniwersytet im. św. Iwana Rilekiego w Błagojewgradzie, 25-27.10.2024, Bansko, Bułgaria.

dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN

- EASA2024, „Doing and Undoing with Anthropology”, tytuł referatu: *Józef Obrębski (1905-1967): Forgotten and Brought Back Polish Anthropologist*, European Association of Social Anthropologists, Department of Anthropology of Universitat de Barcelona, 23-26.07.2024, Barcelona, Hiszpania.
- Jewish Literatures, Places, and Heritage, tytuł referatu: *Executed Towns and Burned Villages. The Memorial Narrative of the Polesian Countryside, or the Folklorisation of Memory of the Second World War*, European Association for Jewish Studies, Central European University, 21.11.2024 [online].

dr Marcin Fastyn

- Шестнадесети славистични четения на тема: „Памет и история”, tytuł referatu: *Към въпроса за междуезиковата омонимия във фразеологията (българско-полска перспектива)*, Uniwersytet Sofijski im. św. Klemensa Ochrydzkiego, Wydział Filologii Słowiańskich, 30-31.05.2024, Sofia, Bułgaria [współautorzy referatu: prof. dr hab. Diana Blagoeva, **dr Roman Tymoshuk**].

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska

- Bohumil Hrabal neidylický, tytuł referatu: Křehkost idyly (casus Autíčko), Městská knihovna Nymburk, Fakulta humanitních studií UK, Evangelická teologická fakulta UK a Ústav dějin a archiv Univerzity Karlovy, 25-27.04.2024, Nymburk, Czechy.
- Aspetti del romanzo modernista europeo: il romanzo modernista nelle letterature dell'Europa Centro-orientale, tytuł referatu: *The big game of the 'scribe Player' (Casus Jozef Čiger Hronský's novel Pisár Gráč/ Scribe Player)*, Uniwersytet "La Sapienza", 13-14.06.2024, Rzym, Włochy.
- Polsko-slovanský interkultúrny dialóg, tytuł referatu: *Od adoracji do odrzucenia*, Uniwersytet Komenskigo, 21.11.2024, Bratysława, Słowacja.

dr Yana Hladyr

- International conference „Languages and Cultures during the War”: (Im)possible, (Re)imagined, (Un)manageable, tytuł referatu: *“The Civil Ukraine” Archive or how to overcome our inner homo sovieticus*, UCL School of Slavonic and East European Studies (SSEES), Institute of Slavic Studies at Justus Liebig University of Giessen, Germany, Research Center for Sociology of Language, Uzhhorod National University, Department of Philology, Ukrainian Catholic University, supported by the UCL Global Engagement Funds, PROLang Research Centre and Ukrainian Institute London, 2-3.05.2024, Londyn, Wielka Brytania.

mgr Karina Hoření

- Kongress Polenforschung, tytuł panelu: *Presenting History in Post-Displacement Regions*, Deutsches Polen Institut, 14-17.03.2024, Drezno, Niemcy [udział w panelu].
- Postcolonial, Decolonial, Postimperial, Deimperial, tytuł referatu: *Industrial Specters Interwoven with a Carpet: a Story of Post-Imperial Nostalgia in Northern Bohemia*, ERC Revenant- Revivals of Empire: Nostalgia, Amnesia, Tribulation (University of Rijeka), 15-17.05.2024, Rijeka, Chorwacja [współautorka referatu: **Karolina Ćwiek-Rogalska**].
- Dějiny ve veřejném prostoru: Pamět pod tlakem, tytuł referatu: *Jsou místa, která nevidíme- vily německy hovořících průmyslníků na Liberecku jako výzkum “periferie”*,

Faculty of Arts, J. E. Purkyně University, Ústí nad Labem, Faculty of Arts, Charles University, 17-18.10.2024, Ústí nad Labem, Czechy.

- Memory and Populism from the Margins, tytuł referatu: *The Sudeten card: How and why inhabitants of post-displacement Czech borderlands are depicted as prone to populism*, Ethnological Institute, Czech Academy of Sciences, 2-4.12.2024, Praga, Czechy

dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN

- Conceptualising and Representing the “Other” in the Polish, Ukrainian, Jewish and Yiddish Cultural Fields, tytuł referatu: *Cultural Landscape and the Constitutive Jewish Other. The Ecclesia versus Synagoga pattern in the vicinity of the German Nazi death camp Treblinka – theory and practice*, Dipartimento di Lingue e Culture Moderne [Department of Modern Languages and Cultures], Università di Genova, 5-6.06.2024, Genua, Włochy.
- Conceptualising and Representing the “Other” in the Polish, Ukrainian, Jewish and Yiddish Cultural Fields, przewodniczenie konferencji w dniu 6.06.2024, Genua, Włochy [moderowanie wykładu plenarnego oraz Q&A session].

dr Wojciech Jasiński

- Regiony a regionalizmus v České republice a Polsku / Regiony i regionalizm w Republice Czeskiej i Polsce, tytuł referatu: *Dlaczego warto badać sądownictwo ziemskie Wielkopolski schyłku średniowiecza?*, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Pradze, Hejtman Kraju Vysočina, Prezydent Miasta Leszna, Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe, Burmistrz Miasta Žďár nad Sázavou, Kinský Žďár a.s., Miasto Žďár nad Sázavou, 23-25.05.2024, Žďár nad Sázavou, Vysočina, Czechy.
- Mezinárodní konference Sázava, Svatý Prokop a proměna kanonizačních procesů v průběhu věků, tytuł referatu: *Popisy translace svaté Ludmily a svatého Václava w latinské hagiografii e w období od 10. do 13. století – rozdíly a podobnosti*, Státní oblastní archiv v Praze, Archeologický ústav a Historický ústav Akademie věd České republiky, Národní památkový ústav, Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa, Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Arcibiskupství pražské, Středočeský kraj, České muzeum

stříbra Kutná Hora, Galerie Středočeského kraje, 6-8.11.2024, Sázava / Kutná Hora, Czechy.

dr Natalia Judzińska

- Keywording the European Irregularized Migration Regime: Reflections from/on the Peripheries, tytuł referatu: *Distance: Reflections on an Ethnographic Walk as a Research Method on a Polish-Belarusian Border*, Instytut Etnologii i Folkloru, 11-13.04.2024, Zagrzeb, Chorwacja [współautorka referatu: Inga Hajdarowicz].
- Matters of Evidence. A conference on how to unearth and manifest material traces, tytuł referatu: *Materialization of Agency. Contemporary Hideouts on the Polish-Belarusian Border*, Zentrum für Kunst und Medien Karlsruhe, 14-15.06.2024, Karlsruhe, Niemcy.
- Engagement, Recherche, Création – (Journée scientifique de rentrée de l'Urmis), tytuł referatu: *Activism and Research on the Polish-Belarusian Border*, Unité de Recherche Migrations et Société (Urmis) – CNRS – IRD – Université Paris Cité – Université Côte d'Azur, 18.09.2024, Paryż, Francja.
- Engagement, Recherche, Création – (Journée scientifique de rentrée de l'Urmis), Unité de Recherche Migrations et Société (Urmis) – CNRS – IRD – Université Paris Cité – Université Côte d'Azur, 18.09.2024, Paryż, Francja [panel ekspercki po prezentacji filmu Agnieszki Holland „Zielona Granica”].

dr hab. Agnieszka Ayşen Kaim, prof. IS PAN

- CIEPO 25, tytuł referatu: *Transculturality and devotion to the “adopted homeland” in the case of the second generation of Polish political émigrés to the Ottoman Empire in the 20th c.*, Comité International des Études Pré-Ottomanes et Ottomanes, European University of Tirana, Sami Frasheri Institute, 21-25.06.2024, Tirana, Albania.
- Decolonial Praxis Conference: Pedagogy, Research and Scholarship 2024, *Reverse the Map – Decolonisation in Educational Practice. Presentation of the Project Outcomes Addressed to Primary School Students*, Arden University, 23.08.2024 [online; współautorka referatu: Mariana Hanssen].

dr Małgorzata Kasner

- Žemaitija paženklintos asmenybės: nuo kūrėjų iki legendinių herojų (pol. Naznaczeni przez Żmudź: twórcy i legendarni bohaterowie), tytuł referatu: *Žemaitija ir žemaičiai naujoje lenkų kinematografijoje: 2023 m. TVP serijos „Dievaitis“ (Dewajtis) pavyzdys*, (pol. *Żmudź i Żmudzini w najnowszej polskiej kinematografii: na podstawie serialu telewizyjnego „Dewajtis“ z 2023 roku*), Muzeum Żmudzkie w Płungianach, Instytut Historii Litwy, 20-21.09.2024, Plungė (Płungiany), Litwa.

dr Michal Korhel

- 6. Kongres Polonoznawczy, tytuł panelu: *Polish Memory Built upon Formerly German Objects: Local History Expositions in Western Pomerania*, Deutsches Polen-Institut Darmstadt, Technische Universität Dresden, 14-17.03.2024, Drezno, Niemcy [udział w panelu].
- Übersehen, vergessen, stillgestellt? Zur Latenz kulturellen Erbes, tytuł referatu: *Wiederbelebung deutscher Geister in Handlová? Der Umgang mit dem Erbe der Karpatendeutschen in der Slowakei*, Leibniz Forschungsverbund Wert der Vergangenheit; Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg; Leibniz-Zentrum für Zeithistorische Forschung, Potsdam; Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa (GWZO) Leipzig, 9-10.04.2024, Leipzig, Niemcy.
- Memory and Populism from the Margins, tytuł referatu: *A „Lapidarium“-fashion? Building monuments to former German inhabitants in West Pomerania*, MEMPOP ERC (Starting Grant Project), 1-4.12.2024, Praga, Czechy.

dr Paweł Kowalski

- Мови і мовознавство у ХХІ столітті: нові явища – нові завдання. До 85-ліття від дня народження доктора філологічних наук, професора, члена-кореспондента НАН України Ніни Федорівни КЛИМЕНКО, tytuł referatu: *Terminologiczne obrazy świata a język słów kluczowych systemu iSybisław*, Instytut Języka Ukraińskiego NANU, 22-23.10.2024, Kijów, Ukraina [online].
- Stopenjsko besedotvorje, tytuł referatu: *Słowotwórstwo gniazdowe jako narzędzie interpretacji rzeczywistości językowej*, Słoweńska Akademia Nauk i Sztuk, Uniwersytet w Lublanie, Uniwersytet w Mariborze, Komisja słowotwórcza przy MKS, 17-20.09.2024, Ljubljana, Słowenia.

prof. dr hab. Helena Krasowska

- Międzynarodowa Konferencja Naukowa z okazji 20-lecia Katedry Filologii Polskiej „Współczesne wyzwania w nauczaniu Ukraińców języka, literatury i kultury polskiej”, tytuł referatu: *Polonistyka na Bukowinie: język polski na Uniwersytecie Narodowym im. Jurija Fedkowycza w Czerniowcach*, Wydział Polonistyki, Narodowy Uniwersytet Iwana Franki we Lwowie, 19-20.04.2024, Lwów, Ukraina [współautor referatu: Yaroslav Redkva].
- IX Bukowiński Festiwal Nauki, tytuł referatu: *Cimitire, capele și cruci de pe marginea drumului în Vicșani și Poiana Micului*, Centrul Cultural Bucovina, Fundacja Slawistyczna, Institutul “Bucovina” al Academiei Române, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Muzeul „Arta Lemnului”, Câmpulung Moldovenesc, Regionalne Centrum Kultury w Pile – Fabryka Emocji, Stowarzyszenie Res Carpathica, Universitatea „tefan cel Mare” din Suceava, Związek Polaków w Rumunii, 20.07.2024, Câmpulung Moldovenesc, Rumunia.
- 25. Dni Polskie. Zilele Culturii Polone, tytuł referatu: *No bo jesteśmy Polaki. Ja z rodzaju polskiego. Wskaźniki tożsamości polskiej na Bukowinie/ Păi, pentru că suntem polonezi. Eu din neamul polonez. Indicatori ai identității poloneze în Bucovina*, Związek Polaków w Rumunii, 21-24.08.2024, Suceava, Rumunia.
- Central and Eastern Europe and the Balkans: Historical Perspectives, Cultural Bridges, and New Horizons, tytuł referatu: *Linguistic Biography as a Research Method*, Institute for Historical Studies, Bulgarian Academy of Sciences, University of Warsaw, Centre for East European Studies, Institute for Ethnology and Folklore Studies with Ethnographic Museum Bulgarian Academy of Sciences, 3-4.10.2024, Sofia, Bułgaria.
- Conferența științifică internațională „Bucovina – Cultură și Spiritualitate Europeană. Simbolică imperială și realități socio-economice, tytuł referatu: *Cercetarea meșteșugurilor polonezilor din Pleșa*, Institutul “Bucovina”, 3-4.10.2024, Rădăuți, Rumunia.

dr Tymoteusz Król

- 6 Europejska Konferencja Kultury Ludowej IOV “Intangible cultural heritage on the move. Debates, processes, perspective”, tytuł referatu: *The role of folk dress in*

language revitalization. The case of Wymysoü (Wilamowice), OV Science and Research Commission for Europe, IOV Italian Section/ FITP Italy, University of Molise, Department of Humanities, Social and Educational Sciences Center of Research BIOCULT, 20-21.03.2024, Campobasso, Włochy.

- Dark Side of Folklore & Folkloristics, tytuł referatu: *Folklore and Homophobia. Analysis of Discussions about the LGBT Free Zone Resolutions in Polish Municipalities and Regions*, Institute of Lithuanian Literature and Folklore, 9.11.2024, Wilno, Litwa.

dr Paweł Levchuk

- Українсько-Польська Співпраця В Освіті: Досягнення Та Виклики, tytuł referatu: *„Ukraińskie wtorki” jako narzędzie dyplomacji naukowej w promocji studiów ukrainistycznych w Polsce*, Donbaski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny, 25-28.03.2024, Słowiańsk, Ukraina.
- New Insides into Slavic Linguistic Landscapes, tytuł referatu: *Ukrainian Language in the Polish Public Space as a Result of Russian Aggression*, Instytut Sławistyki Uniwersytetu w Greifswaldzie, 28-29.06.2024, Greifswald, Niemcy.
- Мова: класичне – модерне – постмодерне, tytuł referatu: *Сертифікація Умі Згідно Зі Стандартами Alte. Очікування Та Реальність*, Narodowy Uniwersytet „Akademia Kijowsko-Mohylańska”, Katedra Języka Ukraińskiego, 15-16.10.2024, Kijów, Ukraina.
- Моделі Мовного Простору України І Європи, tytuł referatu: *Мовна поведінка українців у Польщі на початку повномасштабного вторгнення*, Kijowski Uniwersytet Stołeczny im. B. Grinczenki, Katedra Języka Ukraińskiego, 14-15.11.2024, Kijów, Ukraina.

dr Marzena Maciulewicz

- 8th Annual Conference of the Memory Studies Association (MSA) “Memories in Transit”, tytuł referatu: *The transfer of the folk tradition into the contemporary education: the walled-up woman motif*, Memory Studies Association, 18-20.07.2024, Lima, Peru [udział w panelu, współuczestnik i współuczestniczki]

panelu: mgr Maciej Olszewski, dr Sylwia Siedlecka, dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk].

- 56th ASEES Annual Convention: Liberation, tytuł referatu: *Reflecting on human condition. Liberation in poetic works with the motive of walled-up woman*, Association for Slavic, East European & Eurasian Studies (ASEES), 21-24.11.2024, Boston, USA [udział w panelu; współuczestnicy i współuczestniczki panelu: dr Rigels Halili, mgr Maciej Olszewski, dr Sylwia Siedlecka, dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN].

dr Wojciech Mądry

- Regiony a regionalizmus v České republice a Polsku / Regiony i regionalizm w Republice Czeskiej i Polsce, tytuł referatu: *Regionalistyka widziana oczyma Andrzeja Wędzkiego (1927–2017) – badacza wczesnych dziejów Słowian*, Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe, 23-25.05.2024, Žďár n. Sázavou, Czechy.

dr Maciej Mętrak

- VELE 2024 (Vulnerable and Endangered Languages in Europe), tytuł referatu: *Ethnolinguistic vitality survey of selected collateral languages in Poland*, Serbska Akademia Nauk, Uniwersytet w Belgradzie, 2-4.10.2024, Belgrad, Serbia.
- Shaping Policy for Minority Languages and Multilingualism, tytuł panelu: *Challenges for minority language policy in Poland*, Mercator European Research Center - Fryske Akademy, 7-8.11.2024, Leeuwarden, Holandia [prowadzenie panelu; współuczestnik i współuczestniczki panelu: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. dr hab. Justyna Olko, dr hab. Tomasz Wicherkiewicz, prof. UAM].

mgr Maciej Olszewski

- 8th Annual Conference of the Memory Studies Association (MSA) "Memories in Transit", tytuł referatu: *What does one need to build a bridge in Slovenia? Research on Slovenian folk tales, games, dances and rituals related to bridge construction and the building process*, Memory Studies Association, 18-20.07.2024, Lima, Peru [udział w panelu, współuczestniczki panelu: dr Marzena Maciulewicz, dr Sylwia Siedlecka, dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk].

- 56th Annual Convention of the Association for Slavic, East European and Eurasian Studies, tytuł panelu: *The walled-up victims – the narratives about Barbara Pit massacre*, Association for Slavic, East European and Eurasian Studies, 21-24.11.2024, Boston, USA [udział w panelu; współuczestnik i współuczestniczki panelu: dr Rigels Halili, dr Marzena Maciulewicz, dr Sylwia Siedlecka, dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN].

dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN

- МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ФОРУМ «Балканские чтения по русистике. Язык, культура, история», tytuł referatu: *Fat studies – перспективное направление исследований русского языка?*, ОБЩЕСТВО РУСИСТОВ БОЛГАРИИ, ЖУРНАЛ «БОЛГАРСКАЯ РУСИСТИКА», СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИТЕ ЖУРНАЛИСТИ, 8-9.06.2024, Sofia, Bułgaria.
- 9-th International Scientific Conference 'Linguistic, Educational, and Intercultural Research 2024', tytuł referatu: *Actual Projects of Cognitive Ethnolinguistics*, Institute of Foreign Languages, Faculty of Philology, Vilnius University, Language Teachers' Association of Lithuania, ARQUS European University Alliance WG11 Plurilingual and Intercultural Hub in partnership with Go Vilnius, 7-8.11.2024, Wilno, Litwa [współautorka referatu: prof. dr hab. Alena Rudenka].

dr Szymon Pogwizd

- Polsko-słowiański dialog międzykulturowy. Międzynarodowa konferencja naukowa z okazji 100. rocznicy nauczania języka polskiego na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Bratysławie, tytuł referatu: *Polsko-słowacka konfrontacja leksykalna: tzw. fałszywi przyjaciele tłumacza z diachronicznego punktu widzenia (leksyka prasłowiańska)*, Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie, 21-22.11.2024, Bratysława, Słowacja [współautor referatu: Ľubor Králik].

dr Adrien Quéret-Podesta

- Epic in the Latin West (4th-15th Centuries), tytuł referatu: *Germanic epic heroes and heroines in Central European Chronicles*, Friedrich Alexander Universität Erlangen, Stadtsbibliothek. Nürnberg, 25-28.09.2024, Norymberga, Niemcy.

prof. dr hab. Alena Rudenka

- Mezinárodní Vědecká Konference „DIALOG KULTUR XIII”, tytuł referatu: *Чешско-белорусско-руско-польские межъязыковые омонимы*, Uniwersytet Hradec Králové, 21-22.03.2024, Hradec Králové, Czechy.
- „Propria a apelativa – aktuální otázky 3”, tytuł referatu: *Are the names of ethnic groups and their languages propria or apelativa ones?*, Uniwersytet Techniczny Liberec, 3-4.06.2024, Liberec, Czechy.
- Language ideologies in the successor states of the USSR – Soviet legacies and New Developments, tytuł referatu: *Cancel Culture in Ukraine, Belarus, and Russia: strategies and main differences*, University of Giessen, 12-15.06.2024, Giessen, Niemcy.
- The 9th International Scientific Conference on Linguistic, Educational, and Intercultural Research, tytuł referatu: *An overview of current projects of Polish cognitive ethnolinguistics in cooperation with Lithuanian colleagues*, Uniwersytet Wileński, 7-8.11.2024, Wilno, Litwa.

prof. dr hab. Irena Sawicka

- 23rd Biennial Conference on Balkan and South Slavic Linguistics, Literature and Folklore, tytuł referatu: *On the grammatical adaptation of Turkish suffixes in the Balkans*, Uniwersytet Mississippi, 2-4.05.2024, Oxford, Mississippi, USA [współautor referatu: dr Artur Karasiński].

dr Orest Semotiuk

- 34 Conference of the International Society for Humor Studies, tytuł referatu: *Ideology vs. Quasi-Ideology: “Rashism” and “Ukrofascism” in world, Ukrainian and Russian political cartoons and memes*, ISHS International Society of Humor Research, 19-21.04.2024, Dallas, USA [online].

- Languages and cultures in times of war: (im)possible, (re)imagined, (un)manageable, tytuł referatu: *How Political Satire became a Weapon in Russo-Ukrainian war*, UCL School of Slavonic and East European Studies (SSEES), Institute of Slavic Studies at Justus Liebig University of Giessen, Germany, Research Center for Sociology of Language, Uzhhorod National University, Department of Philology, Ukrainian Catholic University, supported by the UCL Global Engagement Funds, PROLang Research Centre and Ukrainian Institute London, 2-3.05.2024, Londyn, Wielka Brytania.
- Language ideologies in the successor states of the USSR – Soviet legacies and New Developments, tytuł referatu: *Visual battles of ideologies and quasi-ideologies: Rashism and Ukrofascism in international political humorous discourse*, Justus Liebig University Giessen, 13-14.06.2024, Giessen, Niemcy.
- Radical Europe: Violence, Emancipation, and Reaction, tytuł referatu: *Radical Humor as Weapon: Russo-Ukrainian War in National and International Political Cartoons and Memes (Multimodal Frame Analysis)*, Council for European Studies (CES), 3-5.07.2024, Lyon, Francja.
- Visual Rhetorics of Humor: Using and Forming an Iconography of Stereotypes, tytuł referatu: *Impartiality vs. Partiality: Political Cartoons on Russian-Ukrainian War (international and national context)*, Kondas Centre of Naive and Outsider Art (Viljandi), Estonian Literary Museum (Tartu), 10-11.10.2024, Tartu, Estonia.
- 56th Annual Convention of the Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES), tytuł referatu: *Ideology vs. Quasi-Ideology: Ruscism and "Ukrofascism" in World, Ukrainian, and Russian Political Cartoons and Memes*, Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES), 21-24.11.2024, Boston, USA.

prof. dr hab. Aleksander Smaliańczuk

- Ziemie dawnej Rzeczypospolitej w Imperium Rosyjskim, tytuł referatu: *Крытыка імперскага наратыва гісторыі Літвы ў працах прыхільнікаў краёвай ідэі пачатку XX ст.*, Europejski Uniwersytet Humanistyczny, 14.02.2024, Wilno, Litwa.

- In the Shadow of the Pact. The Soviet Invasion of Poland in 1939, tytuł referatu: *Pakt Ribbentrop-Mołotow w historii i polityce historycznej Białorusi*, Muzeum Berlin-Karlshorst, 17-18.09.2024, Berlin, Niemcy.
- 85 Years after the Hitler-Stalin Pact Consequences and Remembrance, tytuł referatu: *Znaczenie paktu Ribbentrop-Mołotow dla państw i narodów Środkowo-Wschodniej Europy*, Forum für historische Belarus-Forschung, 24.09.2024, Berlin, Niemcy.

dr Claudia Snochowska-Gonzalez

- British Association for Slavonic and East European Studies Annual Conference 2024, tytuł referatu: *Käthe Schirmacher and her Polish sisters. Feminism, nationalism, inequality*, British Association for Slavonic and East European Studies, 5-7.04.2024, Cambridge, Wielka Brytania.
- Annual Conference of the Association for the Study of Ethnicity and Nationalism, tytuł referatu: *How to connect blood and soil? Polish nationalists and Polonization of peasants through the use of history*, Association for the Study of Ethnicity and Nationalism, 9-11.04.2024, Edynburg, Wielka Brytania.
- The Association for the Study of Nationalities Convention, tytuł referatu: *Polish soil as a metonymy of the nation. National Democrats and the peasants in the 19th century*, The Association for the Study of Nationalities, 16-18.05.2024, Nowy Jork, USA.
- 56th Annual Convention of the Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES), tytuł referatu: *Who benefited from the liberation of the peasants? Migration activity of peasants in Polish lands and its beneficiaries*, Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES), 21-24.11.2024, Boston, USA.

prof. dr hab. Piotr Sobotka

- 57th Annual Meeting of the Societas Linguistica Europaea, tytuł referatu: *Slavic epistemic pragmatic markers of truth-roots origin: Their etymology, development and functions*, Societas Linguistica Europaea, Uniwersytet w Helsinkach, 21-24.08.2024, Helsinki, Finlandia.

- 57th Annual Meeting of the Societas Linguistica Europaea, tytuł warsztatu: *Passive and passivization across languages in dynamic and typological perspectives: Conceptual and methodological challenges*, Societas Linguistica Europaea, Uniwersytet w Helsinkach, 21-24.08.2024, Helsinki, Finlandia [przewodniczenie warsztatów; współprowadząca: dr hab. Dominika Skrzypek, prof. UAM].
- Výzkum valence ve slovanských zemích včera a dnes IV., tytuł referatu: *Alternative Realizations of Adverbial Phrases as Valency Complements: Adverbs, Prepositional Phrases, and Comparative Phrases*, Slovanský ústav, Akademie věd České republiky, 24-24.10.2024, Praga, Czechy [współautorka referatu: dr hab. Magdalena Żabowska, prof. UMK].

dr hab. Grażyna Szwat-Gylybowa, prof. IS PAN

- 7th Annual Conference: Paradigm Shifts, tytuł panelu: *Modern Bulgarian Culture and "Christianization" of the Folk Narrative about a Walled-up Woman*, European Academy of Religion, 20-23.05.2024, Palermo, Włochy [udział w panelu].
- European Association of Biblical Studies Conference, tytuł referatu: *Topos of the Walled-up Woman (Dvorianova's Novel 'Земните градини на Богородица' and Dimova's 'Майкуме')*, European Association of Biblical Studies (EABS), 15-18.07.2024, Sofia, Bułgaria.
- Българистиката в полето на съвременната хуманитаристика, tytuł referatu: *Българската литературна история като афект. Опити за равностметки и за перспективи*, Uniwersytet w Pławdiwie, Uniwersytet im. Humboldta w Berlinie, Българският културен институт в Берлин, 27-28.10.2024, Berlin, Niemcy.
- 56th Annual Convention of the Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES), tytuł panelu: *Tales, Narratives, and Myths between Oppression and Liberation: The Case of the Walled-Up Woman in the Balkans and Beyond*, Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES), 21-24.11.2024, Boston, USA [cztery kontrreferaty do ogłoszonych w panelu referatów; współuczestnicy i współuczestniczki panelu: dr Rigels Halili, **dr Marzena Maciulewicz**, mgr Maciej Olszewski, dr Sylwia Siedlecka].

dr Katarzyna Taczyńska

- XVII seminar Feminisms in a Transnational Perspective 2024: “Female Plenum: Experiencing New Radicalities”, tytuł referatu: *Acculturation, Resistance, and Emancipation – between Israel and Yugoslavia: The Case of Ženi Lebl*, Università degli studi di Napoli “L’Orientale” (Włochy), Institute of Ethnology and Folklore Research (Chorwacja), University of Zagreb (Chorwacja), Central European University (Austria/USA), Centre for Women’s Studies w Zagrzebiu (Chorwacja), 20-24.05.2024, Dubrownik, Chorwacja.
- Hidden Histories: Reshaping Canons, Reimagining Archives, Making Gender Visible, tytuł referatu: *A Jewish Woman from Vojvodina: a Cultural Map of Identity. The Case of Magda Bošan Simin*, Association for Women in Slavic Studies (University of Illinois, Urbana-Champaign), 29.05.2024, Champaign, Illinois, USA [online].
- Young, Old, and Everything in Between: Age as a Category of Analysis in Modern Jewish Studies, tytuł referatu: *A Jewish Woman from Vojvodina: Age and Identity. The Case of Magda Bošan Simin*, Oxford Centre for Hebrew and Jewish Studies, Philip and Muriel Berman Center for Jewish Studies (Lehigh University), 30.06-5.07.2024, Oxford, Wielka Brytania.

dr Olha Tkachenko

- Languages and Cultures in Times of War: (Im)possible, (Re)imagined, (Un)manageable, tytuł referatu: *Decolonization Processes in Ukrainian Youtube: Narratives, Identities, Discourses*, UCL School of Slavonic and East European Studies (SSEES), Institute of Slavic Studies at Justus Liebig University of Giessen, Germany, Research Center for Sociology of Language, Uzhhorod National University, Department of Philology, Ukrainian Catholic University, supported by the UCL Global Engagement Funds, PROLang Research Centre and Ukrainian Institute London, 2-3.05.2024, Londyn, Wielka Brytania.

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

- Forschungskolloquium im Wintersemester 2023/2024 „Living in the Land of Death”, tytuł referatu: *What Did We not Know about the Kielce Pogrom until Now?*, Dubnov Institut, 21.01.2024, Leipzig, Niemcy.

dr Roman Tymoshuk

- Шестнадесети славистични четения, tytuł referatu: *Към въпроса за междуетникова омонимия във фразеологията (българско-полска перспектива)*, Uniwersytet Sofijski im. św. Klemensa Ochrydzkiego, Wydział Filologii Słowiańskich, 30-31.05.2024, Sofia, Bułgaria [współautorka i współautor referatu: prof. Diana Blagoeva, dr Marcin Fastyn].

dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

- Re-Thinking Post-Socialist War(s): Comparative Dimensions of the War in Ukraine 2014-2024, tytuł referatu: *What Happened to homo sovieticus? Reshaping Ukrainian Society in Social Media*, Justus Liebig University Giessen & Charles University in Prague, 8-10.03.2024, Giessen, Niemcy.
- Languages and Cultures in Times of War: (Im)possible, (Re)imagined, (Un)manageable, tytuł referatu: *"The Civil Ukraine" Archive – practicing potential history and rescuing the future*, UCL School of Slavonic and East European Studies (SSEES), Institute of Slavic Studies at Justus Liebig University of Giessen, Germany, Research Center for Sociology of Language, Uzhhorod National University, Department of Philology, Ukrainian Catholic University, supported by the UCL Global Engagement Funds, PROLang Research Centre and Ukrainian Institute London, 2-3.05.2024, Londyn, Wielka Brytania.
- 8th Annual Conference of the Memory Studies Association (MSA): Memory in Transit, tytuł referatu: *Walling up as a practice of remembering*, Memory Studies Association, 18-20.07.2024, Lima, Peru [udział w panelu, współuczestnicy panelu: mgr Maciej Olszewski, dr Marzena Maciulewicz, dr Sylwia Siedlecka].
- Memory and Populism from the Margins, tytuł referatu: *Belgrade Waterfront or How to Sell Fog. Visual Tactics of Populism in Contemporary Serbia*, Institute of Ethnology of the Czech Academy of Sciences, 2-4.12.2024, Praga, Czechy.

dr hab. Anna Zawadzka

- Nordic Conference on Violent Extremism 2024, tytuł referatu: *Antisemitic triggers. The causal power of anti-Zionist discourse*, Center for Research on Extremism, University of Oslo, 17-19.06.2024, Oslo, Norwegia.

- 16th ESA Conference2024: Tension, Trust and Transformation, tytuł referatu: *Denunciation, unmasking, exposure: the specificity of the antisemitic persecution pattern in Poland*, European Sociological Association, 27-30.08.2024, Porto, Portugalia.
- 16th ESA Conference2024: Tension, Trust and Transformation, tytuł panelu: *Historical and Conceptual Perspectives on Racism and Antigypsyism in Europe*, European Sociological Association, 27-30.08.2024, Porto, Portugalia [przewodnicząca panelu; współuczestnicy: Ashli Mullen, Anna-Sophie Schönfelder, Michał Buchowski].

mgr Andrzej Żak

- Vulnerable and Endangered Languages in Europe (VELE2024), tytuł referatu: *Language ideologies around the standardization: case studies of Kashubian and Podlachian*, University of Belgrade, Faculty of Philology, 2-4.10.2024, Belgrad, Serbia.
- XII Międzynarodowa Macedońsko-Polska Konferencja Naukowa, tytuł referatu: *Najnowsze zmiany w akcentuacji północnokaszubskiej*, Uniwersytet św. Cyryla i Metodego (Skopje), Wydział Filologiczny, 4-5.10.2024, Skopje, Macedonia Północna.

2. WYKŁADY I REFERATY WYGŁOSZONE NA ZAPROSZENIE ZAGRANICZNYCH INSTYTUCJI

Ogółem: 50

dr Anna Becker

- University of Maryland, tytuł referatu: *Introduction to phenomenology*, 3.07.2024, Maryland, USA.
- University of Bern, tytuł referatu: *English as mediator or troublemaker? An analysis of language ideologies in multilingual Switzerland*, 06.11.2024, Bern, Szwajcaria.

mgr Magdalena Bubík

- Stacja Naukowa PAN w Wiedniu, tytuł referatu: *Exploring Post-Displacement Regions in Central Europe and Beyond*, 23.05.2024, Wiedeń, Austria

[współuczestnik i współuczestniczki panelu: mgr Magdalena Bubík, dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, mgr Karina Hoření, dr Michal Korhel].

- Etnologický ústav Akademie věd České republiky, tytuł referatu: *Zvuková krajina v pohraničí: studium materiality jako nový přístup k dějinám vysídlování/osidlování (v Polsku a Československu)*, 28.11.2024, Brno, Czechy [współautorki referatu: **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, mgr Karina Hoření**].

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska

- Stacja Naukowa PAN w Wiedniu, tytuł referatu: *Introduction to Ghost-Hunting. Exploring post-displacement regions in Central Europe and beyond*, 22.05.2024, Wiedeń, Austria [współuczestniczki i współuczestnik panelu: mgr Karina Hoření, dr Michal Korhel, mgr Magdalena Bubík].
- Institute of Ethnology of the Czech Academy of Sciences, tytuł referatu: *Zvuková krajina v pohraničí: studium materiality jako nový přístup k dějinám vysídlování/osidlování (v Polsku a Československu)*, 28.11.2024, Brno, Czechy [współautorki referatu: mgr Magdalena Bubík, mgr Karina Hoření].

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

- European Center for Minority Issues, tytuł panelu: *Panel Discussion & World Café: Future of minority languages in the enlarged EU*, 27.08.2024, Bratysława, Słowacja [współuczestnicy panelu: Vicent Climent-Ferrando, Pavel Kubaník, Petra Lea Láncos].

dr Ewelina Drzewiecka

- Południowo-Zachodni Uniwersytet im. św. Iwana Rilskiego w Błagojewgradzie, Wydział Filologiczny, tytuł referatu: *Кой е българският хуманист? За историята и понятията в българската култура*, 27.11.2024, Błagojewgrad, Bułgaria.

mgr Karina Hoření

- Institute of Sociological Studies, Charles University in Prague, tytuł referatu: *Recycling the German Ghosts*, 25.03.2024, Praga, Czechy.

- Stacja Naukowa PAN w Wiedniu, tytuł referatu: *Ghosts of Czech Borderlands*, 22.05.2024, Wiedeń, Austria.
- Center for the Study of Popular Culture, tytuł referatu: *Dvanáctá hodina odbila: Mýty, duchové a poklady současných Sudet*, 11.06.2024, Praga, Czechy.
- Technical University Liberec, tytuł referatu: *German Ghosts of Liberec*, 4.11.2024, Liberec, Czechy.
- Institute of Ethnology of the Czech Academy of Sciences, tytuł referatu: *Zvuková krajina v pohraničí: studium materiality jako nový přístup k dějinám vysídlování/osidlování (v Polsku a Československu)*, 28.11.2024, Brno, Czechy [współautorki referatu: mgr Magdalena Bubík, dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska].

dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN

- YIVO Institute for Jewish Reserch w NYC (we współpracy z Bard College w Annandale-on-Hudson), tytuł referatu: *The Warsaw Ghetto: The History of the Site - a general outline*, w ramach autorskiego seminarium: *Conquering the Space: Symbolic Topography of the Former Warsaw Ghetto*, 10.01.2024, Nowy Jork, USA [online: <https://yivo.org/WP2024-Janicka>].
- YIVO Institute for Jewish Reserch w NYC (we współpracy z Bard College w Annandale-on-Hudson), tytuł referatu: *Counter-Narrative Pattern 1: Polish bystanders to the Holocaust (Chłodna Street and the former Warsaw Ghetto bridge)*, w ramach autorskiego seminarium: *Conquering the Space: Symbolic Topography of the Former Warsaw Ghetto*, 12.01.2024, Nowy Jork, USA [online: <https://yivo.org/WP2024-Janicka>].
- YIVO Institute for Jewish Reserch w NYC (we współpracy z Bard College w Annandale-on-Hudson), tytuł referatu: *Counter-Narrative Pattern 2: Polish aid to Jews (surroundings of the Monument to the Fighters and Martyrs of the Ghetto)*, w ramach autorskiego seminarium: *Conquering the Space: Symbolic Topography of the Former Warsaw Ghetto*, 17.01.2024, Nowy Jork, USA [online: <https://yivo.org/WP2024-Janicka>].
- YIVO Institute for Jewish Reserch w NYC (we współpracy z Bard College w Annandale-on-Hudson), tytuł referatu: *Counter-Narrative Pattern 3: Fighting Poland vs. "Jewish death" (former Umschlagplatz on Stawki Street)*, w ramach

autorskiego seminarium: *Conquering the Space: Symbolic Topography of the Former Warsaw Ghetto*, 19.01.2024, Nowy Jork, USA [online: <https://yivo.org/WP2024-Janicka>].

- YIVO Institute for Jewish Reserch w NYC (we współpracy z Bard College w Annandale-on-Hudson), tytuł referatu: *Counter-Narrative Pattern 4: "Double genocide theory" (monuments in Stawki Street)*, w ramach autorskiego seminarium: *Conquering the Space: Symbolic Topography of the Former Warsaw Ghetto*, 24.01.2024, Nowy Jork, USA [online: <https://yivo.org/WP2024-Janicka>].
- YIVO Institute for Jewish Reserch w NYC (we współpracy z Bard College w Annandale-on-Hudson), tytuł referatu: *Memory of Jewish Warsaw or continuity of an antisemitic past?*, w ramach autorskiego seminarium: *Conquering the Space: Symbolic Topography of the Former Warsaw Ghetto*, 26.01.2024, Nowy Jork, USA [online: <https://yivo.org/WP2024-Janicka>].
- Carleton University w Ottawie, tytuł referatu: *The Treblinka Constellation*, 21.02.2024, wizyta studyjna w miejscowościach Treblinka – Kosów Lacki Sadowne Węgrowskie w ramach całodziennego warsztatu na terenie obozów Treblinka I i Treblinka II oraz stacji kolejowej we wsi Treblinka dla dr Deidre Butler (Director of the Max and Tessie Zelikovitz Centre for Jewish Studies) i jej zespołu realizującego materiał edukacyjny na temat Zagłady dla Religion Program Carleton University w Ottawie, Kanada.
- Carleton University w Ottawie, tytuł referatu: *Topografia symboliczna d. getta warszawskiego*, 22.02.2024, wizyta studyjna w Warszawie w ramach czterogodzinnego warsztatu dla dr Deidre Butler (Director of the Max and Tessie Zelikovitz Centre for Jewish Studies) i jej zespołu realizującego materiał edukacyjny na temat Zagłady dla Religion Program Carleton University w Ottawie, Kanada.
- American University of Paris, tytuł referatu: *Memorials around the POLIN Museum* wraz z warsztatami dla studentów Briana Schiffa, Caroline Laurent i Constance Pâris de Bollardière z American University of Paris w ramach podróży studyjnej pt. „Holocaust History Memory in Poland”, 22.03.2024, Warszawa, Polska.

- Heinrich-Heine-Universität w Düsseldorfie (Institut für Geschichtswissenschaften V / Osteuropäische Geschichte), tytuł referatu: *Prewar Polish Jewish avant-garde*, 25.09.2024, Warszawa, Polska.
- Università di Genova (Dipartimento di Lingue e Culture Moderne) & Instytut Polski w Rzymie, tytuł referatu: *The Treblinka Constellation*, 8.10.2024, Treblinka, Polska.
- Université Paris Ouest Nanterre La Défense (Institut des Sciences Sociales du Politique [Unité mixte de recherche 7220 du CNRS] & École Normale Supérieure de Cachan, tytuł referatu: *Le négationnisme à la polonaise*, 31.10.2024, Prostyn – Treblinka – Kosów Lacki, Polska.

dr Natalia Judzińska

- Ort der Information unter dem Stelenfeld, tytuł referatu: *Bojowniczk z getta warszawskiego*, 23.04.2024, Berlin, Niemcy.

prof. dr hab. Helena Krasowska

- Związek Polaków w Rumunii. Dom Polski, tytuł referatu: *Najważniejsze Święta w Polsce*, 4.05.2024, Bukareszt, Rumunia.
- Towarzystwo Kultury Polskiej „Jasna Góra”, tytuł referatu: *Mniejszość polska w Naddniestrzu*, 8-11.10.2024, Tyraspol, Rybnica, Raszków, Kiszyniów, Republika Mołdawii-Naddniestrze [współautorzy referatu: Kamelia Penkowska, Krzysztof Zarecki].

dr Tymoteusz Król

- Katedra Literaturoznawstwa Uniwersytetu Ostrawskiego, tytuł referatu: *Role literatury v revitalizace mikrojęzyku. Případ vilamovštiny*, 26.04.2024, Ostrawa, Czechy.
- Instytut Sławistyki Uniwersytetu Wiedeńskiego, tytuł referatu: *Dlaczego języki umierają i ożywają? Przypadek języka wilamowskiego*, 29.05.2024, Wiedeń, Austria.

dr Elżbieta Kwiecińska

- Università Roma Tre, tytuł referatu: *Eastern Europe, the concept of the civilizing mission and colonial models of the world*, 13.11.2024, Rzym, Włochy [online]

dr Paweł Levchuk

- Przykarpacki Narodowy Uniwersytet im. W. Stefanyka, tytuł referatu: *Мовне життя українців на тлі сучасних історичних потрясінь*, 7.10.2024, Iwano-Frankiwnsk, Ukraina.

dr Izabela Mrzygłód

- Fakultätszentrum für transdisziplinäre historisch-kulturwissenschaftliche Studien, tytuł referatu: *Universities in the Shadow of a Crisis. Far-Right Radicalisation of Students at the University of Warsaw and the University of Vienna in the Interwar Period*, 11.01.2024, Wiedeń, Austria.
- Universität Erfurt, tytuł referatu: *Truth of Radicals. Universities, Nationalism and Violence in Interwar Vienna and Warsaw*, 29.10.2024, Erfurt, Niemcy.
- Central European University, tytuł referatu: *Illiberal Hope / Temporalities of Illiberalism – Youth Radicalism and Visions of Modernization in the Interwar Poland*, 14.11.2024, Budapeszt, Węgry.

dr Irena Prawdzic-Jankowska

- Stacja Naukowa PAN w Wiedniu, tytuł referatu: *Czy dwujęzyczność może być szansą na sukces i satysfakcję w życiu? Badania dwujęzycznych rodzin w Niemczech*, 14.03.2024, Wiedeń, Austria [współautorka referatu: **prof. dr hab. Anna Zielińska**].
- Stacja Naukowa PAN w Wiedniu, tytuł referatu: *Das Spracherleben der Zweisprachigen im historischen deutsch-polnischen Grenzgebiet in Polen*, 15.03.2024, Wiedeń, Austria [współautorka referatu: **prof. dr hab. Anna Zielińska**].
- Österreichische Akademie der Wissenschaften (Austriacka Akademia Nauk), tytuł referatu: *Aufbau und Merkmale des zweisprachigen deutsch-polnischen digitalen Korpus LANGGENER*, 18.03.2024, Wiedeń, Austria [współautorka referatu: **prof. dr hab. Anna Zielińska**].

prof. dr hab. Alena Rudenka

- Uniwersytet Wiedeński, tytuł referatu: *Actual Linguistic Situation in the East Slavic Countries*, 19.03.2024, Wiedeń, Austria.
- Instytut Slawistyki Uniwersytetu Wiedeńskiego, tytuł referatu: *Cancel Culture in Belarus, Ukraine and Russia, strategies and differences*, 9.10.2024, Wiedeń, Austria.

prof. dr hab. Piotr Sobotka

- Slovanský ústav, Akademie věd České republiky, tytuł referatu: *Variability, functional, typological characteristics and origin of preposition-pronominal constructions in North Slavic and Germanic languages*, 23.10.2024, Praga, Czechy.

dr Olha Tkachenko

- Instytut Slawistyki Uniwersytetu Wiedeńskiego, tytuł referatu: *Ukrainian Youtube as a Site for Participatory Culture: Decolonization Processes in Media Discourse*, 3.12.2024, Wiedeń, Austria.

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

- United States Holocaust Memorial Museum, tytuł referatu: *Niusia and Others*, 3.05.2024, Washington DC, USA.
- United States Holocaust Memorial Museum, tytuł referatu: *2024 Ina Levine Annual Lecture – Untold Stories: The 1946 Massacre of Jews in Kielce, Poland*, 20.05.2024, Washington DC, USA.
- United States Holocaust Memorial Museum, tytuł referatu: *"Pole in the Closet(2006)": a documentary on ethnographic fieldwork on blood libel legend in Sandomierz area (central Poland)*", 13.06.2024, Washington DC, USA.

dr hab. Anna Zawadzka

- Masaryk Institute and Archives of the Czech Academy of Sciences, tytuł referatu: *Unlikely Refuge. Refugees and Citizens in East-Central Europe in the 20th Century. Presentation of preliminary project research in Poland*, 20.02.2024, Praga, Czechy.

- University of Westminster, London Centre for the Study of Contemporary Antisemitism, tytuł referatu: *Responses to 7 October*, 3.06.2024, Londyn, Wielka Brytania [dostęp online: <https://www.youtube.com/watch?v=wHHB-ZT3tZc>].

prof. dr hab. Anna Zielińska

- Stacja Naukowa PAN w Wiedniu, tytuł referatu: *Czy dwujęzyczność może być szansą na sukces i satysfakcję w życiu? Badania dwujęzycznych rodzin w Niemczech*, 14.03.2024, Wiedeń, Austria [współautorka referatu: **dr Irena Prawdzic-Jankowska**].
- Stacja Naukowa PAN w Wiedniu, tytuł referatu: *Das Spracherleben der Zweisprachigen im historischen deutsch-polnischen Grenzgebiet in Polen*, 15.03.2024, Wiedeń, Austria [współautorka referatu: **dr Irena Prawdzic-Jankowska**].
- Österreichische Akademie der Wissenschaften (Austriacka Akademia Nauk), tytuł referatu: *Aufbau und Merkmale des zweisprachigen deutsch-polnischen digitalen Korpus LANGGENER*, 18.03.2024, Wiedeń, Austria [współautorka referatu: **dr Irena Prawdzic-Jankowska**].

X. KONFERENCJE I INNE WYDARZENIA NAUKOWE ORGANIZOWANE I WSPÓŁORGANIZOWANE PRZEZ INSTYTUT SLAWISTYKI PAN

1. KONFERENCJE MIĘDZYNARODOWE

Ogółem: 7

- **Międzynarodowa konferencja naukowa „W obliczu tragedii – redefinicja wartości? EUROJOS XVI”, 15-17 maja 2024 roku**

Konferencja odbyła się w Nałęczowie. W spotkaniu uczestniczyło blisko 50 badaczy z 10 krajów – z Austrii, Belgii, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Litwy, Macedonii Północnej, Polski, Serbii i Ukrainy. Wśród nich byli przedstawiciele 11 zagranicznych ośrodków naukowych (m.in. Uniwersytetu w Gandawie, Uniwersytetu Karola w Pradze, Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego im. Łesi Ukrainki w Łucku, Instytutu Języka Chorwackiego, Instytutu Języka Bułgarskiego Bułgarskiej Akademii Nauk, Uniwersytetu Wiedeńskiego, Uniwersytetu Wileńskiego, Uniwersytetu w Nowym Sadzie) oraz 12 ośrodków krajowych (m.in. Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Wrocławskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu w Siedlcach, Instytutu Języka Polskiego PAN, Instytutu Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN, Instytutu Slawistyki PAN).

Wysłuchano ponad 40 referatów w językach polskim, ukraińskim, rosyjskim, serbskim, bułgarskim, czeskim i angielskim. Ich autorzy dążyli do zdiagnozowania specyficznego rozumienia określonych wartości – traktowanych jako koncepty kulturowe – przez użytkowników poszczególnych języków. Omawiane były takie pojęcia, jak OJCZYŻNA, ZDROWIE, RODZINA, TOLERANCJA, WOLNOŚĆ, SPRAWIEDLIWOŚĆ, SOLIDARNOŚĆ, SZACUNEK, DOM. Referenci poszukiwali odpowiedzi na pytania o trwałość i stabilność tych wartości w sytuacjach krytycznych zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i zbiorowym.

Zgodnie z założeniami projektu EUROJOS analizowano wartości podzielane nie tylko przez poszczególne narody słowiańskie, ale też przez ich bliższych i dalszych sąsiadów. Dlatego też na spotkaniu prezentowano opracowania dotyczące konceptów w języku angielskim, francuskim, hiszpańskim, litewskim i niemieckim. Przedstawiano

wyniki ankiet przeprowadzonych m.in. wśród respondentów w Hiszpanii, Polsce, Ukrainie, na Białorusi i na Litwie. Uwagę poświęcono również zagadnieniom etymologicznym. **Dr hab. Mariola Jakubowicz, prof. IS PAN** podjęła próbę ustalenia pierwotnych znaczeń wybranych nazw wartości w leksyce prasłowiańskiej. 17 maja odbyło się otwarte posiedzenie redakcji *Leksykonu aksjologicznego Słowian i ich sąsiadów* prowadzone przez kierownika konwersatorium EUROJOS prof. dr hab. Stanisławę Niebrzegowską-Bartmińską. Na spotkaniu omówiono plan pracy nad kolejnymi tomami *Leksykonu*, przede wszystkim nad tomem ZDROWIE, który jest już znacząco zaawansowany, a także nad tomami TOLERANCJA, OJCZYŻNA, SPRAWIEDLIWOŚĆ, SOLIDARNOŚĆ, NARÓD i DUSZA. W konferencji oraz w spotkaniu redakcyjnym obok doświadczonych badaczy uczestniczyli młodzi pracownicy nauki, doktoranci i magistranci.

Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach Programu „Doskonała nauka II”.

Organizatorzy: Instytut Slawistyki PAN, Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Fundacja Slawistyczna.

- **Międzynarodowa konferencja naukowa „Contested Languages in the Old World” (CLOW4), 24-25 maja 2024 roku**

Czwarta edycja cyklu konferencji, które przed Warszawą odbyły się w Bangor (Wielka Brytania), Turynie (Włochy) i Amsterdamie (Niderlandy). Konferencja była współfinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach grantu „Doskonała Nauka II”. Jej organizatorami byli **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska** oraz **dr Maciej Mętrak**, którym pomagał cały zespół pracujący nad „Różnorodnością językową w Polsce” (Sonata BIS, NCN).

Na konferencję złożyły się dwa wykłady plenarne oraz 24 indywidualne prezentacje przedstawione przez 31 osób. Pierwszy wykład plenarny, zatytułowany „Conflicting Perceptions of Contested Languages Among Speakers’ Communities and Legislators” wygłosił prof. Tomasz Wicherkiewicz z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Drugą prelegentką była dr Astrid Adler z Leibniz-Institut für Deutsche Sprache (Mannheim, Niemcy), której prezentacja „Contesting Language Ideologies and

Attitudes” dotyczyła spisów powszechnych oraz badań nad postawami językowymi. Wykłady plenarne były otwarte dla publiczności także online.

Referaty badaczek i badaczy z całej Europy dotyczyły zarówno koncepcji kontestowanych języków, podwalin metodologicznych badań, jak i konkretnych studiów przypadku. Na CLOW4 można było usłyszeć o językach i licznych odmianach językowych Włoch i Polski. Przedstawione zostały badania nad gallo (Francja), dolnoniemieckim (Niemcy) i dolnosaksońskim (Niderlandy), mirandyjskim (Portugalia), łątgalskim (Łotwa), surżykiem w Ukrainie czy rumuńskim w Serbii.

Z Instytutu Slawistyki PAN w konferencji wzięło udział kilkoro badaczy i badaczek. **Prof. Nicole Dołowy-Rybińska** wraz z dr Claudią Sorią (Włochy) opowiedziała o projekcie prowadzonym w ramach wymiany BWZ pomiędzy Polską Akademią Nauk a Radą Badań Naukowych we Włoszech. W drugim referacie, przygotowanym wraz z **mgr. Andrzejem Żakiem** opowiedziała o badaniach prowadzonych na Kaszubach. **Dr Maciej Mętrak** wraz z **mgr. Kamilem Czaińskim** przedstawili problem kontestacji języka śląskiego, **dr Gabriela Augustyniak-Żmuda** zaprezentowała badania prowadzone na Podlasiu, a **dr Tymoteusz Król** – w Wilamowicach. Dodatkowo referaty dwóch badaczek z Instytutu Języka Polskiego PAN, pracujących w grantie Sonata Bis prof. Dołowy-Rybińskiej dotyczyły Mazur (dr Agnieszka Wełpa-Siudek) oraz Podhala (dr Karina Stempel-Gancarczyk).

Organizator: Instytut Slawistyki PAN

- **Międzynarodowa 19. konferencja naukowa z cyklu „Aktualne problemy dialektologii: Standaryzacja i rewitalizacja gwar ludowych oraz języków lokalnych – moda czy potrzeba?”, 13-14 czerwca 2024 roku**

Konferencja została zorganizowana we współpracy z kilkoma instytucjami, a obrady odbywały się stacjonarnie w Pałacu Staszica w Warszawie oraz online. W ciągu dwóch dni poruszono wiele ważnych zagadnień dla współczesnej dialektologii. W konferencji wzięli udział naukowcy i naukowczynie z Polski, Republiki Czeskiej, Norwegii, Słowacji, Ukrainy i Włoch, a także regionaliści z Warmii i Podlasia.

Z Instytutu Slawistyki PAN referaty wygłosili:
– **prof. dr hab. Helena Krasowska** – „Gwara jako niematerialne dziedzictwo kulturowe. Na przykładzie gwar polskich na Bukowinie i w Naddniestrzu”;

- **prof. dr hab. Dorota Krystyna Rembiszewska** – „Przydatność polskich materiałów do Deutscher Sprachatlas w procesie rewitalizacji gwar Warmii i Mazur”;
- **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, dr Maciej Mętrak** – „Użytkownicy języków lokalnych wobec standaryzacji – spojrzenie socjolingwistyczne”.

Organizatorzy: Towarzystwo Naukowe Warszawskie Wydział I, Fundacja Języka Polskiego, Instytut Slawistyki PAN, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, Komitet Słowianoznawstwa PAN, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України

- **Międzynarodowa konferencja naukowa „Bukowińskie spotkania naukowe: przestrzenie dialogu”, 20–22 czerwca 2024 roku**

Konferencja naukowa odbyła się w Ośrodku Kultury w Jastrowiu. Było to dziewiąte spotkanie z cyklu międzynarodowych spotkań naukowych poświęconych problematyce bukowińskiej, jakie towarzyszą 35. Międzynarodowemu Festiwalowi Folklorystycznemu „Bukowińskie Spotkania”, zainicjowanych na początku lat 90. XX wieku przez prof. Kazimierza Feleszkę. Do tej pory w przedsięwzięciach tych brali udział naukowcy z Austrii, Irlandii, Niemiec, Serbii, Stanów Zjednoczonych, Polski, Rumunii, Serbii, Ukrainy i Węgier.

Konferencje te stanowią w zamyśle organizatorów płaszczyznę międzynarodowego, interdyscyplinarnego spotkania naukowców z Polski i z Bukowiny – tj. z Ukrainy i Rumunii – ale także z innych miejsc, w których „bukowińskość” jest na tyle istotnym aspektem życia społecznego, że stała się przedmiotem dociekań naukowych.

Punktem wyjścia dla refleksji nad dialogiem jest Bukowina, kraina geograficzno-historyczna leżąca na pograniczu ukraińsko-rumuńskim. Przez wiele lat na terenie tym osadzała się ludność zróżnicowana etnicznie: Ukraińcy, Rumuni, Żydzi, Niemcy, Węgrzy, Czesi, Słowacy, Ormianie, Cyganie i – szczególnie w XIX wieku – Polacy. Oprócz mozaiki narodowościowej cechą charakterystyczną regionu jest także zróżnicowanie wyznaniowe, które nie pokrywa się w prosty sposób z podziałami etnicznymi, co czyni ten teren niezwykle interesującym.

Po 1918 roku (szczególnie w czasie II wojny światowej i tuż po niej) z powodów politycznych oraz ekonomicznych na obszarze Bukowiny rozpoczęły się intensywne

ruchy migracyjne. Emigranci zachowali w swojej pamięci obraz Bukowiny jako tygla pokojowo koegzystujących przedstawicieli różnych narodowości i z wielką dbałością pielęgnują poprzez dialog z sąsiednimi kulturami i językami dziedzictwo kulturowe i językowe tego obszaru do dzisiaj.

Ten pozytywny przykład dialogu na różnych płaszczyznach ma za zadanie stanowić inspirację dla rozważań nad innymi tego typu obszarami, gdzie spuścizna kulturowa należy do wielu różnych grup narodowych, a to, co lokalne, krzyżuje się z regionalnym, narodowym i państwowym.

Organizatorzy i współorganizatorzy: Fundacja Sławistyczna, Instytut Sławistyki PAN, Regionalne Centrum Kultury – Fabryka Emocji w Pile, Ośrodek Kultury w Jastrowiu, Stowarzyszenie Res Carpathica, Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Centrum Kompetencji Cyfrowych UW, Gmina i Miasto Jastrowie, Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi, Stowarzyszenie Głogowska Edukacja Kresowa

- **Interdyscyplinarna polsko-ukraińska sesja naukowa „Koncept «rozdroża» w studiach interkulturowych”, 22-23 listopada 2024 roku**

Wydarzenie zorganizowane w ramach VIII edycji Azowskich Dni Nauki Polskiej, w Domu Polonii w Warszawie oraz online. Podczas dwudniowej konferencji naukowcy z różnych dziedzin – literaturoznawcy, językoznawcy, historycy sztuki i inni – podjęli próbę interdyscyplinarnej analizy pojęcia „rozdroża”.

Dyskusje toczyły się wokół takich zagadnień jak:

1. Wielokulturowość: Jak różne kultury interpretują pojęcie „rozdroża”?
2. Język: Jak język kształtuje nasze postrzeganie wyborów i decyzji?
3. Sztuka: Jak artyści wizualni i literaci przedstawiają momenty zwrotne w życiu człowieka?

W sesji udział wzięli m.in. badacze i badaczki z Instytutu Sławistyki PAN.

Wykład otwierający zatytułowany „Kilka słów o leksemie «rozdroże» w historii polszczyzny” wygłosiła **dr hab. Lucyna Agnieszka Jankowiak, prof. IS PAN**. Badaczka przedstawiła funkcjonowanie wyrazu „rozdroże” w języku polskim, zwracając uwagę na jego pochodzenie (psł.) i budowę. Korzystając z różnych źródeł, wskazała na poświadczenia leksemu „rozdroże” od najstarszego (z I połowy XVI wieku) po dzisiejsze. Zwróciła przy tym uwagę na jego znaczenia („rozstajne drogi” i przenośne dotyczące

głównie sytuacji wyboru), typy tekstów, w których występował, oraz niezbyt wysoką frekwencję. Na przykładzie tego leksemu widać, że niska frekwencja wyrazu w kolejnych stuleciach wcale nie musi decydować o jego odejściu z języka. Ponadto prof. Jankowiak omówiła przykłady synonimów wyrazu „rozdroże” od XVI wieku. Na zakończenie wskazała na pominięte w jego charakterystyce zagadnienia, np. produktywność słowotwórczą.

Podczas panelu „Literackie rozdroża narracji” **dr Yana Hladyr** wygłosiła referat pt. „Koncept rozdroża w kontekście fenomenu ukraińskiej emigracji w powieści W. Wynnyczenki *Równowaga*”. Prelegentka skupiła się na realizacji konceptu „rozdroża” w twórczości prozatorskiej ukraińskiego pisarza i polityka Wołodymyra Wynnyczenki, który m.in. poświęcił szczegółową uwagę problemom ukraińskich emigrantów i ich życiu za granicą. Badaczka zaproponowała własną teoretyczną identyfikację realizacji wspomnianego konceptu w dziele literackim i ujawniła związek tego konceptu z innymi teoretycznymi konceptami i kategoriami: konfliktem, sprzecznością, wątpliwością, paradoksem.

Prof. dr hab. Alena Rudenka wzięła udział w panelu „Językowo-kulturowe wymiary «rozdroża»”, w trakcie którego wygłosiła wykład zatytułowany „‘Ścieżka’, ‘droga’, ‘skrzyżowanie’ w «prostej mowie» Wielkiego Księstwa Litewskiego”. Naukowiec mówiła o przestrzennej metaforze kognitywnej, która nie tylko przenika nasze myślenie, ale również je kształtuje. Prof. Rudenka zbadała sposób przedstawienia tej metafory, w szczególności pojęcia „skrzyżowania” w języku pisanym Wielkiego Księstwa Litewskiego – „prostej mowie”. W raporcie zbadano materiał ze słowników historycznych białoruskiej i ukraińskiej wersji „prostej mowy”. Aby wykazać panchroniczność metafory przestrzennej, autorka posłużyła się także materiałem ze współczesnego żargonu komputerowego.

W trakcie panelu „Na rozdrożu percepcji kultury: dylematy tożsamości” wystąpił **prof. dr hab. Lech Suchomłynow**, który był jednym z organizatorów całego przedsięwzięcia oraz prowadzącym sesję. Prof. Suchomłynow w wykładzie „Rozdroża ukraińskiego post/antykolonializmu” na podstawie badań Ksenii Zborowskiej pokazał mechanizmy dekonstrukcji jednego z podstawowych mitów „ruskiego miru” – rosyjskiego ładu i świata, mitu, który formował się w ciągu ostatnich stuleci i jest składnikiem pamięci historycznej i kulturowej oraz świadomości zbiorowej nie tylko obywateli

neoimperialistycznego kraju Putina. „Ruski mir” jest doktryną i projektem politycznym, który ma bogatą przeszłość w rosyjskiej myśli politycznej. Projekt ten jest kontynuacją idei „Świętej Rusi”, „Moskwy – Trzeciego Rzymu” oraz XIX-wiecznej triady cywilizacyjnej ideologii imperialnej.

VIII Azowskie Dni Nauki Polskiej to wydarzenie, które pokazało, jak ważne jest interdyscyplinarne podejście do badań naukowych. Dzięki spotkaniu badaczy z różnych dziedzin powstała przestrzeń do owocnej wymiany myśli i nawiązania nowych kontaktów naukowych. VIII Azowskie Dni Nauki Polskiej są nie tylko forum wymiany wiedzy, ale także symbolicznym gestem oporu wobec agresora i wyrazem nadziei na zwycięstwo i lepszą przyszłość.

Organizatorzy: Berdiańskie Polskie Kulturalno-Oświatowe Towarzystwo „Odrodzenie” (Warszawa), Katedra Filologii Stosowanej – Mariupolski Uniwersytet Państwowy (Kijów), Instytut Studiów Interkulturowych Europy Środkowo-Wschodniej – Uniwersytet Warszawski, Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Studia Polsko-Ukraińskie – Uniwersytet Jagielloński.

- **Seminarium naukowe „System Bibliografii Językoznawstwa Sławistycznego i Sybisław: wczoraj – dziś – jutro”, 25 października 2024 roku**

Konferencja zorganizowana z okazji siedemdziesięciolecia Instytutu Sławistyki PAN w warszawskiej siedzibie Instytutu oraz online. Instytut Sławistyki PAN był reprezentowany przez: **dr. Pawła Kowalskiego**, który wygłosił referat „Centrum Sławistycznej Informacji Naukowej jako podmiot integrujący środowisko sławistyczne” oraz **dr. Jakuba Banasiaka**, który wraz z **Ekateriną Petkovą** zaprezentował referat „Z prac nad dwujęzycznym słownikiem słów kluczowych językoznawstwa sławistycznego”.

Organizator: Instytut Sławistyki PAN

- **Międzynarodowa konferencja naukowa „Myślenie ciałem. Przestrzeń w ciele, ciało w przestrzeni. Perspektywy interdyscyplinarne” / „Mit dem Raum denken. Körper im Raum. Raum im Körper”, 9–11 grudnia 2024 roku**

Relacja między ciałem a przestrzenią ma kluczowe znaczenie dla naszego zrozumienia tożsamości, interakcji społecznych i dla dobrego samopoczucia. Związek ów odgrywa

kluczową rolę w literaturoznawstwie, filozofii, socjologii i psychologii, zasługuje więc na interdyscyplinarne rozpatrzenie.

Konferencja odbyła się w Collegium Novum w Poznaniu. W dwa pierwsze dni (9-10 grudnia) referaty zaprezentowali badacze i zaprezentowały badaczki z polskich ośrodków, w dwa kolejne (11-12 grudnia) wysłuchano referatów niemieckojęzycznych przygotowanych przez badaczy i badaczki z USA, Francji, Rumunii, Niemiec i Polski. Instytut Slawistyki PAN reprezentowały: **dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN** (współorganizatorka wydarzenia) z referatem „Joga samotności. Uleczanie jogą w życiu ocalałych z Holokaustu (na podstawie tekstów literackich Irit Amiel i Jadwigi Stańczakowej i Leo Lipskiego)”, **dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk** z referatem „Ciało umierające, ciało pokutujące. O wmurowywaniu ciała dla dobra wspólnoty” oraz **dr hab. Joanna Nowak, prof. IS PAN** z referatem „Ciało – rasa – płeć: intersekcyjny obraz pozaeuropejskich ludów w podróżopisarstwie romantycznym”

Organizatorzy: Instytut Slawistyki PAN, Instytut Filologii Germańskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

2. KONFERENCJE KRAJOWE

Ogółem: 2

- **Konferencja naukowa „Światy Władysława Zamoyskiego (1853–1924)”, 22-23 października 2024 roku**

Konferencja „Światy Władysława Zamoyskiego (1853–1924)” odbyła się w Pałacu Działyńskich w Poznaniu. Decyzją Senatu RP rok 2024 został ogłoszony ROKIEM WŁADYSŁAWA ZAMOYSKIEGO (1853–1924), polskiego działacza społecznego, filantropa, który objął i rozwinął dobra kórnickie, wylicytował Zakopane i wydatnie wsparł zwycięski proces o Morskie Oko, a także aktywnie uczestniczył w pracach emigracji polskiej, zwłaszcza we Francji. Tytuł konferencji odsyła do rozmaitych przestrzeni życia i działalności Władysława Zamoyskiego, ale także otwiera na ówczesne czasy oraz zjawiska i procesy, których był obserwatorem lub aktywnym uczestnikiem. Celem konferencji było stworzenie szerokiej, wielokontekstowej perspektywy badawczej otwartej zarówno na ujęcia przekrojowe, jak i analizy konkretnych przypadków. Partnerem konferencji była Fundacja Zakłady Kórnickie.

Instytut Slawistyki PAN był na konferencji reprezentowany przez **dr hab. Joannę Nowak, prof. IS PAN**, z referatem „Idea narodu w refleksji Zamoyskich epoki porozbiorowej: ciągłość czy reinterpretacja pojęcia?” oraz **prof. dr. hab. Ryszarda Grzesika** z referatem „Spór o Morskie Oko na tle kształtowania się granicy Polski z Królestwem Węgier”.

Organizatorzy: Biblioteka Kórnicka PAN, Instytut Slawistyki PAN, Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM, Wydział Historii UAM

- **Konferencja naukowa „Terapia w musicalu. Musical jako terapia. Emocje – afekty – psyche”, 22-23 listopada 2024 roku**

Instytut Slawistyki PAN współorganizował konferencję poświęconą musicalom zatytułowaną „Terapia w musicalu. Musical jako terapia. Emocje – afekty – psyche”, która odbyła się w Collegium Maius w Poznaniu. Ten cykl spotkań zainicjowała **dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN**, która na konferencji wygłosiła referat pt. „By wiedzieć, że nie jesteśmy sami. Transformacyjno-terapeutyczny wymiar czytania i pisanie w wybranych musicalach dla młodzieży”. W 2024 roku wydano też tom pokonferencyjny *Mit – literatura – polityka. Źródła tematów musicali* pod redakcją Joanny Roszak, Joanny Maleszyńskiej i Rafała Koschanego.

Organizatorzy: Instytut Slawistyki PAN, Instytut Kulturoznawstwa UAM, Instytut Filologii Polskiej UAM, Teatr Muzyczny w Poznaniu i Instytut Teatralny im. J. Grotowskiego

XI. STYPENDIA NAUKOWE

1. STYPENDIA ZAGRANICZNE

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

Instytucja przyznająca stypendium: United States Holocaust Memorial Museum

Okres realizacji: październik 2023 – czerwiec 2024

Miejsce: Stany Zjednoczone Ameryki

prof. dr hab. Piotr Sobotka

Instytucja przyznająca stypendium: Slovanský ústav AV ČR

Okres realizacji: 23-27 października 2024

Miejsce: Czechy

2. STYPENDIA KRAJOWE

dr Tymoteusz Król

Stypendium ministra dla wybitnych młodych naukowców

Instytucja przyznająca stypendium: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Okres realizacji: 2024–2026

mgr Nina Bojczenko

Stypendium naukowe, finansowane ze środków projektu badawczego nr 2020/39/D/HS4/02325, pt. Migracje międzynarodowe i zakłócenia wzorca płodności – ku nowym wnioskom z krajów o niskiej dzietności (PSP 501-D371-66-0006643)

Instytucja przyznająca stypendium: Uniwersytet Warszawski

Okres realizacji: 06.2023-03.2024

XII. AKTYWNOŚĆ MŁODYCH PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK NAUKI¹ ORAZ DOKTORANTÓW I DOKTORANTEK

1. MONOGRAFIE

- **Tymoteusz Król**, *Góry, pagórki, przykryjcie nas. Analiza obrazów swoich i obcych w opowieściach Wilamowian o Volksliście i powojennych prześladowaniach*, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze
- **Tymoteusz Król**, Bartłomiej Jurzak, *Gmina wielu strojów. Kobiety - twórczynie i użytkowniczki strojów ludowych w Gminie Wilamowice*, Wydawnictwo Cum Laude Lech Krzyżanowski
- **Tymoteusz Król**, *Wilamowianie i ich sąsiedzi*, Wydawnictwo Cum Laude Lech Krzyżanowski
- **Paweł Levchuk**, *Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce*, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk
- **Konrad Matyjaszek**, *Remembering as unknowing. Limitations of the category of 'collective memory' in studies of Jewish spaces in contemporary Poland w: Urban Communities and Memories In East-Central Europe In the Modern Age*, Routledge
- **Izabela Mrzygłód**, *Uniwersytety w cieniu kryzysu. Nacjonalistyczna radykalizacja studentów Warszawy i Wiednia w okresie międzywojennym*, Uniwersytet Mikołaja Kopernika
- **Szymon Pogwizd**, Mariola Jakubowicz, Bożena Częstka-Szymon, Tomasz Kwoka, Bogumił Ostrowski, Beata Raszevska-Żurek, Paweł Swoboda, Artur Zwolski, *Słownik prasłowiański, t. X, ka-ko*, Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk
- **Szymon Pogwizd**, *Polsko-słowacka konfrontacja leksykalna: tzw. fałszywi przyjaciele tłumacza z diachronicznego punktu widzenia (leksyka prasłowiańska) w: 100 výročie bratislavskej polonistik*, Vydavateľstvo Univerzity Komenského
- **Katarzyna Roman-Rawska**, *Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach*, Wydawnictwo Czarne

¹ Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, młodym naukowcem jest osoba prowadząca działalność naukową, która jest doktorantem lub nauczycielem akademickim – i nie posiada stopnia doktora albo posiada stopień doktora, od uzyskania którego nie upłynęło 7 lat, i jest zatrudniona w podmiocie.

- „Acta Baltico-Slavica” sekretarz redakcji: **dr Gabriela Augustyniak-Żmuda**, nr 48 za 2024 rok.
- „Sprawy Narodowościowe. Seria Nowa”, współredaktorka naczelna: **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska**; **dr Olha Tkachenko** (członkini redakcji) nr 56 i nr 57 za 2024 rok.
- „Cognitive Studies”, sekretarz redakcji: **dr Paweł Levchuk**, nr 24 za 2024 rok
- „Przegląd Historyczny”, sekretarz redakcji: **dr Izabela Mrzygłód**, nr 114 i nr 115, za 2024 rok.
- „Studia Litteraria et Historica”, redaktor naczelny: **dr Konrad Matyjaszek**; **dr Anton Dinerstein** – członek redakcji nr 13 za 2024 rok.
- „Slavia Meridionalis”, członek redakcji: **dr Jakub Banasiak**, nr 24 za 2024 rok.
- „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, członek redakcji: **dr Wojciech Jasiński**, **dr Szymon Pogwizd** nr 59 za 2024 rok.
- „Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny”, redaktorka: **dr Natalia Judzińska**, Uniwersytet Jagielloński, t. 189 za 2024 rok.

3. UDZIAŁ W PROJEKTACH GRANTOWYCH

Projekty afiliowane w Instytucie Sławistyki PAN

- Granty na granty, MEiN 2023–2024: **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska**
- Recycling the German Ghosts. Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945, (ERC 2022–2027): **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska** (kierowniczka), **mgr Karina Hoření** (wykonawczynie), **dr Michal Korhel** (wykonawca), **mgr Magdalena Bubík** (wykonawczynie), **dr Angelika Zanki** (wykonawczynie)
- Dokumenty i biurokracja w regionach poniemieckich: państwowotwórczość, regulacja i kontrola w Polsce i Czechosłowacji (od lat 40. do 70. XX wieku), (NCN 2022–2026): **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska** (kierowniczka), **dr Izabela Mrzygłód** (wykonawczynie)

- Mazurzy – znikające świadectwo językowej przeszłości polsko-niemieckiego pogranicza. Współczesne praktyki językowe potomków rodzimej ludności Mazur (NCN, 2020–2024): **dr Piotr Szatkowski** (kierownik)
- Archiwum Kryzysu Humanitarnego (w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Interwencji Prawnej): **dr Natalia Judzińska** (kierowniczka)
- Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej (NCN, 2021–2026): **dr Gabriela Augustyniak-Żmuda** (wykonawczyni), mgr Kamil Czaiński (wykonawca), **dr Maciej Mętrak** (wykonawca), **mgr Andrzej Żak** (wykonawca)
- Strategie zachowania i transmisji języka mniejszościowego w mieszanych językowo górnołużycko-niemieckich rodzinach na Górnych Łużycach w Niemczech (NCN, 2020–2024): **dr Sara Mićkec/Mitschke** (kierowniczka)
- Topos »wmurowanej kobiety« w kulturach Europy południowo-wschodniej i Węgier (NCN, 2021–2025): **dr Marzena Maciulewicz** (wykonawczyni)
- Z Flandrii, przez Niemcy, do Polski. Analiza teorii etnogenezy Wilamowian (NCN, 2022–2025): **dr Tymoteusz Król** (kierownik)
- Reawakening the Wymysorys language in Wilamowice, (Wikitungues): **dr Tymoteusz Król** (kierownik)
- RESCUE MEMORY: Activism, Arts and Public Remembrance, CERV, GAP-101143883, planowane rozpoczęcie – styczeń 2024: **dr Natalia Judzińska** (wykonawczyni)
- Trójjęzyczność ukraińsko-rosyjsko-polska Ukraińców niepolskiego pochodzenia, Narodowy Program Rozwoju Humanistyki (2023–2026): **dr Paweł Levchuk**
- Komšiluk w wielkim mieście? Relacje sąsiedzkie w Nowym Belgradzie, (NCN 2023–2024): **dr Marzena Maciulewicz** (kierowniczka)
- New multilingual realities in Polish higher education: The negotiation of language practice, identities, and ideologies in times of unprecedented migration and resurgent nationalism, (NCN/ MSCA 2023–2025): **dr Anna Becker** (kierowniczka)
- Power and identity in Russian-language political discourse: The case of Belarus (NCN/ MSCA 2023–2025): **dr Anton Dinerstein** (kierownik).
- Dekolonizacyjne procesy w ukraińskim segmencie YouTube po 24 lutego 2022 roku (NCN 2024-2025) **dr Olha Tkachenko** (kierowniczka)

- „70 lat Instytutu Slawistyki PAN: tradycja i nowoczesność” (MNiSW; Społeczna Odpowiedzialność Nauki II, 2024-2025) **dr Olha Tkachenko** (kierowniczka).

Projekty afiliowane poza Instytutem Slawistyki PAN

- Leksykon folkloru polskiego (Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, MNiE, 0396/NPRH9/H11/88/2021, 2022–2027): **dr Maciej Mętrak** (wykonawca)
- Słownik terminologiczny polskich strojów ludowych. Publikacja książki oraz upowszechnienie wyników w internecie na platformie strojeludowe.net (Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 2020–2025): **dr Tymoteusz Król** (wykonawca)
- Wielkopolskie księgi miejskie w okresie nowożytnym – edycje źródłowe, (Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk), NPRH/DN/SN/494829/2021/10 Ministerstwo Edukacji i Nauki w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, (2023–2027): **dr Wojciech Jasiński** (wykonawca)
- Crossing borders, building walls. Towards ethnography of Russian war mobilization, (NAWA 2023–2024): **dr Katarzyna Roman-Rawska** (wykonawczyni), Institute of Archaeology and Ethnology of the Polish Academy of Sciences.

4. OTRZYMANE STYPENDIA, NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

dr Gabriela Augustyniak-Żmuda

Nagroda Indywidualna: Lubuski Wawrzyn Naukowy

Nadający: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze; Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim

dr Anton Dinerstein

Nagroda zbiorowa: „Top-four paper at the Language and Social Interaction Division”, 78th International Communication Association (ICA) conference

dr Natalia Judzińska

Nominacja do Nagrody Literackiej NIKE za monografię *Po lewej stronie sali. Getto ławkowe w międzywojennym Wilnie*

Nagrody Historyczne „Polityki” – finał nagrody za książkę *Po lewej stronie sali. Getto ławkowe w międzywojennym Wilnie*

Nadający: Tygodnik Polityka

dr Konrad Matyjaszek

Nagroda zbiorowa: The Anna M. Cienciala Award for Best Edited Multi-Author Scholarly Volume

Nagroda dla monografii *Breaking the Frame. New School of Polish-Jewish Studies* (wspólnie z dr hab. Ireną Grudzińską-Gross)

Nadający: Polish Institute of Arts and Sciences of America (PIASA)

dr Izabela Mrzygłód

Nagroda indywidualna w konkursie MONOGRAFIE FNP

Nagroda za książkę – wydanie pracy doktorskiej „Uniwersytety w cieniu kryzysu. Nacjonalistyczna radykalizacja studentów Warszawy i Wiednia w okresie międzywojennym” w serii MONOGRAFIE FNP

Nadający: Fundacja na rzecz Nauki Polskiej

dr Izabela Mrzygłód

Nagroda Prezesa Rady Ministrów

Nagroda za pracę doktorską „Uniwersytety w cieniu kryzysu. Nacjonalistyczna radykalizacja studentów Warszawy i Wiednia w okresie międzywojennym”

Nadający: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

XIII. UPOWSZECHNIANIE I PROMOCJA NAUKI

1. UDZIAŁ W FESTIWALU NAUKI W WARSZAWIE

W ramach tegorocznej 28. edycji Festiwalu Nauki w Warszawie (20–29 września 2024 roku) Instytut Slawistyki PAN przygotował 7 wydarzeń: 3 lekcje festiwalowe dla szkół oraz 4 spotkania otwarte. W ramach lekcji **dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN** poprowadziła dla młodzieży ze szkoły średniej warsztat „Poezja w odcinkach. Wiersze w czasach Netflixa” (23.09.2024); **dr Agata Bielak** przygotowała lekcję dla uczniów dwóch klas V „Czy muchomor zabija muchy? Obraz grzybów w polskiej kulturze” (26.09.2024); **dr Kinga Capik** dla najmłodszych z klas 1–3 przygotowała warsztat pt. „Wędrując po Ziemi w czasie i przestrzeni” (27.09.2024). W ramach spotkań otwartych **dr Anton Dinerstein** wygłosił wykład połączony z warsztatem pt. „Ethnography of Communication as an Approach to Study Political Discourse: The Case of Belarus” (21.09.2024); **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska** wraz z **dr. Maciejem Mętrakiem** i dr. Michałem Kotnarowskim przygotowała i pokazała prezentację pt. „Na ile żywotne są języki mniejszościowe w Polsce?” (24.09.2024); **dr Orest Semotiuk** wygłosił wykład i przeprowadził warsztat pt. „Karykatury polityczne i memy: widzieć, rozumieć, analizować” (28.09.2024); **dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN** zaprezentowała wykład performatywny „Opowieść o tłumaczu” (28.09.2024). Lekcja dr Agaty Bielak oraz wszystkie wydarzenia otwarte Instytutu Slawistyki PAN odbywały się w Pałacu Staszica. Dodatkowo w wydarzeniu otwartym pt. „Reprezentacje różnic klasowych w kulturze współczesnej” organizowanym przez Instytut Badań Literackich PAN udział wzięła **dr hab. Anna Zawadzka**.

2. UDZIAŁ W BUKOWIŃSKIM FESTIWALU NAUKI

20 lipca 2024 roku odbyła się pierwsza edycja IX Bukowińskiego Festiwalu Nauki, która została przeprowadzona w Muzeul „Arta Lemnului” w Câmpulung Moldovenesc w Rumunii. Druga edycja miała miejsce 17 października w Głogowie – w I Liceum Ogólnokształcącym im. B. Krzywoustego oraz Muzeum Archeologiczno-Historycznym. Bukowiński Festiwal Nauki to coroczne przedsięwzięcie popularyzujące naukę, które odbywa się od 2015 roku w miasteczkach i miastach w Polsce, Ukrainie i Rumunii. Jego ideą jest wyjście wykładowców poza mury uczelni i instytucji naukowo-badawczych w

celu upowszechniania wiedzy poza środowiskiem akademickim. Do prowadzenia wykładów, dyskusji i warsztatów zapraszane są osoby, które na co dzień zajmują się działalnością naukowo-badawczą, reprezentujące różne dyscypliny naukowe, ośrodki i kraje. Pomysłodawczyniami wydarzenia naukowego są dr Magdalena Pokrzyńska z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego i **prof. dr hab. Helena Krasowska** z Instytutu Sławistyki PAN. Instytut Sławistyki PAN jest współorganizatorem Bukowińskiego Festiwalu Nauki, który w 2024 roku był dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki w ramach Programu „Społeczna odpowiedzialność nauki II – Popularyzacja nauki”, nr rejestracyjny: POPUL/SN0238/2024/02.

3. UDZIAŁ W MIĘDZYNARODOWYCH TARGACH KSIĄŻKI W WARSZAWIE

W dniach 23–26 maja 2024 roku w Pałacu Kultury i Nauki oraz na placu Defilad odbyła się kolejna edycja Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie. W tym roku w roli Gościa Honorowego Targów wystąpiły Włochy. Imprezie towarzyszył wielowątkowy program, a udział w niej wzięło blisko 600 wystawców i kilkuset twórców z Polski, Włoch i 12 innych krajów. Instytut Sławistyki PAN po raz kolejny wziął udział w Targach wspólnie z grupą „Świadomi Wydawcy” (namiot B). Główną organizatorką udziału Instytutu Sławistyki PAN w Targach była **dr Dorota Leśniewska**. Z okazji obchodzonego w tym roku przez Instytut Sławistyki PAN jubileuszu 70-lecia w piątek 25 maja na Scenie Głównej Targów odbyła się jubileuszowa debata pt. „Na pograniczach czasów i przestrzeni, terytoriów i kultur...” z udziałem **prof. dr hab. Doroty K. Rembiszewskiej**, **dr Gabrieli Augustyniak-Żmudy** oraz **dr hab. Anny Zawadzkiej**. Dyskusję moderowała **dr hab. Agnieszka Aysen Kaim**, **prof. IS PAN**. Naukowniczynie opowiedziały o swoich publikacjach, które odzwierciedlają rolę, jaką w tradycji Instytutu Sławistyki PAN odgrywają badania nad pograniczami języków, kultur i narodów, a także postaw i mentalności. Na stoisku Świadomych Wydawców odbyły się także spotkania autorskie z uczestniczkami debaty, w trakcie których badaczki podpisywały swoje publikacje. 24 maja **dr Gabriela Augustyniak-Żmuda** podpisywała „Biografie językowe przesiedleńców ze wschodnich województw II Rzeczypospolitej mieszkających w regionie lubuskim” – książkę nagrodzoną 19. Lubuskim Wawrzynem Naukowym; **dr hab. Anna Zawadzka** – „Więcej niż stereotyp. «Żydokomuna» jako wzór kultury polskiej”, a **dr hab. Agnieszka**

Ayşen Kaim, prof. IS PAN – „Ludzie dwóch kultur. Wybrane przypadki transgresji kulturowej Polaków w Imperium Osmańskim w XVII, XVIII i XIX wieku”. Z kolei 25 maja **prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska** podpisywała publikację „Gwary Mazur wschodnich w XIX wieku (na podstawie ankiet Georga Wenkera do Niemieckiego atlasu językowego)”.

Targi Książki przyciągnęły do stolicy ludzi z całej Polski, ale także ze świata, zwłaszcza z Włoch. Jacek Oryl, dyrektor Targów i wiceprezes Fundacji Historia i Kultura, która jest organizatorem wydarzenia, na konferencji podsumowującej tegoroczną edycję stwierdził, że w tym roku padł rekord frekwencyjny – wydarzenie odwiedziło blisko 120 tysięcy osób.

4. OTWARTE SEMINARIA NAUKOWE I ZEBRANIA NAUKOWE INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

W Instytucie Slawistyki PAN w 2024 roku odbywały się cztery otwarte zakładowe seminaria naukowe:

- otwarte seminarium naukowe Zakładu Literaturoznawstwa i Kulturoznawstwa;
- otwarte seminarium naukowe Zakładu Językoznawstwa;
- otwarte seminarium naukowe Zakładu Badań Narodowościowych;
- otwarte seminarium naukowe w Poznaniu.

W ramach otwartych seminariów naukowych **Zakładu Literaturoznawstwa i Kulturoznawstwa** (kierownik: **dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN**) zostały wygłoszone następujące referaty:

- 9 stycznia – **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, mgr Karina Hořeni, dr Michal Korhel**, „Introduction to Ghost-Hunting. Spectral Objects, Recycling Strategies and Human-Nonhuman Relationships in Post-Displacement Regions of Czechia, Poland and Slovakia”;
- 20 lutego – **prof. dr hab. Magdalena Koch, dr Gabriela Abrasowicz**, „Dramatopisarstwo (i teatr) w regionie postjugosłowiańskim w czasach kryzysu”;
- 12 marca – **prof. dr hab. Lech Suchomłynow**, „Ukraińskie studia postkolonialne: pomiędzy dekonstrukcją mitów a unieważnieniem kultury”;

- 9 kwietnia – prof. dr. hab. Slavia Barlieva, „The Cyrillo-Methodian Tradition in the Slavic World: Phenomenon of Shared Identity or Contested Heritage and Political Constructions”;
- 14 maja – **dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN**, „Moment poetycki. Dowody na czytanie Hanny Krall”;
- 11 czerwca – **dr Katarzyna Taczyńska**, „Żydowska, bałkańska, kobieca. Literatura bałkańskich Żydówek jako doświadczenie mniejszości”;
- 8 października – zebranie organizacyjne;
- 17 listopada – **dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN**, „Joga samotności. Uleczanie jogą w życiu ocalałych z Holocaustu (na podstawie tekstów literackich Irit Amiel, Jadwigi Stańczakowej i Leo Lipskiego)”;
- 10 grudnia – **dr Małgorzata Kasner**, „Żyrardów i jego mieszkańcy: zerwane wątki pamięci”.

W ramach otwartych seminariów naukowych **Zakładu Językoznawstwa** (kierownik: **dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN**) wygłoszone zostały następujące referaty:

- 17 stycznia – **prof. dr hab. Irena Sawicka (em.)**, „O Arbarezach”;
- 14 lutego – dr hab. Małgorzata Misiak, prof. UW, „Лем Бог Святий знає, як ся Лемко має – w kręgu łemkowskiej aksjofery”;
- 28 lutego – **dr Orest Semotiuk**, „Humor as Weapon: Political Cartoons in the Russian-Ukrainian War”;
- 20 marca – **prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska**, „Kulturowe motywacje nazw potraw w mowie mieszkańców Polski północno-wschodniej”;
- 17 kwietnia – **dr Irena Prawdzic-Jankowska**, „Polski dyskurs wspomnieniowy: konstruowanie pamięci o Ukraińcach we wspomnieniach Kresowian o II wojnie światowej”;
- 22 maja – **dr Orest Semotiuk**, „Teoria transtekstualności i karykatura polityczna: kontekst krajowy i globalny”;
- 19 czerwca – **prof. dr hab. Irena Sawicka**, „Ostatnie zmiany w fonotaktyce polskiej”;

- 9 października – **dr hab. Lucyna Agnieszka Jankowiak, prof. IS PAN**, „Prace ośrodka krakowskiego nad kodyfikacją polskiego słownictwa psychiatrycznego w XIX wieku”;
- 20 listopada – prof. Pavel Kosek, „«On mi zaprskl pivem oči» – the Czech path from non-syllabic to syllabic”;
- 11 grudnia – **dr Paweł Kowalski**, „Hierarchia a słowotwórstwo”.

W ramach otwartych seminariów naukowych **Zakładu Badań Narodowościowych** (kierownik: **prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir**) wygłoszone zostały następujące referaty:

- Styczeń – prof. dr hab. Izabela Wagner, „Szkic z praktyk autocenzury na przykładzie pracy nad biografią indywidualną. [Work in Progress]”;
- Luty – prof. dr hab. Natalii Aleksion, „«Mąż mój był Polakiem, bezwyznaniowy. O mnie wszyscy sąsiedzi wiedzieli, że jestem pochodzenia żydowskiego.» Małżeństwa mieszane w czasie Zagłady”;
- Marzec – **dr Natalia Judzińska**, „Wytwarzanie i kontestacja przestrzeni niebezpiecznej. Działania badawcze na granicy polsko-białoruskiej”;
- Maj – **dr hab. Joanna Nowak, prof. IS PAN**, „Rasa i płeć: Intersekcjonalna analiza wizerunków kobiet pozaeuropejskich w polskim podróżopisarstwie romantycznym”;
- Czerwiec – dr Katrin Stoll, „Ogłędziny w Chełmnie nad Nerem 26 maja 1945 r. Proces produkcji żydowskich świadectw w kontekście polskiej narracji o Zagładzie”;
- Październik – **dr Claudia Snochowska-Gonzalez**, „Jak unarodowić lud, czyli krew, ziemia i historia w praktyce wczesnej endecji”;
- Listopad – Anna Świtaj, „Pięć fotografii ze Lwowa. Janina Mierzecka-Feldstein i jej aparat”;
- Grudzień – **dr hab. Anna Zawadzka**, „Czas i pole widzenia. Antysyjonizm 1967–1968 i 2023–2024: początki perspektywy porównawczej”.

W ramach otwartych seminariów naukowych w poznańskim oddziale Instytutu Slawistyki PAN wygłoszone zostały następujące referaty (organizacja i prowadzenie: **dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN**):

- 16 stycznia – **prof. dr hab. Ryszard Grzesik**, „Nowe przemyslenia, ustalenia i hipotezy na temat stosunków słowiańsko-węgierskich na podstawie zeszytu węgierskiego serii łacińskiej «Testimoniów najdawniejszych dziejów Słowian»”;
- 6 lutego – **dr Wojciech Jasiński**, dr Robert Tomczak, „Średniowieczne i wczesnonowożytne polonika w czeskich zbiorach naukowych”;
- 13 marca – dr Anna Lenartowicz, **dr hab. Maria Trawińska**, **prof. IS PAN**, „Podstawa źródłowa Słownika Bartłomieja z Bydgoszczy”;
- 16 kwietnia – **dr Wojciech Mądry**, „Tajne nauczanie na terenie tzw. Generalnego Gubernatorstwa w latach II wojny światowej w świetle materiałów archiwalnych badaczy dziejów Słowian Andrzeja Wędzkiego i Władysława Kowalenki”;
- 7 maja – **dr Irena Prawdzic-Jankowska**, „Polski dyskurs wspomnieniowy dotyczący zbrodni nacjonalistów ukraińskich popełnionych w latach 40. XX wieku. Charakterystyka subdyskursu historiograficznego”;
- 4 czerwca – **dr Adrien Quéret-Podesta**, „Informacje dotyczące geografii terytorium współczesnej Francji w «Kronice anonima tzw. Galla» oraz w «Translacji Świętego Mikołaja»”;
- 3 października – jubileuszowe seminarium, na którym przedstawiono badania prowadzone w poznańskiej pracowni: **prof. dr hab. Ryszard Grzesik**, „Zakład Historii Instytutu Slawistyki PAN, czyli nie tylko o starożytnościach słowiańskich”; **dr Adrien Quéret-Podesta**, „Rola wczesnośredniowiecznych utworów kronikarsko-rocznikarskich z terenu Rzeszy w kształtowaniu środkowoeuropejskiego dziejopisarstwa w wiekach średnich”; **dr hab. Joanna Nowak**, **prof. IS PAN**, „Rasa-naród-płeć-klasa: kategorie różnicujące świat społeczny w polskiej refleksji XIX wieku”; **dr hab. Maria Trawińska**, **prof. IS PAN**, „Łacińskie korzenie polszczyzny”;
- 7 listopada – **prof. dr hab. Alena Rudenka**, „Hybrydowe teksty słowiańsko-językowe w Wielkim Księstwie Litewskim”;
- 5 grudnia – mgr Barbara Grunwald-Hajdasz, „O nowym tłumaczeniu pewnego niegdysiejszego bestselleru”.

Seminarium **Laboratorium Środkowoeuropejskiego.**

W 2024 roku odbyło się następujące spotkanie wokół tego cyklu:

- 4 marca – dr Aleksandra Hudymač (Instytut Filologii Słowiańskiej UJ), „Przybysz w Stambule (Adam Mickiewicz – Gustáv Zechenter-Laskomerský – Henryk Sienkiewicz)”.

Seminarium „**Ukraińskie wtorki**” (organizacja i prowadzenie: **dr Paweł Levchuk**)

Cykl comiesięcznych seminariów online organizowany od października 2023 r. w Instytucie Slawistyki PAN, w ramach którego do wystąpień zapraszani są badaczki i badacze z różnych ośrodków akademickich Ukrainy, Polski, a także z innych krajów, m.in. z Austrii i Niemiec. Goście prezentują swoje badania nad językiem, literaturą i kulturą ukraińską:

- 9 stycznia – dr Liudmyła Pidkuimukha, „Wojna o język i tożsamość: jak Rosja prowadzi politykę językobójstwa na okupowanych terytoriach ukraińskich”;
- 6 lutego – prof. dr hab. Walenty Baluk, „Militarne i niemilitarne aspekty wojny Rosji przeciwko Ukrainie w latach 2022–2023”;
- 5 marca – dr hab. Anna Horniatko-Szumiłowicz, prof. UAM, dr hab. Marzanna Kuczyńska, prof. UAM oraz prof. dr hab. Jarosław Poliszczuk, „Ołeś Ulianenko – twórczość, konteksty, wspomnienia”;
- 23 kwietnia – prof. dr hab. Joanna Getka, „Naród i «niedonaród». Rozważania o narodzie ukraińskim i rosyjskim w kontekście rosyjskich klisz propagandowych”;
- 14 maja – **dr Orest Semotiuk**, „Ideologia vs. quasi-ideologia: «Raszyzm» i «Ukrofaszyzm» w światowych, ukraińskich i rosyjskich karykaturach politycznych i memach”;
- 4 czerwca – **dr Yana Hladyr** oraz **dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk**, „Archiwum wizualne «Obywatelska Ukraina». Rewizje dziedzictwa radzieckiego albo gry z Mnemosyne”;
- 18 czerwca – **dr Paweł Levchuk**, „«Za każdym razem, kiedy mówię po rosyjsku, czuję się, jakbym wydawał rozkaz zabijania niewinnych ludzi i stoję obok Putina.» Zmiany językowe i tożsamościowe Ukraińców w wyniku inwazji rosyjskiej na Ukrainę”;
- 29 października – Pracownicy Ukraińskiego Instytutu MSZ Ukrainy, „Działalność Ukraińskiego Instytutu”;
- 12 listopada – doc. Yaroslav Redkva, „Język polski na Bukowinie Północnej: tradycje i nowoczesność”;

- 10 grudnia – **dr Olha Tkachenko**, „Dekonstrukcja narracji imperialnych na ukraińskim YouTube na przykładzie mitu o «jednym narodzie»”.

Seminaria Migracyjne IEiAK UW:

Od roku akademickiego 2023/24 seminaria migracyjne Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego organizowane są we współpracy z Instytutem Slawistyki PAN. Organizatorkami seminariów są **dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN** i dr hab. Anna Horolets, prof. IEiAK UW. W 2024 roku w ramach wspólnego cyklu odbyły się następujące spotkania:

- 9 stycznia – mgr Sonia Styrkacz (Ośrodek Badań nad Migracjami UW), mgr Monika Szewczyk (Uniwersytet Jagielloński i Ośrodek Badań nad Migracjami UW) i prof. Michał P. Garapich (London Metropolitan University i Ośrodek Badań nad Migracjami UW), „Poza *Infamię* – wybrane zagadnienia etnografii transnarodowych społeczności romskich”;
- 20 lutego – dr Joanna Bielecka-Prus (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), „Lahure na skwerku. Życie migrantów nepalskich w polskich społecznościach lokalnych”;
- 19 marca – dr Marijeta Rajković Iveta (Uniwersytet w Zagrzebiu), „Football as a Medium for (Transnational) Integration of the Romani People”;
- 16 kwietnia – dr Carolin Leutloff-Grandits (Uniwersytet Europejski Viadrina), „Translocal Care Across Kosovo’s Borders. Reconfiguring Kinship Along Gender and Generational Lines”;
- 28 maja – dr Anna Dolińska (Uniwersytet Warszawski), „Kariera i tożsamość – doświadczenia wysoko wykwalifikowanych migrantek z Ukrainy, Białorusi i Rosji w Polsce w latach 1997–2018”;
- 18 czerwca – dr Aleksandra Lewicki (Uniwersytet Sussex), „Coloniality, Race and Europeaness: Britain’s Borders after Brexit”;
- 22 października – dr Katarzyna Kalinowska (Collegium Civitas) i mgr Katarzyna Krakowska (Uniwersytet Łódzki), „Między etyką pracy a etyką troski: o pomocy uchodźcom wojennym z Ukrainy w Polsce”;
- 19 listopada – projekcja filmu etnograficznego „Hanging Out”, a następnie dyskusja z jego autorką, antropolożką Dr. Mari Korpeli, uczestnikami filmu oraz

pracownikami Interdyscyplinarnego Zespołu Badań nad Dzieciństwem Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UW;

- 10 grudnia – dr hab. Anna Niedźwiedz, prof. UJ, „Ghańskie kobiety w ruchu – imaginaria i praktyki mobilności”.

Cykl wykładów pt. **„Local communities at the Slavic-Italian-German borderland and the legacy of the Habsburg monarchy”**

Seria wykładów we współpracy trzech instytucji: Instytutu Slawistyki PAN, Instytutu Slawistyki Zachodniej i Południowej UW oraz Austriackiego Forum Kultury. Organizatorami są **dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk** oraz dr hab. Maciej Falski. W 2024 roku odbyły się dwa wykłady w Austriackim Forum Kultury:

- 21 października – prof. Michael Wedekind, „Continuities and Discontinuities: Late Habsburg Rule in the Alpine-Adriatic Borderlands and its Aftermath”
- 18 listopada – prof. Natka Badurina, „Sense of National Belonging in Rijeka after WWI: Between Passion and Indifference”

5. WIKIPROJEKT SŁAWISTYKA

Wikiprojekt Slawistyka ma na celu popularyzację wyników badań naukowych oraz polepszenie jakości polskiej Wikipedii w zakresie badań slawistycznych poprzez jej uzupełnienie o nowe hasła oraz korektę haseł już istniejących. Poprawianie haseł polega na dywersyfikacji źródeł, do których hasła się odwołują, na usunięciu nieistotnych informacji i na gruntownym uzupełnieniu haseł o informacje istotne. Koordynatorką projektu jest **dr Claudia Snochowska-Gonzalez**.

6. PROMOCJE KSIĄŻEK

dr Gabriela Augustyniak-Żmuda

- Udział w debacie jubileuszowej promującej m.in. książkę badaczki „Biografie językowe przesiedleńców ze wschodnich województw II Rzeczypospolitej mieszkających w regionie lubuskim” (wydawnictwo IS PAN) podczas Międzynarodowych Targów Książki oraz podpisywanie książki na stoisku „Świadomych Wydawców”. Warszawa, Scena Główna oraz namiot B na Placu Defilad, 24.05.2024 r.

- Spotkanie promocyjne wokół monografii „Biografie językowe przesiedleńców ze wschodnich województw II Rzeczypospolitej mieszkających w regionie lubuskim”. Gorzów Wielkopolski, 3.06.2024 r.

dr Karolina Bielenin-Lenczowska

- Udział w audycji „Źródła” w Programie II Polskiego Radia – rozmowa na temat prowadzonych badań etnograficznych w Brazylii i ich efektu, jaką jest książka „Koloniści z Rio Claro. Społeczno-językowe światy polskich osadników w południowej Brazylii” (wyd. słowo/obraz, terytoria). 7.03.2024 r.
<https://www.polskieradio.pl/8/478/Artykul/3345946,Polacy-w-Brazylii-odc-8-Kolonisci-z-Rio-Claro>.
- Spotkanie wokół książki „Koloniści z Rio Claro. Społeczno-językowe światy polskich osadników w południowej Brazylii” (wyd. słowo/obraz, terytoria). Wydarzenie było rozmową z udziałem autorki oraz dr Izabeli Stąpor – polonistki, badaczki języka polonijnego w piśmiennictwie brazylijskim, moderowane przez prof. Tomasza Rakowskiego, antropologa. Warszawa, Pracownia Duży Pokój, 8.05.2024 r.
- Spotkanie promocyjne książki „Koloniści z Rio Claro. Społeczno-językowe światy polskich osadników w południowej Brazylii” (wyd. słowo/obraz, terytoria), które odbyło się w Rio Claro do Sul, Mallet, Brazylia, w ramach wydarzenia „Cha com avos (Herbata z dziadkami) w dniu 26.08.2024 r. Organizatorem był zespół folklorystyczny „Kraków” z Rio Claro do Sul.

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska

- Spotkanie promocyjne książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) na festiwalu OKOlice literatury. Szczecin, 19.10.2024 r.
- Spotkanie promocyjne książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). Warszawa, Big Book Cafe MDM, 30.10.2024 r.
- Udział w audycji „O wszystkim z kulturą” w Programie Drugim Polskiego Radia – rozmowa na temat książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). 7.11.2024 r.
<https://www.polskieradio.pl/8/3664/Artykul/3443737,karolina-cwiekrogalska-opowiadam-w-tej-ksiazce-cudze-historie-tropiac-swoja-wlasna>.

- Wywiad w „Gazecie Wałeckiej” na temat książki „Ziemie. Historia odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). 10.11.2024 r. <https://gazeta-walecka.pl/historia-dziala-sie-tutaj/>.
- Spotkanie promocyjne książki Ziemie. Historia odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN) w Muzeum Ziemi Wałeckiej. 17.11.2024 r.
- Udział w podcaście „Za rubieżą. Historia i polityka” – rozmowa na temat książki „Ziemie. Historie odzyskiwania i utraty” (Wydawnictwo RN). 28.11.2024 r. <https://open.spotify.com/episode/6DXIHjl4sKpvnoglEE8htS>.

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska

- Debata wokół przełożonej na język czeski monografii „Temna tvar ceske literatury” (wyd. Karolinum). Praga, 24.04.2024 r.

dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN

- Podpisywanie książki „Ludzie dwóch kultur. Wybrane przypadki transgresji kulturowej Polaków w Imperium Osmańskim w XVII, XVIII i XIX wieku” (wydawnictwo IS PAN) na stoisku „Świadomych Wydawców”. Warszawa, namiot B na Placu Defilad, 24.05.2024 r.

dr Tymoteusz Król

- Spotkanie wokół książki „Wymysoü ej á šejny štot. Wilamowskojęzyczne opowieści Wilamowian” (Polskie Towarzystwo Ludoznawcze). Wydarzenie organizowane przez Centrum Zaangażowanych Badań nad Ciągłością Kulturową UW, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze oddział Warszawa oraz Instytut Slawistyki PAN. Warszawa, Wydział „Artes Liberales” UW, 22.05.2024 r.

dr Paweł Levchuk

- Rozmowa na temat książki „Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce” (wydawnictwo IS PAN) w Programie Pierwszym Ukraińskiego Radia. 6.09.2024 r.
- Rozmowa na temat książki „Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce” (wydawnictwo IS PAN) w Polskim Radiu dla Ukrainy. 10.09.2024 r.
- Rozmowa na temat książki „Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce” (wydawnictwo IS PAN) w Programie Pierwszym Polskiego Radia.

14.09.2024 r. <https://jedynka.polskieradio.pl/artukul/3425053,Od-G%C3%B3rali-Czadeckich-po-ukrai%C5%84skich-migrant%C3%B3w>.

- Wydarzenie wokół książki „Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce” (wydawnictwo IS PAN) w Artetece WBP w Krakowie. 16.09.2024 r.
- Recenzja książki „Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce” (wydawnictwo IS PAN) w Kurierze Galicyjskim. 26.09.2024 r. <https://kuriergalicyjski.com/o-jezykach-uchodzcow-z-ukrainy-w-polsce/>.
- Spotkanie promocyjne (udział autora w formule online) wokół książki „Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce” (wydawnictwo IS PAN) w Edukacyjno-Naukowym Instytucie Filologii Ukraińskiej i Komunikacji Społecznej Czerkaskiego Uniwersytetu Narodowego im. Bohdana Chmielnickiego. 9.12.2024 r.

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

- Udział w debacie jubileuszowej promującej m.in. książkę badaczki „Gwary Mazur wschodnich w XIX wieku (na podstawie ankiet Georga Wenkera do Niemieckiego atlasu językowego)” (wydawnictwo IS PAN) podczas Międzynarodowych Targów Książki oraz podpisywanie książki na stoisku „Świadomych Wydawców”. Warszawa, Scena Główna oraz namiot B na Placu Defilad, 24 i 25.05.2024 r.

dr Katarzyna Roman-Rawska

- Wywiad w Programie II Polskiego Radia w audycji „O wszystkim z kulturą” – rozmowa wokół książki „Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (Wydawnictwo Czarne). 16.09.2024 r. <https://www.polskieradio.pl/8/3664/Artykul/3425762,katarzyna-romanrawska-starooobrzadowcy-wylonili-sie-z-niecheci-do-rosyjskiego-imperium>.
- Wywiad w weekendowych wydaniu Gazeta.pl przy okazji premiery książki „Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (Wydawnictwo Czarne). 4.10.2024 r. <https://weekend.gazeta.pl/weekend/7,177344,31357818,myslam-jak-pisac-o-starowierach-jak-pisac-o-mojej-prababci.html>.
- Rozmowa w Radiu TOK FM w audycji „Godzina Kultury” na temat książki „Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (Wydawnictwo Czarne). 5.10.2024 r.

- Recenzja książki „Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (Wydawnictwo Czarne) w miesięczniku „W drodze”. 9.10.2024 r.
<https://wdrodze.pl/article/na-obrzezach-swiata/>.
- Spotkanie promocyjne wokół „Zaśnięcia Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (Wydawnictwo Czarne) w Świątlicy wiejskiej w Borze. 27.10.2024 r.
- Wywiad w tygodniku „Polityka” z okazji premiery książki „Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (Wydawnictwo Czarne). 16.10.2024 r.
- Udział w podcaście „Tymczasem” – rozmowa na temat książki „Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (Wydawnictwo Czarne). 19.10.2024 r.
<https://tymczasemdagny.pl/episode/odcinek-6-zasniecie-anisy-opowiesc-o-polskich-starowierach-rozmowa-z-katarzyna-roman-rawska>.
- Rozmowa w audycji OFF Czarek w Radiu TOK FM na temat książki „Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (Wydawnictwo Czarne). 5.12.2024 r.
<https://audycje.tokfm.pl/audycja/-Zasniecie-Anisy-Opowiesc-o-polskich-starowierach>.
- Spotkanie promocyjne wokół książki „Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (Wydawnictwo Czarne). Udział w dyskusji z dr Katarzyną Waszczyńską. Moderacja: dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN. Organizatorzy: Stowarzyszenie Pracownia Etnograficzna, Instytut Slawistyki PAN, PTL – Oddział Warszawa. Warszawa, Pracownia Duży Pokój, 16.12.2024 r.
<https://etnograficzna.pl/zasniecie-anisy-opowiesc-o-polskich-starowierach-spotkanie-wokol-ksiazki/>.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Zapowiedź książki „Poezja w odcinkach. Wiersze w czasach Netflixa” (Biuro Literackie) w Magazynie Literackim biBLioteka (strona Biura Literackiego). Styczeń. <https://www.biuroliterackie.pl/biblioteka/utwory/poezja-w-odcinkach-wiersze-w-czasach-netflixa/>.
- Ukazanie się materiałów promujących książkę „Poezja w odcinkach. Wiersze w czasach Netflixa” (Biuro Literackie) w Magazynie Literackim biBLioteka (strona Biura Literackiego). Marzec.
<https://www.biuroliterackie.pl/biblioteka/ksiazki/poezja-w-odcinkach-wiersze-w-czasach-netflixa/>.

- Promocja książki „Poezja w odcinkach. Wiersze w czasach Netflixa” (Biuro Literackie) podczas festiwalu TransPort Literacki. Prowadzenie: Justyna Sobolewska, współgościni: Inga Iwasiów. Kołobrzeg, Regionalne Centrum Kultury, 7.06.2024 r.
- Wywiad na temat monografii „Poezja w odcinkach. Wiersze w czasach Netflixa” (Biuro Literackie), który ukazał się w Magazynie Literackim biBLioteka. Marzec. <https://www.biuroliterackie.pl/biblioteka/wywiady/rekordy-z-poezja/>.
- Premierowe spotkanie wokół książki „Krall. Tkanie” (Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego). Prowadzenie: Mariusz Szczygieł. Warszawa, Instytut Reportażu, 8.08.2024 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Krall. Tkanie” (Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego). Prowadzenie: Łukasz Kaczyński. Łódź, Biblioteka Tuvim, 21.10.2024 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Krall. Tkanie” (Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego). Prowadzenie: dr Agnieszka Jankowiak-Maik. Poznań, Fundacja Muzeum Historii Kobiet, 30.10.2024 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Krall. Tkanie” (Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego). Prowadzenie: dr Joanna Podolska. Łódź, Centrum Dialogu im. Marka Edelmana, 1.12.2024 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Krall. Tkanie” (Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego) na Festiwalu Puls Literatury. Łódź, 13.12.2024 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Krall. Tkanie” (Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego). Prowadzenie: dr Kinga Piotrowiak-Junkiart. Organizator: Stowarzyszenie Łazęga Poznańska. Poznań, 8.12.2024 r.

dr Vadzim Shkliaryk

- Spotkanie autorskie wokół książki „Jak mówią Białorusini” (wydawnictwo Technalohija). Prezentacja w językach białoruskim i polskim na Wydziale Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego. 28.11.2024 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Jak mówią Białorusini” (wydawnictwo Technalohija). Prezentacja w języku białoruskim na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wydarzenie odbyło się w ramach Międzynarodowego Festiwalu Białoruskiej Książki Intelktualnej „Pradmova”. 1.12.2024 r.

- Spotkanie autorskie wokół książki „Jak mówią Białorusini” (wydawnictwo Technalohija). Prezentacja w językach białoruskim i polskim w Centrum Kultury Białoruskiej w Białymstoku w partnerstwie z Podlaskim Instytutem Kultury. 18.12.2024 r.
- Spotkanie autorskie wokół książki „Jak mówią Białorusini” (wydawnictwo Technalohija). Prezentacja w języku białoruskim w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego. 21.12.2024 r.

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

- Recenzja książki „Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego” (Wydawnictwo Czarna Owca) w „Gazecie Wyborczej”. 21.06.2024 r. <https://wyborcza.pl/alehistoria/7,121681,31071798,porzuccie-wszelka-nadzieje-czytajac-nowa-ksiazke-joanny-tokarskiej-bakir.html>.
- Promocja książki „Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego” (Wydawnictwo Czarna Owca) w Muzeum POLIN. Prowadzenie: Juliusz Kurkiewicz, udział: Małgorzata Szejnert. Warszawa, 26.06.2024 r.
- Promocja książki „Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego” (Wydawnictwo Czarna Owca) na Festiwalu Kultury Żydowskiej w Krakowie. Prowadzenie: Konstanty Gebert. 27.06.2024 r.
- Promocja książki „Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego” (Wydawnictwo Czarna Owca) – udział w programie „Śniadanie z Mistrzem” w ramach akcji „Szkoła z Charakterem”. 30.06.2024 r.
- Rozmowa w podcaście Wydawnictwa Czarna Owca na temat książki „Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego”. Prowadzący: Juliusz Kurkiewicz. 12.07.2024 r. <https://www.youtube.com/watch?v=uZP7R1aDOWY>.
- Dwuczęściowy wywiad dla portalu Dzieje.pl przy okazji premiery książki „Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego”. 3–4.08.2024 r. Cz. 1: <https://dzieje.pl/artykuly-historyczne/joanna-tokarska-bakir-interesuje-mnie-przeszlosc-przemocy-i-mechanizmy-jej>, cz. 2: <https://dzieje.pl/artykuly-historyczne/joanna-tokarska-bakir-antysemityzm-nie-umarl-wraz-z-koncem-okupacji>.

- Promocja książki „Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego” (Wydawnictwo Czarna Owca) w Muzeum „Galicja”. Prowadzenie: Jacek Stawiski, dyrektor Muzeum „Galicja”. Kraków, 25.09.2024 r.
- Promocja książki „Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego” (Wydawnictwo Czarna Owca) w Centrum Kultury Żydowskiej przy ul. Majzelsa w Krakowie. Prowadzenie: dr Konrad Matyjaszek. 10.10.2024 r.
- Promocja książki „Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego” (Wydawnictwo Czarna Owca) w synagodze Kupa w Krakowie. Prowadzenie: dr Paweł Sękowski. 26.11.2024 r. <https://www.kuznica.org.pl/26-listopada-2024-relacja-z-dyskusji-z-prof-joanna-tokarska-bakir-wokol-jej-ksiazki-kocia-muzyka-historia-choralna-pogromu-krakowskiego-wspolorganizowanej-przez-kuznice-i-gmine-wyznanio/>.

dr hab. Anna Zawadzka

- Udział w debacie jubileuszowej promującej m.in. książkę badaczki „Więcej niż stereotyp. «Żydokomuna» jako wzór kultury polskiej” (wydawnictwo IS PAN) podczas Międzynarodowych Targów Książki oraz podpisywanie książki na stoisku „Świadomych Wydawców”. Warszawa, Scena Główna oraz namiot B na Placu Defilad, 24.05.2024 r.
- Recenzja, odwołanie do książki „Więcej niż stereotyp. «Żydokomuna» jako wzór kultury polskiej” (wydawnictwo IS PAN) w „Krytyce Politycznej”. 8.06.2024 r. <https://krytykapolityczna.pl/swiat/nie-jestesmy-niewinni-w-sprawie-holocaustu-to-wymaga-przemyslenia-antysemityzmu/>.

7. POPULARYZACJA NAUKI W MEDIACH

dr Agata Bielak

- Wystąpienie w audycji „Lubelszczyzna na ludowo” wyemitowanej w dniu 4.02.2024 r. o godz. 9:35 w Katolickim Radiu Zamość. Temat audycji: Ludowe patronki – Matka Boża Gromniczna (2.02) i św. Agata (5.02). Prowadząca audycję: Anna Niderla-Kudach. <https://www.radiozamosc.pl/s/710/lubelszczyzna-na-ludowo>

dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN

- Udział w reportażu TVP Polonia „Tajemnice polskich mogił”, który opowiada o projekcie inwentaryzacji cmentarzy osadników polskich w południowej Brazylii, w dawnej kolonii Rio Claro, w którym badaczka brała udział. Wyjazd odbył się w ramach projektu „Prace zabezpieczające i inwentaryzacja cmentarzy polskich osadników w kolonii Rio Claro – Mallet” finansowanego przez Instytut Polonika: nr 6/W/DPD/2024; kierownik: Sławomir Doliński. 30.08.2024 r.
<https://olapolonia.tvp.pl/82048100/tajemnice-polskich-mogil>.

mgr Nina Boichenko

- Udział w podcaście „Migrostanja” – popularyzacja wyników projektu integrującego osoby uchodźcze „Skills for the future” koordynowanego przez Centre of Migration Research UW. 2.07.2024 r.
<https://open.spotify.com/episode/4QmWolD0IOknKPz6Wfmrot?si=Npzyu2LcQI2kRRwed-F4fw>.

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska

- Udział w audycji radiowej „Skarbiec Nauki Polskiej” w Programie Drugim Polskiego Radia. 24.01.2024 r.
<https://www.polskieradio.pl/8/650/artukul/3323077.przesiedlenia-po-ii-wojnie-swiatowej-spotkanie-z-dr-karolina-cwiekrogalska>.
- Udział w podcaście „Czechostacja”:
<https://www.youtube.com/watch?v=Z9lp4PvZYOM> (12.03.2024 r.),
<https://www.youtube.com/watch?v=HtoKvVHWtQo> (11.06.2024 r.),
<https://www.youtube.com/watch?v=hqnQYbmCiXQ> (3.07.2024 r.),
<https://www.youtube.com/watch?v=-iUC6XO6xmU> (8.11.2024 r.).
- Udział w podcaście CEU Review of Books – rozmowa o projekcie „Recycling the German Ghost: Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945. Spectral Recycling” (101041946). 7.07.2024 r.
<https://ceureviewofbooks.com/podcast/research-spotlight-spectral-recycling/>.
- Udział w audycji radiowej „Klub Trójki: audiodokument” – reportaż „Historia ze śmietnika” w Programie III Polskiego Radia. 28.10.2024 r.
<https://reportaz.polskieradio.pl/artukul/3424766,Audycja-Klub-Trojki-Audiodokument-i-reportaz-Magdy-Skawinskiej-Historia-ze-smietnika>.

- Udział w podcaście „A o tym PAN słyszał?”. 18.11.2024 r.

<https://www.youtube.com/live/aFNIgdztuMI>.

dr Anton Dinerstein

- Seria 4 odcinków podcastu „Cultural Waves” opublikowanych w Radio Praga. Podcast jest częścią projektu nr 2022/45/P/HS2/02636 współfinansowanego przez Narodowe Centrum Nauki i Program Ramowy Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji Horyzont 2020 w ramach umowy grantowej nr 945339 Marii Skłodowskiej-Curie. Odc. 1 <https://radiopruga.pl/cultural-waves-w-radio-praga/> (12.08.2024 r.), odc. 2 <https://radiopruga.pl/cultural-waves-etnografia/> (20.08.2024 r.), odc. 3 <https://radiopruga.pl/cultural-waves-kontekst-kulturowy-i-komunikacja/> (27.08.2024 r.), odc. 4 <https://www.radiopruga.pl/cultural-waves-zastosowanie-etnografii-komunikacji-w-praktyce/> (2.09.2024 r.).

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

- Wywiad w Radio Kampus na temat wielojęzyczności, różnorodności językowej, zagrożenia języków. 12.03.2024 r.
- Rozmowa w Radio Kampus o konferencji CLOW4 i o badaniach zespołu realizowanych w ramach grantu NCN Sonata Bis „Różnorodność językowa w Polsce” (nr 2020/38/E/HS2/00006). 15.05.2024 r.
- Udział w programie „Big Ideas” na kanale „Poza Horyzontem” National Geographic Polska – rozmowa o języku, jego ewolucji i przyszłości. 12.07.2024 r. <https://www.youtube.com/watch?v=FqMHOGAVQDY>.

dr Yana Hladyr

- Artykuł red. Mariusza Karwowskiego w Forum Akademickim na temat seminarium „O mediach w czasie wojny: Obywatelska Ukraina. Obrazy i narracje”, które zwieńczyło projekt badawczy „Visual Narratives of Civil Society. The Modern Ukraine Project” realizowany w ramach grantu Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej DLA UKRAINY z dr Ewą Wróblewską-Trochimiuk. 12.09.2024 r. <https://forumakademickie.pl/kategoria-konferencje/o-mediach-w-czasie-wojny/>.

mgr Karina Hoření

- Udział w podcaście CEU Review of Books – rozmowa o projekcie „Recycling the German Ghost: Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945. Spectral Recycling” (nr 101041946). 7.07.2024 r.
<https://ceureviewofbooks.com/podcast/research-spotlight-spectral-recycling/>.

dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN

- Udział w audycji OFF Czarek w Radiu TOK FM. Wywiad na temat zakończonego grantu Opus NCN „Z Polski pod zaborami do Imperium Osmańskiego – bohaterowie kategorii pomiędzy kulturami w XIX wieku jako transkulturowi agenci, którzy przyczynili się do wymiany idei pomiędzy Europą a Bliskim Wschodem” (nr 2020/37/B/HS3/01572). 4.04.2024 r.
<https://audycje.tokfm.pl/podcast/155668,Kariery-Polakow-w-Imperium-Osmanskim>.
- Udział w Programie I Polskiego Radia w audycji na temat sztuki opowiadania przy okazji 19 MFSO Festiwalu Sztuki Opowiadania. 18.10.2024 r.

dr Michał Korhel

- Udział w podcaście CEU Review of Books – rozmowa o projekcie „Recycling the German Ghost: Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945. Spectral Recycling” (101041946). 7.07.2024 r.
<https://ceureviewofbooks.com/podcast/research-spotlight-spectral-recycling/>.

prof. dr hab. Helena Krasowska

- Wypowiedź dla Programu I Polskiego Radia (audycja „Na pograniczach”) na temat wielkanocnych tradycji wśród Polaków na Bukowinie. 30.03.2024 r.
<https://jedynka.polskieradio.pl/artukul/3357417,Wielka-Sobota-na-pograniczach>.
- Wypowiedź dla Polskiego Radia Koszalin na temat 35. Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego Bukowińskiego Spotkania. 20.06.2024 r.
<https://prk24.pl/78612750/rozpoczal-sie-35-miedzynarodowy-festiwal-folklorystyczny-bukowinskie-spotkania-zdjecia>.
- Wypowiedź dla Programu I Polskiego Radia (audycja „Na pograniczach”) na temat 35. Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego Bukowińskiego Spotkania.

22.06.2024 r. <https://jedynka.polskieradio.pl/arttykul/3394309,Bliskie-spotkania-na-Bukowinie>.

- Artykuł na temat 35. Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego Bukowińskiego Spotkania w „Gazecie Polskiej Bukowiny”, nr 207(788). <https://www.facebook.com/share/p/pKpsdDMJK5u2zTyq/>.

dr Tymoteusz Król

- Udzielenie wywiadu do holenderskiej gazety Volkskrant. 2.04.2024 r.
- Udzielenie wywiadu do szkockiej BBC o języku wilamowskim. 2.04.2024 r.
- Wypowiedź do reportażu nt. języka wilamowskiego, który został wyemitowany w programie „Wydarzenia” stacji Polsat. 7.04.2024 r. <https://www.facebook.com/watch/?v=2842615939209461>.
- Udzielenie wywiadu akademickiemu Radio LUZ. 20.04.2024 r.
- Udział w podcaście „Wiersze w mieście” – akcji prezentującej najnowszą europejską poezję w przestrzeni publicznej Warszawy. Aż 1/3 prezentowanych w tym roku wierszy została napisana w językach mniejszości narodowych i etnicznych. Znalazł się wśród nich również wiersz dr. Tymoteusza Króla napisany w języku wilamowskim. Celem akcji było zwrócenie uwagi na lokalność i różnorodność europejskich kultur funkcjonujących na niewielkich, czasem mało znanych szerokiemu odbiorcy obszarach. <https://www.podkasty.info/katalog/podkast/3694-Wiersze-w-mie%C5%9Bcie/WIERSZE-W-MIE%C5%9ACIE-2024-Wilamowice-Tymoteusz-Kr%C3%B3l-prze%C5%82o%C5%BCy%C5%82-Tymoteusz-Kr%C3%B3l>.
- Udzielenie wywiadu w Radiu Pryzmat. 3.12.2024 r.

dr Elżbieta Kwiecińska

- Wywiad dla ukraińskiego czasopisma Spilne/Commons na temat koncepcji „misji cywilizacyjnej” w Europie Środkowo-wschodniej oraz historii polsko-ukraińskiej XIX wieku. 15.10.2024 r. Wersja ukraińska: <https://commons.com.ua/uk/civilizacijni-misiyi/>. Wersja angielska: <https://commons.com.ua/en/civilizacijni-misiyi/>.

- Wywiad dla Polskiego Radia dla Ukrainy w języku ukraińskim na temat ukraińskich muzeów podczas pełnoskalowej wojny i perspektywach dialogu polsko-ukraińskiego w związku z tym. 14.11.2024 r.

dr Paweł Levchuk

- Wywiad dla Programu 1. Polskiego Radia, audycja „Na pograniczach”. 14.09.2024 r.
- Wywiady dla Programu Polskiego Radia dla Ukrainy. 29.06.2024 r., 27.07.2024 r., 10.09.2024 r., 21.09.2024 r.
<https://www.facebook.com/PolskieRadioUA/videos/1081056143380820>
- Wywiad dla Programu 1. Ukraińskiego Radia. 6.09.2024 r.
https://ukr.radio/schedule/play-archive.html?periodItemID=3999670&fbclid=IwY2xjawHVVT5leHRuA2FlbQIxMQABHdTS5aCTfdJZOAt-lmn_2V-0Z9T0YPIYKuaMD8-GrijI_zS7XKkRrE90Dgw_aem_lOTI7JMq_jCSALpCti0Tgw
- Rozmowa w audycji Polskiego Radia dla Ukrainy na temat największych wyzwań w opanowaniu języka polskiego na poziomie podstawowym, a także przypomnienie – w roku 70-lecia IS PAN – ukraińskich projektów realizowanych w Instytucie Slawistyki PAN. 2.11.2024 r. <https://tiny.pl/8ym57zwx>.
- Wywiad dla Radia Kurier Galicyjski, cz. 1. 15.12.2024 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=QXJadsl2GGo&t=441s>
- Wywiad dla Radia Kurier Galicyjski, cz. 2. 17.12.2024 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=yiqZqApKIq4&t=5s>
- Wywiad dla Radia Kurier Galicyjski, cz. 3. 21.12.2024 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=Exqf1WTwNPc&t=44s>
- Wywiad dla Radia Wnet. Rozmowa dotyczyła nowelizacji ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, szczególnie w zakresie edukacji i obowiązku szkolnego. 19.06.2024 r.

dr Karolina Panz

- Rozmowa w Radiu Kraków na temat projektu „Oblicza przemytu na pograniczu polsko-słowackim w latach 1918-1949” realizowanego w ramach programu

SONATA 19 NCN. 4.12.2024 r. <https://www.radiokrakow.pl/audycje/szlaki-przemyslne-na-podhalu/>.

dr Katarzyna Roman-Rawska

- Udział w podcaście „Piszę w Gdańsku” w ramach Rezydencji Literackich 2024 r. 22.07.2024 r. <https://soundcloud.com/ikmgdansk/pisze-w-gdansk-katarzyna-roman-rawska>.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Komentarz ekspercki dla TVP Info na temat ogłoszenia laureatki Nagrody Nobla, Han Kang. 10.12.2024 r.
- Wywiad dla „Dwutygodnika”. Agnieszka Wolny-Hamkało rozmawia z Joanną Roszak i Adamem Kaczanowskim na temat poezji. <https://www.dwutygodnik.com/artikel/11622-przeciw-metrofobii.html>.

dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

- Wzmianka w artykule Dziennika Gazety Prawnej na temat projektu PLLuM, którego prof. Roman Roszko jest koordynatorem z ramienia IS PAN. 10.04.2024 r. <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artikel/9484331,ue-chce-powstrzymac-amerykanska-ai-inwestujac-w-swoje-chatboty.html>.
- Wzmianka w artykule CyberDefence24 na temat projektu PLLuM, którego prof. Roman Roszko jest koordynatorem z ramienia IS PAN. 30.10.2024 r. <https://cyberdefence24.pl/polityka-i-prawo/polska-ma-stac-sie-swiatowym-graczem-na-rynku-ai-w-jaki-sposob>.
- Artykuł dot. projektu PLLuM na stronie Wirtualnedia.pl. 14.11.2024 r. <https://www.wirtualnedia.pl/artikel/agora-udostepnia-tresci-do-prac-nad-polskim-modelem-jezykowym>.

dr Orest Semotiuk

- Rozmowa w Polskim Radiu dla Ukrainy na temat projektu realizowanego w ramach programu NCN Polonez Bis „Śmiech podczas wojny: rosyjska agresja w Ukrainie w karykaturach politycznych i memach” (nr rej. 2022/45/P/HS2/02536) oraz w związku z wykładem w Gdańsku dla Związku Ukraińców w Polsce. 5.04.2024 r.

- Rozmowa w Polskim Radiu dla Ukrainy na temat projektu realizowanego w ramach programu NCN Polonez Bis „Śmiech podczas wojny: rosyjska agresja w Ukrainie w karykaturach politycznych i memach” (nr rej. 2022/45/P/HS2/02536) i wydarzenia organizowanego w ramach 28. Festiwalu Nauki w Warszawie „Karykatury polityczne i memy: widzieć, rozumieć, analizować”. 27.09.2024 r.
<https://www.youtube.com/live/GTKQKr9Un-w>.

prof. dr hab. Aleksander Smaliańczuk

- Wywiad dla strony „Protokół rozbieżności. O historii bez hysterii” (Cezary Korycki). 5.08.2024 r.
- Wywiad dla strony „Niaprostą historią” (Instytut Polityczna sfera, Wilno). Wywiad na temat znaczenia idei krajowej dla rozwoju białoruskiego ruchu narodowego w pierwszej trzeciej XX wieku. 18.09.2024 r.
<https://www.youtube.com/watch?v=I6diu4MBrh4>.
- Dyskusja o pakcie Ribbentrop-Mołotow na kanale Deutsche Gesellschaft für Osteuropakunde e.V. 2.10.2024 r. <https://www.youtube.com/watch?v=-noFYwn1j9c>.
- Wywiad dla Polskiego Radia dot. historii Grodna i sytuacji Polaków na Grodzieńszczyźnie. 21.11.2024 r.

dr Piotr Szatkowski

- Udział w podcaście „Psiankne gwary Warmii i Mazur” autorstwa redakcji MadeIn Warmia&Mazury. 9.07.2024 r. <https://www.youtube.com/watch?v=k7lG5Qoqo0Y>.
- Wywiad w MeloRadio Giżycko – rozmowa przeprowadzona w lipcu 2024 roku, emitowana w trzech częściach na antenie MeloRadio Giżycko.
- Wywiad dla „Gazety Wyborczej” na temat języka mazurskiego. 26.08.2024 r. <https://wyborcza.pl/7,175991,31252702,zitaj-w-zondzborku-czy-da-sie-przywrocic-do-zycia-jezyk-mazurski.html>.
- Udział w audycji OFF Czarek w Radiu TOK FM. Temat rozmowy: „Czym dzisiaj jest mazurskość”. 11.09.2024 r. <https://audycje.tokfm.pl/audycja/Czym-dzisiaj-jest-mazurskosc>.

- Wypowiedź radiowa w ramach audycji kaszubskiej (w jęz. kaszubskim) dot. działalności Instytutu Różnorodności Językowej RP oraz udziału badaczy w Radzie Programowej. 31.10.2024 r.
- Współpraca z Polskim Radiem Olsztyn – przygotowanie cyklu „Wielki słownik gwarowy – słownictwo mazurskie” w ramach cotygodniowej audycji „Bezblędnik Językowy”. Czerwiec – grudzień 2024 r.
- Cykl audycji radiowych „Mazurska gadka doktora Szatka” – przygotowanie kolejnego sezonu audycji popularyzatorskich emitowanych na antenie Radia 7. Listopad – grudzień 2024 r.

prof. dr hab. Joanna Tokarska-Bakir

- Wywiad dla miesięcznika „Znak” na temat pogromu krakowskiego i zapowiedź nowej książki „Kocia muzyka. Chóralna historia pogromu krakowskiego”. Luty. <https://www.miesiecznik.znak.com.pl/poza-kraina-snow/>.
- Wywiad dla „Krytyki Politycznej” na temat Zagłady, czystek etnicznych dokonanych przez Polaków, pamięci historycznej. 13.07.2024 r. <https://krytykapolityczna.pl/kultura/czytaj-dalej/czystki-etniczne-rozmowa-z-joanna-tokarska-bakir/>.

dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

- Wywiad dla Polskiego Radia na temat badań prowadzonych w ramach grantu FNP DLA UKRAINY. 20.09.2024 r.
- Artykuł red. Mariusza Karwowskiego w Forum Akademickim na temat seminarium „O mediach w czasie wojny: Obywatelska Ukraina. Obrazy i narracje”, które zwieńczyło projekt badawczy „Visual Narratives of Civil Society. The Modern Ukraine Project” realizowany w ramach grantu Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej DLA UKRAINY z dr Yaną Hladyr. 12.09.2024 r. <https://forumakademickie.pl/kategoria-konferencje/o-mediach-w-czasie-wojny/>.

dr hab. Anna Zawadzka

- Udział na zaproszenie Omara Mohammeda w nagraniu podcastu George Washington University Program on Extremism pt. „36 Minutes on Antisemitism”. Wystąpienie w charakterze ekspertki na temat współczesnego antysemityzmu w Polsce, w kontekście międzynarodowej kampanii antysyjonistycznej nabierającej

rozpędu po 7 października 2023 r. Strona projektu:

<https://extremism.gwu.edu/36-minutes-antisemitism>.

- Wywiad dla czasopisma internetowego K. 2.10.2024 r. <https://k-larevue.com/en/polands-jewish-and-communist-problem/>.
- Wywiad o prowadzonych badaniach nad antysemityzmem i polityką historyczną w Polsce dla Cultura Judia. 28.10.2024 r. <https://culturajudia.com/2024/10/28/verse-en-el-espejo-polonia-y-su-historia-judia/>.

prof. dr hab. Anna Zielińska

- Artykuł „System nie wspiera najlepszych” nt. finansowania nauk humanistycznych na przykładzie Instytutu Slawistyki PAN, który ukazał się w Forum Akademickim. 24.09.2024 r. <https://forumakademickie.pl/instytuty-naukowe/system-nie-wspiera-najlepszych/>.

8. PUBLIKACJE POPULARNONAUKOWE

mgr Magdalena Bubík

- Wpis blogowy na stronie projektu „Spectral Recycling”: „Który duch przeszłości zwycięży na Moście Przyjaźni w Cieszynie?”. Marzec 2024 r. <https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/pl/ktory-duch-przeszlosci-zwyciezy-na-moscie-przyjazni-w-cieszynie-2/>.
- Wpis blogowy na stronie projektu „Spectral Recycling”: „Czy widmo potrafi gwizdać?”. Lipiec 2024 r. <https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/pl/2870-2/>.
- Wpis blogowy na stronie projektu „Spectral Recycling”: „Drzwi do przy/eszłości”. Listopad 2024 r. <https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/pl/drzwi-do-przy-eszlosci-2/>.

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska

- Wpis blogowy na stronę internetową projektu „Spectral Recycling”: „Zdjęcie jako widmo. Impresja z badań terenowych”. 30.05.2024 r. <https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/zdjecie-jako-widmo-impresja-z-badan-terenowych/>.

dr Anton Dinerstein

- Artykuł popularnonaukowy, który jest częścią projektu realizowanego w ramach NCN Polonez Bis (nr rej. 2022/45/P/HS2/02636). 1.10.2024 r.
<https://newideas.center/v-lovushke-slov-kak-my-konstruieruem-realnost-obsuzhdaja-politiku/>.

mgr Karina Hoření

- Wpis blogowy na stronę internetową projektu „Spectral Recycling”: „Srpen 2024. Po stopách Slovenského národného povstání a Adolfa Hammera”. 30.09.2024 r.
<https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/cs/srpen-2024-po-stopach-slovenskeho-narodniho-povstani-a-adolfa-hammera-3/>.

dr Małgorzata Kasner

- Tłumaczenie na język angielski eseju Małgorzaty Kasner *Wszystko moje, nic własnością / Everything's mine, though just on loan*, w: *Vilnius Album (Album Wilnian)*, red. Algė Andriulytė, Rasa Antanavičiūtė, Lietuvos nacionalinis dailės muziejus, 2024, ISBN 978-609-426-184-8, b.s.

dr Michal Korhel

- Wpis blogowy na stronę internetową projektu „Spectral Recycling”: „Prelomenie mlčania? Osud(y) karpatských Nemcov na Slovensku v divadelnom spracovaní. Recenzia divadelnej hry «Hauerland»”. 18.01.2024 r.
<https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/sk/prelomenie-mlcania-osudy-karpatskych-nemcov-na-slovensku-v-divadelnom-spracovani-recenzia-divadelnej-hry-hauerland-4/>.
- Wpis blogowy na stronę internetową projektu „Spectral Recycling”: „Powstanie (i upadek?) maszewskiego «zamku»”. 30.04.2024 r.
<https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/powstanie-i-upadek-maszewskiego-zamku/>.

dr Elżbieta Kwiecińska

- Wpis blogowy dla [Viadrina Center of Polish and Ukrainian Studies VCPU](#) pt. „Post-imperial Division of Europe” jako odpowiedź na pytanie „What new perspectives for research on Central and Eastern Europe could be opened up by

dr Paweł Levchuk

- Wpisy blogowe na stronę internetową lb.ua. 15.01.2024 r., 31.05.2024 r., 23.08.2024 r., 2.09.2024 r., 27.09.2024 r., 8.11.2024 r..
https://lb.ua/blog/pavlo_levchuk

dr Izabela Mrzygłód

- Gościnny tekst na stronie projektu „Spectral Recycling”: „Cisza archiwum, głos widma”. 11.10.2024 r. <https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/cisza-archiwum-glos-widma/>.

dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

- Artykuł w czasopiśmie „Literatura na Świecie” pt. „Los Izaaka Babla”, nr 05-06/2024, s. 384-390.
- Artykuł w czasopiśmie „Teatr” pt. „Archiwum wojny. Teatr w Rosji, rok trzeci”. Grudzień 2024 r.

prof. dr hab. Alena Rudenka

- Artykuł w Wikipedii „Adam Suprun” w języku polskim i angielskim.

dr Claudia Snochowska-Gonzalez

- Koordynacja Wikiprojektu Sławistyka w IS PAN.

9. O JUBILEUSZU SIEDEMDZIESIĘCIOLECIA INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

- Zapowiedź na stronie PAN jubileuszowej debaty „Na pograniczach czasów i przestrzeni, terytoriów i kultur...” zorganizowanej na Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie 24.05.2024 r. <https://pan.pl/wydarzenie/debata-na-pograniczach-czasow-i-przestrzeni-terytoriow-i-kultur/>.
- Zapis transmisji z debaty jubileuszowej IS PAN na kanale YouTube Instytutu Sławistyki PAN.
<https://www.youtube.com/live/C0A3BCHCAxM?si=Er9bdk9B3nYDfDu2>.

- Notka/relacja na stronie PAN z uroczystości jubileuszu 70-lecia IS PAN, która odbyła się 24.10.2024 r. w Pałacu Staszica w Warszawie. 25.10.2024 r. <https://pan.pl/jubileusz-70-lecia-instytutu-slawistyki-pan-refleksje-nad-dziedzictwem-i-wyzwaniami-przyszlosci/>.
- Notka/relacja na stronie MNiSW z uroczystości jubileuszu 70-lecia IS PAN, która odbyła się 24.10.2024 r. w Pałacu Staszica w Warszawie. 25.10.2024 r. <https://www.gov.pl/web/nauka/jubileusz-70-lecia-instytutu-slawistyki-pan-wyzwania-i-przyszlosc-badan-slawistycznych>.
- Notka/relacja na stronie Podlaskiego Instytutu Naukowego z uroczystości jubileuszu 70-lecia IS PAN, która odbyła się 24.10.2024 r. w Pałacu Staszica w Warszawie. 30.10.2024 r. <https://www.pninstytut.org/pl/gala-jubileuszowa-z-okazji-jubileuszu-70-lecia-instytutu-slawistyki-pan/>.

XIV. DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ SPOŁECZEŃSTWA

1. KURSY JĘZYKOWE INSTYTUCIE SŁAWISTYKI PAN

W 2024 roku w Instytucie Sławistyki PAN kontynuowane były bezpłatne kursy języka polskiego dla Ukraińców i języka ukraińskiego dla Polaków. Zajęcia prowadzone były przez pracowniczki i pracowników IS PAN i trwały do 30.06.2024 roku. Koordynatorką kursów była **dr Gabriela Augustyniak-Żmuda**. Lektorami języka polskiego byli: **prof. dr hab. Lech Suchomłynow** i **dr Gabriela Augustyniak-Żmuda**. Zajęcia z języka ukraińskiego prowadzili: **prof. dr hab. Lech Suchomłynow**, **dr Roman Tymoshuk**, dr Olha Hrytsenko i dr Nataliia Zaika. Wszyscy prowadzący zaangażowani byli w działania lektorskie w ramach wolontariatu.

2. SEMINARIUM LEKTUROWE

W nowym roku akademickim 2024/2025 z inicjatywy grupy pracowniczek Instytutu Sławistyki PAN – **dr hab. Karoliny Ćwiek-Rogalskiej**, **dr Izabeli Mrzygłód**, **dr Katarzyny Roman-Rawskiej**, **dr Katarzyny Taczyńskiej**, **dr Ewy Wróblewskiej-Trochimiuk** i dr Anny Kurowickiej – rozpoczęto cykl spotkań lekturowych zatytułowany „Świeżo napisane”. Spotkania przyjęły formę seminarium lekturowego i klubu książkowego jednocześnie. Mają charakter otwarty, demokratyczny i włączający, a ich celem jest nieskrępowana debata na temat nowości wydawniczych: książek naukowych i dyskurs naukowy zasilających w sposób pośredni.

Pierwsze spotkanie odbyło się 29.10.2024 roku i poświęcone było książce „Nie tylko Chałupy. Naturyzm w PRL” Anny Dobrowolskiej. Dyskusja skoncentrowała się na warsztacie badawczym odkrytym przez autorkę w monografii oraz pytaniu o kryteria naukowości publikacji. Osoby uczestniczące wskazywały również na potencjalne zagadnienia, które mogą stanowić asumpt do ich własnych badań. Konstruktywnej krytyce towarzyszył twórczy entuzjazm wynikający z przyjemności wspólnego czytania i dyskusowania.

3. WYKŁADY POPULARYZATORSKIE

mgr Kamil Czaiński

- „Wokół języka śląskiego – Naôbkoło ślōnskij gôdki” – wykład otwarty na tematy socjolingwistyczne, w tym prezentacja wybranych wyników badań prowadzonych w ramach grantu „Różnorodność językowa w Polsce” (NCN Sonata Bis; nr 2020/38/E/HS2/00006) w Oleskiej Bibliotece Publicznej na zaproszenie Stowarzyszenia Regios. 8.02.2024 r.
- „Ślōnski jynzyk – fakty, mity, ideologie” – wykład otwarty na tematy socjolingwistyczne, w tym prezentacja wybranych wyników badań prowadzonych w ramach grantu „Różnorodność językowa w Polsce” (NCN Sonata Bis; nr 2020/38/E/HS2/00006) w Punkcie Informacji Miejskiej Halo Rybnik na zaproszenie Demokratycznej Unii Regionalistów Śląskich. 25.04.2024 r.
- „I zawetował. Co dalej z językiem śląskim?” – wykład, w tym prezentacja wybranych wyników badań prowadzonych w ramach grantu „Różnorodność językowa w Polsce” (NCN Sonata Bis; nr 2020/38/E/HS2/00006) oraz udział w dyskusji m.in. o przyszłości języka śląskiego w Księgarni Stronnicza w Rudzie Śląskiej. Organizator: Stowarzyszenie Wspaniałomyślny Śląsk. 12.06.2024 r.

dr Tymoteusz Król

- Organizacja Dnia Języka Ojczystego w Wilamowicach – wykład o literaturze w j. wilamowskim oraz organizacja wydarzenia od strony technicznej. 25.02.2024 r.
- „Wilamowice – język, historia i kultura” – wykład wraz z oprowadzaniem po Wilamowicach dla seniorów z Miedźniańskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. 10.04.2024 r.
- „Wilamowice i Wilamowianie” – wykład dla dzieci ze szkoły podstawowej nr 6 we Wrocławiu wraz z oprowadzaniem po Wilamowicach. 18.04.2024 r.
- „Wielojęzyczność i wielokulturowość Gminy Wilamowice” – wykład dla uczniów uczestniczących w obradach Sejmiku Uczniowskiego Gminy Wilamowice. 25.04.2024 r.
- Wykład „Stroje ludowe w gminie Wilamowice” oraz autorskie oprowadzania po wystawie w Muzeum Kultury Wilamowskiej w Wilamowicach (śladem strojów i ubiorów oraz śladem wilamowskiej historii). 7–8.07.2024 r.
- „Wielokulturowość i wielojęzyczność gminy Wilamowice z perspektywy historycznej i etnograficznej” – wykład podczas seminarium etnograficznego „Nie

jiny z naszej dzichy” organizowanego w ramach „Gorolskiego Święta” w Jabłonkowie (Republika Czeska). 2.08.2024 r.

- „Vilamovice a Vilamovane – prohlídka” – wykład i oprowadzanie po Wilamowicach dla pracowników Katedry Literaturoznawstwa Uniwersytetu Ostrawskiego. 22.08.2024 r.
- „Historia muzealnictwa wilamowianistycznego” – wykład dla Zespołu Etnografów – grupy pracowników jednostek muzealnych z województw śląskiego i opolskiego. 9.09.2024 r.
- „Strój wilamowski a strój starobielski” – wykład dla członków Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Starym Bielsku. 4.10.2024 r.
- „Wilamowianie – grupa etniczna na pograniczu” – wykład dla emerytowanych członków ZNP Kęty. 16.10.2024 r.
- „Wilamowska muzyka wczoraj i dziś” – wykład podczas I Wilamowskich Spotkań Muzycznych w Muzeum Kultury Wilamowskiej. 24.10.2024 r.
- „Pieśni za zmarłych i «puste noce»” – wykład podczas II Wilamowskich Spotkań Muzycznych w Muzeum Kultury Wilamowskiej. 28.11.2024 r.

dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN

- „Polska odmiana negacjonizmu” – wykład oraz fakultatywny warsztat na terenie d. niemieckich nazistowskich obozów Treblinka I i Treblinka II oraz d. stacji kolejowej we wsi Treblinka. Instytucja zapraszająca: Prywatne Liceum Ogólnokształcące im. Zuzanny Ginczanki w Warszawie. 30.08.2024 r.
- „Specyfika zagłady Żydów polskich” – wykład i wizja lokalna na terenie d. getta otwartego w Mińsku Mazowieckim oraz b. niemieckiego nazistowskiego obozu Zagłady Treblinka II. Instytucja zapraszająca: The Nevada Governor’s Advisory Council on Education Relating to the Holocaust. 3.09.2024 r.

dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

- Wygłoszenie wykładu pt. „Tadeusz Kantor (1915–1990) i Luis Buñuel (1900–1983). Punkty przecięcia, linie podziału” w ramach cyklu wykładów w Ośrodku dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka pt. „Dalej już nic”. Kraków, 9.12.2024 r. <https://cricoteka.pl/pl/kalendarium-2/tadeusz-kantor-i-luis-bunuel-punkty-przeciecia-linie-podzialu-wyklad-z-cyklu-dalej-juz-nic/>.

dr Irena Prawdzic-Jankowska (wykłady we współautorstwie z **prof. dr hab. Anną Zielińską**)

- „Czy dwujęzyczność może być szansą na sukces i satysfakcję w życiu? Badania dwujęzycznych rodzin w Niemczech” – wykład dla Polonii w Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Wiedniu. 14.03.2024 r.
- „Das Spracherleben der Zweisprachigen im ehemaligen deutsch-polnischen Grenzgebiet in Polen” – wykład otwarty dla wiedeńczyków w Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Wiedniu. 15.03.2024 r.

prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska

- „Рождественские традиции Латгалии в XIX веке в книге Стефании Уляновской «Латышій Пóльских Инфлянт»” – wykład na Międzynarodowym Festiwalu Maski (Starptautiskais masku tradīciju festivāls) w Viļāni (Łotwa). 10.02.2024 r.

dr Orest Semotiuk

- „Wojna rosyjsko-ukraińska: humor polityczny jako broń” – gościnny wykład wygłoszony na zaproszenie Gdańskiego Oddziału Związku Ukraińców w Polsce w Domu Gdańskim. 5.04.2024 r.

dr Piotr Szatkowski

- „Lekcja mazurskości. O historii, tożsamości i mowie Mazurów” – wykład na zaproszenie „Memuak” Sztynort. 14.06.2024 r.
- Wykład o Mazurach na zaproszenie KGW Żelwążanki w Żelwągach. 2.07.2024 r.
- Wykład o kulturze i mowie Mazurów na zaproszenie Stowarzyszenia Borussia w Olsztynie. Wydarzenie „Dwudzień warmińsko-mazurski” zorganizowane w ramach projektu „U noju/U nas”. Następnego dnia studenci zrealizowali podcast z udziałem dr. Szatkowskiego oraz jednego z ostatnich Mazurów – p. Dietmara Serafina. 30–31.08.2024 r.
- „Introduction to the Region and Memory” – wykład w Piszku na zaproszenie European Network Remembrance and Solidarity. Studenci z kilku krajów Europy zapoznawali się (program InBetween) z wielokulturowością pogranicza mazurskiego. 5.09.2024 r.

- Wykład gościnny w ramach wydarzenia „Mazurskie Klepanie. Mazurskie Spsiewanie. Naukowo i muzycznie o Mazurach”. Organizator: Muzeum Mazurskie w Szczytnie. 19.09.2024 r.
- Irena Eris „Tasty Stories” – popularyzatorska prelekcja poprzedzona współtworzeniem filmu promocyjnego w ramach działań promujących lokalne kultury podejmowanych przez Hotel&Spa Irena Eris. 4–5.10.2024 r.
- Wykład o Mazurach na zaproszenie Muzeum Wojskowości w Orzyszu. 14.11.2024 r.
- Wykład popularyzujący badania nad Mazurami na zaproszenie Muzeum Miasta Gdyni. 24.11.2024 r.

dr hab. Maria Trawińska, prof. IS PAN

- „Procesy sądowe w średniowiecznym Poznaniu: o bójce, ciąży i pieniądzach” – wykład wygłoszony w ramach cyklu spotkań pt.: „Nauka i Społeczeństwo”, organizowanego przez Oddział PAN w Poznaniu. 23.05.2024 r.

dr hab. Anna Zawadzka

- „Reprezentacje różnic klasowych w kulturze współczesnej” wykład wygłoszony razem z drem Pawłem Ramsem w ramach 28. Festiwalu Nauki w Warszawie. Pałac Staszica, 28.09.2024 r.

4. INNE FORMY PREZENTACJI BADAŃ

prof. dr hab. Ryszard Grzesik

- Orowadzanie turystów w ramach rajdu „Bądź turystą w swoim mieście” – poprowadzenie spaceru od kościoła św. Rocha i zapoznanie uczestników z historią przedmieścia Św. Rocha/Łaciny/Miasteczka, następnie Groblą do Muzeum Bambrów Poznańskich, następnie ulicami Starego Miasta do mety rajdu – Szkoły Podstawowej na rogu ul. Solnej i Al. Niepodległości w Poznaniu. 3.03.2024 r.
- „Od wczesnopiastowskiego grodu do najmłodszego cesarskiego zamku świata” – oprowadzanie przewodnickie wraz z mgr Kamilą Rawluk mieszkańców Poznania w ramach Dni Dziedzictwa Kulturowego. Trasa prowadziła od Ostrowa Tumskiego przez Chwaliszewo, Plac Kolegiacki, Stary Rynek, Zamek Królewski na Plac Wolności. Udział wzięło ok. 160 osób. 7.09.2024 r.

- „Z dziejów poznańskiej slawistyki – od miłośników słowiańskiej przeszłości do poznańskiej filii Instytutu Sławistyki PAN” – poprowadzenie spaceru dla mieszkańców Poznania w ramach XXXII edycji „Przechadzek po mieście” Koła Przewodników PTTK im. Marcellego Mottego w Poznaniu. Spacer obejmował trasę Plac Wolności – skrzyżowanie Al. Karola Marcinkowskiego i 23 Lutego – PTPN – ul. Karola Libelta – Collegium Maius UAM – Stary Rynek. Udział wzięły 23 osoby. 19.10.2024 r.

dr Natalia Judzińska

- Organizacja 8 seminariów w ramach międzyuczelnianej sieci naukowej „Badacze i badaczki na granicy”.

dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN

- Prowadzenie debaty na Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie zatytułowanej „Na pograniczach czasów i przestrzeni, terytoriów i kultur” z udziałem prof. dr hab. Doroty Rembiszewskiej, dr hab. Anny Zawadzkiej i dr Gabrieli Augustyniak-Żmudy. 24.05.2024 r.

dr Małgorzata Kasner

- Prowadzenie panelu dyskusyjnego pt. „Spojrzenie w przyszłość: Perspektywy rozwoju relacji litewsko-polskiej” podczas konferencji polsko-litewskiej konferencji z okazji 30. rocznicy podpisania „Traktatu o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy między Litwą a Polską”. Uczestnikami dyskusji byli Egidijus Meilūnas, wiceminister spraw zagranicznych Republiki Litewskiej, ambasador Litwy w Polsce w latach 2004–2010, oraz Marcin Wojciechowski, Radca Generalny MSZ RP. W konferencji uczestniczyli też: prezydent Valdas Adamkus (online), prezydent Aleksander Kwaśniewski (online), redaktor Adam Michnik, były minister spraw zagranicznych RL Antanas Valionis, historycy: dr Vladas Sirutavičius, prof. Alvydas Nikžentaitis, prof. Michał Kopczyński. Organizatorami konferencji byli: Ambasada Republiki Litewskiej w RP przy współpracy z Muzeum Historii Polski i Instytutem Historii Litwy. Warszawa, 28.06.2024 r.

dr Michał Korhel

- Współpraca przy wystawie „Historie przywiezione” projektu Goleniowskie Fotohistorie w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie razem z prezentacją w ramach tej wystawy pt. „Odzyskiwanie historii «Ziem Odzyskanych»: o czym opowiadają przedmioty z Goleniowa i okolic?” (razem z dr hab. Karoliną Ćwiek-Rogalską). 15–23.11.2024 r.

dr Tymoteusz Król

- Wycieczka po pograniczu śląsko-małopolskim – oprowadzanie po Starej Wsi, Wilamowicach i Kozach dla grupy z Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Cieszynie. 17.04.2024 r.
- Oprowadzanie wycieczki z USA i Niemiec po Wilamowicach oraz wykład o języku wilamowskim i bielsko-bialskiej wyspie językowej w j. angielskim. 20.05.2024 r.
- Prezentacja stroju wilamowskiego na święcie kultury wilamowskiej organizowanym przez Gminę Wilamowice. 26.05.2024 r.
- Prezentacja stroju wilamowskiego podczas II Festiwalu Kultury Wilamowskiej „Muljadrymuł” w Wilamowicach. 27.05.2024 r.
- Prezentacja strojów wilamowskich dla dzieci z niepełnosprawnościami podczas spotkania organizowanego przez szkołę w Dankowicach. 9.06.2024 r.
- Oprowadzanie po Wilamowicach członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Wadowicach. 29.08.2024 r.
- „Stara Wieś i Wilamowice dawniej i dziś” – oprowadzanie z wykładem o historii Wilamowic dla Miedźniańskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. 5.10.2024 r.
- „Stara Wieś i Wilamowice dawniej i dziś” – oprowadzanie z wykładem o historii Wilamowic dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Oświęcimiu. 17.10.2024 r.
- Oprowadzanie po cmentarzach w Wilamowicach z wykładem na temat ich historii. 3.11.2024 r.

dr hab. Joanna Nowak, prof. IS PAN

- Udział w projekcie „Archiwum Kobiet: Piszące” (2018–2024), którego liderem jest Instytut Badań Literackich PAN przy współpracy Centrum Kompetencji Cyfrowych UW. W wyniku realizacji projektu powstała nowoczesna baza danych. Gromadzone są w niej informacje o niepublikowanej, pozostającej w rękopisach intymistycy

kobiet (dzienniki, wspomnienia, pamiętniki, korespondencja) mieszkających na obszarze historycznej Polski od XVI wieku do współczesności.

dr Adrien Quéret-Podesta

- HOC FECIT – udział w grupie facebookowej poświęconej inskrypcjom w sztuce romańskiej: udział w administracji grupy, pisanie tekstów, zwłaszcza o zabytkach z Europy Środkowej.
- MOYEN AGE – udział w największej francuskojęzycznej grupie facebookowej poświęconej historii średniowiecznej (ok. 80 000 członków: pisanie komentarzy uzupełniających lub poprawiających zwłaszcza o historii Europy Środkowej, pisanie serii artykułów o węgierskiej Kronice Obrazkowej).
- Groupe de Recherches Archéologiques et Historiques du Centre Allier – konsultacje na temat łacińskich źródeł o historii środkowej części francuskiego powiatu Allier.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Wystąpienie podczas „Laboratorium wiedzy i dobrych praktyk”. Szkolenie Centrum Edukacji Obywatelskiej, Nowa Huta, 5–7.04.2024 r.

prof. dr hab. Alena Rudenka

- Prowadzenie strony internetowej Komisji Etnolingwistycznej przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów (slavic-ethnolinguistics.org) i jej profilu na Facebooku (<https://www.facebook.com/SlavicEthnolinguistics>).

dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN

- Spotkanie w wykładowcami i studentami folklorystki Harvard University. Gospodarze oprowadzili pięcioosobową grupę wykonawców kierowanego przez prof. Szwat-Gyłybową grantu „Topos «wmurowanej kobiety» w kulturach Europy Południowo-Wschodniej i Węgier” (nr 2020/37/B/HS2/00152) po kolekcji M. Parry’ego, a następnie zapoznali się z kierunkiem badań, założeniami i dotychczasowymi efektami grantu. 22.11.2024 r.

dr hab. Anna Zawadzka

- Konsultacja merytoryczna na temat żydowskiego komunizmu i stereotypu „żydokomuny” w Polsce dla Arlene Stein: amerykańskiej pisarki przygotowującej książkową biografię Ireny Pietrachowiej/Iny Kalanter pt. „Looking for Irena: Reckoning and Repair in Poland After the Holocaust”. 22.05.2024 r.

prof. dr hab. Anna Zielińska

- Wygłoszenie referatu „Sylwetka naukowa prof. Zbigniewa Grenia” na jubileuszu prof. Zbigniewa Grenia. Uniwersytet Warszawski, Wydział Polonistyki, 21.11.2024 r.

5. WYDARZENIA I DZIAŁALNOŚĆ ARTYSTYCZNA

dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN

- Moderowanie oraz tłumaczenie z języka macedońskiego na język polski wydarzenia „Martinki. Zwyczaje związane ze świętowaniem 1 marca w Macedonii”. Podczas spotkania zaprezentowano zwyczaje związane ze świętowaniem nadejścia wiosny kultywowane m.in. w Macedonii Północnej, Bułgarii Rumunii oraz Mołdawii. Prezentację wygłosił Daniel Anastanow, moderowała i tłumaczyła Karolina Bielenin-Lenczowska. Warszawa, Pracownia Duży Pokój, 6.03.2024 r.
- Moderowanie dyskusji w ramach wydarzenia „Ludzie na szlakach migracyjnych. Dyskusja wokół książki Roberta Rydzewskiego «The Balkan Route. Hope, Migration and Europeanisation in Liminal Spaces, Routledge» (2024)”. Dyskusja odbyła się po prezentacji książki autora. Udział wzięli: Robert Rydzewski, Maria Złonkiewicz, Mateusz Krępa, moderowała Karolina Bielenin-Lenczowska. Rozmowa dotyczyła konsekwencji wzmożonych ruchów migracyjnych, sekurytyzacji granic oraz kryzysów humanitarnych na obrzeżach Unii Europejskiej. Warszawa, Pracownia Duży Pokój, 15.03.2024 r.
- Moderowanie spotkania promocyjnego książki „Zaśnięcie Anisy. Opowieść o polskich starowierach” (2024). W dyskusji udział wzięły: dr Katarzyna Roman-Rawska – autorka i dr Katarzyna Waszczyńska – etnologa. Organizatorzy: Instytut Sławistyki PAN, Stowarzyszenie Pracownia Etnograficzna, PTL – Oddział Warszawa. Warszawa, Pracownia Duży Pokój, 16.12.2024 r.

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska

- Udział w I części debaty jubileuszowej Instytutu Slawistyki PAN „Badania slawistyczne wobec kryzysów i wyzwań społeczno-kulturowych współczesności” podczas oficjalnej uroczystości obchodów 70-lecia. W tej części wzięli również udział: prof. dr Florentina Badalanova-Geller, prof. dr. Michael Moser, oraz prof. dr Kristina Rutkovska. Rozmowę moderowała dr Małgorzata Kasner. Warszawa, Pałac Staszica, 24.10.2024 r.
- Udział w debacie „Odzyskane – utracone. O ziemiach, rzeczach i losach” w ramach festiwalu spraw polsko-niemieckich „Między nami mówiąc”. Pozostali uczestnicy dyskusji: prof. Maren Röger, Nancy Waldmann. Prowadzenie: Dominika Buczak. Warszawa, Big Book Cafe MDM, 7.12.2024 r.

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

- Udział w II części debaty jubileuszowej Instytutu Slawistyki PAN „Badania slawistyczne wobec kryzysów i wyzwań społeczno-kulturowych współczesności” podczas oficjalnej uroczystości obchodów 70-lecia. W tej części wzięli również udział: dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN, dr Piotr Szatkowski. Moderowała: dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN. Warszawa, Pałac Staszica, 24.10.2024 r.

dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN

- Moderowanie II części debaty jubileuszowej Instytutu Slawistyki PAN „Badania slawistyczne wobec kryzysów i wyzwań społeczno-kulturowych współczesności” podczas oficjalnej uroczystości obchodów 70-lecia. W tej części udział wzięli: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN, dr Piotr Szatkowski. Warszawa, Pałac Staszica. 24.10.2024 r.

prof. dr hab. Joanna Goszczyńska

- Prezentacja najnowszego numeru czasopisma „Kontakty” w Instytucie Słowackim. 18.01.2024 r.
- Udział w debacie na temat twórczości Dominika Tatarki. Wydarzenie w ramach cyklu „Literatura na Granicy”. 2.05.2024 r.
- Komentarz do twórczości Bohumila Hrabala w filmie – dokumencie emitowanym 3.12.2024 r. w Drugim Programie czeskiej telewizji.

dr hab. Elżbieta Janicka, prof. IS PAN

- Udział w zdjęciach do filmu dokumentalnego pt. „Contre l’histoire” w reżyserii Joanny Grudzińskiej – przeprowadzenie wykładu pt. „Le contexte polonais de la Shoah” i trzydniowe oprowadzanie studyjne po terenach b. niemieckich nazistowskich obozów Treblinka I i Treblinka II oraz stacji kolejowej we wsi Treblinka – z uwzględnieniem okolic (Kosowa Lackiego i Sadownego Węgrowskiego). 16-19.02.2024 r.
- Udział w filmie dokumentalnym „Pologne: contre-histoire” (2024) w reżyserii Joanny Grudzińskiej zrealizowany przez ZADIG Productions dla kanału telewizyjnego ARTE – udział polegający na przedstawieniu in situ polskiej odmiany negacjonizmu na przykładzie zagospodarowania symbolicznego terenów Zagłady znajdujących się w gestii Muzeum Treblinka: a) stacji kolejowej we wsi Treblinka, b) obozu Zagłady Treblinka II, c) obozu pracy przymusowej Treblinka I: <https://www.fondationshoah.org/memoire/pologne-contre-histoire-joanna-grudzinska>.

dr hab. Agnieszka Aysen Kaim, prof. IS PAN

- Wykład performatywny pt. „Opowieść o tłumaczu” przeprowadzony w ramach 28. Festiwalu Nauki 2024 w Warszawie. Był to autorski program oparty na badaniach naukowych prezentujący biografię Wojciecha Bobowskiego – Ali Ufki Beja z XVII wieku przy akompaniamencie Piotra Maślanki. Warszawa, Pałac Staszica, 28.09.2024 r.
- Udział wraz z Zuzanną Krzyżanowską w panelu dyskusyjnym „Poszukując przynależności – życie w państwie wielu narodów” organizowanym w związku z premierą książki „Ptaki bez skrzydeł” Louisa de Bernières. Spotkanie poprowadził Wojciech Szot. Warszawa, Księgarnia Czarne, 10.10.2024 r.

dr Małgorzata Kasner

- Przewodniczenie komitetowi organizacyjnemu Jubileuszu Instytutu Slawistyki PAN.
- Moderowanie I części debaty jubileuszowej Instytutu Slawistyki PAN „Badania slawistyczne wobec kryzysów i wyzwań społeczno-kulturowych współczesności” podczas oficjalnej uroczystości obchodów 70-lecia. W tej części udział wzięli: prof. dr Florentina Badalanova-Geller, prof. dr. Michael Moser, prof. dr Kristina

Rutkovska, dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska. Warszawa, Pałac Staszica, 24.10.2024 r.

dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN

- Udział w II części debaty jubileuszowej Instytutu Sławistyki PAN „Badania sławistyczne wobec kryzysów i wyzwań społeczno-kulturowych współczesności” podczas oficjalnej uroczystości obchodów 70-lecia. W tej części wzięli również udział: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, dr Piotr Szatkowski. Moderowała: dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN. Warszawa, Pałac Staszica. 24.10.2024 r.

dr Katarzyna Roman-Rawska

- Udział wraz z dr hab. Andrzejem Lederem, prof. IFiS PAN w debacie „Zbrodnie i kara: czy karać Rosjan za Rosję?”. Moderacja: Magda Jakubowska. Organizator: Res Publica Nowa. 3.07.2024 r.
- Miesięczny pobyt rezydencyjny w Gdańsku w ramach programu „Rezydencje Literackie w Gdańsku”. Organizatorzy: Miasto Gdańsk i Instytut Kultury Miejskiej. Czerwiec. <https://ikm.gda.pl/2024/06/28/katarzyna-roman-rawska-pierwsza-rezydentka-literacka-2024/>.
- Udział w dyskusji „Rozmowy o stanie świata: Małe ojczyzny” razem z Joanną Wilengowską i Katarzyną Groniec. Gdańsk, Instytut Kultury Miejskiej, 13.11.2024 r.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- Prowadzenie spotkania na temat korespondencji Czesława Miłosza i Tymoteusza Karpowicza w ramach międzynarodowego festiwalu Silesius. 18.05.2024 r.
- Praca w jury konkursu jednego wiersza im. Rafała Wojaczka w ramach międzynarodowego festiwalu Silesius. 18.05.2024 r.
- Konsultacje literackie w ramach międzynarodowego festiwalu Silesius, wraz z Darkiem Foksem. 20.05.2024 r.
- Członkini kapituły Nagrody Musicalowej im. Maryny Miklaszewskiej. Powołana przez Centrum Badań nad Teatrem Muzycznym UAM. Październik – listopad 2024.

dr Orest Semotiuk

- Spotkanie z dr. Orestem Semotiukiem w Ukraińskim Domu w Warszawie na temat realizowanego projektu „Śmiech podczas wojny: Rosyjska agresja na Ukrainie w karykaturach politycznych i memach” w ramach NCN Polonez Bis (nr rej. 2022/45/P/HS2/02536). Prowadzenie: dr Olha Tkachenko. 18.01.2024 r.
- Kurator wystawy „Śmiechem pokonać wroga: polityczne karykatury i memy jako broń w wojnie rosyjsko-ukraińskiej”, która była częścią realizowanego projektu „Śmiech podczas wojny: rosyjska agresja w Ukrainie w karykaturach politycznych i memach” w ramach NCN Polonez Bis (nr rej. 2022/45/P/HS2/02536). 19–20.10.2024 r.
<https://www.muzeumkarykatury.pl/pl/?view=article&id=659&catid=35>.

prof. dr hab. Aleksander Smaliańczuk

- Promocja Rocznika Centrum Białoruskich Studiów UW (tom 10) i rocznika „Homo Historicus” (tom 8) podczas Festiwalu Białoruskiej Książki Intelktualnej „Pradmowa”.

dr Piotr Szatkowski

- Udział w II części debaty jubileuszowej Instytutu Slawistyki PAN „Badania slawistyczne wobec kryzysów i wyzwań społeczno-kulturowych współczesności” podczas oficjalnej uroczystości obchodów 70-lecia. W tej części wzięli również udział: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, dr hab. Katarzyna Osińska, prof. IS PAN. Moderowała: dr hab. Ewa Golachowska, prof. IS PAN. Warszawa, Pałac Staszica, 24.10.2024 r.

dr Olha Tkachenko

- Udział w Komitecie organizacyjnym Jubileuszu Instytutu Slawistyki PAN.

dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk

- Współorganizacja z ramienia IS PAN serii wykładów poświęconych zjawiskom kulturowym na pograniczu słowiańsko-włosko-niemieckim. Współpraca trzech instytucji: Instytutu Slawistyki PAN, Instytutu Slawistyki Zachodniej i Południowej UW oraz Austriackiego Forum Kultury. Pierwszy wykład pt. „Continuities and Discontinuities: Late Habsburg Rule in the Alpine-Adriatic Borderlands and its Aftermath” wygłosił historyk prof. Michael Wedekind (21.10.2024 r.); drugi

wykład wygłosiła prof. Natka Badurina „Sense of National Belonging in Rijeka after WWI: Between Passion and Indifference” (18.11.2024 r.);

dr hab. Anna Zawadzka

- „«Responses to 7 October»: Academics Confront the Unthinkable” – organizacja publicznego spotkania i dyskusji z Davidem Hirshem i Lindą Maizels (oboje są członkami London Centre for the Study of Contemporary Antisemitism) w Jewish Community Center w Krakowie, z okazji pierwszej rocznicy ataku Hamasu na izraelskich cywili. Spotkaniu towarzyszyła promocja trzutomowej publikacji „Responses to 7 October” (Routledge, 2024). 9.10.2024 r.

6. PROWADZENIE WARSZTATÓW

dr Agata Bielak

- Lekcja festiwalowa dla uczniów klas V szkoły podstawowej pt. „Czy muchomor zabija muchy? Obraz grzybów w polskiej kulturze” w ramach 28. Festiwalu Nauki w Warszawie. 26.09.2024 r.

mgr Nina Boichenko

- Prowadzenie szkolenia w ramach Szkoły o Migracji (realizator: Strefa WolnoSłowa) – szkolenie miało na celu pokazanie wewnętrznych napięć i hierarchii w środowiskach migrantów i migrantek w Polsce. 12.05.2024 r.

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska

- Przeprowadzenie wraz z Zespołem Spectral Recycling warsztatów w Stacji Naukowej PAN w Wiedniu. Celem warsztatów było omówienie z uczestniczkami i uczestnikami podejścia widmontologicznego w badaniach nad przymusowymi migracjami i powstawaniem nowych kultur w regionach powysiedleńczych w Europie Środkowo-Wschodniej i poza nią. 23.05.2024 r.
<https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/ghosts-postcards-and-fieldwork-an-interactive-workshop-led-by-the-spectral-recycling-team-in-vienna/>.
- Przeprowadzenie warsztatów dotyczących ruchów migracyjnych i kształtowania się nowych kultur na terenach post-przesiedleniowych dla dziennikarek i

dziennikarzy z Polski i Niemiec w ramach warsztatów Instytutu Reportażu w Poznaniu, 22.11.2024

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

- Międzynarodowe warsztaty grantu NCN Sonata Bis „Ethnolinguistic Vitality Study – Preliminary Results” – prezentacja wyników badań etnolingwistycznej witalności prowadzonych w pięciu regionach Polski w ramach grantu NCN Sonata Bis (nr 2020/38/E/HS2/00006). Wyniki przedstawili w języku angielskim: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, dr Maciej Mętrak, dr Michał Kotnarowski. Po prezentacji odbyła się otwarta dyskusja z ekspertami: dr Astrid Adler (IDS-Mannheim), dr Aurélie Joubert (University of Groningen), dr Claudia Soria (CNR-IT), prof. Marco Tamburelli (University of Bangor) oraz prof. Tomasz Wicherkiewicz (UAM).
Warszawa, Pałac Staszica, 23.05.2024 r.
https://youtu.be/x1dwnywdvEY?si=F9J3j1Uz_bwgizQx;
<https://youtu.be/oGF8CvDDN0w?si=eRp2KLzp09g29qk1>;
<https://youtu.be/ZMEnUs83pfw?si=B4V13XcihzMlnYYo>;
<https://youtu.be/SwEP1304yxo?si=v2-KeqPHm5reOEKJ>;
<https://youtu.be/guCtWl5ok6A?si=VCKeGkeHQzPiizVY>; <https://youtu.be/H5DD-OEv058?si=enc6eNfd-GCnKoTx>.
- Warsztaty „Na ile żywotne są języki mniejszościowe w Polsce?” przeprowadzone w ramach 28. Festiwalu Nauki w Warszawie – prezentacja (wraz z dr. Maciejem Mętrakiem i dr. Michałem Kotnarowskim) wyników badań etnolingwistycznej witalności prowadzonych w pięciu regionach Polski w ramach grantu NCN Sonata Bis (nr 2020/38/E/HS2/00006). Warszawa, Pałac Staszica, 24.09.2024 r.
- Warsztaty wokół języków kontestowanych – wydarzenie było dopełnieniem konferencji Contested Languages in the Old World 4 (CLOW4), która odbyła się w Warszawie w dniach 23–25 maja 2024 roku. Na spotkaniu prowadzący (prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, dr Maciej Mętrak, dr Michał Kotnarowski) wraz z uczestnikami omówili m.in. definicję języków kontestowanych (contested languages) i przymierzyli ją do pięciu języków kolateralnych Polski: kaszubskiego, śląskiego, podlaskiego, góralskiego i mazurskiego. Warszawa, Pałac Staszica, 23.12.2024 r.

mgr Karina Hoření

- Przeprowadzenie wraz z Zespołem Spectral Recycling warsztatów w Stacji Naukowej PAN w Wiedniu. Celem warsztatów było omówienie z uczestniczkami i uczestnikami podejścia widmontologicznego w badaniach nad przymusowymi migracjami i powstawaniem nowych kultur w regionach powysiedleńczych w Europie Środkowo-Wschodniej i poza nią. 23.05.2024 r.
<https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/ghosts-postcards-and-fieldwork-an-interactive-workshop-led-by-the-spectral-recycling-team-in-vienna/>.

dr hab. Agnieszka Ayşen Kaim, prof. IS PAN

- Zajęcia dla uczniów klasy 7 Szkoły Podstawowej nr 46 w Warszawie na temat pobytu Adama Mickiewicza Stambule w 1855 roku i jego śmierci. 30.01.2024 r.
- Zajęcia dla uczniów klas drugich Liceum XV im Narczyży Żmichowskiej na temat pobytu Adama Mickiewicza Stambule w 1855 roku i jego śmierci. 7.02.2024 r.
- Zajęcia dla klasy 8 Szkoły Podstawowej nr 46 w Warszawie na temat pobytu Adama Mickiewicza Stambule w 1855 roku i jego śmierci. 8.02.2024 r.
- Zajęcia dla Szkoły Podstawowej nr 46 w Warszawie – opowieść i prezentacja dotycząca losów polskich dzieci podczas II wojny światowej, przyjętej w Indiach przez tzw. Dobrego Maharadzę. 13.02.2024 r.
- Zajęcia dla Szkoły Podstawowej nr 46 w Warszawie – opowieść i prezentacja dotycząca losów dzieci polsko-żydowskich podczas II wojny światowej, uratowanych z warszawskiego getta przez Irenę Sendlerową. 20.02.2024 r.
- Zajęcia w Liceum XV im Narczyży Żmichowskiej – opowieść i prezentacja dotycząca losów dzieci polsko-żydowskich podczas II wojny światowej, uratowanych z warszawskiego getta przez Irenę Sendlerową, opowieść i prezentacja dotycząca losów polskich dzieci podczas II wojny światowej, przyjętej w Indiach przez tzw. Dobrego Maharadzę. 21.02.2024 r.
- Zajęcia dla klasy 7 Szkoły Podstawowej nr 46 w Warszawie na temat stereotypów dot. typów etnicznych w polskiej kulturze oraz Inności, tolerancji i antydyskryminacji. 27.04.2024 r.

dr Michał Korhel

- Przeprowadzenie wraz z Zespołem Spectral Recycling warsztatów w Stacji Naukowej PAN w Wiedniu. Celem warsztatów było omówienie z uczestniczkami i uczestnikami podejścia widmontologicznego w badaniach nad przymusowymi migracjami i powstawaniem nowych kultur w regionach powysiedleńczych w Europie Środkowo-Wschodniej i poza nią. 23.05.2024 r.
<https://spectralrecycling.ispan.edu.pl/ghosts-postcards-and-fieldwork-an-interactive-workshop-led-by-the-spectral-recycling-team-in-vienna/>

dr Elżbieta Kwiecińska

- Prowadzenie sześciu dwugodzinnych warsztatów (w języku ukraińskim, online) pt. „Dekolonizacja: historia, teoria, praktyka” na temat teorii dekolonizacji, a także sposobu dekonstrukcji i zastąpienia imperialnych i kolonialnych narracji w muzeach poprzez podejście inkluzywne, transnarodowe, globalną mikrohistorię, unikającą jednocześnie egzotyzacji i orientalizacji z drugiej strony. Warsztaty odbyły się na zlecenie Fundacji OBMIN <https://obmin.eu/> we współpracy z Ministerstwem Kultury i Komunikacji Strategicznej Ukrainy przy wsparciu finansowym Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.

dr Maciej Mętrak

- Międzynarodowe warsztaty grantu NCN Sonata Bis „Ethnolinguistic Vitality Study – Preliminary Results” – prezentacja wyników badań etnolingwistycznej witalności prowadzonych w pięciu regionach Polski w ramach grantu NCN Sonata Bis (nr 2020/38/E/HS2/00006). Wyniki przedstawili w języku angielskim: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, dr Maciej Mętrak, dr Michał Kotnarowski. Po prezentacji odbyła się otwarta dyskusja z ekspertami: dr Astrid Adler (IDS-Mannheim), dr Aurélie Joubert (University of Groningen), dr Claudia Soria (CNR-IT), prof. Marco Tamburelli (University of Bangor) oraz prof. Tomasz Wicherkiewicz (UAM). Warszawa, Pałac Staszica, 23.05.2024 r.
- Warsztaty „Na ile żywotne są języki mniejszościowe w Polsce?” przeprowadzone w ramach 28. Festiwalu Nauki w Warszawie – prezentacja (wraz z prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińską i dr. Michałem Kotnarowskim) wyników badań etnolingwistycznej witalności prowadzonych w pięciu regionach Polski w ramach

grantu NCN Sonata Bis (2020/38/E/HS2/00006). Warszawa, Pałac Staszica, 24.09.2024 r.

- Warsztaty wokół języków kontestowanych – wydarzenie było dopełnieniem konferencji Contested Languages in the Old World 4 (CLOW4), która odbyła się w Warszawie w dniach 23–25 maja 2024 roku. Na spotkaniu prowadzący (prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, dr Maciej Mętrak, dr Michał Kotnarowski) wraz z uczestnikami omówili m.in. definicję języków kontestowanych (contested languages) i przymierzyli ją do pięciu języków kolateralnych Polski: kaszubskiego, śląskiego, podlaskiego, góralskiego i mazurskiego. Warszawa, Pałac Staszica, 23.12.2024 r.

dr Irena Prawdzic-Jankowska

- „Das multimodale Korpus der deutsch-polnischen Zweisprachigkeit LangGener. Einige grenzüberschreitende Phänomene in der Sprache deutsch-polnischer Bilingualer” – warsztaty otwarte zorganizowane przez Uniwersytet Opolski i Centralną Bibliotekę Josepha von Eichendorffa podczas międzynarodowej konferencji Internationale wissenschaftliche Tagung „Grenzen überschreiten: Sprach-, literatur- und kulturübergreifende Perspektiven. Deutsche Sprache in interkulturellen Kontexten und mehrsprachigen Regionen Mitteleuropas”. Prelegentki: prof. dr hab. Anna Zielińska, dr Anna Jorroch (UW), dr hab. Felicja Księżyk, prof. UO, dr Barbara A. Jańczak (UAM), dr Irena Prawdzic-Jankowska. Badaczki przedstawiły polsko-niemiecki projekt „Pokoleniowe zróżnicowanie języka: zmiany morfosyntaktyczne wywołane przez polsko-niemiecki kontakt językowy w mowie osób dwujęzycznych”. Projekt został zrealizowany przez IS PAN oraz Uniwersytet w Ratyzbonie i sfinansowany przez Narodowe Centrum Nauki oraz Niemiecką Fundację Badawczą. 12.04.2024 r.

dr Katarzyna Roman-Rawska

- Warsztaty literackie (czytanie poezji wojennej) w Instytucie Kultury Miejskiej w Gdańsku. 9.07.2024 r.

dr hab. Joanna Roszak, prof. IS PAN

- „Joga wszech-stronność” – autorskie warsztaty na temat związków jogi z literaturą. Dom Tramwajarza w Poznaniu (Fundacja Kultur: Akcja). 5.08.2024 r.
- „Wiersze użyteczne. Warsztaty z poezją Czesława Miłosza” – warsztaty dla młodzieży. Organizatorzy: Stowarzyszenie Antropologów Kultury Etnosfera, U-Miłosz-czę Cię”, Gniezno (Scena To Dziwna), 7.10.2024 r.
- „Opowiadaj o kwiatach. Hanny Krall reportaże antywojenne” – autorskie warsztaty. Łódź, Centrum Dialogu im. Marka Edelmana, 2.12.2024 r.
- „Godność zwierząt. Joga z towarzyszeniem poezji” – warsztaty. Łódź, Centrum Dialogu im. Marka Edelmana, 1.12.2024 r.

dr hab. Roman Roszko, prof. IS PAN

- „CLARIN-PL w praktyce badawczej” – udział w XIV edycji regularnie organizowanych przez Centrum Technologii Językowych CLARIN-PL i konsorcjantów CLARIN-PL dużych warsztatów we współdziałaniu z polskimi instytucjami badawczymi i dydaktycznymi. Omówienie przekładu maszynowego, korpusów Baltislav, dużych modeli generatywnych. Poznań, UAM, 23–24.09.2024 r.

dr Orest Semotiuk

- „Karykatury polityczne i memy: widzieć, rozumieć, analizować” – wykład połączony z warsztatem zorganizowany w ramach 28. Festiwalu Nauki w Warszawie. Pałac Staszica, 28.09.2024 r.

prof. dr hab. Anna Zielińska

- „Das multimodale Korpus der deutsch-polnischen Zweisprachigkeit LangGener. Einige grenzüberschreitende Phänomene in der Sprache deutsch-polnischer Bilingualer” – warsztaty otwarte zorganizowane przez Uniwersytet Opolski i Centralną Bibliotekę Josepha von Eichendorffa podczas międzynarodowej konferencji Internationale wissenschaftliche Tagung „Grenzen überschreiten: Sprach-, literatur- und kulturübergreifende Perspektiven. Deutsche Sprache in interkulturellen Kontexten und mehrsprachigen Regionen Mitteleuropas”. Prelegentki: prof. dr hab. Anna Zielińska, dr Anna Jorroch (UW), dr hab. Felicja Księżyk, prof. UO, dr Barbara A. Jańczak (UAM), dr Irena Prawdzic-Jankowska. Badaczki przedstawiły polsko-niemiecki projekt „Pokoleniowe zróżnicowanie

języka: zmiany morfosyntaktyczne wywołane przez polsko-niemiecki kontakt językowy w mowie osób dwujęzycznych”. Projekt został zrealizowany przez IS PAN oraz Uniwersytet w Ratyzbonie i sfinansowany przez Narodowe Centrum Nauki oraz Niemiecką Fundację Badawczą. 12.04.2024 r.

mgr Andrzej Żak

- Prowadzenie zajęć przygotowujących do Olimpiady Literatury i Języka Polskiego dla uczniów LXIV Liceum Ogólnokształcącego im. St. I. Witkiewicza w Warszawie – zajęcia na temat różnorodności językowej w Polsce. Przedstawiono niektóre wyniki projektów NCN Sonata Bis „Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej” i „Korelaty akustyczne akcentu w języku kaszubskim”.

XV. SZKOŁA DOKTORSKA „ANTHROPOS”

Członkini i zastępczyni przewodniczącego Rady Szkoły Doktorskiej „Anthropos”:

prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska

Koordynatorka z ramienia Instytutu Slawistyki PAN:

dr Anna Boguska

Łączna liczba doktorantów i doktorantek w Szkole Doktorskiej „Anthropos”: **74** (w tym **6** osób przypisanych do IS PAN)

Liczba doktorantów i doktorantek przyjętych na rok akademicki 2024/2025 – **9** osób, w tym do Instytutu Slawistyki PAN – **0** osób)

mgr Magdalena Bubík

Tytuł: *Protestanckie miejsca i przedmioty sakralne w regionach post-przesiedleniowych w Polsce i Czechach*

Promotorka: **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**

Promotorka pomocnicza: **dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska**

mgr Patrycja Chajęcka

Tytuł: *Przemiany obrazu Zagrzebia w prozie chorwackiej po 1918 roku*

Promotorka: **dr hab. Grażyna Szwat-Gylybowa, prof. IS PAN**

Promotorka pomocnicza: **dr Ewa Wróblewska-Trochimiuk**

mgr Kamil Czaiński

Tytuł: *Postawy i ideologie językowe dotyczące wariantu cieszyńskiego w kontekście procesu kształtowania się śląskiego języka standardowego* (w ramach NCN Sonata-BIS, 2020/38/E/HS2/00006, kier. projektu prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska)

Promotorka: **prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska**

Promotor pomocniczy: **dr Maciej Mętrak**

mgr Olga Khabibulina

Tytuł: *Trójjęzyczność i trójkulturowość w kontekście tożsamości migranckiej Gruzinów i Gruzinek w Polsce po 1991 roku*

Promotorka: **dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN**

Promotorka pomocnicza: dr Helena Patzer

mgr Maciej Olszewski

Tytuł: *Postać matki w nowoczesnej i ponowoczesnej literaturze słoweńskiej. Agens czy patiens?* (w ramach grantu NCN OPUS-19, nr 2020/37/B/HS2/00152, kier. projektu dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN)

Promotorka: **dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. IS PAN**

Promotorka pomocnicza: dr Jasmina Šuler-Galos

mgr Andrzej Żak

Tytuł: *Akcent wyrazowy w dialektach języka kaszubskiego* (w ramach NCN Sonata-BIS, 2020/38/E/HS2/00006, kierowniczka projektu prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska)

Promotorka: **prof. dr hab. Irena Sawicka**

Do Komisji Rekrutacyjnej Szkoły Doktorskiej Anthropos w 2024 roku powołani zostali: **dr Katarzyna Roman-Rawska** oraz **dr Jakub Banasiak**.

1. ZAJĘCIA W ROKU AKADEMICKIM 2023/2024 PROWADZONE PRZEZ PRACOWNICZKI INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN

dr hab. Karolina Ćwiek-Rogalska, dr Izabela Mrzygłód

NAWA STER NextGenPhDsTraining Sessions: *Feedback, czyli o sile rażenia informacji zwrotnej*

Celem warsztatów było zrozumienie roli informacji zwrotnej w pracy naukowej, szczególnie w procesie pozyskiwania funduszy na badania. Warsztaty miały pomóc słuchaczom i słuchaczkom w formułowaniu i wyrażaniu konstruktywnej krytyki i komentarza do artykułów, referatów i projektów grantowych oraz jej przyjmowaniu i wykorzystywaniu w dalszej pracy nad tekstem czy projektem badawczym. Pokazały różne doświadczenia mierzenia się z krytyką i budowania wokół badacza i badaczki grupy wsparcia czy zespołu badawczego. W trakcie warsztatów rozwijano narzędzia służące identyfikowaniu i definiowaniu problemów badawczych, formułowaniu ocen,

prezentowaniu i budowaniu argumentacji oraz przekazywaniu i przyjmowaniu informacji zwrotnej.

Zajęcia podzielono na dwie części: rozważania teoretyczne z elementami dyskusji oraz część warsztatową i pracę w grupach.

dr Elżbieta Kwiecińska

NAWA STER NextGenPhDs Training Sessions: *Umiędzynarodowienie projektów (Czy istnieje historia poza narodem? O nowych podejściach w badaniach historycznych)*

Celem zajęć było zaznajomienie uczestników i uczestniczki z ostatnimi nowymi podejściami metodologicznymi w europejskiej i amerykańskiej historiografii, które mają za cel wyjście poza narodową historiografię zdefiniowaną w XIX wieku. Podczas zajęć dyskutowano nad możliwościami i ograniczeniami, jakie dają takie ponadnarodowe podejścia wobec tradycyjnej historiografii oraz zaprezentowano przykłady takich badań. Zadana lektura miała charakter wprowadzający do takich podejść jak historia globalna, transnarodowa, komparatywna czy pojęcie mapy mentalnej.

dr Marzena Maciulewicz

NAWA STER NextGenPhDs Training Sessions: *Pozyskiwanie grantów (NCN i in.)*

Podczas zajęć zapoznano uczestników i uczestniczki z podstawowymi informacjami na temat procesu przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu badawczego ze szczególnym uwzględnieniem zasad formalnych konkursów Narodowego Centrum Nauki dedykowanych doktorantom i doktorantkom. Omówione zostały najważniejsze elementy wniosku grantowego, takie jak opis szczegółowy projektu i kosztorys. Podczas zajęć przyjęto formułę warsztatową, założono aktywny udział doktorantów i doktorantek w zajęciach: ich udział w dyskusji, samodzielne przygotowanie wybranych części wniosku i podjęcie próby krytycznej oceny propozycji zaprezentowanych przez pozostałych uczestników zajęć. Warsztaty miały na celu przygotowanie doktorantów do pracy nad samodzielnym opracowaniem wniosku o dofinansowanie działania lub projektu badawczego.

dr hab. Dorota Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN

NAWA STER Next Generation PhDs – Innovations: *Aspekty prawne i etyka badań*

Na zajęciach omówiono następujące zagadnienia:

- Przedmiot prawa autorskiego – definicja utworu. Autorskie prawa osobiste. Autorskie prawa majątkowe. Utwory pracownicze. Prawa zależne. Dozwolony użytek. Domena publiczna. Ochrona wizerunku.
- Umowa wydawnicza. Licencja niewyłączna. Licencja wyłączna. Przeniesienie autorskich praw majątkowych. Pola eksploatacji. Licencje Creative Commons.
- Kodeks etyki pracownika naukowego. Dobre praktyki w badaniach naukowych. Konflikt interesów.

dr Angelika Zanki

NAWA STER NextGenPhDs Training Sessions: *Upowszechnianie i promocja badań w internecie i mediach społecznościowych*

Warsztaty miały na celu przygotowanie doktorantów i doktorantki do pracy nad promocją działań naukowych w internecie. Podczas zajęć uczestnicy i uczestniczki zapoznali się z podstawowymi informacjami na temat tego, czym jest promocja nauki i w jaki sposób badacz może efektywnie promować siebie i swoje badania. Omówione zostały różnorodne przykłady dobrych praktyk. Przedstawiono również tryb pracy nad stroną internetową i profilem w mediach społecznościowych wybranego grantu europejskiego oraz sposoby promocji ww. projektu w internecie. Formuła warsztatów zakładała aktywny udział doktorantów w zajęciach: udział w dyskusji oraz samodzielne przygotowanie propozycji wpisu w mediach społecznościowych na podstawie zdobytej wiedzy.

2. REALIZOWANE GRANTY

mgr Magdalena Bubik (wykonawczyni)

ERC StG Project „Recycling the German Ghosts. Resettlement Cultures in Poland, Czechia and Slovakia after 1945 (SPECTRAL RECYCLING)” finansowany przez European Research Council; kierowniczka: dr Karolina hab. Ćwiek-Rogalska, wykonawcy: dr hab. Karolina

Ćwiek-Rogalska, dr Angelika Zanki, dr Michał Korhel, mgr Karina Hoření, mgr Magdalena Bubík, czas trwania: 2022-2027

mgr Kamil Czaiński (wykonawca)

Projekt SONATA BIS „Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki; kierownik: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, wykonawcy: Kamil Czaiński, Andrzej Żak i inni, czas trwania: X 2021-IX 2025

mgr Maciej Olszewski (wykonawca)

Projekt OPUS „Topos ‘wmurowanej kobiety’ w kulturach Europy Południowo-Wschodniej i Turcji” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki; kierownik: dr hab. Grażyna Szwat-Gyłbowa, prof. IS PAN, wykonawcy: Leszek Hensel, Przemysław Kordos, Rigels Halili, Ewa Wróblewska-Trochimiuk, Marzena Maciulewicz, Kazimierz Jurczak, Sylwia Siedlecka, Olga Bartosiewicz-Nikolaev, Maciej Olszewski, czas trwania: 2021-2025

mgr Andrzej Żak (wykonawca)

Projekt SONATA BIS „Różnorodność językowa w Polsce: języki kolateralne, działania na rzecz języków i konceptualizacja tożsamości zbiorowej” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki; kierownik: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, wykonawcy: Kamil Czaiński, Andrzej Żak i inni, czas trwania: X 2021-IX 2025

mgr Andrzej Żak (wykonawca)

Projekt SONATA BIS „Od wielojęzycznego korpusu równoległego do semantycznej mikro-typologii PERFECTUM w językach słowiańskich i bałtyckich” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki; kierownik: dr Dorota Klimek-Jankowska, wykonawcy: Andrzej Żak i inni, czas trwania: XI 2022-III 2026

mgr Andrzej Żak (kierownik)

Projekt PRELUDIUM „Korelaty akustyczne akcentu w języku kaszubskim” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki, czas trwania: I 2023-I 2026

W 2024 roku doktoranci i doktorantki przypisani do Instytutu Slawistyki PAN w Szkole Doktorskiej „Anthropos” wygłosili **12** referatów na konferencjach naukowych (w tym **7** referatów na międzynarodowych konferencjach zagranicznych i **5** na konferencjach krajowych i międzynarodowych w Polsce).

mgr Magdalena Bubík

- Tytuł konferencji: *Remembrance, Religion and Secularity in Central and Eastern Europe and Beyond*, organizator: Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, Instytut Socjologii UW, Centre of Figurational Research. Tytuł referatu: *The Protestant Objects of Worship in Post-Displacement Regions of Slavic Central Europe*, 12-15.06.2024, Warszawa (Polska)
- Tytuł konferencji: *Mid-term meeting. Anthropology of Religion Working Group, German Anthropological Association (DGSKA)*, organizator: Dr Tobias Köllner (Universität Witten), Dr Iliyana Angelova (Universität Bremen). Tytuł referatu: *The Spectral Painting: what can the painting say about the former and present religious communities in Liberec?*, 3-4.09.2024, Brema (Niemcy)

mgr Kamil Czaiński

- Tytuł konferencji: *III Konferencja Naukowa Człowiek – Język – Prawo: Prawnie – (nie)poprawnie*, organizator: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Filologii Polskiej. Tytuł referatu: *Oficjalizacja języka śląskiego – teoria, praktyka, postawy*, 18-19.11.2024, Poznań (Polska)
- Tytuł konferencji: *Contested Languages in the Old World (CLOW) 4*, organizator: Instytut Slawistyki PAN. Tytuł referatu: *Accepted or contested? Silesian standardisation in the face of the language's internal diversity* (współautor: dr M. Mętrak), 24-25.05.2024, Warszawa (Polska)
- Tytuł konferencji: *Minority Languages in European Societies: Documenting, safeguarding, planning*, organizator: Università di Torino, Università della Val d'Aosta. Tytuł referatu: *'Do we also speak Silesian?' Language ideological debates in southern Silesia*, 3-6.07.2024, Turyn (Włochy)
- Tytuł konferencji: *Area Slavica V: Slovanský substandard*, organizator: Ostravská univerzita, Katedra slavistiky Filozofické fakulty. Tytuł referatu: *Kodyfikacja języka*

śląskiego wobec zróżnicowania regionalnego: wyzwania i rozwiązania, 2-3.10.2024,
Ostrawa (Czechy)

mgr Maciej Olszewski

- Tytuł konferencji: *56th Annual Convention of the Association for Slavic, East European and Eurasian Studies*, organizator: Association for Slavic, East European and Eurasian Studies. Tytuł referatu: *The walled-up victims – the narratives about Barbara Pit massacre*, 21-24.11.2024, Boston (USA)
- Tytuł konferencji: *Eighth Annual Conference of the Memory Studies Association (MSA) "Memories in Transit"*, organizator: Memory Studies Association. Tytuł referatu: *What does one need to build a bridge in Slovenia? Research on Slovenian folk tales, games, dances and rituals related to bridge construction and the building process*, 18-20.07.2024, Lima (Peru)

mgr Andrzej Żak

- Tytuł konferencji: *Contested Languages in the Old World 4 (CLOW)*, organizator: Instytut Slawistyki PAN. Tytuł referatu: *Teaching Kashubian as a "regional language": contestedness in action* (współautor: prof. dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska), 24-25.05.2024, Warszawa (Polska)
- Tytuł konferencji: *Aktualne problemy fonetyki słowiańskiej*, organizator: Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Tytuł referatu: *Północnokaszubski akcent wyrazowy – analiza akustyczna par minimalnych*, 24-25.05.2024, Toruń (Polska)
- Tytuł konferencji: *Vulnerable and Endangered Languages in Europe (VELE2024)*, organizator: University of Belgrade, Faculty of Philology. Tytuł referatu: *Language ideologies around the standardization: case studies of Kashubian and Podlachian*, 2-4.10.2024, Belgrad (Serbia)
- Tytuł konferencji: *XII Międzynarodowa macedońsko-polska konferencja naukowa*, organizator: Uniwersytet św. Cyryla i Metodego (Skopje), Wydział Filologiczny. Tytuł referatu: *Najnowsze zmiany w akcentuacji północnokaszubskiej*, 4-5.10.2024, Skopje (Macedonia Północna)

4. UDZIAŁ DOKTORANTEK I DOKTORANTÓW SZKOŁY DOKTORSKIEJ „ANTHROPOS” W STYPENDIACH ZAGRANICZNYCH

Patrycja Chajęcka, Staż zagraniczny w projekcie NextGenPhDs finansowanym przez NAWA w ramach programu STER, placówka przyjmująca: Uniwersytet Zagrzebski (30 dni)

Andrzej Żak, Międzynarodowa wymiana stypendialna w projekcie NextGenPhDs, STER, NAWA, placówka przyjmująca: SeDyL, INALCO (3.02-2.04.2024)

5. PUBLIKACJE DOKTORANTEK I DOKTORANTÓW SZKOŁY DOKTORSKIEJ „ANTHROPOS”

Patrycja Chajęcka, *Obraz Zagrzebia we współczesnej prozie chorwackiej na przykładzie dylogii powieściowej Dalibora Cvitana*, w: *Młoda Sławistyka*, red. M. Koralewska, K. Stanaszek, 2024, s. 264-274.

Kamil Czaiński, *Regijōnalnō roztōmajtość ślōnskij gōdki a jeji kodyfikacyjō – spoziyrani refleksyjnych używōczōw w kōntekście jynzykowyj rewitalizacyje*, „Living Languages – Lenguas Vivas – Línguas Vivas”, t. 3(1)/2024, s. 237-262.

Maciej Olszewski, *What Does One Need to Build a Bridge in Slovenia? Research on Slovenian Folk Tales, Games, Dances and Rituals Related to Bridge Construction and the Building Process*, „Slavia Meridionalis”, nr 4/2024, s. 1-12.

Maciej Olszewski, *The Noble Witch Reflected in Different Mirrors. The Transformation of the Motif of Veronika of Desenice in the Slovenian Cultural Canon*, „Colloquia”, nr 53/2024, s. 122-134.

Andrzej Żak, *Halina Horodyska (1930–2022). In memoriam*, „Linguistica Copernicana”, nr 20/2023, s. 39-43

6. WYKŁADY WYGŁOSZONE NA ZAPROSZENIE INSTYTUCJI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA

mgr Magdalena Bubík

- Referat pt. *Exploring Post-Displacement Regions in Central Europe and Beyond* w dn. 23.05.2024 w Wiedniu; instytucja goszcząca: Vienna. Scientific Center. Polish Academy of Science (razem z: dr hab. Karoliną Ćwiek-Rogalską, mgr Kariną Hoření, dr. Michalem Korhelem).
- Referat pt. *Zvuková krajina v pohraničí: studium materiality jako nový přístup k dějinám vysídlování/osidlování (v Polsku a Československu)* w dn. 28.11.2024 w Brnie; instytucja goszcząca: Etnologický ústav Akademie věd České republiky (razem z: dr hab. Karoliną Ćwiek-Rogalską, mgr Kariną Hoření)

mgr Kamil Czaiński

- Artykuł popularnonaukowy pt. *Między Ślązakami a Lachami*, „Relacje-Interpretacje”, 4(76)/2024, s. 11-14.
- Wykład otwarty w dn. 12.06.2024 r. pt. *I zawetował. Co dalej z językiem śląskim?*, w tym prezentacja wybranych wyników badań prowadzonych w ramach grantu „Różnorodność językowa w Polsce” w Księgarni Stronnicza w Rudzie Śląskiej na zaproszenie Stowarzyszenia Wspaniałomyślny Śląsk.
- Wykład otwarty w dn. 8.02.2024 r. pt. *Wokół języka śląskiego – Naôbkoło ślōnskej gôdki*, w tym prezentacja wybranych wyników badań prowadzonych w ramach grantu „Różnorodność językowa w Polsce” w Oleskiej Bibliotece Publicznej na zaproszenie Stowarzyszenia Regios.
- Wykład otwarty w dn. 25.04.2024 r. pt. *Wo Ślōnski jynzyk – fakty, mity, ideologije*, w tym prezentacja wybranych wyników badań prowadzonych w ramach grantu „Różnorodność językowa w Polsce” w Punkcie Informacji Miejskiej Halo Rybnik na zaproszenie Demokratycznej Unii Regionalistów Śląskich.

mgr Andrzej Żak

- Wykład pt. *Akcent wyrazowy w języku kaszubskim* w Collegium Invisibile w Toruniu w dn. 13.10.2024 r.
- Prowadzenie zajęć przygotowujących do Olimpiady Literatury i Języka Polskiego dla uczniów LXIV Liceum Ogólnokształcącego im. St. I. Witkiewicza w Warszawie w dn. 5.12.2024 r.

XVI. BIBLIOTEKA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN IM. ZDZISŁAWA STIEBERA

W 2024 roku księgozbiór Biblioteki Instytutu Slawistyki PAN powiększył się o:

- 69 wol. książek
- 154 wol. czasopism.

W tym samym czasie frekwencja czytelnicza wyniosła:

- 302 zarejestrowane osoby (w tym 203 pracowników i pracowniczek naukowych).

Ogółem księgozbiór BIS PAN liczy na dzień 31.12.2024:

- 91 110 wol. druków zwartych
- 32 263 wol. czasopism
- 862 jednostki zbiorów specjalnych.

Skatalogowano w systemie HORIZON (stan na 02.01.2025):

- 22 774 wol. książek i broszur (19 581 opisów)
- 38 582 zeszytów czasopism (996 opisów).

W 2024 roku pracownicy i pracowniczki Instytutu Slawistyki PAN mieli dostęp do następujących baz elektronicznych: Elsevier, Springer, Wiley, Web of Science, Scopus, Cambridge University Press (CUP), JSTOR.

XVII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA INSTYTUTU ŚLAWISTYKI PAN

Wydawnictwo Instytutu Ślawistyki PAN w 2024 roku opublikowało **6** czasopism oraz **8** monografii naukowych – łącznie **330** arkuszy wydawniczych.

1. CZASOPISMA

Wszystkie czasopisma ukazują się wyłącznie w wersji elektronicznej, są zamieszczone w otwartym dostępie na Platformie czasopism Instytutu Ślawistyki PAN:

<https://journals.ispan.edu.pl/>

1. „Acta Baltico-Slavica”, redaktor naczelny: dr hab. Maksim Duszkin, prof. ISPAN, nr 48 za 2024 rok: Społeczeństwo, język, kultura ziem Słowian i Bałtów, redaktorzy prowadzący: dr hab. Maksim Duszkin, prof. ISPAN., prof. dr hab. Aleksander Smaliańczuk.
2. „Adeptus”, redaktor naczelny: dr Adrien Quéret-Podesta, nr 21 za 2024 rok, redaktorzy prowadzący: dr Marcin Starnawski, dr hab. Anna Zawadzka.
3. „Cognitive Studies / Études cognitives”, redaktor naczelny: dr hab. Roman Roszko, prof. ISPAN, nr 24 za 2024 rok: redaktorzy prowadzący: dr Paweł Levchuk, dr hab. Roman Roszko, prof. ISPAN.
4. „Colloquia Humanistica”, redaktorka naczelna: prof. dr hab. Jolanta Sujecka, nr 13 za 2024 rok: Digital Studies of Culture in Central Europe, redaktor prowadzący: dr hab. Robert Kulmiński, prof. UW, PhD Ondřej Daniel.
5. „Slavia Meridionalis”, redaktorka naczelna: dr Ewelina Drzewiecka, nr 24 za 2024 rok: Zasoby kulturowe. Bezruch – transfer, przemiał – rewitalizacja, redaktorki prowadzące: dr hab. Grażyna Szwat-Gyłybowa, prof. ISPAN, dr Sylwia Siedlecka, dr Aleksandra Michalska.
6. „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, redaktorka naczelna dr hab. Maria Trawińska, prof. ISPAN., nr 59 za 2024 rok.

Wszystkie monografie ukazują się w wersji elektronicznej (główna), w repozytorium iRetesław: <https://ispan.waw.pl/ireteslaw/handle/20.500.12528/2>. W 2024 roku wszystkie miały dodatkową wersję drukowaną.

1. Bartmiński, Jerzy, Grzeszczak, Monika, Rudenka, Alena (red.), *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów. Tom 7. DEMOKRACJA*. Warszawa: Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Sławistyczna & Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 2024, ss. 558, e-ISBN 978-83-66369-61-0 (ISPAN); ISBN (druk) 978-83-66369-88-7 (ISPAN); ISBN(druk) 978-83-227-9842-3 (UMCS); e-ISBN 978-83-227-9843-0 (UMCS);
<https://hdl.handle.net/20.500.12528/1992> , DOI: <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-61-0>
2. Grunwald-Hajdasz, Barbara, Grzesik, Ryszard, Kotłowska, Anna, Mądry, Wojciech, Quéret-Podesta, Adrien, *Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian. Seria łacińska. Tom 3: Średniowiecze. Zeszyt 1a: Narracyjne źródła węgierskie. Pisarze z wieku XI–XIV (kroniki, rocznik, hagiografia); Zeszyt 1b: Narracyjne źródła węgierskie. Pisarze z wieku XI–XIV (słownik)*. Poznań-Warszawa: Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk 2024, cz. 1, ss. 634; cz. 2, ss. 460, e-ISBN 978-83-66369-68-9 (T. 3-1), ISBN (druk), 978-83-66369-69-6 (T. 3-1), e-ISBN 978-83-66369-70-2 (T. 3-2), ISBN (druk) 978-83-66369-71-9 (T. 3-2),
<https://hdl.handle.net/20.500.12528/1974> , DOI: <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-68-9> ; <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-70-2>.
3. Grupa-Dolińska, Magdalena, *Фразеология русского говора старообрядцев в Польше*. Warszawa: Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk 2024, ser. Prace Sławistyczne. Slavica 156, ss. 312, e-ISBN 978-83-66369-78-8; ISBN (druk) 978-83-66369-75-7; <https://hdl.handle.net/20.500.12528/1997> ; DOI: <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-78-8>
4. Jakubowicz, Mariola (red.), *Słownik prasłowiański. Tom X: Ka-Ko*. Warszawa: Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk 2024, ss. 294, ISBN 978-83-66369-28-3 (całość); e-ISBN 978-83-66369-81-8; ISBN (druk) 978-83-66369-82-5;

<https://hdl.handle.net/20.500.12528/1996> ; DOI: <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-81-8>

5. Jastrems'ka, Tetiana, Rembiszewska, Dorota Krystyna (red.), *Діалекти в умовах сучасних викликів / Gwary wobec wyzwań współczesności*. Lwów–Warszawa: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk & Instytut Ukrainoznawstwa im. I. Krypiakiewicza Narodowej Akademii Nauk Ukrainy 2024, ser. Діалектологічні студії / Studia Gwarowe 2 (15), ss. 492, e-ISBN 978-83-66369-96-2 (ISPAN), ISBN (druk) 978-83-66369-97-9, <https://hdl.handle.net/20.500.12528/1998>; DOI: <https://doi.org/10.33402/DSSG.2024>
6. Levchuk, Paweł, *Wielojęzyczność migrantów wojennych z Ukrainy w Polsce*. Warszawa: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk 2024, ser. Język na Pograniczach 50, ss. 245, e-ISBN 978-83-66369-74-0; ISBN (druk) 978-83-66369-87-0; <https://hdl.handle.net/20.500.12528/1995> ; DOI: <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-74-0>
7. Rembiszewska, Dorota Krystyna, Siatkowski, Janusz, *Dziewiętnastowieczne materiały gwarowe z obszaru Warmii, Mazur i terenów sąsiednich*. Cz. 1. Warszawa: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk & Fundacja Slawistyczna 2024, ser. Język na Pograniczach 49, ss. 635, e-ISBN 978-83-66369-59-7; ISBN (druk) 978-83-66369-95-5; <https://hdl.handle.net/20.500.12528/1993> ; DOI: <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-59-7>
8. Wróblewska-Trochimiuk, Ewa, *Naszego nie damy. Spory i obrazy polityczne w Serbii i Chorwacji po roku 2000*. Warszawa: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk 2024, ser. Kultura na Pograniczach 18, ss. 320, e-ISBN 978-83-66369-92-4; ISBN (druk) 978-83-66369-93-1; <https://hdl.handle.net/20.500.12528/1994> ; DOI: <https://doi.org/10.11649/978-83-66369-92-4>

3. GRANTY WYDAWNICZE

Zakończone: 8

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie czasopisma „Adeptus”

Okres realizacji: 28.09.2022-27.09.2024

Jednostka finansująca: MEiN, Rozwój czasopism naukowych

Afiliacja: IS PAN

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie czasopisma „Cognitive Studies / Études Cognitives”

Okres realizacji: 28.09.2022-27.09.2024

Jednostka finansująca: MEiN, Rozwój czasopism naukowych

Afiliacja: IS PAN

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie czasopisma „Colloquia Humanistica”

Okres realizacji: 28.09.2022-27.09.2024

Jednostka finansująca: MEiN, Rozwój czasopism naukowych

Afiliacja: IS PAN

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie czasopisma „Slavia Meridionalis”

Okres realizacji: 28.09.2022-27.09.2024

Jednostka finansująca: MEiN, Rozwój czasopism naukowych

Afiliacja: IS PAN

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie czasopisma „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa”

Okres realizacji: 28.09.2022-27.09.2024

Jednostka finansująca: MEiN, Rozwój czasopism naukowych

Afiliacja: IS PAN

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie czasopisma „Studia Litteraria et Historica”

Okres realizacji: 28.09.2022-27.09.2024

Jednostka finansująca: MEiN, Rozwój czasopism naukowych

Afiliacja: IS PAN

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie monografii *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów, t. 7: DEMOKRACJA* pod redakcją Aleny Rudenki i in.

Okres realizacji: 2023–2024

Jednostka finansująca: MEiN, Doskonała nauka II. Monografie

Afiliacja: Fundacja Slawistyczna

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie monografii *Dziewiętnastowieczne materiały gwarowe z obszaru Warmii, Mazur i terenów sąsiednich*, w opracowaniu Doroty K. Rembiszewskiej i Janusza Siatkowskiego

Okres realizacji: 2023–2024

Jednostka finansująca: MEiN, Doskonała nauka II. Monografie

Afiliacja: Fundacja Slawistyczna

Kontynuowane: 7

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie czasopisma „Acta Baltico-Slavica”

Okres realizacji: 2023–2025

Jednostka finansująca: MKiDN, Czasopisma

Afiliacja: Fundacja Slawistyczna

Tytuł projektu: Wydanie w otwartym dostępie czasopisma „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”

Okres realizacji: 2023–2025

Jednostka finansująca: MKiDN, Czasopisma

Afiliacja: Fundacja Slawistyczna

Tytuł projektu: Tłumaczenie i wydanie monografii *Spaghetti z ajwarem. Translokalna codzienność muzułmanów w Macedonii i we Włoszech* Karoliny Bielenin-Lenczowskiej

Okres realizacji: 2024–2026

Jednostka finansująca: MNiSW „Doskonała nauka II”

Afiliacja: ISPAN

Tytuł projektu: Wydanie tomu *Spuścizna Zdzisława Stieberta wobec dawnych i nowych tendencji w językoznawstwie slawistycznym*, pod redakcją Doroty K. Rembiszewskiej

Okres realizacji: 2024–2026

Jednostka finansująca: MNiSW „Doskonała nauka II”

Afiliacja: ISPAN

Tytuł projektu: Wydanie monografii *Pogranicze polsko-wschodniosłowiańskie. Studia gwarowe. Część 3* Doroty K. Rembiszewskiej i Janusza Siatkowskiego

Okres realizacji: 2024–2026

Jednostka finansująca: MNiSW „Doskonała nauka II”

Afiliacja: Fundacja Sławistyczna

Tytuł projektu: Wydanie *Leksykonu aksjologicznego Słowian i ich sąsiadów, t. 6: RODZINA* pod redakcją Doroty Pazio-Wlazłowskiej

Okres realizacji: 2024–2026

Jednostka finansująca: MNiSW „Doskonała nauka II”

Afiliacja: Fundacja Sławistyczna

Tytuł projektu: Wydanie *Testimoniów najdawniejszych dziejów Słowian. Seria grecka. Zeszyt 1* w opracowaniu Anny Kotłowskiej

Okres realizacji: 2024–2026

Jednostka finansująca: MNiSW „Doskonała nauka II”

Afiliacja: Fundacja Sławistyczna

XVIII. ARCHIWUM NAUKOWE INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN

W 2024 roku prace na rzecz Zbiorów Specjalnych Instytutu Slawistyki PAN wykonywały: **prof. dr hab. Dorota K. Rembiszewska** (kierowniczka); **dr Małgorzata Ostrówka** (w wymiarze ½ etatu).

W Zbiorach Specjalnych Instytutu Slawistyki PAN realizowano zadanie badawcze „Materiały archiwalne uczonych z kręgu Instytutu Slawistyki PAN jako źródło do badań języków i literatur narodów słowiańskich”, będące elementem składowym tematu statutowego „Sławiści polscy i zagraniczni: badania archiwalne i opracowania dorobku”. Obejmowało ono:

- opracowanie spuścizny prof. Kwiryny Handke, której fragment przekazano Instytutowi Slawistyki PAN;
- opracowanie spuścizny prof. Ryszarda Handke;
- sporządzenie spisu jednostek archiwalnych fragmentu spuścizny prof. Zdzisława Stiebera;
- zakończenie katalogowania map sztabowych, nadanie sygnatur i spakowanie do pudeł.

Rezultatem prac nad wymienionym zadaniem badawczym było napisanie artykułów przez prof. Dorotę K. Rembiszewską: *Udział S. Ulanowskiej nad badaniami tradycji Łatgalczyków* oraz *Wpływy językowe w dziewiętnastowiecznej polszczyźnie Podola na przykładzie Słownika prowincjonalizmów podolskich Aleksandra Kremera*.

Zbiory Specjalne Instytutu Slawistyki PAN zajmują się także pozyskiwaniem spuścizn, czego przejawem jest otrzymanie od prof. Ireny Maryniakowej – wieloletniej pracownicy Instytutu Slawistyki PAN – kilkudziesięciu teczek z materiałami archiwalnymi. Są one już częściowo opracowane.

Zostały przekazane materiały (jeszcze nieopracowane) prof. Janusza Siatkowskiego do Archiwum Uniwersytetu Warszawskiego – na wniosek aktotwórcy. Decyzja o odebraniu spuścizny była wyrazem protestu aktotwórcy wobec decyzji dyr. Anny Zielińskiej o nienadaniu imienia Zdzisława Stiebera Instytutowi Slawistyki.

Ponadto sporządzono spis zdawczo-odbiorczego materiałów zgromadzonych w Zbiorach Specjalnych (polecenie kontroli z Archiwum Akt Nowych).

Zbiory Specjalne współpracują z Towarzystwem Naukowym Warszawskim i Fundacją Języka Polskiego w organizowaniu konferencji. 13–14 czerwca 2024 roku w

Pałacu Staszica w Warszawie odbyła się konferencja „Standaryzacja i rewitalizacja gwar ludowych oraz języków lokalnych – moda czy potrzeba?” Tę konferencję współorganizowały również: Komitet Słowianoznawstwa PAN, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie, Instytut Ukrainoznawstwa we Lwowie. Przewodniczącą komitetu organizacyjnego była **prof. Dorota K. Rembiszewska**, funkcję sekretarza pełniła **dr Małgorzata Ostrówka**.

Współpraca Zbiorów Specjalnych przebiega także na poziomie instytutów naukowych. W 2024 roku gościła dwukrotnie na wizytach studyjnych dr Martina Ireinová, która kieruje Pracownią Dialektologiczną Instytutu Języka Czeskiego Akademii Nauk Republiki Czeskiej w Brnie. Dr Ireinová m.in. zaprezentowała wystawę „Kriticky ohrožené jevy našich nářečí na jubileuszu 70-lecia IS PAN”.

Przewodnicząca Rady Naukowej
Instytutu Slawistyki PAN

Zastępczyni Dyrektorki Instytutu Slawistyki PAN
ds. Naukowych

prof. dr hab. Anna Zielińska

dr hab. Karolina Bielenin-Lenczowska, prof. IS PAN

Spis treści

I. OGÓLNE INFORMACJE O INSTYTUCIE	2
1. Miejsce w rankingu	2
2. Zatrudnienie	2
3. Pion naukowy Instytutu Slawistyki PAN	3
4. Dane liczbowe	3
5. Kierunki badawcze w Instytucie Slawistyki PAN	4
5.1. Humanistyka dokumentacyjna i historyczna	5
5.2. Humanistyka teorii i modeli	6
5.3. Humanistyka zaangażowana	6
5.4. Humanistyka artystyczna	7
5.5. Humanistyka cyfrowa	7
6. Udział w konsorcjach naukowych	8
7. Upowszechnianie wyników badań naukowych	9
II. NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN	11
1. Starting Grants Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (StG ERC) – kontynuacja	11
2. Kontynuacja dużych grantów zespołowych w Instytucie Slawistyki PAN	12
3. Granty otrzymane przez pracowników i pracowniczki Instytutu Slawistyki PAN	15
4. Instytut Slawistyki PAN w sieci COST Action PLURILINGMEDIA (CA23105)	18
5. Prestiżowe granty popularyzatorskie	19
5.1. Grant „W ciągłym ruchu. Rzecz o globalnej migracji”	19
5.2. Grant „70 lat Instytutu Slawistyki PAN: Tradycja i nowoczesność”	21
6. Obchody jubileuszu siedemdziesięciolecia Instytutu Slawistyki PAN	22
7. Działania Instytutu Slawistyki PAN wobec wojny w Ukrainie	25
8. Udział Instytutu Slawistyki PAN w konsorcjach DARIAH-PL, CLARIN i PLLuM	27
9. Nagrody	31
10. Powołania do rad	35
11. Sukcesy doktorantów i doktorantek	36
12. Monografie pracowników i pracowniczek Instytutu Slawistyki PAN w 2024 roku	37
III. TEMATY STATUTOWE	40
1. POLE BADAWCZE: Kulturowe dziedzictwo słowiańszczyzny. Badania diachroniczne	40
1.1. Slawistyczne i polonistyczno-latynistyczne badania historyczno-językowe	40
1.2. Edycje tekstów źródłowych z zakresu historii Słowian, w tym relacje polsko-węgierskie	44
1.3. Rusycystyczne i ukrainistyczne badania literaturoznawcze i kulturoznawcze	45
2. POLE BADAWCZE: Tożsamości narodowe i regionalne Słowian (mity, idee, pamięć zbiorowa)	45

2.1. Bałkanistyczne badania narodowościowe – mity i idee	46
2.2. Badania nad pamięcią (memory studies): Białoruś, Litwa, Czechy	47
2.3. Polska, Czechy i Słowacja w kontekście europejskim: idee, prądy, biografie	48
3. POLE BADAWCZE: Wielokulturowość, kontakty i pogranicza językowo-kulturowe. Mniejszości (językowe, etniczne, religijne)	51
3.1. Kontakty językowe i kulturowe: pogranicza słowiańsko-słowiańskie i słowiańsko- niesłowiańskie	51
3.2. Badania mniejszościowe (<i>minority studies</i>): relacje żydowsko-słowiańskie	53
4. POLE BADAWCZE: Językowy obraz świata	54
4.1. Językowo-kulturowy obraz świata Słowian i ich sąsiadów na tle porównawczym	54
4.2. Słownik stereotypów i symboli ludowych	56
5. POLE BADAWCZE: Sławistyczne językoznawstwo synchroniczne: badania konfrontatywne, semantyka, kognitywizm, lingwistyka korpusowa	57
5.1. Sławistyczne językoznawstwo synchroniczne	58
6. POLE BADAWCZE: Badania sławistyczne na świecie. Sławistyczna informacja naukowa	59
6.1. Sławiści polscy i zagraniczni: badania archiwalne i opracowania dorobku	59
6.2. Sławistyczna informacja naukowa: badania bibliometryczne i bibliograficzne	60
IV. GRANTY	62
1. Granty otrzymane w 2024 roku, których realizacja rozpocznie się w 2025 roku	62
2. Grant European Research Council afiliowany w Instytucie Sławistyki PAN	62
3. Granty Narodowego Centrum Nauki afiliowane w Instytucie Sławistyki PAN	63
4. Granty w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki MEiN afiliowane przy Instytucie Sławistyki PAN	70
5. Granty MNiSW	72
6. Granty NAWA	74
7. Granty w ramach innych programów	75
Granty realizowane we współpracy z Fundacją Sławistyczną	76
8. Kontrakty w ramach innych programów ramowych UE	77
9. Wnioski o finansowanie projektów badawczych złożone do różnych podmiotów	79
9.1. Wykaz wniosków złożonych w konkursach Narodowego Centrum Nauki	79
9.2. Wykaz wniosków złożonych w ramach Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej	82
9.4. Wykaz wniosków złożonych w konkursach MEiN	83
9.5. Wykaz wniosków złożonych Programów Ramowych UE	83
9.6. Wykaz wniosków złożonych do innych podmiotów	84
10. Uczestnictwo w grantach afiliowanych poza Instytutem Sławistyki PAN	85
V. PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN	91
1. Monografie autorskie	91
2. Monografie współautorskie	100

3. Tomy pod redakcją i współredakcją naukową pracowniczek Instytutu Sławistyki PAN.....	102
4. Czasopisma naukowe wydane lub współwydane przez Instytut Sławistyki PAN i zamieszczone na platformie internetowej: https://ispan.waw.pl/journals/index.php	103
5. Czasopisma naukowe pod redakcją pracowników i pracowniczek Instytutu Sławistyki PAN wydane przez inne podmioty.....	103
VI. NAGRODY PRZYZNANE PRACOWNIKOM I PRACOWNICZKOM INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN	106
1. Nagrody zagraniczne za działalność naukową.....	106
2. Nagrody krajowe za działalność naukową.....	106
VII. UZYSKANE TYTUŁY I STOPNIE NAUKOWE	109
1. Tytuły i stopnie naukowe nadane przez Radę Naukową Instytutu Sławistyki PAN.....	109
2. Stopień naukowy nadany przez Radę Naukową innego podmiotu	110
VIII. WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYM ŚRODOWISKIEM NAUKOWYM	111
1. Wykaz wspólnych projektów badawczych w ramach protokołów o współpracy między PAN i zagranicznymi akademiami oraz innymi placówkami naukowymi w 2024 roku.....	111
2. Nowe tematy współpracy z zagranicą na lata 2025–2027 złożone w Biurze Współpracy z Zagranicą PAN w 2024 roku.....	112
3. Współpraca między Instytutem Sławistyki PAN i zagranicznymi placówkami naukowymi na podstawie umów między instytutami	114
4. Współpraca pracowników i pracowniczek Instytutu Sławistyki PAN z zagranicznymi instytucjami naukowymi bez zawartego formalnego porozumienia	114
5. Program Erasmus+ w Instytucie Sławistyki PAN.....	115
6. Udział w gremiach naukowych.....	117
IX. REFERATY I WYKŁADY WYGŁOSZONE PRZEZ PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZKI INSTYTUTU SŁAWISTYKI PAN NA KONFERENCJACH ZA GRANICĄ	125
1. Referaty wygłoszone za granicą.....	125
2. Wykłady i referaty wygłoszone na zaproszenie zagranicznych instytucji	144
X. KONFERENCJE I INNE WYDARZENIA NAUKOWE ORGANIZOWANE I WSPÓŁORGANIZOWANE PRZEZ INSTYTUT SŁAWISTYKI PAN	152
1. Konferencje międzynarodowe	152
2. Konferencje krajowe	159
XI. STYPENDIA NAUKOWE	161
1. Stypendia zagraniczne.....	161
2. Stypendia krajowe.....	161
XII. AKTYWNOŚĆ MŁODYCH PRACOWNIKÓW I PRACOWNICZEK NAUKI ORAZ DOKTORANTÓW I DOKTORANTEK	162
1. Monografie	162
2. Czasopisma pod redakcją.....	163
3. Udział w projektach grantowych	163
4. Otrzymane stypendia, nagrody i wyróżnienia.....	165
	236

XIII. UPOWSZECHNIANIE I PROMOCJA NAUKI	167
1. Udział w Festiwalu Nauki w Warszawie.....	167
2. Udział w Bukowińskim Festiwalu Nauki	167
3. Udział w Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie.....	168
4. Otwarte seminaria naukowe i zebrania naukowe Instytutu Slawistyki PAN.....	169
5. Wikiprojekt Slawistyka	175
6. Promocje książek.....	175
7. Popularyzacja nauki w mediach.....	182
8. Publikacje popularnonaukowe	191
9. O jubileuszu siedemdziesięciolecia Instytutu Slawistyki PAN.....	193
XIV. DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ SPOŁECZEŃSTWA	195
1. Kursy językowe Instytucie Slawistyki PAN	195
2. Seminarium Lekturowe	195
3. Wykłady popularyzatorskie.....	195
4. Inne formy prezentacji badań	199
5. Wydarzenia i działalność artystyczna.....	203
6. Prowadzenie warsztatów.....	208
XV. SZKOŁA DOKTORSKA „ANTHROPOS”	215
1. Zajęcia w roku akademickim 2023/2024 prowadzone przez pracowniczki Instytutu Slawistyki PAN	216
2. Realizowane granty	218
3. Udział doktorantek i doktorantów Szkoły Doktorskiej „Anthropos” w konferencjach.....	220
4. Udział doktorantek i doktorantów Szkoły Doktorskiej „Anthropos” w stypendiach zagranicznych	222
5. Publikacje doktorantek i doktorantów Szkoły Doktorskiej „Anthropos”	222
6. Wykłady wygłoszone na zaproszenie instytucji krajowych i zagranicznych oraz działalność popularyzatorska	222
XVI. BIBLIOTEKA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN IM. ZDZISŁAWA STIEBERA.....	224
XVII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN	225
1. Czasopisma.....	225
2. Monografie	226
3. Granty wydawnicze	227
XVIII. ARCHIWUM NAUKOWE INSTYTUTU SLAWISTYKI PAN	231